

KÜTAHYA

TURİZM MASTER PLANI

2024

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Zafer
Kalkınma Ajansı

ZAFER KALKINMA AJANSI

Cumhuriyet Mah. Mehmet Dumlu Cad. No:42

Merkez / Kütahya, 43020 Türkiye

Tel: +90 274 271 77 61

E-Posta: info@zafer.gov.tr

İnternet Sitesi: www.zafer.gov.tr

KÜTAHYA TURİZM MASTER PLANI

Yayın Sahibi

Zafer Kalkınma Ajansı

Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kullanılmadan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekilde ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz. Hazırlamış olan çalışmanın tüm hakları Zafer Kalkınma Ajansı'na aittir. Zafer Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan işbu çalışmadan kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iv
TABLOLAR LİSTESİ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vi
ÖN SÖZ.....	ix
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	xiii
1.DÜNYA VE TÜRKİYE TURİZMİNE BAKIŞ VE EĞİLİMLER	25
1.1. DÜNYA TURİZMİ	25
1.2.DÜNYA TURİZMİNİ ETKİLEYEN UZUN VADELİ EĞİLİMLER.....	28
1.2.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK.....	28
1.2.2.EKONOMİ VE SİYASET	29
1.2.3. SAĞLIK VE GÜVENLİK.....	30
1.2.4. TEKNOLOJİ VE DİJİTALLEŞME.....	30
1.2.5. KÜLTÜR VE DENEYİM	31
1.2.6. İŞ SEYAHATLERİ VE İŞ TATİLLERİNDE ARTIŞ.....	32
1.3.TÜRKİYE TURİZMİ	33
2. KÜTAHYA TURİZMİNE GENEL BAKIŞ VE TURİZM ALTYAPISI	37
2.1. KÜTAHYA'YA GENEL BAKIŞ.....	37
2.1.1. FİZİKİ COĞRAFYA.....	37
2.1.2. BEŞERİ COĞRAFYA.....	29
2.1.3. EKONOMİK COĞRAFYA.....	40
2.2.TURİZM TALEBİ	41
2.3.TURİZMİN MEVSİMSELLİĞİ.....	44
2.4. TURİZM ALTYAPISI.....	45
2.4.1. KONAKLAMA	45
2.4.2. ULAŞIM.....	47
2.4.1.1. ŞEHİR İÇİ ULAŞIM.....	47
2.4.1.2. KARA YOLU.....	47
2.4.1.3. DEMİR YOLU	48
2.4.1.4. HAVA YOLU	49
2.4.3.İNSAN KAYNAKLARI	50
2.5.MARKA ANALİZİ.....	52
2.5.1. MARKA DEĞERİ	52
2.5.2. MARKA KİMLİĞİ	53
2.5.3. ÖNE ÇIKAN UNSURLAR.....	54
2.5.4. POTANSİYEL MARKA UNSURLARI.....	56
3.REKABETÇİLİK VE RAKİP DESTİNASYONLAR ANALİZİ.....	59
4.SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ANALİZİ.....	67
4.1. ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	67

4.2. SOSYAL VE EKONOMİK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	69
4.3. KÜLTÜREL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	70
4.4. DESTİNASYON YÖNETİMİ.....	70
5. AKILLI TURİZM VE DİJİTAL GÖRÜNÜRLÜK ANALİZİ	75
5.1. DİJİTAL GÖRÜNÜRLÜK VE ARAMALAR.....	75
5.2. AKILLI DESTİNASYON.....	76
6. İL TURİZM RİSK YÖNETİM PLANI VE RİSK ANALİZİ	81
7. KÜTAHYA TURİZMİNİN GZFT ANALİZİ	87
8. STRATEJİK AMAÇLAR VE HEDEFLER	103
8.1. TURİST SAYISINI ARTTIRMAK	103
8.1.1. YERLİ ZİYARETÇİ SAYISINI ARTTIRMAK	103
8.1.2. YABANCI ZİYARETÇİ SAYISINI ARTTIRMAK	104
8.2. TURİZM GELİRİNİ ARTTIRMAK	105
8.3. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAK	106
8.4. REKABET GÜCÜNÜ ARTTIRMAK.....	106
9. ÖNCELİKLİ ALANLAR	109
9.1. KÜLTÜREL MİRAS TURİZMİ	118
9.2. TERMAL TURİZM	119
9.3. ÇİNİ VE SERAMİK BAŞKENTİ	121
9.4. ETKİLİ BİR DYÖ YAPISI VE BÜTÜNLEŞİK TANITIM	122
9.5. HİZMET KALİTESİ VE TURİZM BİLİNCİ	123
9.6. MEVCUT VE YENİ PAZARLAR	124
9.7. EKOTURİZM VE AÇIK ALAN REKREASYON TURİZMİ	125
9.8. YAYLA TURİZMİ	127
9.9. MARKA ETKİNLİKLER VE FESTİVALER	129
9.10. AKILLI DESTİNASYON.....	129
9.11. KENTSEL REKREASYON VE SAĞLIKLAŞTIRMA	131
9.12. GÜÇLÜ HİKÂYELERE DAYALI TEMATİK ROTALAR	132
9.13. SAĞLIK TURİZMİ.....	133
9.14. GASTRONOMİ.....	134
9.15. EĞİTİM	133
9.16. ULAŞIM	137
10. POLİTİKALAR	139
11. ÖNERİLEN VİZYON PROJELERİ	143
11.1. KÖKLERE DÖNÜŞ: MİRASKÜTAHYA	145
11.2. BİRLİKTE GÜÇ: KENTİM KÜTAHYA	149
11.3. TOPRAKTAN SANATA: ÇİNİKÜTAHYA.....	152
11.4. KAYNAKTAN ŞİFAYA: KÜTAHYA'DADİNLEN.....	155
11.5. YENİDEN DOĞUŞ: TARİHKÜTAHYA	158
11.6. ŞEHRİN NEFESİ: ECOKÜTAHYA.....	160
11.7. ZEUS'UN MİRASI: AİZANOİ.....	163
11.8. FRİGYA'NIN KALBİNDE: SOFÇA MACERASI	165
11.9. KÖKLERDEN ZİRVEYE: GÖKYÜZÜKÜTAHYA.....	166

11.10. TEBESSÜMDEN GÜVENE: HİZMETKÜTAHYA	169
11.11. DİJİTAL REHBER: AKILLIKÜTAHYA	171
11.12. SOFRAYA DAVET: LEZZETKÜTAHYA	172
KAYNAKÇA	177
EKLER.....	179
EK-1	179
EK-2	180
EK-3	182
EK-4	184
EK-5	188
EK-6	194

Şekiller Listesi

Şekil 1 Türkiye'nin Yabancı Turist Sayısı: Gerçekleşme ve Hedefler (Milyon Kişi)	xiv
Şekil 2 Türkiye'nin Turizm Geliri: Gerçekleşme ve Hedefler (Milyar ABD Doları)	xiv
Şekil 3 Türkiye ve Kütahya Karşılaştırmalı Mevsimsellik Durumu (2017-2023 Yılı)	xv
Şekil 4 Dünya Turist Sayısı ve Tahminleri	25
Şekil 5 Dünya Turizm Gelirleri ve Tahminleri (Milyar ABD Doları)	26
Şekil 6 Türkiye'nin Yabancı Turist Sayısı: Gerçekleşme ve Hedefler (Milyon Kişi)	34
Şekil 7 Türkiye'nin Turizm Geliri: Gerçekleşme ve Hedefler (Milyar ABD Doları)	34
Şekil 8 Kütahya İlinin Lokasyon Haritası ve İlçeleri	37
Şekil 9 Yerli ve Yabancı Turistler Ortalama Kalış Gün Sayısı (2015-2023)	42
Şekil 10 Tesis Doluluk Oranları (2015-2023)	43
Şekil 11 Türkiye ve Kütahya Karşılaştırmalı Mevsimsellik Durumu (2017-2023 Yılı)	45
Şekil 12 Kütahya'da Yıllara Göre Tesislerin Doluluk Oranları	46
Şekil 13 Kütahya İlinin Demiryolu Ağları	48
Şekil 14 Kütahya Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı Yolcu Trafığı İstatistikleri (2022-2023)	49
Şekil 15 Turizm Türlerine Göre Rakip İller ve Kütahya İli Turizm Potansiyeli	59
Şekil 16 Kütahya Yerli Turist Sayısı ve Hedefleri	104
Şekil 17 Kütahya Yabancı Turist Sayısı ve Hedefleri	104
Şekil 18 . Kütahya Yerli Turist Geliri ve Hedefleri	105
Şekil 19 Kütahya Yabancı Turist Geliri ve Hedefleri	105
Şekil 20 Kütahya'ya Gelen Turistlerin Ortalama Kalış Süresi ve Hedefleri	106

Tablolar Listesi

Tablo 1 Ülkelerin Turist Sayısı Büyüklükleri (Milyon Kişi)	26
Tablo 2 Ülkelerin Turizm Geliri Büyüklükleri (Milyar ABD Doları).....	27
Tablo 3 2022 Yılında En Fazla Turizm Harcaması Yapan İlk 10 Ülke (Milyar ABD Doları)	27
Tablo 4 Kütahya İli İlçe Nüfusları ve Nüfus Yoğunlukları	39
Tablo 5 Kütahya İlinin 2023 Yılı İhracatında Öne Çıkan Sektörler	40
Tablo 6 Kütahya'da Yerli ve Yabancı Turistlerin Tesise Giriş Sayıları (2021-2023)	41
Tablo 7 Kütahya'ya Gelen Turistlerin Milliyetlerine Göre Ortalama Kalış Süresi (İlk 10 Ülke)	42
Tablo 8 İlçelerde Yerli ve Yabancı Turistlerin Tesise Giriş Sayıları (2023).....	43
Tablo 9 Kütahya Taşınmaz Kültür Varlıkları Listesi (2023)	44
Tablo 10 Kütahya'da Bakanlık Belgeli Tesislerin Oda Sayısı ve Kapasiteleri (2023)	45
Tablo 11 Kütahya'da İlçeler Bazında Turizm İşletme Belgeli Tesislere Gelen Turist Sayısı ve Geceleme Sayısı (2023)	46
Tablo 12 Kütahya'da İlçeler Bazında Turizm İşletme Belgeli Tesislere Ait Konaklama İstatistikleri (2023)	47
Tablo 13 Kütahya İl ve Devlet Yollarının Satış Cinslerine Göre Uzunlukları (km)	48
Tablo 14 Kütahya Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'ndaki Trafik İstatistikleri (2022-2023)	50
Tablo 15 TR33 Bölgesi'nin 2023 Yılı TÜİK Bölgesel Temel İş Gücü Göstergeleri.....	50
Tablo 16 Kütahya İlinde Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	51
Tablo 17 . Kütahya'da Turizmle İlgili Yükseköğretim Birimleri ve Mevcut Öğrenci Sayısı (Önlisans-Lisans) (2023)	52
Tablo 18 . Rakip İller ve Kütahya'da Bakanlık Belgeli Tesislerde Oda ve Yatak Sayıları (2023)	60
Tablo 19 Rakip İller ve Kütahya'da Tesise Gelen Yerli Turist Sayısı	60
Tablo 20 Rakip İller ve Kütahya'da Tesise Gelen Yabancı Turist Sayısı.....	61
Tablo 21 Rakip İllerde Tesiste Ortalama Kalış Süreleri (Gün)	61
Tablo 22 Rakip İllerde Tesis Doluluk Oranları (%).....	62
Tablo 23 Atık Transfer Merkezleri.....	68
Tablo 24 Google Kullanıcı Aramalarında Kütahya ve İli İlgilendiren Kelimeler.....	75
Tablo 25 Google Trend Aramalarında Kütahya ve İli İlgilendiren Kelimeler	76
Tablo 26 Küresel, Ulusal ve Kütahya'ya Özel Yerel Riskler Tablosu.....	81
Tablo 28 . Risk Skoruna Göre Yorum ve Eylemler.....	83
Tablo 27 Risk Skorları Matrisi	83
Tablo 29 Stratejik Amaç ve Hedefler ile Öncelikli Alanlar İlişkilendirilmesi.....	109
Tablo 30 Turizm İşletmeleri Memnuniyet Anketi Ortalamaları.....	111
Tablo 31 Yerli Ziyaretçilerin Memnuniyet Anketi Ortalamaları.....	112
Tablo 32 Yabancı Ziyaretçilerin Memnuniyet Anketi Ortalamaları.....	116
Tablo 33 Kütahya Türk Patent ve Marka Kurumu'na Coğrafi Tescil Başvuruları	135
Tablo 34 Kütahya Turizmi Politika Listesi.....	139
Tablo 35 Kütahya Turizminin Gelecek Kurgusunu Oluşturan Projeler ve 12 Aylık Dağılımı	143

Kısaltmalar Listesi

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
KDPÜ	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
KSBÜ	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
DYÖ	Destinasyon Yönetim Örgütü
ETC	Avrupa Seyahat Komisyonu
GSTC	Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi
GSYH	Gayrisafi Yurt İçi Hasıla
GZFT	Güçler, Zayıflıklar, Fırsatlar, Tehditler Analizi
IMF	Uluslararası Para Fonu
İTGK	İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu
MTA	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
SEGE	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları
SEGITTUR	Devlet Yenilik ve Turizm Teknolojileri Yönetimi Ticaret Şirketi (Sociedad Mercantil Estatal para la Gestión de la Innovación y las Tecnologías Turísticas)
SOKÜM	Somut Olmayan Kültürel Miras
TGA	Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı
TL	Türk Lirası
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRSAB	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UN TOURISM	Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü
WTTC	Küresel Seyahat ve Turizm Konseyi

KÜTAHYA

TURİZM MASTER PLANI

Ön Söz

Ön Söz

Kütahya, tarih boyunca kültürel ve ticari yolların kesişim noktasında bulunmuş, benzersiz zenginlikleriyle Anadolu'nun önemli şehirlerinden biri olmuştur. UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı üyeliği ile taçlandırılmış ve Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk yıllarından günümüze kadar uzanan çini ve seramik geleneği, zengin jeotermal kaynakları, doğal güzellikleri ve antik kentleri Kütahya'yı keşfedilmeye değer bir turizm destinasyonu haline getirmiştir.

Bu bağlamda hazırlanan Kütahya Turizm Master Planı (2025-2029), ilin turizm potansiyelini daha etkin bir şekilde değerlendirmeyi, sürdürülebilir turizm anlayışını benimsemeyi ve Kütahya'yı ulusal ve uluslararası turizm pazarında hak ettiği konuma taşımayı amaçlamaktadır. Plan, kapsamlı bir durum analizi ile mevcut turizm altyapısını değerlendirerek, rekabet gücünü artıracak stratejik hedefler ve somut projeler ortaya koymaktadır. Ayrıca projeler için sorumlu kurumlar belirlenerek ilde planın sahiplenilmesi ve hayata geçirilmesi hususunda kararlı olunduğunun da altı çizilmiştir. Beş yıllık dönemde ilgili proje ve faaliyetlerin gerçekleştirme durumları yıllık olarak Zafer Kalkınma Ajansı tarafından takip edilecektir.

Kütahya'nın zengin tarihi ve kültürel mirası, doğal kaynakları ve termal turizm potansiyeli göz önüne alındığında, ilin sürdürülebilir kalkınma yolculuğunda turizmin önemli bir itici güç olacağı aşikardır. Kültürel miras turizmi, ekoturizm, spor turizmi ve gastronomi gibi farklı alanlara yönelik geliştirilen stratejiler, ilin turizm gelirlerini artırmayı ve yıl boyunca turizm hareketliliğini sağlamayı hedeflemektedir. Plan, turizmde dijitalleşme, akıllı destinasyon yönetimi ve çevresel sürdürülebilirlik gibi çağdaş yaklaşımları da benimseyerek Kütahya'yı modern turizm trendlerine uyumlu hale getirecek bir perspektif sunmaktadır.

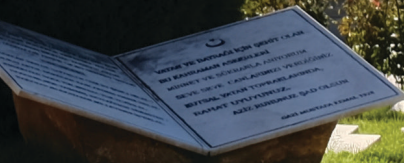
Bu planın hazırlanmasında kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, turizm işletmeleri, akademik çevreler ve yerel halkın katkıları büyük önem taşımaktadır. Tüm bu paydaşların iş birliği ve katkılarıyla şekillenen Kütahya Turizm Master Planı, ilin gelecekteki turizm vizyonunu hayata geçirmede önemli bir rehber niteliğindedir.

Kütahya'nın turizm potansiyelini ortaya çıkarmak ve bu potansiyeli sürdürülebilir bir şekilde geliştirmek amacıyla hazırlanan bu planın şehrin ekonomisine, tanınırlığına ve marka değerine katkı sağlamasını temenni eder, emeği geçen tüm paydaşlara teşekkürlerimizi sunarız.

ZAFER KALKINMA AJANSI GENEL SEKRETERLİĞİ

UMLUPINAR ŞEHİTLİÇ

Yönetici Özeti

Turizm sektörü, dünya genelinde kalkınma, refah ve ekonomik büyümeye önemli katkılar sağlayan ve ortalama ekonomik büyüme oranından daha hızlı ilerleyen bir sektördür. 2023 yılında Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC) verilerine göre, turizm küresel ekonominin %9,1'ini oluşturmuştur. Aynı dönemde turizm sektörü yaklaşık 330 milyon kişiye istihdam sağlamış ve toplam istihdamın %10'u doğrudan veya dolaylı olarak turizmden kaynaklanmıştır. WTTC, 2024-2034 döneminde turizmin yıllık ortalama %3,7 oranında büyüyeceğini ve 2034 yılına gelindiğinde 450 milyon kişiye iş imkânı sunacağını öngörmektedir.

2024 yılı sonu itibarıyla küresel ziyaretçi sayısının 2019'da ulaşılan zirveyi aşacağı tahmin edilmektedir. Uluslararası turizm faaliyetlerine katılan kişi sayısının 2026 yılı itibarıyla pandemi öncesi seviyelerin üzerine çıkacağı öngörülmektedir. 2023 yılında küresel turizm gelirleri 1,5 trilyon ABD doları ile rekor seviyeye ulaşarak turizm profesyonellerinin beklentilerini aşmıştır. Bu gelirlerin, dünya ekonomik büyümesinden daha hızlı artarak 2034 yılında 2,9 trilyon ABD dolarına yaklaşacağı tahmin edilmektedir.

Dünyada en çok turist ağırlayan ülke Fransa'dır. İspanya, Amerika Birleşik Devletleri ve İtalya gibi ülkeler de önemli turizm destinasyonları arasında yer almaktadır. Türkiye, 2023 yılı itibarıyla dünyanın en fazla turist ağırlayan beşinci ülkesi konumundadır. Bu başarıda 2021 yılında uygulanan Güvenli Turizm programı, 2022 yılının sonundan itibaren devreye alınan Sürdürülebilir Turizm Programı, küresel pazar çeşitlendirmesi ve yapay zekâ destekli dijital pazarlama kanallarının etkili kullanımı önemli rol oynamıştır.

Amerika Birleşik Devletleri, turizmden en fazla gelir elde eden ülke olarak öne çıkmaktadır; bu durum kişi başına düşen yüksek turist harcamasından kaynaklanmaktadır. Türkiye, 2021-2023 yılları arasında hem turist başına harcama hem de turizm gelirleri bakımından hızlı bir artış göstererek 2023 yılı itibarıyla toplam turizm geliri bakımından dünyada yedinci sıraya yükselmiştir. Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya gibi ülkelerin yanı sıra Çin, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Hindistan, Rusya ve Güney Kore, uluslararası turizm pazarının en büyük harcama yapan ülkeleri konumundadır. COVID-19 salgını kaynaklı kısıtlamaların kaldırılmasıyla birlikte Çinli turistler hızla uluslararası turizm faaliyetlerine dönmüştür. 2023 yılında dünyada en fazla turizm harcaması yapan ilk 10 ülke, toplam küresel turizm harcamasının yaklaşık %52'sini temsil etmektedir.

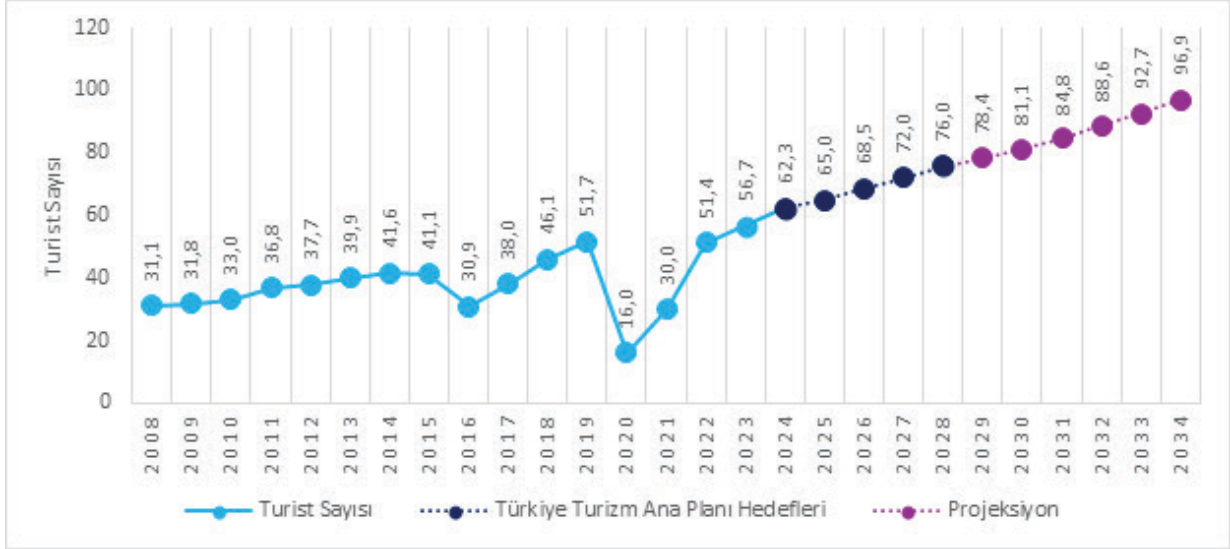
Turizm sektörünün geleceğini şekillendirmesi öngörülen uzun vadeli eğilimler Kütahya Turizm Master Planı'nda ele alınarak bu trendler çerçevesinde şekillenecek olan turizm sektöründe Kütahya'nın yeri planda ayrıntılı şekilde analiz edilmiştir. Sürdürülebilirlik konusundaki artan talepler ve farkındalık, değişen tüketici algıları, yapay zekâ ve akıllı cihaz teknolojilerindeki ilerlemeler, sağlık turizmi, gastronomi ve iş seyahatlerindeki yükseliş, uzaktan çalışma imkânlarının artmasıyla seyahat ve çalışmanın bir arada yürütülebilmesi, akıllı ve erişilebilir destinasyonlardaki gelişmeler turizmi etkilemektedir.

Türkiye turizmi, 2019-2021 dönemindeki küresel salgının ardından, 2023 yılında tüm zamanların en yüksek ziyaretçi sayısına ulaşarak 57 milyon yabancı turisti ağırlamıştır. Aynı yıl turizm gelirleri yaklaşık 56 milyar ABD dolarına ulaşmış ve Türkiye bu gelir seviyesiyle dünyada yedinci sırada yer almıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2028 yılı için yaklaşık 76 milyon uluslararası ziyaretçi ve 77 milyar ABD doları turizm geliri hedeflemektedir. Bu strateji, turist sayısından ziyade turizm gelirlerini ve turist başına harcamayı artırmayı, turizm altyapısı ve hizmetlerinin sürdürülebilirliğini ve kalitesini yükseltmeyi amaçlamaktadır.

Türkiye'nin turizm hedeflerine ulaşabilmesi için paydaş katılımlı bir turizm yönetim modeli geliştirilmektedir. Bu model, sürdürülebilir turizme öncelik veren, hızla dönüşen teknolojiye uyum sağlayan, değişen turist profillerine uygun, uluslararası rekabet gücünü artıran ve iklim değişikliği ile diğer küresel risklere

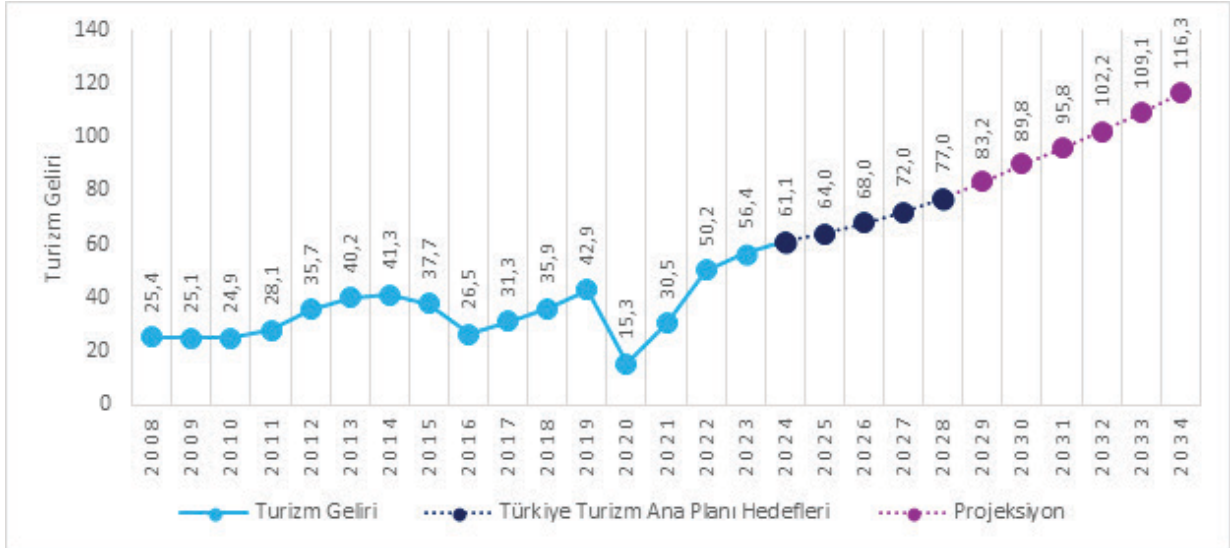
karşı dirençli bir yapı oluşturmayı hedeflemektedir. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nın (TGA) 2019 yılında kurulmasıyla birlikte etkili tanıtım, belgelendirme ve markalaşma çalışmaları yürütülmüş, Türkiye'nin turizm potansiyeli ve hedefleri dünya çapında fark yaratmaya başlamıştır.

Kütahya Turizm Master Planı, Türkiye'nin uzun vadeli turist sayısı ve turizm geliri projeksiyonlarıyla uyumlu olacak şekilde, ulusal ve bölgesel kalkınmayı destekleyici bir anlayış ile hazırlanmıştır.

Şekil 1 Türkiye'nin Yabancı Turist Sayısı: Gerçekleşme ve Hedefler (Milyon Kişi)

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2025 yılından başlamaktadır.

Şekil 2 Türkiye'nin Turizm Geliri: Gerçekleşme ve Hedefler (Milyar ABD Doları)

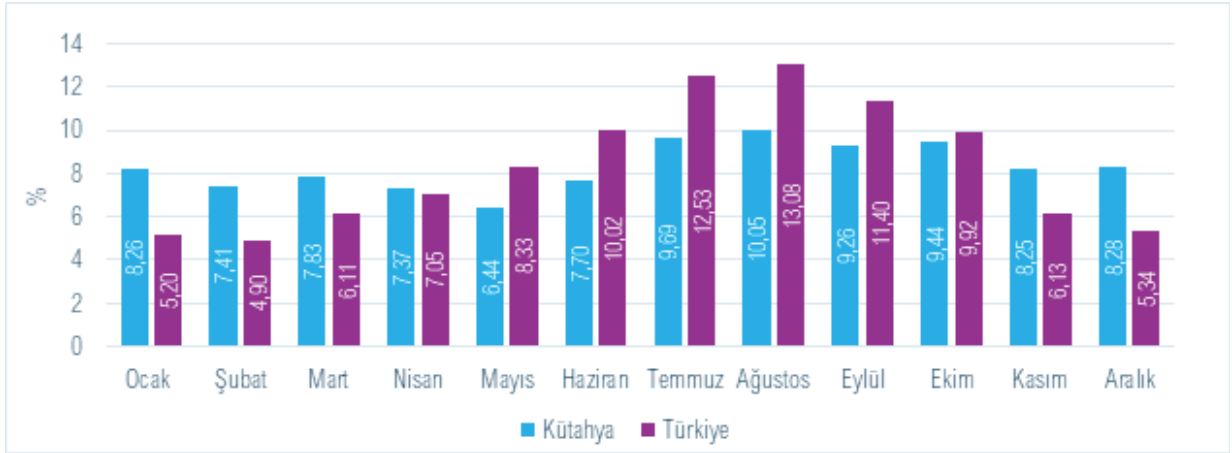
Kaynak: TÜİK, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2025 yılından başlamaktadır.

Kütahya ili, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde, İç Anadolu ve Ege Bölgeleri arasındaki geçiş noktasında yer alır. İl, 12 ilçesi ve bir merkez ilçesiyle Türkiye topraklarının %1,5'ini kaplamaktadır. Coğrafi olarak dağlar, platolar ve ovalardan oluşur; önemli dağları arasında Akdağ, Murat Dağı ve Türkmen Dağı bulunur. İklimi karasal özellikler gösterir; yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlıdır.

Ekonomisi yer altı ve yer üstü kaynaklarına dayanan Kütahya, özellikle çini ve seramik üretimiyle tanınır. Dünya çini üretiminin yaklaşık %80'ini karşılayan il, UNESCO'nun Yaratıcı Şehirler Ağı'nda "Zanaat ve Halk Sanatları" alanında yer almaktadır. Ayrıca porselen, madencilik, orman ürünleri ve tarıma dayalı sanayi önemli sektörlerdir.

2023 yılında Kütahya'yı 295.888 yerli ve 7.921 yabancı turist ziyaret etmiştir. Yabancı turistler toplam turist sayısının yaklaşık %2,6'sını oluşturur ve en çok Çin, Romanya ve Almanya'dan ziyaretçi gelmiştir. Ortalama kalış süresi 2,07 gün olup, tesis doluluk oranı %35,36'dır. İlde toplam 3 müze ve 1 ören yeri bulunur. Ayrıca 2.136 taşınmaz kültür varlığı ve 372 sit alanı ile zengin bir kültürel mirasa sahiptir.

Turizmde mevsimsellik analizi, Kütahya'nın Türkiye geneliyle benzerlik gösterdiğini, ancak Kasım-Nisan ayları arasında turizm hareketliliğinin Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiğini göstermektedir. Turizmin yılın tamamına yayılması ve mevsimselliğin azaltılması için turizm türlerinin çeşitlendirilmesi ve etkinliklerin artırılması hedeflenmektedir. Bu bağlamda kültür, doğa, ekoturizm ve termal turizm öne çıkan alanlardır. Kütahya Turizm Master Planı, ilin Türkiye'nin büyüyen turizm gelirleri ve gelişen potansiyelinden daha fazla fayda sağlamasına yönelik yönetim süreçlerini planlamak üzere hazırlanmıştır.

Şekil 3 Türkiye ve Kütahya Karşılaştırmalı Mevsimsellik Durumu (2017-2023 Yılı)

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2024).

Not: Veriler, yıllık toplam konaklama sayısının yüzdesel dağılımı olarak verilmiştir. Veriler pandemi dönemi çıkarılmış 2017, 2018, 2019, 2022 ve 2023 yıllarına ait yerli ve yabancı tesise geliş toplam rakamlarıdır.

Kütahya ilinde 2023 yılı sonu verilerine göre, toplam 22 bakanlık belgeli turizm tesisi bulunmaktadır; bunların 17'si işletme belgeli, 5'i ise yatırım belgelidir. Bu tesislerin toplam oda sayısı 908, kapasitesi ise 1.767'dir. Tesislerin doluluk oranları genellikle %40'ın altında seyretmekte olup en yüksek doluluk %36,8 ile 2019 yılında gerçekleşmiştir. 2020 yılında COVID-19 pandemisi nedeniyle doluluk oranlarında belirgin bir düşüş yaşanmış ancak sonrasında kademeli bir toparlanma gözlemlenmiştir. İlçeler bazında konaklama tesislerine bakıldığında Simav ve Merkez ilçeleri öne çıkmaktadır. En fazla yerli turist Simav ilçesine (126.212 kişi), en fazla yabancı turist ise Merkez ilçeye (7.307 kişi) gelmiştir.

En düşük turist sayısına sahip ilçe Çavdarhisar'dır. Burada bulunan önemli turistik değer Aizanoi Antik Kenti'nin turizme daha fazla katkı yapması, bu master planın öncelikleri arasında yer almaktadır.

Turizm tesislerinin doluluk oranları ve ortalama kalış süreleri ilçeler arasında farklılık göstermekte ve genel olarak düşük seviyelerdedir. Simav ilçesi, %48,58 doluluk oranı ve 2,41 gün ortalama kalış süresi ile en yük-

sek değerlere sahiptir. Bu durum, Simav'da termal turizmin gelişmiş olması ve ulaşımın kolaylığı ile ilişkilendirilebilir. Çavdarhisar ilçesi ise en düşük doluluk oranına (%10,03) sahiptir. Kütahya Turizm Master Planı, konaklama süresinin ve otel doluluklarının artmasına katkı yapmaya yönelik stratejiler geliştirmektedir.

2012 yılında açılan Kütahya Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı, yıllık 2 milyon yolcu kapasitesine sahip olmasına rağmen sadece 90 bin yolcu tarafından kullanılmaktadır. Havalimanı, özellikle Avrupa'daki gurbetçilere, hac turizmine ve termal turizme hizmet etmektedir. İç hatlarda İstanbul'a, dış hatlarda düzenli olmamakla birlikte Düsseldorf ve Cidde'ye seferler düzenlenmektedir.

Kütahya'nın markalaşması, destinasyonun rekabet gücünü artıracak ve sürdürülebilir turizm gelişimini destekleyecektir. Marka değeri, destinasyonun kimliği, itibarı ve ziyaretçilere sunduğu deneyim kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Doğru bir marka kimliği oluşturmak için bölgenin temel değerleri, misyonu ve vizyonu belirlenmelidir. Hedef kitlenin ihtiyaç ve beklentilerine uygun stratejiler geliştirilmelidir. Rakip analizleri yapılarak Kütahya'nın benzersiz özellikleri vurgulanmalıdır. Kütahya'nın öne çıkan unsurları arasında çini ve seramik sanatı, Aizanoi Antik Kenti, termal bölgeleri ve kaplıcaları, Frig Vadisi ve Germiyan Sokağı bulunmaktadır. Kütahya, çini ve seramik alanında uluslararası üne sahip olup UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na dahil edilmiştir. Bu alanda turizm potansiyeli yüksektir; atölye çalışmaları ve sergilerle turistlerin ilgisi artırılabilir.

Kütahya'nın rakip destinasyonları arasında Afyonkarahisar, Balıkesir, Burdur, Bursa, Denizli, Eskişehir, Manisa, Uşak ve Sakarya bulunmaktadır. Söz konusu rakipler arasında Kütahya, toplam yatak kapasitesinde 9. sırada yer almaktadır. İl, özellikle Balıkesir'in gerisinde kalmaktadır. Bu durum, turizm tesis yatırımlarının artırılması ve mevcut tesislerin kalitesinin yükseltilmesi gerektiğini göstermektedir.

Yerli turist sayısında Kütahya, 2024 yılında rakipleri arasında 8. sırada yer almış ve 2023 yılında bir düşüş yaşamıştır. Bu, pandemi sonrası toparlanmanın yeterli olmadığını ve Kütahya'nın turizm cazibesini artırması gerektiğini göstermektedir. Yabancı turist sayısında da Kütahya, Afyonkarahisar ve Denizli gibi illerin gerisindedir. Özellikle Afyonkarahisar'ın termal turizmdeki başarısı, Kütahya için rekabetçi bir meydan okumadır. Kütahya'nın termal kaynakları ve kültürel mirası, uluslararası pazarlarda daha güçlü tanıtılmalıdır.

Ziyaretçilerin ortalama kalış sürelerinde Kütahya, 2024 yılında rakipleri arasında ilk sıraya yükselmiştir. Bu olumlu bir gösterge olup ziyaretçilerin kalış sürelerini daha da artırmak için kapsamlı turizm paketleri geliştirilebilir. Tesis doluluk oranlarında ise Kütahya, 2023 yılında 4. sıradayken 2024 yılında 6. sıraya düşmüştür. Bu düşüş, pazar çeşitliliğinin ve turist sayısının yetersiz olduğunu göstermektedir.

Sürdürülebilirlik açısından Kütahya, Kütahya Turizm Master Planı'nda uluslararası standartlara uygun olarak dört ana başlıkta incelenmiştir: çevresel, sosyoekonomik, kültürel sürdürülebilirlik ve destinasyon yönetimi. Destinasyon yönetimi açısından, Kütahya Turizm Master Planı kapsamında paydaşların katılımıyla bir Destinasyon Yönetim Örgütü (DYÖ) kurulmalıdır. DYÖ, turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak, stratejiler geliştirmek ve uygulamakla sorumlu olacaktır. Turizm işletmelerinin ulusal ve uluslararası sertifikalar alması teşvik edilmeli, ziyaretçi memnuniyeti sürekli izlenmeli ve tanıtım faaliyetleri stratejik bir şekilde yürütülmelidir.

Kütahya, turizmde sürdürülebilirlik ve rekabetçilik hedeflerine ulaşmak için DYÖ liderliğinde kapsamlı bir planlama ve iş birliği sürecine girmelidir. Bu süreçte, yerel yönetimler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında etkili bir koordinasyon sağlanmalı ve turizm altyapısı, insan kaynağı, güvenlik ve sağlık gibi alanlarda gelişmeler kaydedilmelidir.

Kütahya'nın dijital görünürlüğü ve akıllı turizm potansiyeli incelendiğinde, "Kütahya" anahtar kelimesinin Google Trend metriklerine göre dünya genelinde orta düzeyde arandığı görülmektedir. Aramaların büyük

bölümü Türkiye’den gelirken, KKTC, Azerbaycan, Almanya, Hollanda ve Fransa gibi ülkeler de takip etmektedir. Kullanıcıların aramalarında doğal güzellikler, cazibe merkezleri, festivaller ve konaklama imkânları öne çıkmaktadır. Özellikle “Kütahya Seramik” ve “Kütahya Porselen” gibi anahtar kelimelerin uluslararası düzeyde ilgi gördüğü dikkat çekmektedir.

Akıllı destinasyon kavramı, ileri bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak ziyaretçilere, yerel halka ve işletmelere yenilikçi ve sürdürülebilir çözümler sunmayı hedeflemektedir. Kütahya Belediyesi’nin mevcut dijitalleşme çalışmaları arasında mobil uygulamalar, e-belediye hizmetleri, su kontrol sistemleri ve kent rehberi sistemi bulunmaktadır. Kültürel miras ve yaratıcılık alanında ise kent rehberi ve akıllı otobüs durakları gibi uygulamalar yer almaktadır. Sürdürülebilirlik açısından güneş enerjisi santralleri ve akıllı hizmet binaları dikkat çekerken, erişilebilirlik konusunda engelli şarj istasyonları ve ücretsiz Wi-Fi noktaları mevcuttur.

Mevcut uygulamaların geliştirilmesi ve eksikliklerin giderilmesi için dijital platformlarda turistlere özel rehberlik hizmetleri, sanal turlar ve artırılmış gerçeklik uygulamaları geliştirilebilir. Kütahya’nın kültürel mirası dijital hikâyeleştirme ve interaktif sergilerle desteklenebilir. Sürdürülebilirlik alanında su tasarrufu ve atık yönetimi sistemleri entegre edilebilir. Erişilebilirlik konusunda ise engelli dostu uygulamalar ve interaktif bilgilendirme panoları artırılabilir.

Turizm risk yönetimi ve risk analizi kapsamında, küresel, ulusal ve yerel risk faktörleri Kütahya Turizm Master Planı kapsamında değerlendirilmiştir. Küresel riskler arasında Ukrayna-Rusya savaşı, İsrail-Filistin çatışması, küresel durgunluk, iklim değişikliği ve yaşam maliyeti krizi gibi unsurlar yer almaktadır. Ulusal riskler arasında doğal afetler, yeni bir salgın hastalık, iklim değişikliği, doğal kaynak krizleri ve bölgesel savaş riski bulunmaktadır.

Yerel risk faktörleri değerlendirildiğinde, Kütahya için en yüksek risk derecesine sahip olanlar deprem, yangın, turizm altyapı ve üst yapı eksikliği, yapı güvenilirliği sorunları ve heyelan tehlikesidir. Bu risklere karşı ayrıntılı bir risk yönetim planı oluşturulması önerilmektedir. Deprem riskine karşı bina ve altyapı güçlendirme çalışmaları, erken uyarı sistemleri ve afet yönetimi eğitimleri önem taşımaktadır. Yangın riskine karşı turistik alanlarda yangın önleme ekipmanlarının düzenli kontrolü ve yangınla mücadele eğitimleri gerekmektedir.

Kütahya Turizm Master Planı, yerli ve yabancı ziyaretçi sayısını artırmayı, turizm gelirlerini yükseltmeyi, sürdürülebilirliği sağlamayı ve rekabet gücünü artırmayı stratejik amaçlar olarak belirlemiştir. Mevcut politikalarda değişiklik yapılmazsa, 2029 yılında yerli ziyaretçi sayısının 2024’e göre %38 artarak yaklaşık 356 bine ulaşacağı öngörülmektedir. Ancak plan dahilindeki politikalarla, 2028 yılında yerli ziyaretçi sayısının %174 artışla 705 bine çıkarılması hedeflenmektedir.

Yabancı ziyaretçi sayısının ise mevcut politikalarla 2029’da 2024’e göre %112 artarak yaklaşık 34 bine ulaşması beklenirken, plan kapsamında bu sayının %881 artışla 157 bine yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Bu hedefler doğrultusunda, toplam turistler içinde yabancı ziyaretçilerin oranının %18’e çıkarılması planlanmaktadır. Turizm gelirlerinde, projeler devreye alınmadan 2029’da yerli turist gelirinin %87 artışla yaklaşık 76,2 milyon ABD dolarına ulaşması beklenmektedir. Projelerin uygulanmasıyla bu gelirlerin %243 artışla yaklaşık 139,5 milyon ABD dolarına yükseltilmesi hedeflenmektedir. Yabancı turist gelirlerinin ise projeler olmadan %197 artışla 11,8 milyon ABD dolarına, projelerle %1.145 artışla yaklaşık 49,7 milyon ABD dolarına çıkarılması planlanmaktadır.

Ortalama konaklama sürelerinin projeler olmadan 2029’da 2,2 güne, projelerle 2,6 güne yükseltilmesi hedeflenmektedir. Sürdürülebilirlik, planın temel unsurlarından biri olup Kütahya’nın ulusal ve uluslararası rekabette üstünlük sağlamasına katkı sunacaktır. Rekabet gücünü artırmak için yerel değerlerin global pazarda

tanıtılması, yenilikçi yaklaşımlar ve dijitalleşme stratejileri benimsenmektedir. Ayrıca, Kütahya'nın çevre illerle iş birliği yaparak bölgesel turizm potansiyelini yükseltmesi ve turistlere daha çeşitli deneyimler sunması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, Afyonkarahisar, Eskişehir ve Uşak ile ortak rotalar ve tematik turizm paketleri oluşturularak ziyaretçi sürelerinin uzatılması ve turizm gelirlerinin artırılması hedeflenmektedir.

Kütahya, zengin tarihi, kültürel ve doğal mirasıyla Türkiye'nin önemli turizm destinasyonlarından biridir. Şehrin turizm potansiyelini artırmak ve sürdürülebilir turizm hedeflerine ulaşmak amacıyla belirlenen öncelikli alanlar, Kütahya'nın turizmdeki güçlü yönlerini ve gelişme fırsatlarını ortaya koymaktadır. Aşağıda, bu öncelikli alanlar ve Kütahya'nın turizmdeki rolü özetlenmektedir.

Kültürel Miras Turizmi

Kültürel miras turizmi, toplumların geçmişten günümüze aktarılan somut ve soyut değerlerinin korunması ve tanıtılması amacıyla gerçekleştirilir. Kütahya, Aizanoi Antik Kenti ve Dağlık Frigya gibi UNESCO Geçici Listesi'nde yer alan önemli tarihi alanlara sahiptir. Şehir, Romen Diyojen'den Hayme Ana'ya, Şehit Sancaktar'dan Evliya Çelebi'ye kadar birçok önemli tarihi figürün hikâyelerine ev sahipliği yapmıştır. Ayrıca, dünyanın ilk toplu iş sözleşmesi ve en eski insan derisi kalıntılarının bulunduğu Tavşanlı Höyük gibi önemli kültürel miraslara da sahiptir.

Termal Turizm

Termal turizm, doğal termal suların sağlık ve tedavi amaçlı kullanıldığı bir turizm türüdür. Kütahya, Türkiye'de en fazla termal turizm merkezine sahip il olarak öne çıkmaktadır. Simav ilçesindeki Eynal, Çitgöl ve Naşa kaplıcaları, Yoncalı'daki termal kaynaklar ve Murat Dağı'ndaki termal sular, ziyaretçilere şifa ve dinlenme imkânı sunar. Bu kaynaklar, romatizma, cilt hastalıkları ve kas-iskelet sistemi rahatsızlıkları gibi birçok sağlık sorununa iyi gelmektedir.

Çini ve Seramik Başkenti

Kütahya, çini sanatındaki ve seramik sektöründeki köklü geçmişiyle tanınır. Şehir, UNESCO'nun Yaratıcı Şehirler Ağı'na dahil edilerek uluslararası platformda tescillenmiştir. Türkiye'nin ilk ve tek çini müzesine ev sahipliği yapan Kütahya, geleneksel el sanatlarını modern üretim teknikleriyle birleştirerek hem kültürel mirasını korumakta hem de ekonomik katkı sağlamaktadır. Şehirde "Yaşayan İnsan Hazinesi" unvanına sahip üç çini ustası bulunmaktadır.

Etkili Bir Destinasyon Yönetim Örgütü ve Bütünleşik Tanıtım

Turizmde başarılı olmak için etkili bir destinasyon yönetim örgütü yapısı ve bütünleşik tanıtım stratejileri önemlidir. Kütahya'da dijital iletişim ve erişilebilirlik faaliyetlerinin başlatılması, şehir tanıtım portallarının geliştirilmesi ve "Kuruluşta Kurtuluşa" mottosuyla tanıtım çalışmalarının yürütülmesi planlanmaktadır. Bu sayede, şehrin turizm potansiyelinin daha geniş kitlelere duyurulması hedeflenmektedir.

Hizmet Kalitesi ve Turizm Bilinci

Turizm sektöründe hizmet kalitesi ve turizm bilinci, ziyaretçi memnuniyeti ve sürdürülebilir turizm için kritiktir. Kütahya'da turizm bilincinin artırılması, nitelikli turizm personeli yetiştirilmesi ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi amacıyla eğitim ve altyapı çalışmaları planlanmaktadır. Bu kapsamda, tur rehberlerinin eğitilmesi ve termal işletmeler için personel yetiştirecek kursların düzenlenmesi önem taşımaktadır.

Mevcut ve Yeni Pazarlar

Kütahya'nın turizm potansiyelini artırmak için mevcut pazarların geliştirilmesi ve yeni pazarlara açılması hedeflenmektedir. Ortadoğu ülkeleri için sağlık ve inanç turizmi, Avrupa ülkeleri için termal turizm ve

kültürel deneyimler, Uzak Doğu ülkeleri için doğa ve el sanatları gibi farklı turizm türleri öne çıkarılacaktır. Ulaşım altyapısının geliştirilmesi ve kongre turizmi faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi de bu hedefe katkı sağlayacaktır.

Eko Turizm ve Açık Alan Rekreasyon Turizmi

Eko turizm, doğal ve kültürel kaynakların korunmasını destekleyen sürdürülebilir turizm faaliyetlerini içerir. Kütahya, zengin flora ve faunası, ormanlık alanları, barajları ve gölleri ile ekoturizm için büyük bir potansiyele sahiptir. Enne Barajı, Emet Krater Gölü gibi alanlar, doğa yürüyüşleri, kamp ve diğer açık hava etkinlikleri için idealdir. Bu alanlarda yapılacak düzenlemelerle doğa turizmi daha da geliştirilecektir.

Yayla Turizmi

Yayla turizmi, doğal güzellikler içinde serin ve temiz hava arayan turistler için önemli bir çekim alanıdır. Kütahya'da Murat Dağı Yaylası, Domaniç Yaylaları ve diğer birçok yayla, doğa yürüyüşleri, kamp ve doğa sporları için uygun alanlar sunmaktadır. Yaylaların ekoturizmle entegre edilerek sürdürülebilir turizm anlayışıyla değerlendirilmesi planlanmaktadır.

Marka Etkinlikler ve Festivaller

Festivaller ve etkinlikler, bir destinasyonun marka değerini artıran önemli unsurlardır. Kütahya'da Gezek kültürü, Küpecik ve Kabe Kabe kültürü gibi yerel unsurların tanıtılması ve Aizanoi Antik Kenti'nde düzenlenecek etkinliklerle şehrin çekiciliğinin artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca, gastronomi ve el sanatları temalı festivallerle kültürel değerlerin öne çıkarılması planlanmaktadır.

Akıllı Destinasyon

Akıllı destinasyonlar, teknolojiyi kullanarak turist deneyimini ve destinasyon yönetimini geliştirmeyi hedefler. Kütahya, akıllı şehir uygulamalarıyla Türkiye'de öncü illerden biridir. Dijital erişilebilirlik faaliyetlerinin artırılması, şehir tanıtım portalının geliştirilmesi ve akıllı turizm uygulamalarının yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Kentsel Rekreasyon ve Sağlıklaştırma

Kentsel rekreasyon ve sağlıklaştırma çalışmaları, şehir içinde yaşam kalitesini artırmayı ve turistik alanları daha çekici hale getirmeyi amaçlar. Kütahya'da tarihi yapıların restore edilmesi, ulaşımın çeşitlendirilmesi ve turistik cazibe merkezlerinde altyapının iyileştirilmesi hedeflenmektedir. Germiyan Sokağı gibi tarihi bölgelerin sağlıklaştırılması ve fonksiyonlandırılması da bu kapsamda yer almaktadır.

Güçlü Hikâyelere Dayalı Tematik Rotalar

Tematik rotalar, belirli bir tema veya hikâye etrafında şekillenen turistik güzergâhlardır. Kütahya, zengin tarihi ve efsaneleri ile bu tür rotalar oluşturmak için idealdir. Evliya Çelebi, Hayme Ana, Şehit Sancaktar gibi figürlerin hikâyeleri ve Sarıkız, Hezar Dinari gibi efsaneler, turistlere özgün deneyimler sunabilir. Bu rotaların oluşturulmasıyla kültürel mirasın daha etkili bir şekilde tanıtılması hedeflenmektedir.

Sağlık Turizmi

Sağlık turizmi, tedavi ve sağlık amacıyla yapılan seyahatleri kapsar. Kütahya, termal kaynakları ve kaplıcaları ile bu alanda önemli bir destinasyondur. Termal turizm ile sağlık turizminin entegre edilerek pazarlanması, bölgenin çekiciliğini ve rekabet gücünü artıracaktır. Murat Dağı gibi bölgelerde termal ve doğa turizminin bir arada sunulması planlanmaktadır. Kütahya Şehir Hastanesi ve Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nin ildeki mevcudiyeti (modern ekipmanlarla donatılmış fizik tedavi, diş hastanesi gibi hizmet merkezleri) bu alanda önem taşımaktadır.

Gastronomi

Kütahya'nın güçlü mutfak kültürü, gastronomi turizmi için önemli bir potansiyel sunar. Coğrafi işaretli ürünler ve yerel lezzetlerle şehrin gastronomi alanında tanıtılması hedeflenmektedir. Paşa Helvası, Kızılıçık Tarhanası, Haşhaşlı Pide gibi özgün tatlar turistlere sunulurken yerel mutfak kültürü yaşatılacaktır. Ayrıca, gastronomi etkinlikleri ve panayırların düzenlenmesi planlanmaktadır.

Eğitim

Eğitim turizmi, eğitim amacıyla yapılan seyahatleri kapsar ve turizm açısından önemli bir kaynak olarak değerlendirilmektedir. Kütahya'da bulunan üniversiteler ve eğitim kurumları, uluslararası öğrencileri çekmektedir. Turizm sektöründe nitelikli insan kaynağı yetiştirilmesi için eğitim programları ve kurslar planlanmaktadır. Özellikle çini sanatı ve turizm rehberliği alanlarında uzmanlaşma hedeflenmektedir.

Ulaşım

Ulaşım, turizm sektörünün temel unsurlarından biridir. Kütahya'nın karayolu ve demiryolu ağları, havalimanı ile ulaşılabilirliğinin artırılması hedeflenmektedir. Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın daha etkin kullanılması, uçuş saatlerinin düzenlenmesi ve şehirlerarası ulaşım ağının geliştirilmesi planlanmaktadır. Ayrıca, yol üstü tesisçiliğinin ve mola noktalarının geliştirilmesiyle turistlerin seyahat deneyiminin iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kütahya Turizm Master Planı çerçevesinde, ilin turizmde gelecek kurgusunu şekillendirecek 12 proje belirlenmiştir. Bu projeler, Kütahya'nın turizm potansiyelini artırmayı, sürdürülebilir turizmi teşvik etmeyi ve şehrin ulusal ve uluslararası alanda tanınırlığını artırmayı hedeflemektedir. Ayrıca projeler için sorumlu kurumlar belirlenerek ilde planın sahiplenilmesi ve hayata geçirilmesi hususunda kararlı olunduğunun da altı çizilmiştir. Beş yıllık dönemde ilgili proje ve faaliyetlerin gerçekleşme durumları yıllık olarak Zafer Kalınma Ajansı tarafından takip edilecektir.

Köklere Dönüş: MirasKütahya

"Köklere Dönüş: MirasKütahya" projesi, Kütahya'nın zengin kültürel mirasını etkin bir şekilde turizme kazandırmayı amaçlamaktadır. Şehrin Bizans İmparatorluğu, Germiyanogulları, Osmanlı İmparatorluğu ve Milli Mücadele dönemlerine ait önemli eserlerinin restorasyonu ve tanıtımıyla, Kütahya'nın tarihi köklerine bağlı kalarak turizmde önemli bir destinasyon haline gelmesi hedeflenmektedir. Proje kapsamında, Mevlevilik kültürünün yeniden canlandırılması ve UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'ndaki "Zanaat ve Halk Sanatları" etiketinin korunması planlanmaktadır. Ayrıca, Döner Gazino'nun yeniden işlevlendirilmesi şehrin turistik cazibesi artırılacaktır.

Birlikten Güce: KentimKütahya

"Birlikten Güce: KentimKütahya" projesi, Kütahya'nın turizm potansiyelini geliştirmek için yerel turizm paydaşları arasında ortak karar alma kültürünü oluşturmayı hedeflemektedir. Turizm işletmeleri, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasında kurulacak iş birlikleriyle şehrin turistik değerlerinin daha etkin yönetilmesi amaçlanmaktadır. Proje, Kütahya'nın özgün kent kimliğini ve imajını güçlendirmeyi, ulaşım ağının geliştirmeyi ve Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın daha etkin kullanılmasını hedeflemektedir. Böylece, şehrin erişilebilirliği artırılarak turizmde rekabet gücünün yükseltilmesi planlanmaktadır.

Topraktan Sanata: ÇiniKütahya

"Topraktan Sanata: ÇiniKütahya" projesi, Kütahya'nın köklü çini geleneğini korumayı ve bu sanatı turizmle entegre etmeyi amaçlamaktadır. Yeni açılacak Kütahya Müzesi'nde çini sanatına ağırlık verilerek ziyaretçilere zengin bir kültürel deneyim sunulacaktır. Proje kapsamında çini tasarımına yönelik deneyim atölyeleri

oluşturulacak ve uluslararası çini bienali düzenlenecektir. Çini temalı turistik tesislerin inşa edilmesi ve eğitim programlarının geliştirilmesiyle Kütahya'nın çini sanatındaki marka değeri artırılabilecektir.

Kaynaktan Şifaya: Kütahya'da Dinlen

"Kaynaktan Şifaya: Kütahya'da Dinlen" projesi, şehrin zengin termal ve sağlık turizmi potansiyelini korumayı ve geliştirmeyi hedeflemektedir. Mevcut termal tesislerin kalitesinin artırılması ve wellness hizmetleriyle entegre edilmesi planlanmaktadır. Kaplıcalarda geleneksel ile modern masaj hizmetlerinin geliştirilmesiyle turizm çeşitliliği artırılacaktır. Nitelikli personel yetiştirilmesi için eğitim programları düzenlenerek hizmet kalitesi yükseltilecektir.

Yeniden Doğuş: Tarih Kütahya

"Yeniden Doğuş: Tarih Kütahya" projesi, Kütahya'nın tarihi ve kültürel kimliğini koruyarak yaşanabilir bir kent yaratmayı amaçlamaktadır. Geleneksel tarihi yapılar aslına uygun şekilde restore edilerek fonksiyonel hale getirilecektir. Proje, kentsel tasarıma yönelik sağlıklaştırma çalışmalarıyla şehir estetiğini ve yaşam kalitesini artırmayı hedeflemektedir. Turistik cazibe merkezlerine yönelik erişimin kolaylaştırılması ve Osmanlı dönemine ait eserlerin turistik rotalarla entegre edilmesi planlanmaktadır.

Şehrin Nefesi: Eco Kütahya

"Şehrin Nefesi: Eco Kütahya" projesi, Kütahya'nın ekoturizm potansiyelini açığa çıkarmayı ve doğal alanların turizme uyumlu şekilde kullanılmasını sağlamayı hedeflemektedir. Domaniç Göç Yolu'nun eko-turizm rotası haline getirilmesi planlanmaktadır. Proje kapsamında, kamp ve karavan alanlarının sürdürülebilirlik ilkelerine uygun şekilde geliştirilmesi ve bisiklet rotalarının termal bölgelerle entegre edilmesi hedeflenmektedir. Yamaç paraşütü ve diğer doğa sporları için uygun alanlar belirlenerek macera turizmi teşvik edilecektir.

Zeus'un Mirası: Aizanoi

"Zeus'un Mirası: Aizanoi" projesi, Aizanoi Antik Kenti'ni uluslararası ölçekte tanınan bir cazibe merkezi haline getirmeyi amaçlamaktadır. Antik kentin korunması ve restorasyonu ile bölgenin arkeolojik potansiyeli ortaya çıkarılacaktır. Proje, Aizanoi Antik Kenti'nin ulusal ve uluslararası tanınırlığının artırılmasını hedeflemektedir. Sergi, konser ve diğer etkinliklerle bölgenin turistik cazibesi yükseltilecektir.

Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası

"Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası" projesi, Frig Vadisi ile Sofça Barajı'nı kapsayan entegre bir kültür ve doğa turizmi deneyimi sunmayı amaçlamaktadır. Ziyaretçiler, antik Frig Vadisi'ni keşfederken Sofça Barajı'nda doğal yaşamla iç içe bir konaklama deneyimi yaşayabileceklerdir. Proje kapsamında, ekolojik konaklama alanları ve farklı spor çeşitleri için tesisler kurulacaktır. Festival ve etkinliklerle bölgenin turizm potansiyeli sürdürülebilir bir şekilde genişletilecektir.

Köklerden Zirveye: Gökyüzü Kütahya

"Köklerden Zirveye: Gökyüzü Kütahya" projesi, Kütahya'yı spor ve ekstrem spor turizmi açısından cazip bir destinasyon haline getirmeyi hedeflemektedir. Yamaç paraşütü için uygun alanların belirlenmesi ve gerekli altyapının oluşturulması planlanmaktadır.

Proje, termal kaynakların spor sonrası iyileşme süreçlerinde kullanılmasını ve bisiklet rotalarının termal bölgelerle entegre edilmesini hedeflemektedir. Böylece, doğa ve sağlık turizmi birleştirilerek sürdürülebilir bir turizm modeli oluşturulacaktır.

Tebessümden Güvene: Hizmet Kütahya

"Tebessümden Güvene: Hizmet Kütahya" projesi, Kütahya'da turizm sektöründe hizmet kalitesini yükseltmeyi ve ziyaretçilerin memnuniyetini artırmayı hedeflemektedir. Termal ve hamam işletmelerine yönelik

nitelikli personel yetiştirmek için kurslar düzenlenecektir. Proje kapsamında, uzman tur rehberleri yetiştirilerek ziyaretçilere zengin ve kaliteli bir deneyim sunulacaktır. Gelişmiş yol üstü tesisleri ve ulaşım ağıının geliştirilmesiyle seyahat edenlerin ihtiyaçları karşılanacaktır.

Dijital Rehber: AkıllıKütahya

“Dijital Rehber: AkıllıKütahya” projesi, Kütahya’yı akıllı bir destinasyon haline getirmeyi amaçlamaktadır. Şehir tanıtım portalının altyapısı geliştirilecek ve dijital erişilebilirlik artırılacaktır. Proje, Avrupa Akıllı Turizm Başkenti yarışmasına başvuru yaparak şehrin turizm alanındaki yenilikçi çözümlerini uluslararası platformda sergilemeyi hedeflemektedir. Akıllı turizm uygulamalarıyla kullanıcı dostu bir şehir deneyimi sunulacaktır.

Sofraya Davet: LezzetKütahya

“Sofraya Davet: LezzetKütahya” projesi, Kütahya’nın zengin gastronomik değerlerini ön plana çıkararak şehrin turizm potansiyelini artırmayı hedeflemektedir. Gastronomik envanter çıkarılarak yerel lezzetlerin tanıtımı yapılacaktır. Proje kapsamında, restoran menülerinde yerel yemeklere yer verilerek Kütahya’nın gastronomi turizminde markalaşması sağlanacaktır. Yöresel ürünlerin sergileneceği panayır alanları ve gastronomi temalı etkinliklerle şehrin çekiciliği artırılacaktır.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُهُ
وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُفْعَلُ

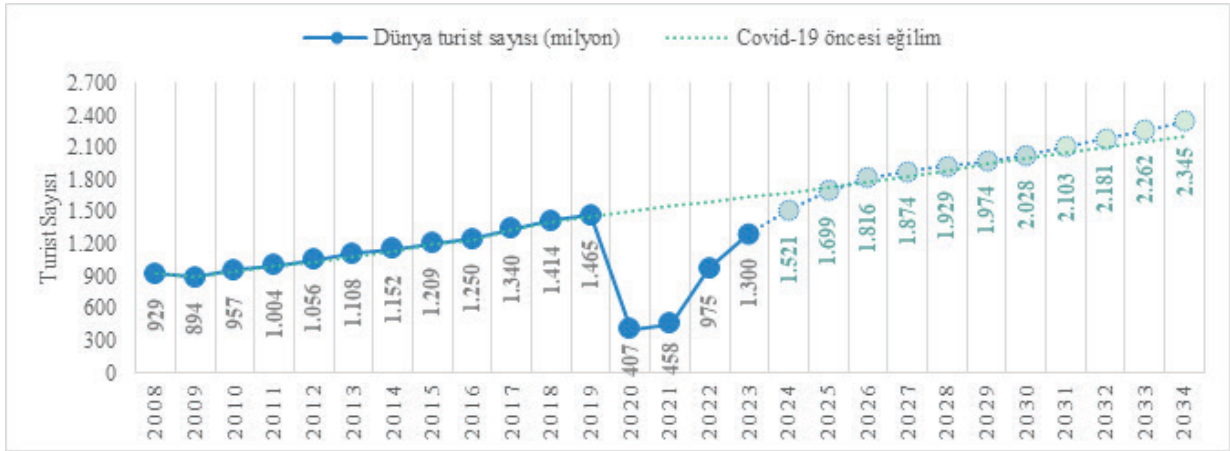

1.Dünya ve Türkiye Turizmine Bakış ve Eğilimler

1.1. Dünya Turizmi

Turizm, dünya genelinde kalkınma, refah ve ekonomik büyümeye katkı sağlayan ve ortalama ekonomik büyümeden daha hızlı gelişen bir sektördür. Küresel Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC) verilerine göre turizm 2023 yılında dünya ekonomisinin %9,1'ini oluşturmuştur. Aynı yıl turizm, dünya genelinde yaklaşık 330 milyon kişiye iş imkânı sağlamış ve toplam istihdamın %10'u doğrudan veya dolaylı olarak turizmden gelmiştir. WTTC, 2024-2034 döneminde turizmin yıllık ortalama %3,7 oranında büyüyeceğini ve 2034 yılında toplamda 450 milyon kişiye iş sağlayacağını tahmin etmektedir.

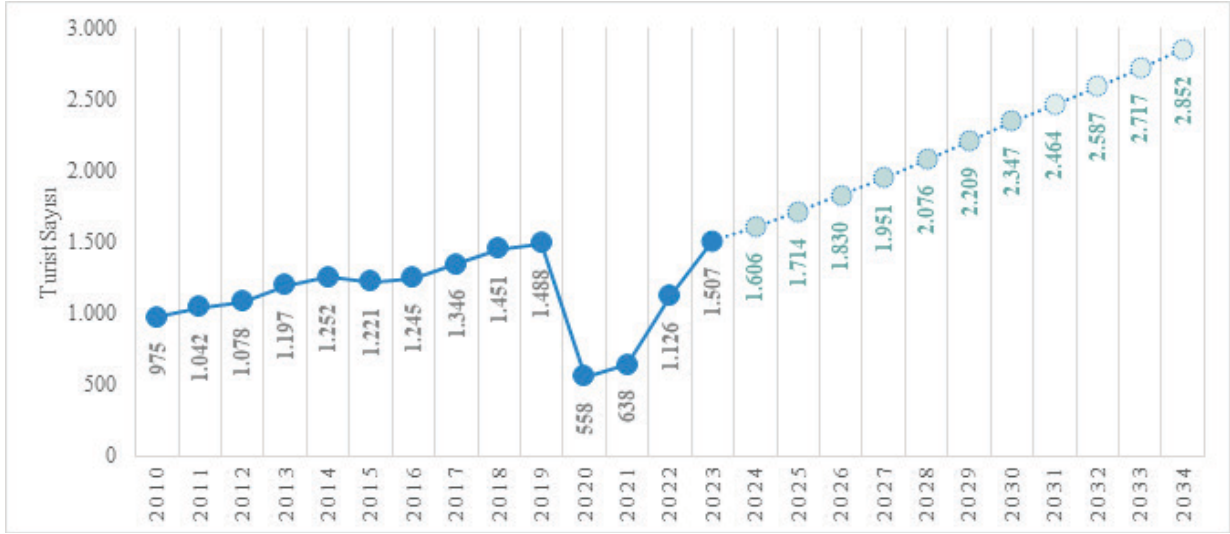
Dünya turizmi, uluslararası ziyaretçi sayısı ve turizm gelirlerinde 2020-2023 yılları arasında pandemi nedeniyle kesintiye uğrayan büyüme eğilimini 2024 yılından itibaren sürdürmektedir. 2024 yılı sonu itibarıyla küresel ziyaretçi sayısının, 2019 yılında ulaşılan zirveyi geçeceği beklenmektedir. Uluslararası turizm faaliyetlerine katılan kişi sayısının, 2026 yılı itibarıyla pandemi öncesi seviyelerin üzerine çıkacağı tahmin edilmektedir (Şekil 4).

Şekil 4 Dünya Turist Sayısı ve Tahminleri

Kaynak: UN Tourism Mayıs 2024; T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Tahminler 2024 yılından başlamakta olup tahminler yapılırken UN Tourism verileri, Avrupa Seyahat Komisyonu öngörülleri ve uluslararası kuruluşların dünya ekonomisine yönelik büyüme beklentileri esas alınmıştır. 2027-2034 dönemi için Kapadokya Üniversitesi tarafından yapılan tahminler kullanılmıştır.

Küresel turizm gelirleri, 2023 yılında, turizm profesyonellerinin beklentilerinin ötesine geçerek rekor seviyeye ulaşmış ve 1,5 trilyon ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Küresel turizm gelirlerinin dünya ekonomik büyümesinden daha hızlı büyüyeceği ve 2034 yılında 2,9 trilyon ABD doları seviyesine yaklaşacağı tahmin edilmektedir (Şekil 5).

Şekil 5 Dünya Turizm Gelirleri ve Tahminleri (Milyar ABD Doları)

Kaynak: UN Tourism Mayıs 2024; T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Tahminler 2024 yılından başlamakta olup tahminler yapılırken UN Tourism baz senaryosu, Avrupa Seyahat Komisyonu öngörülleri, Uluslararası Para Fonu (IMF-WEO Ekim 2023) tahminleri ve uluslararası kuruluşların dünya ekonomisine yönelik büyüme beklentileri esas alınmıştır. 2025-2034 dönemi için Kapadokya Üniversitesi tarafından yapılan tahminler kullanılmıştır.

Dünyanın en çok turist alan ülkelerinin başında Fransa gelmektedir. Dünyadaki diğer büyük turizm ülkeleri, Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye'nin Akdeniz Havzası'ndaki rakipleri de olan İspanya ve İtalya gibi ülkelerdir. 2021 yılında Covid-19 salgınına yönelik Güvenli Turizm Programı'nı, 2022 yılının sonundan itibaren Sürdürülebilir Turizm Programı'nı, küresel pazar çeşitlendirmesi ve yapay zekâ destekli dijital pazarlama kanallarını başarıyla uygulayan Türkiye, 2023 yılı itibarıyla dünyanın en fazla turist ağırlayan beşinci ülkesi konumundadır (Tablo 1).

Tablo 1 Ülkelerin Turist Sayısı Büyüklükleri (Milyon Kişi)

Sıralama	Ülkeler	2019	2020	2021	2022	2023
1	Fransa	90,9	41,7	48,4	93,2	100,0
2	İspanya	83,5	18,9	31,2	71,7	85,2
3	ABD	79,4	19,2	22,3	50,8	66,5
4	İtalya	64,5	25,2	26,9	49,8	57,2
5	Türkiye	51,2	15,9	29,9	51,2	56,7
6	Meksika	45,0	24,3	31,9	38,3	42,2
7	Birleşik Krallık	39,4	10,7	6,3	30,7	37,2
8	Almanya	39,6	12,4	11,7	28,5	34,8
9	Yunanistan	34,0	7,4	15,2	27,8	32,7
10	Avusturya	31,9	15,1	12,7	26,2	30,9
-	Dünya	1.464,7	407,0	458,0	965,0	1.300,0

Kaynak: UN Tourism Mayıs 2024; T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. İlk 10 ülke sıralaması 2023 yılı baz alınarak yapılmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri, turizmden en fazla gelir elde eden ülkelerin başında gelmektedir. Turist başına harcama verisinin de yüksek olması, Amerika Birleşik Devletleri'ni küresel turizm rekabetinde ön plana çıkarmaktadır. Türkiye, 2021-2023 yıllarında hem turist başına harcama hem de turizm gelirleri bakımından hızlı bir yükseliş kaydetmiş ve 2023 yılı itibarıyla toplam turizm geliri bakımından dünyada yedinciliğe yükselmiştir (Tablo 2).

Tablo 2 Ülkelerin Turizm Geliri Büyüklükleri (Milyar ABD Doları)

Sıralama	Ülkeler	2019	2020	2021	2022	2023
1	ABD	199	72,5	71,4	136,9	175,9
2	İspanya	79,7	18,5	34,5	72,9	92,0
3	Birleşik Krallık	58,4	26,7	33	67,6	73,9
4	Fransa	63,5	32,6	40,8	59,7	68,6
5	İtalya	49,6	19,8	25,2	46,6	55,9
6	B. Arap Emirlikleri	30,7	19,7	27,6	49,3	51,9
7	Türkiye	34,3	13,3	26,6	46	49,5
8	Avustralya	45,5	26,24	17,13	24,6	46,6
9	Kanada	29,8	13,6	14,5	28,1	39,2
10	Japonya	46,1	11,3	5,3	9,2	38,6
	Dünya	1.486,0	554,0	635,0	1126,0	1.507,0

Kaynak: UN Tourism Mayıs 2024; T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. İlk 10 ülke sıralaması 2023 yılı baz alınarak yapılmıştır.

Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya gibi Avrupa ülkelerinin yanında Çin, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Hindistan, Rusya ve Güney Kore uluslararası turizm pazarının en büyük harcama yapan ülkeleri konumundadır. Covid-19 salgını kaynaklı kısıtlamaların kaldırılmasıyla birlikte Çinli turistler, hızlı bir şekilde uluslararası turizm faaliyetlerine dönmüştür. Dünyada en fazla turizm harcaması yapan ilk 10 ülke, 2023 yılında toplam küresel turizm harcamasının yaklaşık yüzde 52'sini temsil etmektedir (Tablo 3).

Tablo 3 2022 Yılında En Fazla Turizm Harcaması Yapan İlk 10 Ülke (Milyar ABD Doları)

Sıralama	Ülkeler	2019	2020	2021	2022	2023
1	Çin	254,6	131,1	109,4	114,8	196,5
2	ABD	132	33,7	56,7	115,3	150
3	Almanya	93,2	38,9	51	89,7	111,9
4	Birleşik Krallık	85,9	24,5	30	81,7	110,3
5	Fransa	50,5	28,7	36	41,3	49
6	Kanada	35,3	12,1	7,9	28,6	38,3
7	İtalya	30,3	10,9	15	26,9	34,2
8	Hindistan	22,9	12,6	14,3	25,9	33,3
9	Rusya	36,2	9,1	11,4	20,8	33
10	Güney Kore	37,2	16,6	18,3	20,8	27,8
	Dünya	1.486,0	554,0	635,0	1.112,0	1.507,0

Kaynak: UN Tourism Mayıs 2024. İlk 10 ülke sıralaması 2023 yılı baz alınarak yapılmıştır.

1.2.Dünya Turizmini Etkileyen Uzun Vadeli Eğilimler

Orta ve uzun vadede turizm sektörünün geleceğini, çeşitli eğilimler, beklentiler ve tercihlerin şekillendireceği öngörülmektedir. Sektörün ve ziyaretçilerin sürdürülebilirlik konusundaki artan talepleri ve farkındalık düzeylerinin yanı sıra değişen tüketici algıları, yapay zekâ ve akıllı cihaz teknolojisindeki ilerlemeler, sağlık turizmi, gastronomi ve iş seyahatleri gibi alanlarda görülen yükseliş, uzaktan çalışma imkânlarının artması ile seyahat ve çalışmanın bir arada yürütülebilmesi, akıllı ve erişilebilir destinasyonlardaki ilerlemeler turizm üzerinde etki yaratmaktadır. Bu bölümde, küresel turizmin ve Türkiye turizminin geleceğini şekillendirmesi beklenen eğilimler ve gelişmeler detaylı olarak ele alınacaktır.

1.2.1. Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik kavramı, günümüzde küresel ölçekte önemli bir yer tutmaktadır. Birleşmiş Milletler'in 2021 yılında yayınladığı "Ortak Gündemimiz" raporunda sürdürülebilirlik; ekonomik büyüme, sosyal kapsayıcılık ve çevresel korumanın entegre bir şekilde ele alınması ve bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğini tehlikeye atmamak olarak tanımlanmıştır (United Nations, 2021). Artan nüfus, hızlı kentleşme ve doğal kaynakların tükenmesi gibi faktörler, sürdürülebilir uygulamaların önemini artırmaktadır.

Turizm sektörü, dünya ekonomisinde önemli bir paya sahiptir ve istihdam olanakları yaratır. Ancak turizmin çevresel ve kültürel etkileri, sürdürülebilir turizm kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur (UN Tourism, 2024). Sürdürülebilir turizm; çevresel, ekonomik ve sosyokültürel bileşenlerin dengeli bir şekilde yönetilmesini amaçlayan bir yaklaşımdır.

İklim değişikliği ve küresel ısınma, tüm dünyayı etkileyen önemli bir sorun hâline gelmiştir. Paris İklim Anlaşması ile ülkeler ve sektörler, çevreye olan olumsuz etkileriyle orantılı olarak iklim değişikliği ile mücadelede, giderek daha fazla katkıda bulunma baskısı altında kalmaktadır. Avrupa Birliği'nin Sınırdaki Karbon Düzenlemesi mekanizması, paydaşlarına çevresel ayak izi konusunda yükümlülükler getirmektedir. 2000'li yılların ikinci yarısından itibaren turizm sektöründe tüketici tercihlerini şekillendiren kültürel, sosyal ve çevresel duyarlılık, Glasgow Deklarasyonu ile sektörün taahhüdü hâline gelmiştir.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UN Tourism) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), 2005 yılında sürdürülebilir turizme yönelik standartları belirlemek amacıyla uluslararası bir örgütün kurulmasının gerekliliğine vurgu yapmıştır. Bu vurgu sonucunda 2007 yılında Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) kurulmuştur. Kâr amacı gütmeyen GSTC, turizm endüstrisi, destinasyonlar ve turizm aktivitelerine yönelik uluslararası standartlar belirlemekte ve bu kriterleri yönetmektedir. GSTC ile iş birliği yapan, bilinen büyük arama motorları ve çevrim içi seyahat acenteleri, sürdürülebilirlik taahhütleri olan tesisleri ön plana çıkarmaktadır.

Türkiye, sürdürülebilir politikalarla turizmde uluslararası arenada rekabetçiliğini artırmaktadır. Paris İklim Anlaşması'nın onaylanması, sıfır atık düzenlemeleri, akıllı şehirler alanındaki gelişmeler, sürdürülebilir gastronomi deneyimleri ve standartları, sürdürülebilir destinasyonlara ve yenilenebilir enerjiye yapılan yatırımlar bu çabaları desteklemektedir. Türkiye, GSTC ile yaptığı anlaşma ile tüm konaklama tesislerinin 2030 yılına kadar GSTC Sürdürülebilir Turizm Sertifikası almasını zorunlu hâle getirmiştir. Ayrıca destinasyonların, restoranların, müze ve kütüphane gibi turizm cazibe unsurlarının ve iş seyahatlerinin küresel kabul görmüş sürdürülebilirlik standartlarına uyumlu olması için gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

Karbon ayak izini azaltma odaklı sürdürülebilir ulaşım seçenekleri, elektrikli araçlar, yüksek hızlı trenler ve çevre dostu hava yolu teknolojileri turizmde sürdürülebilirlik eğilimlerini belirlemektedir. Sürdürülebilirlik farkındalığı artan turistler, yerel toplulukları destekleyen, çevre dostu konaklamaları tercih etmektedir. Seyahati, engelli bireyler dâhil herkes için daha kapsayıcı ve erişilebilir hâle getirme çabaları artmaktadır. Dünya çapında özel gereksinimli bireylerin ihtiyaçlarını karşılayan altyapı ve hizmetlerin geliştirilmesi, turizmin erişilebilirliğini artırmaktadır.

İklim değişikliği, seyahat modellerini ve destinasyonların sürdürülebilirliğini de etkilemektedir. Örneğin yükselen deniz seviyeleri ve aşırı hava olayları turistik bölgeleri tehdit etmektedir. Bu nedenle iklime duyarlı turizm uygulamaları kritik önem taşımaktadır. Kentsel turizme yönelik ilgi artmakta, şehirler kültürel ve modern cazibe merkezleriyle turistlerin ilgisini çekmekte, altyapı yatırımları yerel ekonomilere katkıda bulunmaktadır.

1.2.2.Ekonomi ve Siyaset

Küresel ekonomi, siyaset ve devletler arası ilişkiler, turizm sektörünü büyük ölçüde etkilemektedir. Türkiye turizmi, başlıca kaynak pazarlardaki ekonomik büyüme / durgunluk ile küresel ve bölgesel siyasi gelişmelerden doğrudan etkilenmektedir.

Covid-19 salgını sonrası bir eğilim olarak turistlerin seyahat için önceki dönemlere kıyasla daha fazla harcama yapma eğiliminde oldukları gözlemlenmektedir (McKinsey & Company, 2024). Lüks turizm, yüksek harcama kapasitesine sahip gezginlerin benzersiz ve kişiselleştirilmiş deneyimler arayışına girmesiyle dünya turizmini dönüştürmektedir. Bu turizm türü, beş yıldızlı oteller, özel villa kiralalamaları, gurme restoranlar ve özel rehberli turlar gibi üst düzey hizmetlere odaklanmaktadır. Lüks turistlerin artan talepleri, destinasyonların kalite standartlarını yükseltmelerini ve sürdürülebilir lüks turizm konseptlerini benimsemelerini sağlamaktadır. Bu da yerel ekonomilere önemli gelir kaynağıdır. Ayrıca turistler, sürdürülebilir uygulamaları olan otelleri diğer konaklama tesislerine tercih etmeye başlamışlar ve bu tesisler için daha fazla harcama yapmaya razı olmuşlardır.

Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşın yanı sıra Kafkasya ve Orta Doğu gibi yakın coğrafyalardaki çatışma ortamı ve belirsizlik, Ege ve Doğu Akdeniz'deki gelişmeler de hem dünya turizmini hem de Akdeniz Havzası'nı etkilemektedir. Akdeniz Havzası'nda ise bölgesel siyasi gelişmelerden en fazla etkilenen ülke Türkiye olmaktadır. Küresel ve bölgesel siyasi gelişmelerin yanında küresel ekonominin durumu da turistlerin seyahat tercihleri üzerinde etkili olmaya devam etmektedir. 2024-2026 yılları için küresel ekonomik görünüm, ihtiyatlı bir iyimserlik taşımaktadır. Turizm sektöründeki büyümenin, dünya ekonomisi için beklenen ortalama %3'lük büyümenin üzerinde olacağı tahmin edilmektedir. Tüm dünyada enflasyonun kademeli olarak düşmesi beklenmekte olup ekonomide bölgesel farklılıklar devam etmektedir. Örneğin Orta Avrupa'nın Batı Avrupadan daha hızlı büyümesi; Güney Asya'da ise büyümenin güçlü kalmaya devam etmesi beklenmektedir. Türkiye bu beklentilere uygun olarak turizmde kaynak pazar çeşitlendirmesi çabalarını sürdürmektedir.

T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2019 yılında güncellenen Turizm Ana Planı ile birlikte Türkiye, turizmde risk analizi ve yönetimi anlayışını benimsemiştir. Bu çerçevede, siyasi ve ekonomik belirsizliklerin sektör üzerindeki etkisini azaltmak ve Türk turizminin sağlıklı ve sürdürülebilir büyümesini sağlamak için çeşitli eylem planları yürürlüğe konmuştur. Bu kapsamda Turizm Ana Planı'nda benimsenen politikalar neticesinde 2019 yılında kurulan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA), analiz ve veriye dayalı çalışmalar yürüterek yeni hedef pazarlara yönelmiştir. Bu sayede Türkiye, daha önce görece az ziyaretçi aldı-

ğı Doğu Avrupa ve Latin Amerika gibi bölgelerden daha fazla ziyaretçinin ilgisini çekmeyi başarabilmiştir. Önümüzdeki dönemde yapılacak tanıtım, markalaşma ve tutundurma çalışmalarının da etkisiyle Türkiye turizminin risklere dayanıklı bir yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir.

1.2.3. Sağlık ve Güvenlik

Turistler, seyahat ettikleri destinasyonlarda güvenliklerini ve sağlıklarını tehlikeye atabilecek durumlardan kaçınmaktadır. Dünya Ekonomik Forumu'nun Seyahat ve Turizm Gelişmişlik Endeksi, sağlık ve güvenlik altyapısı daha ileri olan destinasyonların turizmde rekabet avantajına sahip olduğunu ve bu destinasyonların turizm gelirlerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu nedenle destinasyon yönetimleri, turistler için sunulan sağlık ve güvenlik hizmetlerini geliştirmek için önemli yatırımlar yapmaktadır.

Asayiş ve güvenlikle ilgili olumsuz algılardan uzak destinasyonlar, özellikle harcama potansiyeli yüksek olan gece eğlencesi, kırsal turizm ve macera turizmi gibi alanlarda turistlerin ilgisini çekmektedir. Sağlık ve hijyen konusunda olumsuz deneyimler yaşatmayan destinasyonlar ise gastronomi ve sağlık turizmi başta olmak üzere çeşitli turizm alanlarında daha fazla ziyaretçi çekmektedir.

Sağlık turizmi amaçlı seyahat eden turistler, sadece tedavi görmek için değil, aynı zamanda fiziki ve psikolojik olarak sağlıklı ve huzurlu hissetmek için de seyahat etmektedir. Bu bağlamda sağlık, hijyen, güvenlik ve asayiş şartlarının sağlanması, yüksek gelir hedefleyen turizm destinasyonları için temel kriterler arasında yer almaktadır. Destinasyonların bu temel kriterlerin ötesine geçerek turistlere sundukları deneyimi sürekli iyileştirmeleri, rekabet avantajı açısından büyük önem taşımaktadır.

Sağlıklı yaşam turizmi pazarı, insanların sağlık ve esenliğe öncelik vermesiyle hızla genişlemektedir. Bu trend, spa uygulamaları, sağlıklı yaşam inzivaları, yoga tatilleri ve medikal turizm gibi çeşitli hizmetleri kapsamaktadır. Stres azaltma, yenileyici tatil deneyimleri, önleyici sağlık hizmetleri ve bütünsel sağlık hizmetleri arayışı, bu trendin başlıca itici güçleridir. Özellikle stresli yaşam tarzlarından kaçmak isteyen turistler, sağlıklı yaşam tatillerine yönelmektedir. Sağlıklı yaşam turizminin popüleritesi, destinasyonları bu alandaki hizmetlerini geliştirmeye yönlendirmektedir.

1.2.4. Teknoloji ve Dijitalleşme

Teknoloji ve dijital imkânlar, turizm sektöründe arz ve talep açısından giderek daha önemli hâle gelmektedir. Destinasyon yöneticileri, turizmde veri analizi, dijitalleşme, akıllı destinasyon teknolojileri, yapay zekâ ve büyük veriden daha fazla yararlanmaktadır. Geleneksel tanıtım yöntemleri olan fuar, gazete ve dergi reklamlarının yerini sosyal medya, çevrim içi platformlar ve diğer elektronik iletişim araçları almaktadır. Dijital imkânlar, turistlerin bir destinasyonu veya turizm aktivitesini arama motorlarında arama, satın alma, beğenme, rezervasyon yapma veya tavsiye etme gibi davranışlarını analiz etmeyi ve bu verileri destinasyon yöneticilerine sunmayı mümkün kılmaktadır. Bu sayede tanıtım, pazarlama, markalaşma ve sürdürülebilirlik yönetiminde dijital imkânlardan yararlanan destinasyonlar, rekabet avantajı elde etmektedir.

Turistler, ziyaretlerini planlama aşamasından itibaren dijital imkânlardan ve çevrim içi platformlardan yararlanmaktadır. Turizm işletmeleri de bu imkânları turistlerin kullanımına sunarak rakiplerine kıyasla öne çıkmaktadır. Google, Tripadvisor ve Booking.com gibi platformları pazarlama ve tanıtımda etkili bir şekilde kullanan işletmeler, müşteri memnuniyetini artırarak gelirlerini yükseltebilmektedir. Ayrıca arama motorları ve çevrim içi tur operatörleri, dijital imkânlardan yararlanan ve sürdürülebilirlik iddiası olan işletmeleri ilk sıralarda listelemektedir.

Turizmde sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR) ve metaverse gibi teknolojiler giderek daha fazla ilgi görmektedir. Turizm aktivitelerine katılamayan kişiler, bu teknolojiler sayesinde destinasyonlardaki deneyimleri sanal ortamda yaşayabilmektedir. Bu nedenle, birçok turizm işletmesi ve destinasyon yönetimi, sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik uygulamalarına yatırım yapmaktadır. Dijital imkânlar, özellikle Z kuşağı için büyük önem taşımaktadır. Araştırmalar, Z kuşağının %40'ının tatillerini planlamak için dijital teknolojileri kullandığını göstermektedir (Haider, 2024).

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nın (TGA) 2019 yılında faaliyete başlamasıyla Türkiye turizmi için tanıtım ve markalaşma alanında yeni bir dönem başlamıştır. TGA, geleneksel tanıtım faaliyetlerinin yanı sıra dijital ortama da büyük önem vermekte ve yapay zekâ, veri analitiği ve büyük veriden yararlanmaktadır. Hedef pazarların belirlenmesi, destinasyonların tanıtımı ve farklı turizm türleri ile turist segmentlerine göre konumlandırılması gibi konularda dijital imkânlardan faydalanmaktadır.

Nesnelerin İnterneti (IoT), akıllı altyapı ve dijital çözümleri içeren akıllı şehirlerin ve destinasyonların geliştirilmesi, ziyaretçi deneyimini iyileştirmektedir. Akıllı ulaşım sistemleri ve dijital turizm hizmetleri, seyahati daha verimli ve keyifli hâle getirmektedir. Genç, çeşitli ve güçlenmiş turist profili, dünya turizmini yeniden şekillendirmektedir. Bu genç nesil, seyahatlerinde daha sürdürülebilir, kültürel açıdan zengin ve otantik deneyimler aramaktadır. Çeşitliliğe ve kapsayıcılığa önem veren bu grup, destinasyonların daha çeşitli ve kapsayıcı hizmetler sunmasında rol oynamaktadır. Ayrıca dijital teknolojilere olan yatkınlıkları, seyahat planlama ve deneyim paylaşımında yeni trendlerin ortaya çıkmasına katkı sağlamaktadır.

1.2.5. Kültür ve Deneyim

Kültür turizmi, ziyaretçilere bir bölgenin tarihini, sanatını, mimarisini, geleneklerini ve günlük yaşamını deneyimleme fırsatı sunarak onların kültürel ve tarihsel anlayışlarını genişleten, önemli bir turizm çeşididir. Bu turizm, bir destinasyonun özgün kimliğini tanıtmak, toplumsal değerlerini keşfetmek ve yerel halkın yaşam biçimlerine dair farkındalık kazandırmak amacı taşımaktadır. Kültür turizmi, yalnızca fiziksel mirasın korunmasına katkı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda toplumun sosyal dokusuna derinlemesine bir bakış sunar. Kültürel miras alanları, müzeler, antik yapılar, yerel festivaller ve el sanatları atölyeleri gibi çeşitli unsurlar, ziyaretçilerin yerel kültürle bağ kurmalarını sağlayarak daha anlamlı bir deneyim yaşamalarına imkân tanımaktadır. Bu deneyim zenginliği, bireylerin farklı kültürel bakış açıları kazanmasına ve tarihsel bilgi birikimlerini geliştirmesine olanak sağlamaktadır.

Kültür turizmi, ekonomik gelişime katkıda bulunmanın yanı sıra sürdürülebilir turizm politikalarının da temel taşıdır. Bölgesel kültürel mirası koruma ve tanıtmak amacıyla güden bu yaklaşım, yerel halkın turizm sektörüne aktif katılımını teşvik ederken kültürel miras alanlarına yapılan yatırımları da artırmaktadır. Kültür turizmi aracılığıyla elde edilen gelirler, bölgedeki koruma ve restorasyon çalışmalarını destekleyerek kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasına olanak tanır. Aynı zamanda kültür turizmi deneyimsel yönü sayesinde ziyaretçilerin turistik mekânlarda daha uzun süre kalmasını sağlamakta ve turizmin bölgeye kattığı değeri artırmaktadır. Bu bağlamda, kültür turizminin gelişimi, sadece ekonomik kazanç sağlamaktan ziyade, toplumsal bağları güçlendiren, kültürel değerleri yaşatan ve sürdürülebilir turizme katkı sunan, çok yönlü bir araçtır.

Pazar araştırmaları ve akademik çalışmalar, turistlerin seyahatlerinde deneyime giderek daha fazla önem verdiklerini göstermektedir. Turistler, ziyaret ettikleri destinasyonlarda otantik yerel kültür, yaşam tarzı, yerel gastronomi, somut ve somut olmayan kültürel miras, modern kültür ve sanata ilgi duymaktadır. Geleneksel ve modern kültür, turizmin önemli arz kaynaklarından biri olmaya devam etmektedir. Ancak kırsal

alanlar ve düşük nüfuslu bölgelerdeki gelenekler ve yerel lezzetler kaybolma riskiyle karşı karşıyadır. Bu bağlamda turizmde sürdürülebilirlik ilke ve politikalarının benimsenmesi, otantik ve modern kültürlere zarar vermeden fayda sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Gastronomi turizmi, destinasyonların yerel mutfak kültürleriyle tanınmasını sağlayarak dünya turizmini olumlu etkilemektedir. Gezinler, sadece bir yeri görmek için değil, o yerin yemek kültürünü deneyimlemek için de seyahat etmektedir. Bu trend, yerel ekonomileri desteklemekte ve sürdürülebilir turizm uygulamalarını teşvik etmektedir. Restoranlar, pazarlar ve yemek festivalleri gibi gastronomik etkinlikler, turistlerin ilgisini çekmekte ve destinasyonların küresel turizm haritasında öne çıkmasını sağlamaktadır.

Yerel gastronomi, sağlıklı beslenme ve iyi yemek gibi özellikler, destinasyon ve turizm işletmesi tercihlerinde giderek daha belirleyici hâle gelmektedir. Özellikle üst gelir grubunu hedefleyen işletmeler, yerel, geleneksel ve modern gastronomiye özel önem vermektedir. Gastronomi turizmine ilgi duyan turistlerin genellikle yüksek harcama potansiyeline sahip olduğu gözlemlenmektedir. Türkiye, kültür açısından rekabet avantajına sahip bir destinasyon olarak öne çıkmaktadır. Ancak Türkiye’de kültür turizmi ve bu alandan elde edilen gelirler henüz hedeflenen seviyelere ulaşmamıştır. Kültür, gastronomi ve gündelik yaşam deneyimleri, turistlerin deneyim kalitesini artırmakta ve turizm gelirlerini yükseltmektedir. Bu nedenle, TGA ve diğer turizm yöneticileri, kültüre ve özellikle gastronomi turizmine yönelik tanıtım ve sürdürülebilirlik faaliyetlerine ağırlık vermektedir.

Gezinler, kişiselleştirilmiş deneyimleri giderek daha fazla tercih etmektedir. Veri analitiği, yapay zekâ ve makine öğrenimi, seyahat şirketlerinin daha özelleştirilmiş hizmetler sunmasını sağlamaktadır. Önceki davranışlar ve tercihlere dayalı öneriler, seyahat deneyimini iyileştirmektedir. Gezinler tarihi yerler, geleneksel uygulamalar ve yerel âdetleri keşfetmeye çalıştıkça kültür ve miras turizmine olan ilgi artmaktadır. Bu eğilim, kültürel mirasın korunmasını desteklemekte ve farklı kültürlerin anlaşılmasını teşvik etmektedir.

Macera seyahatleri de günümüzde popülerlik kazanmaktadır. Konaklama tercihleri de değişmekte; tatil amaçlı kiralık evler, butik oteller ve ekolojik pansiyonlar gibi alternatif seçenekler ilgi görmektedir. Gezinler, doğayla bağlantı kurmalarına ve alışılmışın dışındaki destinasyonları keşfetmelerine olanak tanıyan deneyimler aramaktadır. Ayrıca konfor ve sürdürülebilirlik sunan otantik konaklama deneyimlerine ilgi göstermektedir.

Solo turizm, bireysel seyahat edenlerin artan ilgisiyle dünya turizmini etkilemektedir. Teknolojinin gelişimi ve güvenlik önlemlerinin artması, bireylerin tek başına seyahat etmelerini cazip hâle getirmiştir. Sosyal medya ve dijital platformlar, solo gezginlerin rotalarını planlayıp deneyimlerini paylaşmalarını kolaylaştırmaktadır. Bu trend, turizm sektöründe daha kişiselleştirilmiş hizmetlerin ve güvenlik önlemlerinin önemini artırmaktadır. Oteller ve turizm acenteleri, solo gezginlere yönelik özel paketler ve deneyimler sunmaya başlamıştır.

Instagram turizminde ise düşüş gözlemlenmektedir. Kullanıcılar, sahte ve aşırı düzenlenmiş içeriklerden uzaklaşarak daha otantik deneyimlere yönelmektedir. Bu değişim, turistik destinasyonların pazarlama stratejilerinde yenilik yapmalarını gerektirmektedir. Influencer iş birlikleri ve estetik odaklı içerikler yerine, gerçek ziyaretçi yorumları ve sürdürülebilir turizm uygulamaları öne çıkmaktadır. Bu durum, turizm endüstrisinin daha dürüst ve şeffaf bir iletişim stratejisi benimsemesini sağlamaktadır.

1.2.6. İş seyahatleri ve iş tatillerinde artış

Son yıllarda iş seyahatleri ve iş tatilleri (bleisure) olarak adlandırılan iş ve tatil amaçlarının birleştirildiği seyahat türlerinde kayda değer bir artış gözlenmektedir. Bu eğilim, iş amaçlı seyahat eden bireylerin profesyonel toplantı ve etkinliklerin yanı sıra gittikleri destinasyonları keşfetme, yerel kültürü tanıma ve kısa

sürelî tatil yapma fırsatını değerlendirmeleriyle şekillenmektedir. Turizm sektörü, iş tatilleri trendinin artışıyla birlikte konaklama tesislerinden seyahat acentelerine kadar geniş bir yelpazede hizmetlerini bu yeni ihtiyaçlara göre uyarlamaktadır. Özellikle şehir otelleri ve konferans merkezleri, misafirlerin işlerini hızlıca tamamlayıp çevrede gezip dinlenebilmeleri için kısa şehir turları, gurme deneyimleri ve wellness hizmetleri gibi paketler sunmaktadır. Bu trend, turizm gelirlerinin artırılmasına katkıda bulunurken aynı zamanda destinasyonların yıl boyu turizm talebi almasını ve konaklama sürelerinin uzamasını sağlamaktadır. İş tatilleri, destinasyonların hem iş hem de tatil amaçlı bir cazibe merkezi olarak konumlanmasına katkı sunarak sürdürülebilir turizmin gelişimini destekleyen, önemli bir faktör hâline gelmiştir.

İş seyahatleri, uluslararası ticaretin, yatırımların, tedarik zincirlerinin ve turizmin önemli bir parçasıdır. 2023 yılında iş seyahatleri, küresel turizm sektöründe önemli bir paya sahip olmuştur. Dünya genelinde iş seyahati harcamalarının toplam turizm harcamaları içindeki payı, yaklaşık %21 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran, iş seyahatlerinin turizm gelirlerine olan katkısını göstermektedir. Ayrıca 2023 yılında iş seyahati harcamalarının 1,4 trilyon ABD dolarına ulaştığı gözlemlenmiştir (Global Business Travel Association, 2023). İş seyahatleri, ulaşım, konaklama ve diğer hizmetler için altyapıyı destekleyerek turizm sektörünün büyümesine önemli katkı sağlamaktadır.

Covid-19 sonrası dönemde sektör, “yeni normal” uygulamalara uyum sağlayarak toparlanmaya çalışmaktadır. İş seyahatleri, Covid-19 pandemisi sonrası dönemde kademeli bir toparlanma sürecine girmiştir. 2022 yılında iş seyahatlerinde %14 oranında bir artış kaydedilmiş olup, 2024 yılında bu artış devam etmiştir. Özellikle ABD ve Çin gibi ülkelerde iş seyahatlerinde %30'luk büyüme öngörülmektedir. Ancak 2025 yılına kadar iş seyahatlerinin pandemi öncesi seviyelere ulaşması beklenmemektedir (Future Market Insights, 2024). Özellikle Asya-Pasifik bölgesinde iş seyahatlerinin Avrupa ve Amerika'dan daha hızlı toparlanacağı öngörülmektedir. İmalat, ilaç ve inşaat gibi sektörler bu toparlanmanın öncüsü olacaktır.

İş seyahatlerinde yüz yüze etkileşim önemli olmaya devam etmekte ve uzun vadede tamamen çevrim içi toplantılara geçilmesi pek olası görünmemektedir. İş seyahatleri, yüksek harcama yapan ziyaretçileri bir destinasyona çekerek turizm gelirlerini artırma potansiyeline sahiptir. Ayrıca iş seyahatleri turizm sezonunu uzatmakta ve sektörün sürdürülebilirliği ile dayanıklılığını artırmaktadır. Uzaktan ve esnek çalışma ile artan “iş tatilleri” (workations) seyahat sağlayıcıları ve destinasyonlar için yeni fırsatlar sunmaktadır.

Uzaktan çalışmaya geçiş, iş ve tatil seyahatlerini birleştirme fırsatları yaratmıştır. “Workations” olarak adlandırılan bu eğilim, profesyonellerin tatil deneyimlerini iş rutinleriyle harmanlamasını sağlamakta ve çeşitli konumlardan çalışmaya olanak tanımaktadır. Güvenilir internet bağlantısı ve uygun çalışma alanları sunan destinasyonlar, uzaktan çalışanlar için özellikle cazip hâle gelmiştir.

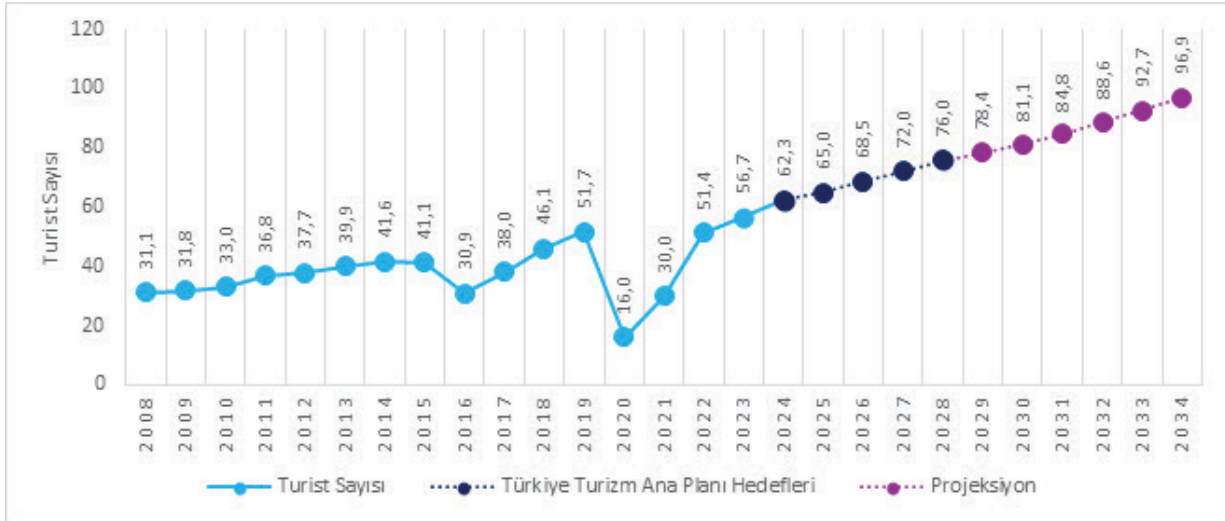
1.3. Türkiye Turizmi

Türkiye turizmi; 2019-2021 dönemini kapsayan küresel salgın kaynaklı geçici duraklamanın ardından, ziyaretçi sayısı bakımından 2023 yılında tüm zamanların en yüksek ziyaretçi hacmine ulaşarak bir yılda 57 milyon yabancı turist sayısına ulaşmıştır (Şekil 6). Bu performans ile Türkiye, 2023 yılında dünyada en fazla turist ağırlayan beşinci destinasyon konumuna gelmiştir. Turizmin rekor kırdığı 2023 yılında, turizmden yaklaşık 56 milyar ABD doları gelir elde edilmiş, bu gelir seviyesi ile Türkiye, dünyada yedinci sırada yer almıştır (Şekil 7).

Türkiye; küresel salgın sonrası toparlanma döneminde Güvenli Turizm ve Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı gibi yaratıcı politikalarla fark yaratmış, pazar çeşitlendirmesi, yenilikçi ve hedef odaklı tanıtım

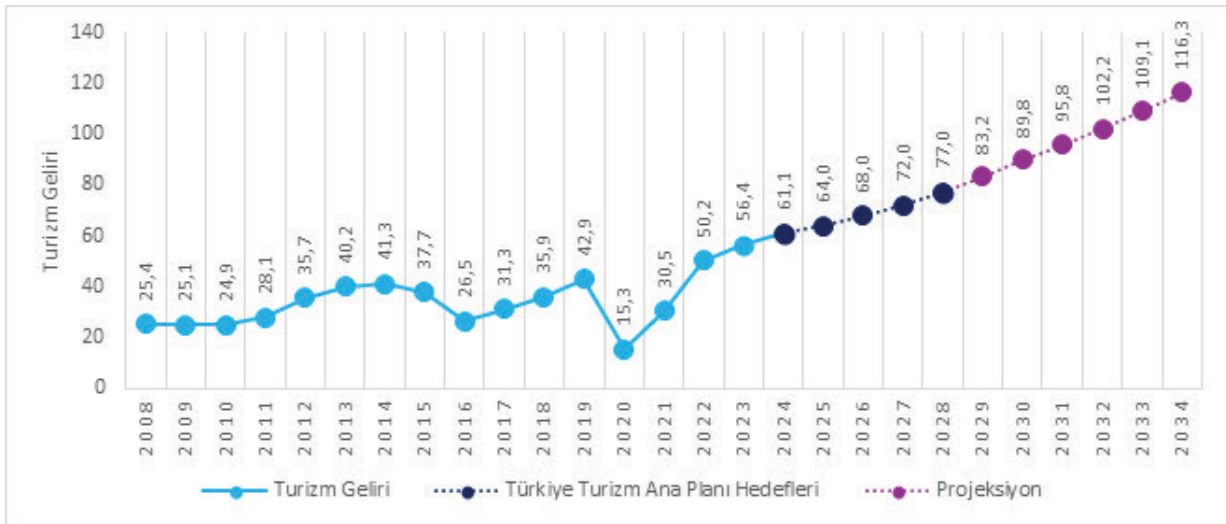
stratejileri, turizm yönetiminde yapay zekâ ve büyük veriden faydalanma gibi uygulamalar sayesinde 2023 yılında yeni rekorlara ulaşmıştır.

T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, On İkinci Kalkınma Planı ve Türkiye Turizm Ana Planı hedeflerine uyumlu olacak şekilde 2028 yılı için yaklaşık 76 milyon uluslararası ziyaretçi hedefi belirlemiştir. Turizm gelirlerinin ise 2028 yılında yaklaşık 77 milyar ABD doları seviyesine getirilmesi hedeflenmektedir. Başka bir ifade ile Türkiye, turist sayısından ziyade turizm gelirlerini ve turist başına harcamayı artırmayı, turizm altyapı ve hizmetlerinin sürdürülebilirliğini ve kalitesini yükseltmeyi amaçlayan bir strateji belirlemiştir.

Şekil 6 Türkiye'nin Yabancı Turist Sayısı: Gerçekleşme ve Hedefler (Milyon Kişi)

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2025 yılından başlamaktadır.

Şekil 7 Türkiye'nin Turizm Geliri: Gerçekleşme ve Hedefler (Milyar ABD Doları)

Kaynak: TÜİK, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Kapadokya Üniversitesi Hedefler 2025 yılından başlamaktadır.

Türkiye'nin turizm hedeflerine ulaşabilmesi için paydaş katılımlı bir turizm yönetim modelinin yanı sıra sürdürülebilir turizme öncelik veren, hızla dönüşen teknolojiye, uzun vadeli turizm trendlerine ve değişen turist profillerine uyum sağlayan, uluslararası rekabet gücünü odağına alan, iklim değişikliğine ve diğer küresel risklere karşı dirençli bir yapı geliştirilmektedir.

Aizanoi

+Türkiye turizminin risk analizi ve kriz yönetimini esas alan, uzun vadeli yönetim sistemi, turizmle ilgili hızla devreye alınan, etkili uygulamaların geliştirilmesini sağlamaktadır. TGA'nın 2019 yılında kurulmasının ardından etkili tanıtım, belgelendirme ve markalaşma çalışmaları ile Türkiye'nin turizm potansiyeli ve hedefleri dünya çapında fark yaratmaya başlamıştır.

Türkiye turizmi, sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda çeşitli politikalar belirlemiştir. Bu politikalar şunlardır:

- Doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliğine öncelik verilmesi
- Yerel halkın ve işletmelerin turizmden en üst seviyede faydalanmalarının sağlanması
- Destinasyonlar için yeni bir yönetim anlayışına geçilmesi
- Etkin ve sürdürülebilir bir tanıtım yapısının oluşturulması
- Ulaştırma altyapısının, kapasitesinin ve kalitesinin geliştirilmesi
- Turist ve personel sağlığının korunmasına yüksek öncelik verilmesi
- Turizme nitelikli insan kaynağı kazandırılması
- Sağlık ve gastronomi turizmine öncelik verilmesi
- Turizmin bisiklet, inanç, macera, eğitim, kongre gibi farklı turizm türleri ile yıl geneline ve ülke geneline yayılması
- Çeşitli odak pazarlarda çeşitlendirme sağlanması
- Konaklama kapasitesinin ve kalitesinin artırılması
- Yeni ve sürdürülebilir destinasyonların oluşturulması
- Rekabetçilik esaslı uygulamalara öncelik verilmesi

Bu politikalar, Türkiye'nin uzun vadeli turizm stratejisinin önemli yapı taşlarını oluşturmaktadır.

2. Kütahya Turizmine Genel Bakış ve Turizm Altyapısı

2.1. Kütahya'ya Genel Bakış

2.1.1. Fiziki Coğrafya

Kütahya ili, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde, İç Anadolu Bölgesi ile Asil Ege Bölümü arasındaki geçiş alanında yer almaktadır. İl, İç Anadolu çanağı ile Ege ovaları arasında kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu dağ dizileriyle, ortalama 1.200 metre yükseltide bir eşik üzerine yerleşmiş durumdadır. Kütahya, 38° 70' ve 39° 80' kuzey enlemleri ile 29° 00' ve 30° 30' doğu boylamları arasındadır. İl, 11.875 km² yüz ölçümü ile Türkiye topraklarının %1,5'lik kısmını kaplamaktadır. Kütahya'nın; Altıntaş, Aslanapa, Çavdarhisar, Domaniç, Dumlupınar, Emet, Gediz, Hisarcık, Simav, Şaphane, Pazarlar ve Tavşanlı olmak üzere toplamda 12 ilçesi ve 1 Merkez ilçesi bulunmaktadır. İl, kuzeyden ve kuzeybatıdan Bursa; kuzeydoğudan Bilecik; doğudan Eskişehir; güneydoğudan Afyonkarahisar; güneyden Uşak; güneybatıdan Manisa ve batıdan Balıkesir ile çevrili durumdadır (Şekil 8).

Şekil 8 Kütahya İlının Lokasyon Haritası ve İlçeleri

Kaynak: Saygılı, 2015.

Kütahya, İç Batı Anadolu eşiği üzerinde yer alıp jeomorfolojik olarak Marmara ve Ege bölgelerinden farklıdır ve İç Anadolu Bölgesi'ne benzerlik gösterir. İç Anadolu'nun yaylaları ve ovalarının bir devamı niteliğindedir. Kütahya'nın bugünkü görünümü I. ve III. Jeolojik Dönem'de şekillenmiştir. Kütahya il merkezi ve doğusundaki Dumlupınar, Altıntaş, Domaniç ilçeleri II. derece deprem kuşağında; merkezin batısındaki Emet, Aslanapa, Çavdarhisar, Gediz, Hisarcık, Pazarlar, Simav ilçeleri ise I. derece deprem kuşağında yer almaktadır. Termal kaynaklar, genellikle tektonik kuşaklardaki fay hatları boyunca veya volkanik bölgelerde bulunmaktadır (Doğanay, 2000). Kütahya, faylanmanın sonucu olarak zengin yer altı sıcak su kaynaklarına sahiptir. Kütahya'nın %57,5'ini dağlar, %31,5'ini platolar ve %11'ini ovalar oluşturmaktadır. Kütahya il sınırları içerisindeki dağ kütleleri; Akdağ, Gümüşdağ, Murat Dağı, Türkmen Dağı, Yellice Dağı, Eğrigöz Dağı, Simav Dağı ve Yeşil Dağ'dır. En yüksek tepeler; Karlı Tepe (1890 m), Nalbant Tepesi (1872 m), Arapdede Tepesi (1872 m), Çayıröz Tepesi (1796 m), Almaalan Tepe (1731 m) ve Çalkıran Tepesi (1762 m). Bu tepeler doğu-batı doğrultusunda sıralanmış olup, Kirazlı köyünden itibaren irtifa kaybederek güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda ikinci bir tepeler dizisine dönüşür. Murat Dağı masifinin Paleozoik Dönemi'ne ait metamorfik kütlelerden oluşan batı yamaçları boyunca sıcak su kaynakları bulunur. İlde, Yellice Dağı'nın güney kesiminde bulunan, Köprüören ve Tavşanlı ovalarının kuzey kenarlarında ve Kütahya Ovası'nın hemen doğusunda yer alan platolar bulunmaktadır (Kütahya İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, 2023). Bunlar, Özbek (Sazak) Platosu, Yazılıkaya Platosu ve Sabuncupınar Platosudur. Kütahya'da yer alan ovalar ise şunlardır: Kütahya Ovası, Örencik Ovası, Yoncalı Ovası, Tavşanlı Ovası, Aslanapa Ovası, Altıntaş Ovası, Gediz Ovası ve Simav Ovasıdır.

Kütahya, denizellikten uzak olduğu için karasal iklim özellikleri göstermektedir; ilde don olayları ve kar yağışlı gün sayısı fazladır. Kütahya, Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde yer aldığı için tek bir iklimin etkisi altında değildir; Ege, Marmara ve İç Anadolu bölgelerinin iklimlerinin geçiş alanında bulunur. Kütahya'nın sıcaklık şartları İç Anadolu Bölgesi'ne, yağış rejimi ve iklimi Marmara Bölgesi'ne, nispi nemin yıllık seyri ise Marmara ve İç Anadolu bölgelerine daha yakındır. İlde sıcaklık değişiminde yükselti, enlem ve denize olan mesafe etkili olmaktadır. Alçak kesimler ve ovalarda sıcaklık daha yüksekken dağlık kesimlerde daha düşüktür. İlde yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve yağışlı geçer. Kütahya'da yıllık sıcaklık ortalaması 10,8°C'dir. En sıcak aylar Temmuz ve Ağustos; en soğuk aylar Ocak ve Şubat aylarıdır. Kütahya'da yağışlar, karasal iklime bağlı olarak kış, ilkbahar ve sonbaharda görülür. Yazları genellikle kuraktır. Yıllık ortalama yağış miktarı 563.5 mm'dir. En yağışlı ay Aralık, en kurak ay ise Ağustos ayıdır. Kış aylarında sıcaklığın düşük ve yükseltinin fazla olması nedeniyle yağışlar, genellikle kar şeklinde; diğer mevsimlerde yağmur şeklindedir. Kütahya çevresinde ortalama hava basıncı, 904,7 milibardır. En düşük hava basıncı 873 milibar, en yüksek hava basıncı 928,4 milibardır. Kütahya, bir alçak basınç merkezi olduğu için yaz aylarında, özellikle kuzey sektörlü rüzgârlara açıktır. Kütahya'da hâkim rüzgâr yönü kuzeydir ve ortalama rüzgâr hızı 1,7 m/s'dir (T. C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Raporu, 2014).

Kütahya, İç Anadolu, Ege ve Marmara bölgelerinin iklimlerinin etkisi altında kalan, eşik bir karaktere sahip olması nedeniyle zengin bir bitki örtüsü çeşitliliğine sahiptir. Kütahya'nın bitki örtüsü, ormanlar ve bozkırlar olarak iki ana gruptan oluşmaktadır. İl arazisinin yaklaşık %53'ü (618.024 hektar) ormanlık alanlardan oluşur. Başlıca ağaç türleri karaçam, kızılçam, meşe, ardıç ve kayındır. Ayrıca sarıçam, kavak, köknar, sakız ağacı gibi türler de görülmektedir. Kütahya ve çevresinin bozkırları, otsu bitki formasyonu ile kaplıdır. Bu durum, genellikle karaçam ve meşe ormanlarının tahribi sonucu oluşmuştur. İldeki bozkırlar hem alçak hem de yüksek yayla bozkırları olmak üzere yoğun otlatmanın baskısı altındadır. Bölgede endemik türler de bulunmaktadır. Bunlardan başlıcaları, Mührü Süleyman Otu (*Polygonatum multiflorum*) ve Censiyan Otu'dur (*Gentiana lutea*).

Kütahya il alanı, Susurluk, Sakarya ve Gediz havzalarında kalmaktadır. Susurluk Havzası, 22.399 km² su toplama alanına sahiptir ve yıllık ortalama su hacmi 4,16 milyar m³'tür. Bu havzada sulanabilecek alan miktarı 396.073 hektardır. Sakarya Havzası, 58.160 km² su toplama alanına sahip olup yıllık ortalama su hacmi 4,09 milyar m³'tür. Gediz Havzası ise 18.000 km² su toplama alanına ve yıllık ortalama 2,22 milyar m³ su hacmine sahiptir. Bu havzada 521.172 hektar ovalık alan bulunmakta olup 386.013 hektar sulanabilir alan mevcuttur. Kütahya'nın önemli akarsuları arasında Felent Çayı, Porsuk Çayı, Murat Çayı, Kureyşler

Deresi, Kokar Çayı, Avşar Deresi, Gediz Çayı, Emet Çayı, Bedir Deresi, Tavşanlı Çayı, Simav Çayı ve Kocaçay bulunmaktadır. İlin tek doğal gölü Simav Gölüdür. Baraj gölleri ise Porsuk, Enne, Kayaboğazı, Söğüt ve Çavdarhisar baraj gölleridir. Ayrıca Pazarlar, Çalköy, Belkavak, Sofular, Karagür, Çerte ve Kuruçay göletleri de ilde yer almaktadır. İl sınırları içerisinde kaynak bulan ve ilden geçen tüm akarsular, daha büyük akarsularla birleşerek sularını Marmara, Ege ve Karadeniz'e taşımaktadır. Kirmasti, Kocası, Kocaçay ve Simav nehirlerinin suları Marmara'ya; Felent ve Porsuk çaylarının suları Sakarya Nehri yoluyla Karadeniz'e; Gediz Çayı ise diğer çevre illeri kat ederek Ege'ye dökülmektedir. Kütahya, içme suyu ihtiyacının büyük bir kısmını Porsuk Çayı'ndan karşılamaktadır (Tunçoğlu, 2008).

2.1.2. Beşerî Coğrafya

Kütahya, coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca birçok medeniyetin yerleşim alanı olmuştur. Yedi bin yıllık bir geçmişe sahip olan Kütahya'da yapılan kazılar, kentin topraklarının Neolitik, Kalkolitik, Eski Tunç, Hitit, Frig, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu, Germiyan, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerine ait, zengin bir kültür mirası barındırdığını göstermektedir (Ayaz vd. 2010). Şehrin adıyla ilgili olarak birçok kaynakta farklı bilgiler bulunmaktadır. "Kotys'in şehri" anlamına gelen Kotianeon'dan türediği ya da Farsça "kısa" anlamına gelen "kütah" sözcüğünden geldiği belirtilmektedir. 1429 yılında Germiyanlı II. Yakup'un ölümü ve vasiyeti ile Osmanlı topraklarına katılan Kütahya, 08.10.1923 tarihinde il olmuştur (Avcı, 2012).

1927 yılında yapılan ilk nüfus sayımı sonuçlarına göre Kütahya ilinin nüfusu, 303.641 olup Türkiye nüfusunun (13.648.270) yaklaşık olarak %2,22'sine tekabül etmektedir. Günümüzde ilin nüfusu, 2023 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre 575.674'tür. Bu nüfusun %49,43'ü (284.542) erkek ve %50,57'si (291.132) kadından oluşmaktadır (TÜİK, 2023). Nüfusun en yoğun olduğu yaş aralığı ise 40-44 yaş (%7,52) grubudur. Kütahya ilinde, nüfus yoğunluğu 49,48 km²'dir (Tablo 4). İlçe nüfuslarına bakıldığında ise Merkez ilçeden sonraki en büyük nüfusa sahip ilk beş ilçe sırasıyla; Tavşanlı, Simav, Gediz, Emet ve Altıntaş'tır. En düşük nüfusa sahip ilçe ise Dumlupınar'dır. Frig bölgesinde yer alan Kütahya, aynı bölgede bulunan Eskişehir, Afyonkarahisar, Uşak ve Bilecik illeri ile birlikte göçten etkilenirken bu göç hareketliliği bölgedeki illerde kozmopolit bir yapı ortaya çıkarmıştır (Bozkurt, 2015).

Tablo 4 Kütahya İli İlçe Nüfusları ve Nüfus Yoğunlukları

İlçe Adı	Köy/Belde	İlçe Merkezi	Toplam	Nüfus Yoğunluğu (kişi/km ²)
Altıntaş	10.260	5.186	15.446	16,41
Aslanapa	6.620	1.865	8.485	11,61
Çavdarhisar	3.935	2.138	6.073	14,16
Domanıç	9.389	4.817	14.206	26,36
Dumlupınar	1.611	1.346	2.957	11,83
Emet	7.313	10.951	18.264	19,21
Gediz	23.796	26.119	49.915	41,84
Hisarcık	6.153	4.843	10.996	29,72
Merkez	19.352	257.075	276.427	111,91
Pazarlar	1.850	3.214	5.064	44,03
Simav	33.376	27.970	61.346	40,49
Şaphane	2.899	2.945	5.844	25,52
Tavşanlı	28.006	72.645	100.651	53,00
Kütahya İl Geneli	154.506	421.114	575.674	49,48

Kaynak: Zafer Kalkınma Ajansı ve TÜİK, 2023.

Kütahya'nın sosyoekonomik yapısına bakıldığında; "Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları" (SEGE) raporuna göre TR33 bölgesindeki iller arası sıralamada, 37. sırada ve 3. kademedeyi almaktadır (SEGE, 2017).

2.1.3. Ekonomik Coğrafya

Kütahya'nın sanayisi, var olan yer altı ve yer üstü kaynaklara dayalı olarak şekillenmiştir. Kütahya, yer altı kaynakları bakımından zengin bir ildir. Nitekim Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün (MTA) yaptığı çalışmalar sonucunda, il ve yakın çevresinde önemli metalik maden ve endüstriyel ham madde kaynakları ile linyit oluşumları ortaya çıkarılmıştır. Bunlar; bor ve kaolen başta olmak üzere gümüş, krom, alunit, antimuan, bakır, kurşun, çinko, demir, manganez, manyezit, çimento ham maddeleri, feldispat, jips, florit ve kum-çakıldır (MTA, 2010). Bu nedenle ilde seramik, porselen, madencilik, orman ürünleri, gıda, tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi tesisleri kurulmuştur (KUTSO, 2013). Son yıllarda ayrıca otomotiv yan sanayi yatırımları hızla artmıştır. Bunun yanında makina imalatı, alüminyum, metal, geri dönüşüm, ağaç ve gıda sanayileri de oldukça gelişmiştir (Tablo 5)

Tablo 5 Kütahya İlinin 2023 Yılı İhracatında Öne Çıkan Sektörler

Sektör	İhracat (1.000 dolar)	Payı (%)
Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	232.256	78,07
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat	16.647	5,60
Mobilya ve Başka Yerde Sınıflandırılmamış Diğer Ürünler	8.647	2,91
İlk Üç Sektör Toplamı	257.550	86,58

Kaynak: Zafer Kalkınma Ajansı ve TÜİK, 2023.

Kütahya denilince akla ilk gelen unsurlardan biri, çini, cam ve seramiktir. Kütahya'nın toplam ihracatında seramik, çini ve toprak ürünleri önemli bir paya sahiptir. 2021 yılında dünya çini üretiminin yaklaşık %80'inin Kütahya tarafından karşılandığı belirtilmiştir (Kılıç ve Bahçe, 2022). Kütahya'da üretilen çinilerin yaklaşık %98'i yurt içinde, özellikle İstanbul Kapalı Çarşı, Nevşehir Ürgüp, Göreme ve Antalya gibi turistik yerlerde satılmaktadır. Bazı ihracat yapan firmalar, mimari ve dinî amaçlı çini karo üretimi yapmaktadır ve üretimlerinin neredeyse yarısını Belçika, Hollanda, Fransa, İngiltere, Danimarka, Rusya, Ukrayna, Yunanistan, İsrail, İskandinav ülkeleri, Azerbaycan, Türkmenistan, ABD ve Arap ülkelerine ihraç etmektedir (Kılıç ve Bahçe, 2022).

Kütahya'da tarım faaliyetleri oldukça yaygındır. İlde arpa, buğday gibi tahıl ürünleri yoğun olarak üretilmektedir. Nohut ise özellikle Tavşanlı ilçesinin en önemli ticari faaliyetlerinden olan leblebi için yetiştirilir. Şeker pancarı, sebze ve meyve üretimi de tarımda önemli bir yer tutmaktadır. İlde üretilen sebzeler içerisinde ilk sırada domates yer almaktadır. Domates üretimi, en fazla Merkez ilçe ile birlikte Simav ve Gediz ilçelerinde yapılmaktadır. Simav ilçesinde, seracılıkta kullanılan jeotermal kaynaklar sayesinde önemli miktarda ürün elde edilmektedir. Hayvancılık alanında ise küçükbaş ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yanı sıra, arıcılık, süt ve yumurta üretimi de yapılmaktadır (Zafer Kalkınma Ajansı, 2024).

Ayrıca ilin hemen her ilçesinde farklı sıcaklıklarda jeotermal kaynak bulunur; bunların arasında kış sporlarının da yapılabilirdiği Murat Dağı özellikle önemlidir.

Ulaşım imkânlarına bakıldığında Kütahya, İç Anadolu'yu Ege'ye ve Marmara Bölgesi'ni Ege ve Akdeniz bölgelerine bağlayan kara ve demir yollarının kesişim noktasında yer almaktadır. Kuzey-güney transit taşımacılığının güzergâhında bulunan il, İstanbul-Antalya kara yolu üzerinde yer almaktadır. İlin kara yolu ağı, toplamda 972 km'dir, bunun 538 km'si devlet yolu ve 434 km'si il yoludur.

Kütahya turizmde Frig, Roma, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden kalan eserler çok önemli bir yere sahiptir. Çavdarhisar ilçesindeki "Aizanoi Antik Kenti" ve Kütahya, Afyonkarahisar, Eskişehir arasındaki Frig Vadisi, önemli turistik alanlardandır. Dumlupınar Şehitliği ve Haymeana Türbesi (Domaniç) de kültür turizmi açısından önem taşır. İlin sembolü olan ve UNESCO tarafından kabul edilen "çinicilik", Kütahya'da en önemli sanat dallarından biridir. Kütahya, 31 Ekim 2017'de UNESCO'nun Yaratıcı Şehirler Ağı'na katılarak "Zanaat ve Halk Sanatları" alanında "Yaratıcı Şehir" ünvanı kazanmıştır. Böylece UNESCO tarafından "Zanaat ve Halk Sanatları" alanında yaratıcı şehir olarak tanınan 66 kentten biri olma ayrıcalığına ulaşmıştır. Kütahya, bu ağa zanaat ve halk sanatları alanında Türkiye'den katılan ilk şehir olarak bir ilke imza atmıştır.

Kütahya'nın 2024 yılında Avrupa Seramik Rotası'na dâhil edilmesi, şehrin köklü çini ve seramik geleneğinin uluslararası platformda tanınırlığını artırarak kültürel mirasının korunması ve tanıtılmasına önemli bir katkı sağlamıştır. Bu üyelik, Kütahya'nın turizm potansiyelini güçlendirerek yerel sanatçıların ve zanaatkârların ekonomik sürdürülebilirliğini desteklemektedir. Avrupa'nın diğer seramik merkezleriyle kurulacak iş birliği, Kütahya'nın benzersiz el sanatlarının geleceğe taşınmasına yönelik stratejik bir fırsat sunmaktadır.

2.2. Turizm Talebi

Kütahya'ya yönelik turizm talebi, 2023 yılında 295 bin 888'i yerli; 7 bin 921'i yabancı olmak üzere toplam 303 bin 809 turist olarak gerçekleşmiştir. Toplam turist sayısı içinde yabancı turistler oldukça azdır (yaklaşık %2,6) (Tablo 6).

Tablo 6 Kütahya'da Yerli ve Yabancı Turistlerin Tesise Geliş Sayıları (2021-2023)

Yıl	Tesise Geliş Sayısı			Geceleme sayısı			Ortalama kalış süresi	Doluluk oranı (%)
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam		
2021	8.146	279.746	287.892	17.257	641.462	658.719	2,29	34,81
2022	10.015	328.693	338.708	21.764	749.906	771.670	2,28	39,62
2023	7.921	295.888	303.809	14.559	613.158	627.717	2,07	35,36

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

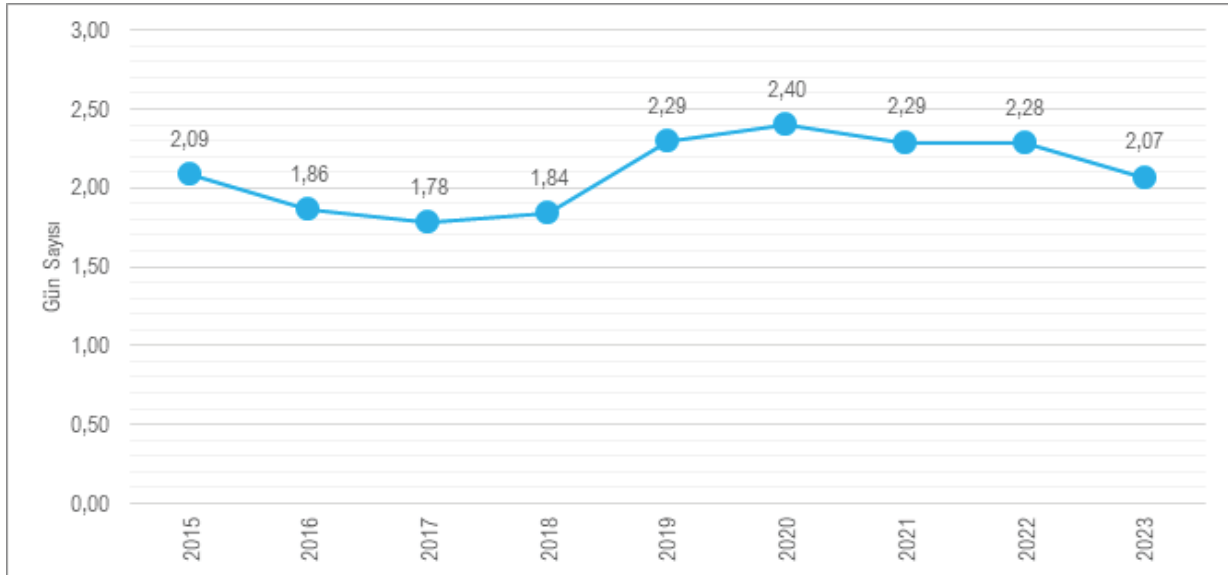
Kütahya'yı 2023 yılında ziyaret eden yabancı turistler içinde Çinli turistler ağırlıktadır. Yabancı turistlerin milliyetlerine göre sıralamasında daha sonra Romanya, Almanya, Bulgaristan, Türkmenistan, İtalya, Azerbaycan, Fas, İspanya ve Hindistan ilk on ülke olarak sıralanmaktadır. Bu ülkeler içerisinde ortalama kalış gün sayısı en yüksek (3) ülkeler ise Çin, Fas ve Hindistan'dır (Tablo 7).

Tablo 7 Kütahya'ya Gelen Turistlerin Milliyetlerine Göre Ortalama Kalış Süresi (İlk 10 Ülke)

Ülkeler	Kütahya'ya gelen turistlerin milliyetlerine göre kalış süreleri (ortalama) (2023)		
	Tesise Gelen Toplam (Kişi Sayısı)	Geceleme Toplam (Gün Sayısı)	Ortalama Kalış (Gün Sayısı)
Türkiye	295.888	613.158	2
Çin Halk Cumhuriyeti	1.116	1.788	2
Romanya	800	1.028	1
Almanya	592	1.175	2
Bulgaristan	584	776	1
Türkmenistan	576	1.306	2
İtalya	474	951	2
Azerbaycan	239	435	2
Fas	234	736	3
İspanya	203	334	2
Hindistan	195	540	3

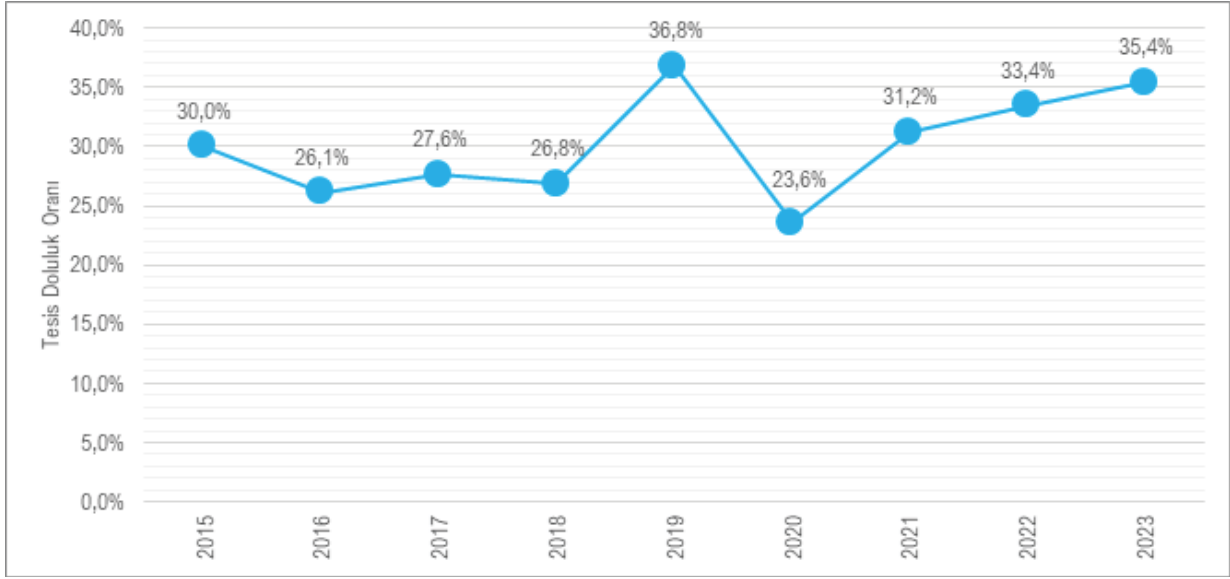
Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Kütahya turizmine ilişkin (2015-2023) yerli ve yabancı turistlerin ortalama kalış gün sayısı ve tesis doluluk oranları ise Şekil 9 ve Şekil 10'da yer almaktadır. Buna göre Kütahya'da Covid-19 salgını öncesinde 2019 yılında %36,8 olan tesis doluluk oranına, 2023 yılı içinde yaklaşıldığı (%35,4) görülmektedir.

Şekil 9 Yerli ve Yabancı Turistler Ortalama Kalış Gün Sayısı (2015-2023)

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Şekil 10 Tesis Doluluk Oranları (2015-2023)

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Tablo 8 İlçelerde Yerli ve Yabancı Turistlerin Tesise Geliş Sayıları (2023)

İlçeler	Tesise Geliş Sayısı			Geceleme sayısı			Ortalama kalış süresi	Doluluk oranı (%)
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam		
Altıntaş	24	2.525	2.549	55	5.035	5.090	2	33,66
Çavdarhisar	0	252	252	0	361	361	1,43	10,03
Domaniç	28	802	830	44	1.659	1.703	2,5	17,52
Emet	7	5.492	5.499	14	8.478	8.492	1,54	16,55
Gediz	210	13.324	13.534	210	14.014	14.224	1,05	25,66
Hisarcık	1	449	450	2	745	747	1,66	14,82
Merkez	7.307	113.337	120.644	13.653	214.511	228.164	1,89	27,96
Simav	261	126.212	126.473	407	304.124	304.531	2,41	48,58
Tavşanlı	83	33.495	33.578	174	64.231	64.405	1,92	33,5
Toplam ve Ortalama	7.921	295.888	303.809	14.559	613.158	627.717	1.77	25.36

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 yılı içerisinde ilçelere gelen yerli ve yabancı turistlere ilişkin verileri incelendiğinde ise Simav ve Domaniç'te ortalama kalış süresinin diğer ilçelere kıyasla daha uzun olduğu, en fazla turisti Merkez ile Simav ilçesinin aldığı ve sırasıyla en fazla doluluk oranına Simav, Altıntaş, Merkez ve Gediz'in sahip olduğu görülmektedir (Tablo 8)

Kütahya'da T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Kütahya Müzesi (Arkeoloji), Kossuth Evi Müzesi (Macar Evi) ve Çini Müzeleri olmak üzere 3 müze ve 1 öğren yeri (Aizanoi Antik Kenti) bulunmaktadır. Bunun dışında; Kütahya Belediyesi Kent Tarihi Müzesi, Kütahya Belediyesi Jeoloji Müzesi, Dumlupınar Üversi-

tesi Arkeoloji Müzesi, Tugay Anadolu Kültür, Sanat ve Arkeoloji Müzesi, Dumlupınar Kurtuluş Savaşı Müzesi, Tavşanlı Belediyesi Müzesi, Kütahya Belediyesi Sıtkı Olçar Çini Müzesi, Simav Belediyesi Kent Müzesi, Gülsüm Güral Müzesi ve Dumlupınar Üniversitesi Ahmet Yakupoğlu Müzesi bulunmaktadır.

KTB Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün 2023 yılı sonu verilerine göre Kütahya'da korunması gereken toplam 2.136 taşınmaz kültür varlığı (Tablo 9) bulunmakta olup bunlar içinde sayıca en fazla olanı sivil mimari örnekleridir. Bunu, dinî ve kültürel yapılar ile diğerleri (endüstriyel ve ticari yapılar, idari yapılar, anıt ve abideler, mezarlıklar, kalıntılar, şehitlikler ve askerî yapılar) takip etmektedir.

Tablo 9 Kütahya Taşınmaz Kültür Varlıkları Listesi (2023)

Taşınmaz Kültür Varlıkları	Adet
Sivil Mimarlık Örneği	1.517
Dini Yapılar	242
Kültürel Yapılar	202
Mezarlıklar	58
Endüstriyel ve Ticari Yapılar	53
İdari Yapılar	32
Kalıntılar	15
Şehitlikler	9
Anıt ve Abideler	6
Askerî Yapılar	2
Toplam	2.136

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Kütahya'da ayrıca 351'i arkeolojik, 11'i tarihî, 4'ü kentsel, 2'si kentsel arkeolojik ve 4'ü karma sit olmak üzere toplam 372 adet sit alanı bulunmaktadır. Bunlar da Kütahya turizmine olan talep açısından önemli unsurlardır (KTB, 2023).

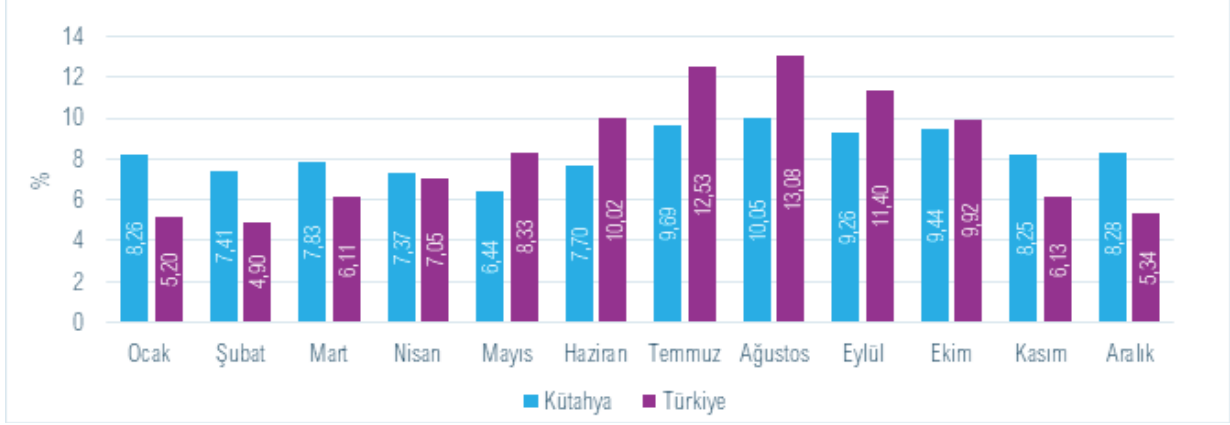
2.3. Turizmin Mevsimselliği

Türkiye'nin turizm sektöründe 2024 yılı hedeflerine ulaşması için izlenecek yol haritası ve T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığının uygulayacağı politikalara esas teşkil edecek stratejik amaç ve hedefler, "Türkiye Turizm Ana Planı"nda (T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2022) ortaya konmuştur. Söz konusu çalışmada üzerinde önemle durulan hedeflerden birisi de farklı turizm türlerinin ürün hâline getirilmesi yoluyla turizmin 12 aya yayılması ve bu sayede mevsimselliğin azaltılmasıdır.

Türkiye turizmi ile Kütahya turizminin mevsimsellik analizi, Şekil 11'de karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Karşılaştırmalı analize göre Türkiye ile Kütahya'nın mevsimsellik dağılımında koşutluk olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan Kasım-Nisan ayları arasında Kütahya'daki tesise gelişlerin Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiği dikkati çekmektedir. Kütahya'nın bazı aylarda Türkiye ortalamasının altında olmasının ildeki mevsim şartlarına ve mevcut turizm türlerine bağlı olduğu düşünülmektedir.

Günümüzde özellikle termal, tarih ve kültür turizmleri açısından tercih edilen Kütahya'da turizm hareketliliğinin ve buna bağlı oluşacak talebin dengeli bir şekilde yıl içine yayılabilmesi için turizm türlerinin çeşitlendirilmesi ve gerçekleştirilecek etkinliklerin artırılması oldukça önemli olacaktır. Bu noktada kültür turizmi, doğa turizmi, ekoturizm ve termal turizm başlıca odak noktaları olarak öne çıkmaktadır.

Kütahya Turizm Master Planı kapsamında söz konusu turizm türleri ile ilgili olan politikalarla oluşturulmuş projelerin hayata geçirilmesi ile turizmin mevsimsellik etkisinin kırılabileceği ve bu sayede talebin 12 aya daha dengeli dağılacağı öngörülmektedir.

Şekil 11 Türkiye ve Kütahya Karşılaştırmalı Mevsimsellik Durumu (2017-2023 Yılı)

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2024).

Not: Veriler, yıllık toplam konaklama sayısının yüzdesel dağılımı olarak verilmiştir. Veriler pandemi dönemi çıkarılmış 2017, 2018, 2019, 2022 ve 2023 yıllarına ait yerli ve yabancı tesise geliş toplam rakamlarıdır.

2.4. Turizm Altyapısı

2.4.1. Konaklama

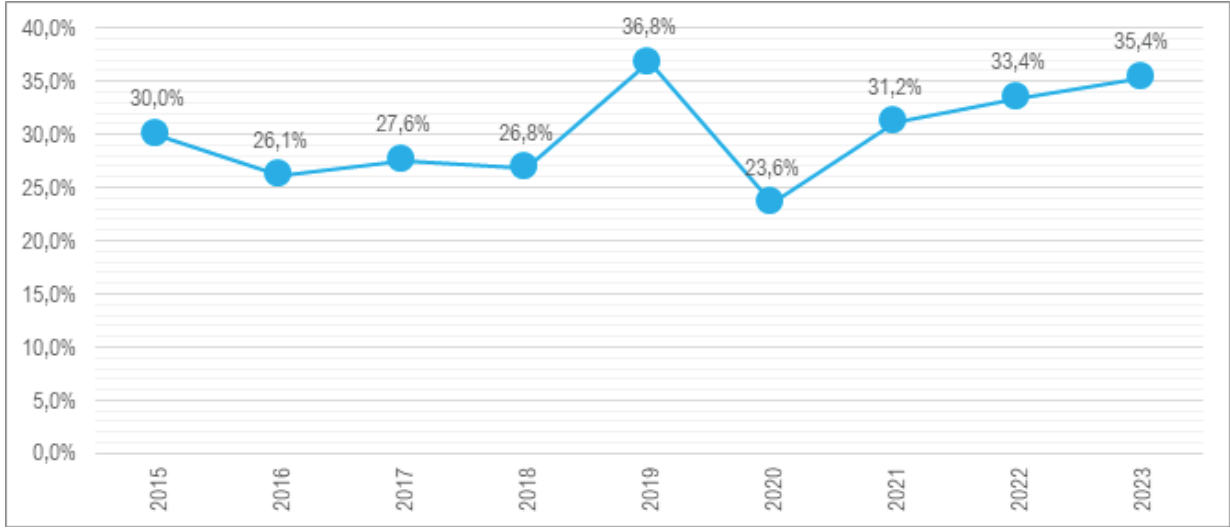
Kütahya'nın turizm altyapısına ilişkin mevcut durumu yansıtan, birtakım istatistikler derlenmiştir. Buna göre ilk olarak konaklamaya dair veriler göz önüne alındığında Kütahya, Bakanlık belgeli tesislerden işletme ve yatırım belgeli tesisler olarak toplamda 22 tane tesise sahiptir. Verilere göre işletme belgeli tesislerin (%77) çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu tesislerin toplam oda sayısı 908; kapasitesi ise 1.767'dir (Tablo 10).

Tablo 10 Kütahya'da Bakanlık Belgeli Tesislerin Oda Sayısı ve Kapasiteleri (2023)

Tesis Türü	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Kapasite
İşletme Belgeli	17	641	1.297
Yatırım Belgeli	5	267	470
Toplam	22	908	1.767

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Söz konusu tesislerin doluluk oranlarına bakıldığında genel olarak %40'ın altında kaldığı görülmektedir. Buna göre Kütahya'daki konaklama tesislerinin doluluk oranlarının görece düşük olduğunu söylemek mümkündür. Tesislerin doluluk oranının en yüksek olduğu yıl, %36,8 ile 2019 yılıdır. 2020 yılında oranlardaki belirgin düşüşün temel sebebi, Covid-19 pandemisidir. Pandemiden sonra aşamalı bir şekilde oranların yükseldiği ve toparlama eğiliminde olduğu görülmektedir (Şekil 12).

Şekil 12 Kütahya'da Yıllara Göre Tesislerin Doluluk Oranları

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Konaklama tesislerine ilçeler bazında bakıldığında Simav ilçesi ve Merkez ön plana çıkmaktadır. Tesislere gelen turist sayısına göre en fazla yerli turiste sahip ilçe, Simav (126.212) iken en fazla yabancı turiste sahip ilçe ise Merkez (7.307) ilçedir. En düşük turist sayısına sahip ilçe ise Çavdarhisar'dır (Tablo 11). Ancak Çavdarhisar ilçesinin turizm gelişimi sadece konaklama verileri üzerinden değerlendirilmemeli; antik kente gelen ziyaretçi sayıları dikkate alınmalıdır.

Bu açıdan bakılırsa turizm gelişimi açısından geri kalmadığı anlaşılabılır. Çavdarhisar ilçesinde yer alan ve çok önemli bir turistik çekicilik unsuru olan Aizanoi Antik Kenti'nin daha fazla tanıtılması gerekmektedir. Çavdarhisar'daki turistik işletmelerin ve sosyal imkânların artırılmasına ihtiyaç vardır.

Tablo 11 Kütahya'da İlçeler Bazında Turizm İşletme Belgeli Tesislere Gelen Turist Sayısı ve Geceleme Sayısı (2023)

İlçeler	Tesis Gelen Turist Sayısı			Geceleme Sayısı		
	Yerli	Yabancı	Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam
Altıntaş	2.525	24	2.549	5.035	55	5.090
Çavdarhisar	252	0	252	361	0	361
Domaniç	802	28	830	1.659	44	1.703
Emet	5.492	7	5.499	8.478	14	8.492
Gediz	13.324	210	13.534	14.014	210	14.224
Hisarcık	449	1	450	745	2	747
Merkez	113.337	7.307	120.644	214.511	13.653	228.164
Simav	126.212	261	126.473	304.124	407	304.531
Tavşanlı	33.495	83	33.578	64.231	174	64.405
Toplam	295.888	7.921	303.809	613.158	14.559	627.717

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Kütahya'daki turizm tesislerinin doluluk oranları ve ortalama kalış sürelerinin genel olarak ilçeler arasında büyük farklılıklar gösterdiği ve düşük seviyelerde seyrettiği görülmektedir. Özellikle ortalama kalış sürelerinin oldukça kısa olması, ziyaretçilerin bölgede genellikle kısa süreli konaklamayı tercih ettiklerini göstermektedir. Simav ilçesi, %48,58 doluluk oranı ve en uzun kalış süresi ile en yüksek oranlara sahiptir (Tablo 12). Bu, Simav'ın turizm açısından diğer ilçelere göre daha fazla tercih edildiğini göstermektedir. Bunun temel nedeni ise termal turizmin ilçede gelişmiş olması ve ulaşılabilirliğin kolay olması ile ilişkilendirilebilir.

Tablo 12 Kütahya'da İlçeler Bazında Turizm İşletme Belgeli Tesislere Ait Konaklama İstatistikleri (2023)

İlçeler	Ortalama Kalış Süresi	Doluluk Oranı (%)
Altıntaş	2	33.66
Çavdarhisar	1.43	10.03
Domaniç	2.05	17.52
Emet	1.54	16.55
Gediz	1.05	25.66
Hisarcık	1.66	14.82
Merkez	1.89	27.96
Simav	2.41	48.58
Tavşanlı	1.92	33.5
Ortalama	1.77	25.36

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

2.4.2. Ulaşım

Kütahya, ulaşım açısından İç Anadolu'yu Ege'ye, Marmara'yı Ege ve Akdeniz bölgelerine bağlayan kara ve demiryollarının kesiştiği bir noktada yer almaktadır. Kütahya, İstanbul-Antalya yolu üzerinde, kuzey-güney yönlü transit taşımacılık güzergâhında konumlanmıştır. Turizmde ulaşılabilirlik açısından önemli bir konuma sahip olan Kütahya, kara, demir ve hava yolu ulaşım imkânlarına sahiptir.

2.4.1.1. Şehir içi Ulaşım

Kütahya ilinde şehir içi ulaşım otobüs, taksi ve dolmuşlar aracılığıyla sağlanmaktadır. Kütahya'da belediyeye ait 26 otobüs hattı ve 763 otobüs durağı vardır. Şehir içi ulaşımında henüz raylı sistemler kullanılmamaktadır. Otobüs, yaygın olarak kullanılan ulaşım aracıdır. Otobüs ile ulaşımında kolaylık sağlamak amacıyla "Kart 43" adlı ulaşım kartı uygulaması başlatılmıştır. Böylece ilde, öğrencilere indirimli bilet, engelli ve 65 yaş üstü vatandaşlara da ücretsiz biniş imkânı sunulmaktadır (Kütahya Belediyesi, 2024).

Kütahya ilinde toplam motorlu taşıt sayısı 261.906'dır (TÜİK, 2024). Ayrıca ilçeler arası ulaşılabilirlik konusunda TR33 Bölgesi İlçelerinin Erişilebilirlik Endeksi'ne göre Kütahya'da il merkezinden sonra erişilebilirliği en yüksek ilçe Tavşanlı'dır. Daha sonra sırasıyla Gediz ve Simav gelmektedir (KUTSO, 2013).

2.4.1.2. Kara Yolu

Kütahya'nın il yolu ve devlet yolunun toplam uzunluğu 947 km'dir. Bunun 529 km'si devlet yolu, 418'i ise il yollarıdır. Tabloya göre Kütahya ilinin yol altyapısında asfalt ve bölünmüş yollar büyük bir öneme sahiptir (bkz. Tablo 13).

Tablo 13 Kütahya İl ve Devlet Yollarının Satış Cinslerine Göre Uzunlukları (km)

	İl ve Devlet Yolları						
	Asfalt	Parke	Stabilize	Toprak	Geçit Vermez	Bölünmüş	Toplam Uzunluk (km)
İl Yolları	411	7	0	0	0	0	418
Devlet Yolları	130	40			0	359	529

Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü, 2024.

Kütahya'daki ulaşım olanakları şehri, turizmde erişilebilir hâle getirmektedir. Tarihi ve kültürel çekicilikleri olan Kütahya'ya, özellikle büyük şehirlerden günlük olarak ulaşım seçenekleri ve sefer sayıları artırılır ise şehrin turizm potansiyelinin daha da artacağı öngörülmektedir.

2.4.1.3. Demir Yolu

Kütahya'nın demir yolu ağı ilin doğusunda kuzey-güney yönünde uzanmaktadır. Toplamda 350 km demir yolu ağı olan Kütahya'da, işletilen trenler aracılığıyla 2023 yılında 296.595 yolcu taşınmıştır. Kütahya iline hizmet veren tren hatları şöyledir: Ege Ekspresi, İzmir Mavi Treni, Pamukkale Ekspresi, Konya Mavi Treni, Afyonkarahisar-Eskişehir Bölgesel Hattı, Eskişehir-Kütahya-Tavşanlı Bölgesel Hattı'dır. Günlük olarak ana hat ve bölgesel tren hatlarından çevre illere tren seferleri yapılmaktadır. Yapım aşamasında olan Ankara-İzmir YHT projesinin Kütahya'nın güneyinden geçeceği planlanmıştır (Şekil 13). Bu projenin tamamlanması ile Kütahya'nın ulaşılabilirliğinin artması ve turistik faaliyetlerde hareketlilik görülmesi beklenmektedir.

Şekil 13 Kütahya İlinin Demiryolu Ağları

Kaynak: T. C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2024.

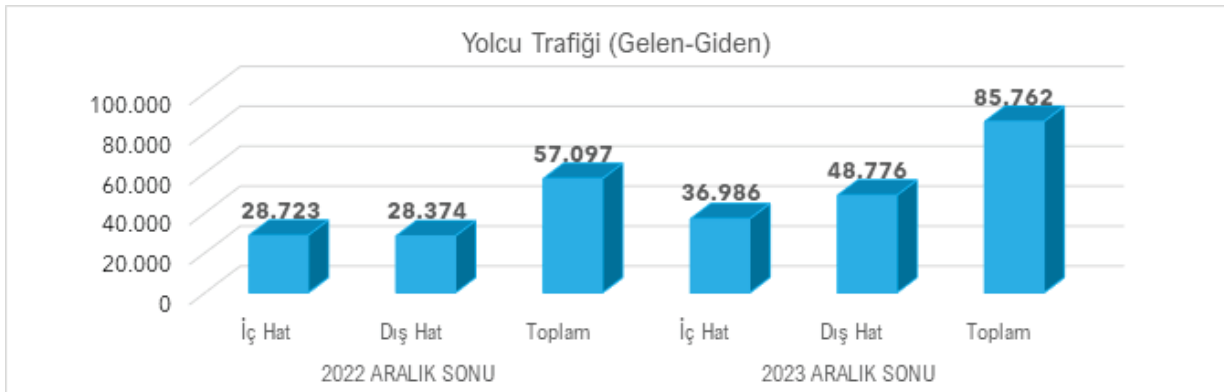
2.4.1.4. Hava Yolu

Kütahya'nın Altıntaş ilçesinde 2012 yılında, Türkiye'nin ilk bölgesel havalimanı olarak adlandırılan Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı inşa edilmiştir (Resim 2.4.2.3.2). Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı, Kütahya, Afyonkarahisar ve Uşak illerine hizmet sağladığı için bölgesel havalimanı olarak nitelendirilmiştir. Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı, özel sektör tarafından işletilmektedir. 17.620 m² terminal alanına sahip havalimanı, yıllık yaklaşık 2 milyon yolcu kapasitesine sahip olmasına rağmen 2023-2024 yılları arasında sadece 90 bin yolcuya hizmet vermiştir (T. C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2024; Zafer Airport, 2024). Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı için Kütahya ve Afyonkarahisar 1. derece; Eskişehir ve Uşak ise 2. derece kapsama alanındadır.

Resim 2.4.2.4.1. Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın Bir Görüntüsü

Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı, çoğunlukla Belçika, Almanya vb. gibi Avrupa ülkelerindeki gurbetçilerin kolay ulaşım sağlayabilmesi, hac turizmine ulaşım sağlanabilmesi ve bölgedeki termal turizm alanlarına çekicilik sağlanabilmesi adına hizmete açılmıştır. İstatistiklere bakıldığında da dış hatların kullanımının daha yoğun olduğu görülmektedir (Şekil 14). Günümüzde yolcu sayısı az olsa bile gelecekte öneminin artması beklenmektedir.

Şekil 14 Kütahya Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı Yolcu Trafiki İstatistikleri (2022-2023)

Kaynak: DHMİ, 2024.

Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'na Kütahya, Uşak ve Afyonkarahisar'dan servisler ile ulaşım sağlanmaktadır. Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı, Kütahya'ya 43 km, Afyonkarahisar'a 60 km, Uşak'a 101 km ve Eskişehir'e 118 km uzaklıktadır. Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'na ulaşım servis, taksi veya

özel araçlarla yapılmaktadır. Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nda, Türk Hava Yolları, Euro Wings, Sun Express, Corendon ve TUI Fly iç ve dış hatlarda sefer yapmaktadır. İç hatlarda karşılıklı olarak haftanın 4-5 günü İstanbul'a sefer yapılmaktadır. Dış hatlarda ise Düsseldorf ve Cidd'e uçuş seferlerinin yapıldığı görülmektedir (Zafer Airport, 2024). Ayrıca Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nda ticari, yük ve kargo uçakları da sefer yapmaktadır (Tablo 14).

Tablo 14 Kütahya Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'ndaki Trafik İstatistikleri (2022-2023)

Trafik Türü	2022 Aralık Sonu			2023 Aralık Sonu			2022/2023 Değişim (%)		
	İç Hat	Dış Hat	Toplam	İç Hat	Dış Hat	Toplam	İç Hat	Dış Hat	Toplam
Tüm Uçak Trafiki	1.204	269	1.473	5.144	438	5.582	327	63	279
Ticari Uçak Trafiki	408	236	644	466	382	848	14	62	32
Yük Trafiki (Bagaj+Kargo+Posta) (Ton)	266	517	782	335	983	1.318	26	90	69
Kargo Trafiki (Ton)	2	1	3	6	0	6	233	100	142

Kaynak: DHMİ, 2024.

2.4.3. İnsan Kaynakları

TR33 Bölgesi'ndeki (Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Uşak) 2023 yılına ait temel iş gücü göstergelerine cinsiyet bazında bakıldığında, kadınların iş gücüne katılımı ve istihdam oranının erkeklere kıyasla oldukça düşük olduğu görülmektedir. Kadınların iş gücüne katılım oranı sadece %38 iken erkeklerde bu oran %73'tür. Bu durum, bölgedeki kadınların iş gücü piyasasına katılımının sınırlı olduğunu göstermektedir.

Ayrıca kadınların işsizlik oranının erkeklere göre daha yüksek olması, kadınların iş bulma konusunda daha fazla zorluk yaşadığını ortaya koymaktadır. Genel olarak bölgenin genel istihdam oranı %51,5 olarak belirlenmiştir.

Buna göre iş gücüne katılanların yarısından fazlasının istihdam edildiği söylenebilmektedir. Ancak yine de erkeklerin istihdam oranı (%68,7) kadınlara (%34,8) kıyasla oldukça yüksek durumdadır (Tablo 15). İş gücüne dâhil olmayan nüfusun büyük bir kısmını kadınlar oluşturmaktadır. TR33 Bölgesi'ne ilişkin bu veriler, ekonomik faaliyetlerin cinsiyetler arası dağılımında önemli dengesizlikler olduğunu göstermektedir. Bölgede kadın istihdamının artırılması gerekmektedir. Kadınların iş gücüne katılımının artırılması, bölgenin genel ekonomik gelişimine olumlu katkılar sağlayabilir.

Tablo 15 TR33 Bölgesi'nin 2023 Yılı TÜİK Bölgesel Temel İş Gücü Göstergeleri

TR33 Bölgesi (Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Uşak)	Kadın	Erkek	Toplam
15 ve Daha Yukarı Yaştaki Nüfus (Bin Kişi)	1.261	1.219	2.480
İş Gücü (Bin Kişi)	482	892	1.374
İstihdam Edilenler (Bin Kişi)	438	838	1.276
İşsiz (Bin Kişi)	44	54	98
İş Gücüne Dâhil Olmayan Nüfus (Bin Kişi)	778	328	1.106
İş Gücüne Katılma Oranı (%)	38,3	73,1	55,4
İstihdam Oranı (%)	34,8	68,7	51,5
İşsizlik Oranı (%)	9,1	6,0	7,1

Kaynak: TÜİK, 2023.

Kütahya'da sektörlere göre dağılım tablosuna bakıldığında toplamda 53.592 kişi çalışmakta olup, bunların %29'u kadın, %71'i ise erkek çalışanlardan oluşmaktadır (Tablo16). Buna göre imalat sektörü en fazla çalışanın bulunduğu sektördür, ardından idari ve destek hizmet faaliyetleri gelmektedir. Bu sektörde kadın ve erkek çalışanlar arasında belirgin bir fark olduğu görülmektedir. Kadın çalışanların erkek çalışanlardan daha fazla olduğu birkaç sektör bulunmaktadır. Bunlar, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, eğitim ve diğer hizmet faaliyetleridir. Kütahya'da ülke geneline oranla erkek çalışanların sayısı kadınlara göre oldukça fazladır.

Tablo 16 Kütahya İlinde Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektör	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam Çalışan
İmalat	9.769	18.400	28.170
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	870	4.273	5.143
Toptan ve Perakende Ticaret	1.341	3.251	4.593
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	240	3.465	3.704
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	103	2.661	2.764
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	782	1.363	2.146
İnşaat	352	1.719	2.071
Ulaştırma ve Depolama	128	1.051	1.179
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	536	631	1.166
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	737	285	1.022
Eğitim	480	343	823
Bilgi ve İletişim	64	171	234
Gayrimenkul Faaliyetleri	74	148	221
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	51	84	134
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	43	74	117
Diğer Hizmet Faaliyetleri	32	24	57
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	5	42	48
Genel Toplam	15.607	37.986	53.592

Kaynak: TÜİK, 2023.

Turizm açısından düşünüldüğünde, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe toplam 1.166 kişi çalışmaktadır. Bu sektördeki çalışanların %46'sı kadın, %54'ü ise erkeklerden oluşmaktadır (Tablo 16). Kadın çalışanların sayısının erkek çalışanlara yakın olması, turizm sektöründe kadın istihdamı açısından önemli bir alan olduğunu göstermektedir.

Tablo 17'ye bakıldığında Kütahya'daki turizmle ilgili beş farklı yükseköğretim birimindeki öğrenci sayılarına göre toplamda 121 kadın ve 81 erkek öğrenci olduğu görülmektedir. Turizme ilişkin yükseköğretim programlarına katılan kadın öğrencilerin sayısı, erkek öğrencilere göre daha fazladır. Bu durum, kadınların turizm sektörüne ilgisinin yüksek olduğunu ve gelecekte sektörde kadın iş gücünün artacağını göstermektedir. Verilere göre Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Turist Rehberliği Programı, en yüksek öğrenci sayısına sahiptir (Tablo 2.4.3.3.).

Tablo 17 . Kütahya'da Turizmle İlgili Yükseköğretim Birimleri ve Mevcut Öğrenci Sayısı (Önlisans-Lisans) (2023)

Turizmle İlgili Birimler	Kadın	Erkek	Toplam
KDPÜ Turizm İşletmeciliği	20	17	37
KDPÜ Simav Meslek Yüksekokulu Sağlık Turizmi İşletmeciliği	23	9	32
KDPÜ Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Turizm ve Seyahat Hizmetleri	27	15	42
KDPÜ Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Turist Rehberliği	35	29	64
KDPÜ Çavdarhisar Meslek Yüksekokulu Turist Rehberliği	16	11	27
Toplam	121	81	202

Kaynak: YÖK, 2023.

2.5.Marka Analizi

2.5.1. Marka Değeri

Markalaşma özünde bölgenin pazarlama çabalarının bir ürünüdür. Turizmde marka değeri ve markalaşma, destinasyonların rekabet gücünü artıran ve sürdürülebilir turizm gelişimi sağlayan, kritik unsurlar arasındadır. Markalaşma, bir destinasyonun kendine özgü kültürel, doğal ve tarihi özelliklerini vurgulayarak ziyaretçilerin zihninde benzersiz bir konum oluşturmayı hedeflemektedir. Turizmde marka değeri, destinasyonun kimliği, itibarı ve ziyaretçilere sunduğu deneyim kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu değer, turistlerin tercih ve bağlılıklarını etkileyen, destinasyonun uluslararası alanda tanınmasını sağlayan, önemli bir göstergedir.

Başarılı bir marka stratejisi, destinasyonun çekiciliğini artırırken yerel halkın da turizm faaliyetlerine katılımını destekler. Marka değeri inşa sürecinde, pazarlama stratejileri, ziyaretçi memnuniyeti ve destinasyonun dijital mecralardaki görünürlüğü önemli rol oynar. Ayrıca bir destinasyonun marka değeri, yalnızca turizm gelirlerini artırmakla kalmaz, aynı zamanda destinasyonun çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliğine de katkı sağlar. Bu bağlamda güçlü bir marka kimliği yaratmak, turizmde uzun vadeli bir başarı için stratejik bir gerekliliktir. Dolayısıyla bölgeye özgü tüm pazarlama çabaları, marka kişiliğini destekleyecek şekilde organize edilmelidir. Bölge için planlanan tüm pazarlama aktiviteleri markalaşma çalışmaları ile entegre şekilde yürütülmelidir.

Kütahya bölgesine ilişkin markalaşma çalışmalarından beklenen ilk fayda, bölgenin küresel rekabet şartları altında bilinirliğini ve değerini artırmak olmalıdır. Marka kimliği unsurlarının belirlenmesinden hemen sonra hem yurt içindeki hem de yurt dışındaki hedef pazarlarda bir marka değeri analizinin yapılması gerekir. Marka değerinin tespiti, finansal açıdan yapılabileceği gibi tüketici yani turizm tüketicilerinin gözünden de yapılabilmektedir. Kütahya Turizm Master Planı çerçevesinde veri girişi düzenli olarak sağlanabilirse Kütahya ilinin marka değeri hem finansal verilerle ölçülebilir hem de tüketici odaklı bir anlayışla gerçekleştirilebilir.

İlin bir markasının ortaya çıkarılması ve bu markanın turizm pazarında bir değer oluşturması, bu değerın tespit edilmesi önem arz edecektir. Bunun için de ifade edilen marka değeri unsurlarının tespiti gerekmektedir. Markalaşma çalışmalarının belirli bir aşamaya gelmesini takiben marka değerini ölçen bir endeks oluşturma çalışması faydalı olacaktır.

Aşama 1: Yerli ve yabancı misafirlerin Kütahya markası ile ilgili algıladığı hizmet kalitesinin ölçülmesi: Bölgede verilen başta termal otelcilik hizmetleri ve satılan turistik ürünlerin kalite düzeyine yönelik algılar, bölgenin güvenliğine yönelik algılar, bölgenin turistik özelliklerinin kusursuzluğuna yönelik algılar, turistlerin bölgede kaldığı süre boyunca aldığı hizmetlerin sürdürülebilir olduğuna yönelik algıları.

Aşama 2: Kütahya markasına yönelik misafirlerin (yerli ve yabancı misafirler için ayrı ayrı) farkındalık düzeyinin ölçülmesi: Marka kişiliğinin oluşturulması, özellikle farkındalığın tespitinde önem kazanmaktadır. Burada marka kişiliği unsurlarının hatırlanma düzeyi ölçülmeye çalışılır. Buna göre bölgeye ait logo, renk, tipografik unsurlar ve slogan tarzındaki mesajlar, turistler tarafından ne düzeyde hatırlandığını ortaya koyacak ölçekle ortaya çıkarılır. Marka kişiliğinin tespiti için “Bu marka bir insan olsa nasıl bir insan olurdu?” sorusunun da cevabını vermek gerekmektedir. Geleneksel medyada ve sosyal ağlarda bahsedilme hacmi, Kütahya bölgesine ait iyi veya kötü şöhretin ortaya çıkmasına yardımcı olacaktır.

Aşama 3: Kütahya ilinin ne çağrıştırdığının ortaya çıkarılması: Aşağıda ifade edilen sorularla yerli ve yabancı misafirlerin Kütahya denildiğinde zihinlerinde nelerin canlandığını belirlemek gerekmektedir. Buna göre aşağıda ifade edilen üç soruyla bunun ölçülmesi önem arz edecektir. Kütahya denildiğinde, turistlerin akıllarına ilk gelen unsurun ne olduğunun tespiti; Kütahya denildiğinde Kütahya iline ait logo, sembol veya görsellerin hemen hatırlanıp hatırlanmadığının tespiti; Kütahya denildiğinde herhangi bir unsurun (marka unsurları) zihinde hemen canlanıp canlanmadığının tespiti.

Aşama 4: Yerli ve yabancı misafirlerin bölgeye duydukları sadakatin tespiti: Aslında destinasyon pazarlamasında tüm pazarlama çabalarının ortak hedefi, bölgeye karşı iyi duygular besleyen, sadakat gösteren misafirlerin ortaya çıkarılmasıdır. Bölgeye sadakatle bağlı ve hatta bu bölgeye aşkla bağlı nitelikte bir misafir grubunun yaratılması, sürdürülebilir bir bölgesel büyümenin altın anahtarı konumundadır. Bu sadakat, misafirlerin daha fazla geceleme yapması, kişi başı harcamalarını artırması, bölgeye daha sıklıkla gelmesi ve bölgenin reklamına katkı yapması şeklinde, son derece olumlu sonuçlarla karşılık bulacaktır. Sadakati ölçmek için de aşağıda ifade edilen soruların cevaplarını bulmak önemlidir: Misafirlerin turistik gezilerde ilk tercihi Kütahya bölgesi midir; misafirler kendilerini bu bölgenin sadık bir müşterisi olarak algılamakta mıdır; misafirler diğer destinasyonlara nazaran bu bölgeye gelmeyi daha çok mu tercih etmektedir?

2.5.2. Marka Kimliği

Markalaşma sürecinin başlangıcı, doğru bir “marka kimliği”nin belirlenmesi ile başlamaktadır. Bunun için bölgeye ait, markalaşma sürecinde kullanılacak değerlerin belirlenmesi gerekir. Bu kapsamda, bölgeye ait öncelikli değerler, turizm tüketicilerine sağlayacağı faydalar, bu markanın sağlayacağı prensipler, ilkeler ve daha önce de ifade edildiği üzere Kütahya bölgesinin turizm vizyonunun ve misyonunun belirlenmesi önceliklendirilmelidir. Buna göre misyon belirlenirken Kütahya markasının neyi başarmaya çalıştığı düşünülmelidir. Takiben de birincil hedeflerin ve amaçların açıkça belirlenmesi gerekir. Vizyon olarak Kütahya turizminin orta ve uzun vadede nerede görüldüğü veya görülmesi gerektiğine yönelik kararın verilmesi gerekir.

Bölgenin temel değerlerinin belirlenmesi: “Bu değerler hedef pazarlarınızda nasıl bir yankı bulacak veya nasıl bir yankı uyandırmalı?” sorularının cevaplanması önem arz edecektir. Hedef kitlenin belirlenmesi ile beraber artık bu süreçte doğru turist profillerinin demografik özelliklerini, tercihlerini, ihtiyaçlarını ve davranışlarını anlamak için pazar araştırması yapmak gerekmektedir.

Rakip analizi: Rekabetçi bir sürdürülebilirliğin ayrılmaz parçası olacaktır. Rakiplerin incelenerek güçlü ve zayıf yönlerin belirlenmesi, Kütahya markasını pazardaki rakiplerden ayıran unsurun veya unsurların ne olduğunu anlayıp markanın benzersiz bir şekilde konumlandırılmasını sağlamak gerekecektir. Yani Kütahya denildiğinde hedef pazardaki tüketici gruplarının aklına aynı unsurların gelmesi sağlanmalıdır.

Marka görsellerinin oluşturulması: Bir logonun tasarlanması, bir renk paletinin oluşturulması ve markanın kişiliğini yansıtan tipografiyi belirlemek gerekmektedir. Bu görseller tüm platformlarda ve tüm tanıtım materyallerinde tutarlılık göstermelidir. Bunu, bir marka sesi ve mesajı takip etmelidir. Markanın iletişimi için tutarlı bir ton ve stil geliştirilmelidir. İster resmi ister daha gündelik veya eğlenceli olsun, marka sesi marka değerleriyle uyumlu olmalı ve hedef kitleye hitap etmelidir.

Kütahya markasına ilişkin bir hikâyenin belirlenmesi: Bölgenin geçmişi, misyonu ve vizyonu dâhil olmak üzere arkasındaki hikâyenin marka unsuru içinde olmasına özen göstermek gerekir. Özgün bir hikâyenin varlığı, bölge ile hedef turist kitlesi arasında duygusal bir bağ kurabilecektir ki bu durum da marka sadakatini güçlendiren çok önemli bir değişkendir.

Marka kimliğinin tutarlı bir şekilde uygulanması: Marka kimliğinin internet sitesi, sosyal medya, reklamcılık, hediyelik eşyalar, konaklama, dağıtım vb. sektörlerde müşteri hizmetleri etkileşimleri dâhil olmak üzere tüm temas noktalarına tutarlı bir şekilde uygulandığından emin olmak için çalışmalar yapmak gerekir. Bu adımları izleyerek hedef kitlede yankı uyandıran ve rakip pazarlarda da öne çıkan, güçlü ve tutarlı bir marka kimliği ortaya koyulacaktır.

2.5.3. Öne Çıkan Unsurlar

Kütahya Çini ve Seramik Sanatı: Kütahya, yüzyıllardır süregelen çini ve seramik sanatıyla Türkiye'nin kültürel mirasında önemli bir yere sahiptir. Osmanlı Dönemi'nden bu yana gelişen el sanatları, şehirdeki ustaların elinde şekillenerek eşsiz eserler ortaya çıkarmıştır. Kütahya çinileri, zengin motifleri, parlak renkleri ve özgün tasarımlarıyla sadece ülkemizde değil, dünya çapında da tanınmaktadır. Şehirdeki çini müzeleri ve atölyeler, bu sanatın geçmişten günümüze uzanan hikâyesini ziyaretçilere sunmaktadır.

Kütahya çini ve seramik sanatı, turizm potansiyeli açısından büyük fırsatlar barındırmaktadır. Kütahya, 2017 yılında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na "Zanaat ve Halk Sanatları" alanında katılmıştır. Bu üyelik, Kütahya'nın çini ve seramik gibi geleneksel el sanatlarıyla tanınan kültürel mirasını destekleyerek şehrin küresel ölçekte tanıtılmasına katkı sağlamaktadır. UNESCO ağına üyelik, Kütahya'nın yaratıcı sektörlerdeki gelişimini teşvik etmekte ve uluslararası kültürel iş birliklerini güçlendirmektedir. Kütahya'nın 2024 yılında Avrupa Seramik Rotası'na dâhil edilmesi, şehrin köklü çini ve seramik geleneğinin uluslararası platformda tanınırlığını artırarak kültürel mirasının korunması ve tanıtılmasına önemli bir katkı sağlamıştır. Bu üyelik, Kütahya'nın turizm potansiyelini güçlendirerek yerel sanatçıların ve zanaatkarların ekonomik sürdürülebilirliğini desteklemektedir. Turistlere yönelik çini yapım atölyeleri, kurslar ve sergiler düzenlenerek deneyimlenmesi sağlanabilir. Ayrıca uluslararası fuarlar ve etkinliklerle Kütahya çinisinin global tanınırlığı artırılabilir. Bu sayede hem kültürel miras korunarak gelecek nesillere aktarılabilir hem de ekonomik anlamda şehre katkı sağlanabilir.

Aizanoi Antik Kenti: Aizanoi Antik Kenti, Kütahya'nın Çavdarhisar ilçesinde yer alan, Roma Dönemi'ne ait, önemli bir arkeolojik alandır. Dünyanın ilk borsası olarak kabul edilen Macellum ve etkileyici Zeus Tapınağı, antik kentin en dikkat çekici yapıları arasındadır. Bunun yanı sıra stadyum, tiyatro ve su kemerleri gibi

yapılar, Aizanoi'nin tarihî ve mimari zenginliğini gözler önüne sermektedir. Bu antik kent hem akademik araştırmalar için bir merkez hem de tarih meraklıları için bir cazibe noktasıdır.

Aizanoi Antik Kenti'nin turizm potansiyeli oldukça yüksektir. Altyapı çalışmalarının tamamlanması ve etkin tanıtım stratejileriyle ziyaretçi sayısı artırılabilir. Rehberli turlar, kültürel etkinlikler ve antik tiyatrodaki düzenlenecek gösterilerle turistlerin ilgisi çekilebilir. Ayrıca UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınması yönünde çalışmalar yapılarak uluslararası tanınırlığı ve koruma düzeyi yükseltilebilir.

Frig Vadisi: Frig Vadisi, tarihî Frig uygarlığına ait kaya anıtları, oyma yerleşimleri ve mezarlarıyla kültürel mirasımızın önemli bir parçasıdır. Doğal güzelliklerle bezenmiş vadi, peri bacalarını andıran oluşumları ve eşsiz manzaralarıyla doğa tutkunlarının ilgisini çekmektedir. Frig Vadisi'nin Kütahya sınırlarında kalan bölümleri, doğal güzellikleri, kaya oluşumları ve tarihî eserleriyle dikkat çekmektedir. Özellikle Pentaser Kalesi (Aslanlı Mağara) gibi tarihî kaya yapıları ve Ovacık Yaylası gibi doğa ile iç içe rekreasyon alanları öne çıkmaktadır. Ayrıca Çavdarhisar çevresindeki Frig yerleşim alanları da ziyaretçilere kültürel ve mistik bir deneyim sunmaktadır. Eskişehir ve Afyonkarahisar'ı da kapsayan vadiye yer alan Aslanlı Mabet, Maltaş ve Üçlerkayası gibi önemli tarihî yapılar, ziyaretçilere geçmişe yolculuk yapma fırsatı sunmaktadır.

Frig Vadisi, ekoturizm ve kültür turizmi açısından büyük fırsatlar sunmaktadır. Doğa yürüyüşü rotaları, bisiklet parkurları ve kamp alanları oluşturularak doğa aktiviteleri çeşitlendirilebilir. Ayrıca Frig kültürüne yönelik festivaller, atölye çalışmaları ve etkinliklerle turistlerin bölgeye ilgisi artırılabilir. Tanıtım faaliyetleri ve altyapı yatırımlarıyla Frig Vadisi'nin ulusal ve uluslararası turizmde hak ettiği yeri alması sağlanabilir.

Germiyan Sokağı: Germiyan Sokağı, Kütahya'nın tarihî dokusunu koruyan, Osmanlı Dönemi'ne ait geleneksel ahşap evleri ve dar sokaklarıyla ünlü bir bölgedir. Sokakta yer alan yapılar, özgün mimarileri ve estetik detaylarıyla ziyaretçileri geçmişin atmosferine taşımaktadır. El sanatları atölyeleri, butik kafeler ve yöresel ürünlerin satıldığı dükkânlar, Germiyan Sokağı'nı şehrin kültürel ve sanatsal merkezi hâline getirmektedir.

Germiyan Sokağı'nın turizm potansiyeli, kültürel etkinlikler ve restorasyon çalışmalarıyla artırılabilir. Tarihî evlerin butik otel ve restoranlara dönüştürülmesiyle konaklama seçenekleri çeşitlendirilebilir. Sokakta düzenlenecek sanat festivalleri, sergiler ve el sanatları atölyeleriyle hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisi çekilebilir. Bu sayede, Germiyan Sokağı hem kültürel mirasın korunmasına katkı sağlayacak hem de ekonomik anlamda şehre değer katacaktır.

Termal Turizm ve Sağlık Turizmi: Kütahya, sahip olduğu zengin jeotermal kaynaklar sayesinde Türkiye'nin önemli termal turizm merkezlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Yoncalı, Ilıca, Simav ve Gediz gibi termal bölgeler, şifalı suları ve doğal tedavi imkânlarıyla hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ayrıca ilde 28 Mart 2024 tarihinde hizmete giren Kütahya Şehir Hastanesi de sağlık turizmi alanında önemli bir potansiyel sunmaktadır. Özellikle Yoncalı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yerleşkesi fizik tedavi ve rehabilitasyon alanındaki uzmanlaşmış hizmet kapasitesi ile kronik hastalıkların tedavisinde bölgesel bir çekim merkezi haline gelmiştir. Farklı illerden birçok hasta bu hizmetlerden yararlanmak adına hastaneye gelmektedir. Bunun yanında ilde 2018 yılında kurulan Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi de farklı branşlarla verdiği hizmetlerle öne çıkmaktadır. Üniversite çatısı altında faaliyet gösteren Gülsüm Güral Dış Hekimliği Fakültesi ve Hastanesi ise hem estetik hem de cerrahi uygulamalarda güncel teknolojilerle hizmet sunmaktadır.

İldeki mevcut imkanların doğru yönlendirmelerle şehri termal turizm ve sağlık turizminde ileri noktalara taşıyacağı açıktır. Bu nedenle bu konular özelinde ayrı bir yol haritasının hazırlanması faydalı olacaktır.

Hazırlanacak rapor(lar)da ulusal ve uluslararası akreditasyon ve sertifikasyonların alınması (Sağlık Turizmi Yetki Belgesi, Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü (TÜSKA) , Rehabilitasyon Tesisleri Akreditasyon Komisyonu (CARF) vb.), Kütahya Şehir Hastanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon (FTR) Yerleşkesi'nin dünya standardında bir mükemmeliyet merkezine dönüşmesi için atılması gereken adımlar gibi birçok farklı başlık ele alınmalıdır.

2.5.4. Potansiyel Marka Unsurları

Kütahya, zengin tarihi ve kültürel mirasının yanı sıra markalaşma potansiyeli açısından güçlü olan, birçok turistik ürüne de ev sahipliği yapmaktadır. Kütahya Kalesi, şehrin panoramik manzarasını sunan, en önemli simgelerden biridir. Bizans Dönemi'nden kalma bu kale hem tarihi değeri hem de mimari güzelliğiyle ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. Kütahya Müzesi, bölgenin arkeolojik ve etnografik zenginliklerini sergileyerek kültürel turizme katkıda bulunan, en önemli müzelerden biridir. Kütahya'nın doğal güzelliklerinden biri olan Domaniç Yaylası, doğa turizmi ve yayla turizmi açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Zengin bitki örtüsü ve temiz havasıyla hem doğa severler hem de kampçılar için çekici bir destinasyon olabilir. Kütahya, Kurtuluş Savaşı'nda önemli bir yere sahip olduğu için tarih turizmi açısından da fırsatlar barındırmaktadır. Zafertepe Anıtı, Milisler Anıtı, Yüzbaşı Şekip Efendi Şehitliği, Şehit Sancaktar Mehmetçik Anıtı ve Emet Cevizdere Şehitliği'nin bulunduğu Dumlupınar, Altıntaş, Gediz ve Emet gibi bölgelerde kazanılan zaferlerle Türk Kurtuluş Savaşı'nda tarihi bir öneme sahiptir.

Kütahya, kültürel ve tarihi zenginliklerinin yanı sıra doğanın sunduğu tarımsal ürünleriyle de markalaşma potansiyeline sahip bir bölgedir. Kütahya vişnesi, Türkiye'nin en lezzetli vişneleri arasında gösterilir ve bölgenin tarımsal kimliğini simgeleyen, önemli bir üründür. Kütahya'nın vişne üretimi, sadece yerel tüketim için değil, aynı zamanda yurt dışına yapılan ihracatla da dikkati çekmektedir. Kiraz da aynı şekilde bölgenin öne çıkan tarımsal ürünlerinden biridir. Lezzeti ve kalitesiyle bilinen kiraz hem yerli hem de yabancı pazarlar için büyük bir potansiyele sahiptir. Kiraz toplama festivalleri ve çeşitli etkinlikler, turistlere hem bölgenin tarımsal zenginliğini deneyimleme hem de yöresel ürünlerin tadını çıkarma fırsatı sunabilir.

Çinili Cami

3.Rekabetçilik ve Rakip Destinasyonlar Analizi

Bu bölümde Kütahya'nın rakip destinasyonlarının analizi yapılacaktır. Kütahya'nın rakip destinasyonları, turizm arz kaynakları, mesafe, mevcut talebin dağılımı ve potansiyel ürünler açısından Afyonkarahisar, Balıkesir, Burdur, Bursa, Denizli, Eskişehir, Manisa, Uşak ve Sakarya olarak belirlenmiştir.

Rakip destinasyonlardaki turizm türleri ve potansiyeli değişkenlik göstermektedir (Şekil 15). Önemli bir rakip olarak görülen Eskişehir ilinin belirli turizm türleri üzerine odaklandığı görülmektedir. Bu durum, Kütahya destinasyonu için bir rekabet avantajı olarak değerlendirilmektedir.

Şekil 15 Turizm Türlerine Göre Rakip İller ve Kütahya İli Turizm Potansiyeli

Söz konusu rakipler arasında Kütahya, toplam yatak kapasitesinde 9. sırada yer almaktadır (Tablo 18). Yatak kapasitesi bakımından Kütahya, Balıkesir'in oldukça gerisinde olup, Burdur ve Uşak ile benzer kapasiteye sahiptir. Kütahya'nın toplam yatak kapasitesinde rakiplerine göre geride olduğu görülmektedir. Bu durum, Kütahya'nın turizm açısından büyüme potansiyelini gösterirken mevcut tesis yatırımlarının yetersiz olduğunu da işaret etmektedir. Mevcut tesislerin kalitesinin artırılması, özellikle turist çekme potansiyeli yüksek olan termal, doğa ve kültürel turizme yönelik tesislerin geliştirilmesi önemlidir.

Simav Gölçük Yaylası

Tablo 18 . Rakip İller ve Kütahya'da Bakanlık Belgeli Tesislerde Oda ve Yatak Sayıları (2023)

	Tesis Sayısı	İşletme Belgeli			Yatırım Belgeli			Basit Konaklama İşl. Belgeli			
		Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı		
1	Balıkesir	189	7.162	14.945	17	943	1.969	1.020	18.525	40.711	
2	Bursa	124	7.718	15.800	18	1.944	4.054	198	4.441	9.320	
3	Afyonkarahisar	44	3.820	7.927	5	1.125	2.498	81	2.274	5.259	
4	Sakarya	84	3.481	7.358	11	738	1.612	425	4.037	8.284	
5	Denizli	46	3.749	7.513	7	692	1.410	111	3.166	6.332	
6	Eskişehir	42	2.589	5.160	1	110	220	63	1.741	3.482	
7	Manisa	32	1.909	3.837	1	124	248	68	1.688	3.376	
8	Burdur	34	810	1.536	-	-	-	66	807	1.614	
9	Kütahya	21	709	1.428	5	261	442	80	1.926	3.852	
10	Uşak	25	826	1.618	2	279	658	11	266	390	

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Rakip iller arasında tesise gelen yerli turist sıralamasında Kütahya, 2024 yılında 8. sırada yer almaktadır (Tablo 19). 2023 yılı itibarıyla Kütahya, yerli turist sayısında bir düşüş yaşamıştır. Bu durum, pandemi sonrası toparlanmada yeterli hızın sağlanamadığını ve rekabetin yoğun olduğu bir ortamda Kütahya'nın turizm cazibesini artırması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 19 Rakip İller ve Kütahya'da Tesise Gelen Yerli Turist Sayısı

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Bursa	1.137.989	1.318.556	1.347.265	1.380.051	939.653	1.186.943	1.458.374	1.215.638	1.200.578
2	Balıkesir	1.477.825	1.108.544	1.129.276	1.220.784	883.313	1.221.699	1.379.710	769.551	712.074
3	Afyonkarahisar	1.032.936	927.370	1.015.754	1.019.679	648.789	993.797	1.052.303	721.710	703.212
4	Sakarya	405.298	340.527	310.591	372.129	257.408	361.593	472.707	524.814	589.631
5	Eskişehir	338.834	397.213	554.250	621.062	368.463	500.670	718.489	494.391	565.867
6	Denizli	728.903	378.569	345.692	345.696	206.493	330.789	395.766	375.407	381.863
7	Manisa	436.951	557.285	533.229	502.592	340.192	510.020	535.363	437.604	375.542
8	Kütahya	393.772	278.835	285.783	297.624	205.475	279.746	328.693	295.888	256.719
9	Burdur	174.282	95.166	97.610	124.137	117.138	150.276	177.581	135.845	136.047
10	Uşak	127.528	122.978	110.183	101.988	78.604	121.004	134.733	104.565	95.518

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Ekim 2024 verileri tahmin verileridir.

Rakip iller arasında tesise gelen yabancı turist sıralamasında Kütahya, 2024 yılında 8. sırada yer almaktadır (Tablo 20). Bu başlıkta Kütahya'nın, en önemli rakibi Afyonkarahisar'dan önemli ölçüde geride olduğu görülmektedir. Kütahya'nın yabancı turist sayısında, Afyonkarahisar ve Denizli gibi rakip illere kıyasla oldukça geride olduğu görülmektedir. Özellikle Afyonkarahisar'ın termal turizmdeki başarısı, Kütahya için büyük bir rekabet avantajı yaratmaktadır. Kütahya'nın termal kaynakları ve kültürel mirası, özellikle Avrupa ve Orta Doğu pazarı gibi hedef pazarlarda daha güçlü tanıtılmalıdır. Yabancı turist çekebilmek adına ulus-

lararası tur operatörleri ile iş birlikleri geliştirilmelidir ve Kütahya'nın turizm potansiyeli global düzeyde duyurulmalıdır.

Tablo 20 Rakip İller ve Kütahya'da Tesise Gelen Yabancı Turist Sayısı

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Denizli	252.919	258.914	477.743	538.522	76.034	129.753	483.455	461.556	602.382
2	Bursa	214.010	326.234	389.617	423.407	128.468	220.056	508.879	366.226	371.370
3	Sakarya	53.674	35.186	45.270	45.521	13.642	28.199	56.668	63.193	66.985
4	Balıkesir	64.384	108.493	177.981	236.400	35.652	36.633	83.729	58.634	55.610
5	Eskişehir	18.570	23.724	35.409	46.552	16.827	27.924	56.160	42.907	50.823
6	Manisa	17.640	21.245	20.347	23.579	9.946	12.623	21.892	36.597	36.373
7	Afyonkarahisar	16.425	12.549	23.709	28.588	10.773	23.358	38.625	31.582	34.065
8	Kütahya	5.918	5.439	7.632	9.964	2.560	8.146	10.015	7.921	16.454
9	Burdur	9.331	2.715	3.365	4.193	1.442	3.397	9.620	5.654	4.335
10	Uşak	5.680	3.687	3.181	2.794	1.631	3.908	5.067	3.115	2.028

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Ekim 2023 verileri tahmin verileridir.

Kütahya, Covid-19 salgını ortaya çıkana kadar yabancı turist sayısını istikrarlı bir şekilde büyütmüş, salgından sonra 2022 yılı itibarıyla da belirli bir çizgiyi yakalamayı başarmıştır. Ancak en önemli rakip olan Afyonkarahisar'a olan mesafenin giderek açıldığı görülmektedir. Bu noktada Kütahya, turizm potansiyelini ortaya çıkaracak iş birliklerini geliştirirken, öncelikli turizm türlerini tanımlayacak ve buna bağlı olarak verimli tanıtım faaliyetleri planlayarak rekabet avantajı sağlayacaktır.

Kütahya, rakip illerde ziyaretçilerin ortalama kalış sürelerine bakıldığında ortalama kalışta 2016 yılında Balıkesir'in gerisindeyken, yıllar içinde sıralamasında önemli bir değişim görülmektedir (Tablo 21). Kütahya, 2020 yılında en yüksek değerine ulaşmış ve 2024 yılında rakipleri arasında ilk sıraya yükselmiştir. Bu olumlu bir gösterge olup, Kütahya'nın ziyaretçilerine uzun süreli deneyimler sunduğunu göstermektedir. Ziyaretçilerin kalış sürelerini daha da artıracak, kapsamlı turizm paketleri geliştirilebilir. Örneğin, termal ve kültürel turizmi bir araya getiren, uzun soluklu tur programları oluşturulabilir.

Tablo 21 Rakip İllerde Tesiste Ortalama Kalış Süreleri (Gün)

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Kütahya	1,86	1,78	1,84	2,29	2,40	2,29	2,28	2,07	2,10
2	Balıkesir	1,93	2,03	2,00	2,03	2,15	2,26	2,26	2,17	2,10
3	Afyonkarahisar	1,99	2,29	2,11	2,08	1,88	1,91	1,94	2,11	2,04
4	Bursa	1,78	1,86	1,82	1,85	1,87	1,94	2,00	1,82	1,87
5	Sakarya	1,81	1,80	1,85	1,87	1,75	1,93	1,91	1,86	1,85
6	Manisa	1,75	1,90	1,81	1,79	1,72	1,85	1,76	1,70	1,78
7	Burdur	1,65	1,64	1,57	1,61	1,65	1,73	1,78	1,80	1,68
8	Eskişehir	1,62	1,58	1,49	1,52	1,42	1,50	1,62	1,59	1,54
9	Uşak	1,47	1,48	1,54	1,51	1,47	1,60	1,56	1,55	1,52
10	Denizli	1,55	1,44	1,31	1,33	1,58	1,66	1,61	1,59	1,51

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Ekim 2024 verileri tahmin verileridir.

Kütahya, tesis doluluk oranlarında 2023 yılında Bursa'nın ardından %35,4 oranı ile 4. sıradayken 2024 yılında %30,1 oranı ile Manisa'nın ardından 6. sıraya düşmüştür (Tablo 22). Bu düşüşün sadece turist sayısındaki düşüş ile açıklanamayacağı, pazara sunulan turizm türleriyle de ilişkili olabileceği unutulmamalıdır. Kütahya'nın doluluk oranlarında 2023 yılına göre düşüş yaşaması, pazar çeşitliliği ve turist sayısının yetersiz kaldığını göstermektedir.

Tablo 22 Rakip İllerde Tesis Doluluk Oranları (%)

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Eskişehir	29,0%	30,8%	38,7%	40,5%	20,8%	34,9%	42,4%	37,7%	34,4%
2	Denizli	22,6%	32,6%	40,4%	49,9%	15,9%	26,6%	40,7%	43,6%	34,0%
3	Bursa	27,4%	32,1%	33,3%	33,7%	21,8%	32,6%	40,6%	37,5%	32,4%
4	Balıkesir	26,1%	32,5%	33,0%	36,4%	21,9%	30,5%	34,1%	35,3%	31,2%
5	Manisa	30,1%	33,6%	29,7%	28,2%	19,6%	31,9%	37,3%	34,5%	30,6%
6	Kütahya	26,1%	27,6%	26,8%	36,8%	23,6%	31,2%	33,4%	35,4%	30,1%
7	Burdur	19,5%	32,9%	33,5%	35,0%	19,5%	28,1%	33,0%	29,7%	28,9%
8	Sakarya	24,2%	26,7%	22,5%	26,2%	16,0%	27,2%	32,7%	32,5%	26,0%
9	Afyonkarahisar	21,5%	23,6%	24,5%	27,8%	14,8%	24,0%	24,6%	34,8%	24,5%
10	Uşak	20,4%	19,5%	16,8%	17,0%	19,6%	33,4%	25,3%	29,9%	22,8%

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Ekim 2024 verileri tahmin verileridir.

Yapılan karşılaştırmalı analiz doğrultusunda, Kütahya'nın sahip olduğu kültürel miras, termal kaynaklar ve geleneksel üretim pratikleri gibi unsurlar, özgün ve tematik turizm rotalarıyla daha görünür hale getirilebilir. Bu kapsamda hazırlanan beş farklı rota önerisi; kültür, termal, gastronomi ve doğa turizmini entegre eden bir yapıyla, hem kısa konaklamalı hem de günübirlik ziyaretçileri hedeflemektedir.

Özellikle Eskişehir ve Afyonkarahisar gibi yüksek turist çeken merkezlerle kurulan bağlantılı rotalar, Kütahya'nın bölgesel turizm ağında daha etkin rol oynamasını sağlayacak; aynı zamanda ziyaretçi kalış süresinin artırılmasına ve yerel ekonomiye doğrudan katkı sunulmasına zemin hazırlayacaktır.

- **1. Aizanoi Odaklı Kültür Turu (Denizli (Hierapolis) – Uşak (Blaundus) ve Manisa (Sardes) Antik Kentleri ile İlişkili)**
 - Aizanoi Antik Kenti merkezli tematik bir gün
 - Ziyaret Edilecek Noktalar: Zeus Tapınağı, Antik Tiyatro-Stadyum Kompleksi, Penkalas Çayı çevresi
 - Öğle yemeğiyle yöresel mutfak tanıtımı ve çini uygulama atölyesi ile kombinlenmiş kültürel deneyim
- **2. Kütahya – Simav – Gediz – Tavşanlı Termal Kültür Rotası**
 - Termal tesislerde sağlık ve kültür birleşimi
 - Sabah saatlerinde Kütahya merkezde çini ve tarih rotası, akşam Simav, Tavşanlı veya Gediz'de termal konaklama
 - Doğa yürüyüşleri, kaplıca deneyimi ve yöresel ürün alışverişi

- 3. Kütahya Gastronomi ve Sanat Turu (Yöresel Lezzetler – Atölyeler)
 - Çini boyama, yöresel ürün yapım atölyesi (tarhana, güveç, Kütahya helvası)
 - Yerel şeflerle gastronomi atölyesi
 - Kültür sanat odaklı butik gruplar için tematik tur
- 4. Eskişehir – Afyonkarahisar (Ayazini) – Kütahya Kültür ve Doğa Rotası
 - 1 Gece Konaklamalı – 2 Günlük Program
 - İlk gün Eskişehir şehir gezisi sonrası Ayazini Vadisi'nde doğa yürüyüşü, kaya yerleşimleri ve tarihi yapılar ziyareti
 - Akşam saatlerinde Kütahya'ya varış ve konaklama
 - İkinci gün: Germiyan Sokağı, Çini Müzesi, Dönerler Camii, Kütahya Kalesi ziyareti ve çini atölyesi deneyimi
 - Tur boyunca yöresel mutfak tanıtımı ve alışveriş molalarıyla bölge ekonomisine katkı sağlanması

Domaniç Topuk Yaylası

ANKARA
İSTECMEN
NACIOĞLU
ABDULRAHİM

ANKARA
İSTECMEN
NACIOĞLU
ABDULRAHİM

ANKARA
İSTECMEN
NACIOĞLU
ABDULRAHİM

ANKARA
İSTECMEN
NACIOĞLU
ABDULRAHİM

ANKARA
İSTECMEN
NACIOĞLU
ABDULRAHİM

NEVŞEHİR
YÜZBAŞI
A. KAMİLOĞLU
SALİM

NAZILLI
YÜZBAŞI
A. HİLMİOĞLU
H. MUSTAFA

ASITANE
YÜZBAŞI
ARİFOĞLU
TEVFIK

4.Sürdürülebilirlik Analizi

Kütahya'nın sürdürülebilir turizm açısından detaylı bir şekilde değerlendirilmesi, uluslararası standartlar olan Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) standartlarına dayandırılarak yapılmaktadır. Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) ve diğer önemli uluslararası kuruluşların kabul ettiği sürdürülebilirlik ilkeleri rehberliğinde gerçekleştirilen bu analiz, destinasyonun sürdürülebilirliğini dört ana başlıkta ele almaktadır: Destinasyon Yönetimi, Sosyoekonomik Sürdürülebilirlik, Kültürel Sürdürülebilirlik ve Çevresel Sürdürülebilirlik.

4.1. Çevresel Sürdürülebilirlik

Kütahya'nın doğal güzellikleri, gelecek kuşaklara aktarılması gereken, önemli bir mirası temsil etmektedir. Bu doğal kaynaklar (ormanlar, termal sular, nehirler ve göller vb.) sürdürülebilir turizm faaliyetleriyle korunmalı ve yönetilmelidir.

Turizm faaliyetleri çevresel etkileri en aza indirgeyecek şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır. Destinasyon Yönetim Örgütü (DYÖ), çevresel sürdürülebilirlik konularında stratejik planlar geliştirerek enerji verimliliği, su tasarrufu, atık yönetimi ve çevre dostu ulaşım gibi alanlarda turizm işletmelerini ve ziyaretçileri teşvik etmelidir.

DYÖ'ler, turizm faaliyetlerinin yerel, ulusal ve uluslararası yasa ve standartlara uygunluğunu yakından takip etmeli ve doğal yaşamın korunması, hayvanların refahı ve türlerin devamlılığı için gerekli önlemleri almalıdır. Kütahya Destinasyon Yönetim Örgütü (DYÖ), doğal alanların özelliklerini, kapasitesini ve hassasiyetini göz önünde bulundurarak ziyaretçi yönetimi için stratejiler geliştirmelidir. Bu stratejiler, ziyaretçi akışını optimize etmeyi amaçlamalı ve doğal alanların sürdürülebilir kullanımını desteklemelidir. Ayrıca ziyaretçi davranışı kuralları ziyaretçilere, tur operatörlerine ve tur rehberlerine etkili bir şekilde iletilmeli ve uygulanmalıdır.

Atık su ve katı atık, turizm destinasyonlarında önemli çevresel sorunlardan biridir. DYÖ'ler, turizm işletmelerini katı atık miktarını azaltmaya, yeniden kullanmaya ve geri dönüştürmeye teşvik etmeli ve tek kullanımlık ürünlerin kullanımını azaltmak için gerekli önlemleri almalıdır. Kütahya Destinasyon Yönetim Örgütü (DYÖ), bu sorunları ele almak için mahalli idarelerle iş birliği yaparak atıkların güvenli bir şekilde arıtılmasını, bertaraf edilmesini ve geri dönüştürülmesini sağlamalıdır. Bu kapsamda, katı atık ve atık su üretiminin ölçülmesi, raporlanması ve azaltılması için belirlenmiş hedeflere odaklanılmalıdır.

Hava kirliliğinin azaltılması turizm için kritik bir öneme sahiptir. DYÖ'ler, sera gazı azaltma hedeflerini desteklemeli ve destinasyon içi ve dışındaki ulaşım emisyonlarını azaltmak için çaba harcamalıdır. Bu doğrultuda sürdürülebilir, düşük emisyonlu araçların kullanımı teşvik edilmeli ve toplu taşıma, yürüyüş ve bisiklet gibi çevre dostu ulaşım seçenekleri teşvik edilmelidir. Ayrıca hava, ışık ve gürültü kirliliğini azaltmak için gerekli düzenlemeler yapılmalı ve turizm işletmeleri bu konuda teşvik edilmelidir. Bu adımlar, Kütahya'nın turizm açısından çekiciliğini artırırken çevresel sürdürülebilirliğini de korumasına yardımcı olacaktır.

Ayrıca Kütahya'nın millî parkları ve koruma alanları, sürdürülebilir turizm faaliyetleriyle desteklenmeli ve bu bölgelerin korunması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Yerel halk ve turistler için düzenlenecek çevresel eğitim ve farkındalık programlarıyla bu değerlerin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda bilinçlendirme çalışmaları önem taşımaktadır.

Kütahya Turizm Master Planı, doğal kaynakların, ekosistemlerin ve doğal varlıkların korunmasını merkezi alan bir sürdürülebilirlik stratejisine dayanmaktadır. Özellikle Kütahya'nın simgesi olan termal kaynakları ve doğal güzellikleri, hava ve su kalitesinin korunmasını gerektirmektedir. Bu kaynakların bilinçsizce kullanımı ve yeni kuyuların açılması, mevcut suların geri çekilmesine neden olabilir, bu nedenle uzman görüşleri ve onayları doğrultusunda yönetilmelidir.

Hava ve su kirliliği ile katı atık sorunlarına yönelik acil çözümler geliştirilmelidir. Kütahya İli Yerel Yönetimler Katı Atık Bertarafı Tesisleri Yapma ve İşletme Birliği (KÜKAB), tüm belediyelerin ve özel idarenin üye olduğu bir yapıdır ve il genelinde kurulmuş 6 toplama merkezi aracılığıyla çöplerin toplanmasını ve bertarafını sağlamaktadır (Kütahya Belediyesi, 2022). Ancak mevcut sistemde çöpler kaynağında ayrıştırılmadan toplanmakta ve imha alanına getirilmektedir. Bu konuda daha etkili geri dönüşüm ve atık yönetimi politikaları geliştirilerek çevresel etkinin artırılması önem taşımaktadır.

Tablo 23'e bakıldığında, çöplerin toplanması ve depo sahasına iletilmesi için ortalama 88 km'lik bir yol kat edildiği görülmektedir. Bu durum, taşıma sürecinde oluşan karbon salınımı, iş gücü kaybı ve gereksiz trafik gibi sürdürülebilirlik açısından önemli sorunlara yol açmaktadır. Bu nedenle, çöplerin il genelinde tüm ilçelerde yerinde ayrıştırılması, evsel atıklar dâhil olmak üzere ayrı ayrı toplanması ve geri dönüşümünün sağlanması gerekmektedir. Kalan çöpler ise yerel tesislerde kompost ve diğer malzemeler üretmek üzere yeniden yapılandırılmalıdır.

Tablo 23 Atık Transfer Merkezleri

İlçeler	Transfer Merkezi	Depo Sahasına Uzaklık (Km)
Merkez	Yok	15
Tavşanlı	Tavşanlı	53
Domaniç	Tavşanlı	95
Emet	Emet	106
Hisarcık	Emet	126
Altıntaş	Altıntaş	45
Dumlupınar	Altıntaş	65
Gediz	Gediz	115
Pazarlar	Şaphane	130
Şaphane	Şaphane	130
Simav	Şaphane	150
Aslanapa	Aslanapa	40
Çavdarhisar	Aslanapa	70

2019 yılında yapılan bir araştırmaya göre Kütahya'da Katı Atık Bertaraf Tesisleri'nde ayrıştırılan malzemelerin oranları şu şekildedir: Kâğıt %3,53, plastik %2,9, hacimli karton %2,05, karton %2,2, cam %2,67, metal %0,65. Bu ayrıştırma oranları toplamda %14'e denk gelmektedir. Aynı araştırmada, %39,45 oranında mutfak atıkları ve %45,55 oranında diğer çöplerin bulunduğu belirtilmektedir (ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü, 2023). Dünya genelinde incelendiğinde, evsel katı atıkların %46'sının organik, %17'sinin kâğıt, %10'unun plastik, %5'inin cam, %4'ünün metal ve %18'inin diğer atıklardan oluştuğu görülmektedir.

Özellikle plastik gibi doğada çözünmeyen ve ciddi çevre sorunlarına yol açan maddelerin Kütahya'da geri kazanım oranlarının düşük olması dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, il genelinde atık ayrıştırma projeleri

ve kampanyaları geliştirilmeli ve hayata geçirilmelidir. Temel felsefe olarak atık oluşumunu önlemenin öncelikli olduğu, önlenemediği durumlarda kaynağında ayrıştırma veya geri dönüşümün sağlandığı ve imha edilmesi gereken atıkların ilgili depoya gönderildiği bir yaklaşım benimsenmelidir.

Kütahya genelinde Altıntaş ilçesi hariç, tüm ilçe belediyelerinde arıtma tesisleri bulunmaktadır. Bu tesislerin 3 tanesi fiziksel, 9 tanesi biyolojik ve sadece 3 tanesi ileri düzey atık su arıtma tesisi olarak hizmet vermektedir.

Bölgede faaliyet gösteren OSB'ler ve sanayi kuruluşlarında ise arıtma sorunu yaşayan veya arıtma tesisleri bulunmayan yerlerin olduğu bilinmektedir (ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü, 2023).

OSB'ler ve sanayi tesislerinde arıtma kapasitesi yetersiz olan yerler için yeni arıtma tesisleri kurulmalı veya mevcut tesislerin kapasiteleri artırılmalıdır. Mevcut arıtma sistemlerinde daha gelişmiş atık su arıtım teknolojileri kullanılarak su kalitesi iyileştirilmeli ve çevresel etkiler minimize edilmelidir. Su kullanımında verimliliği artırmak için sanayi tesisleri ve tarımsal sulamada su tasarrufu önlemleri teşvik edilmelidir. Sürdürülebilir su yönetimi için su tasarrufu önlemleri ve yerel kaynakların korunması gerekmektedir. Bu süreçlerde yerel yönetimler, işletmeler, sivil toplum kuruluşları ve halkın iş birliği içinde olması önemlidir.

4.2. Sosyal ve Ekonomik Sürdürülebilirlik

Turizm, Kütahya'nın ekonomisine doğrudan ve dolaylı olarak önemli ekonomik katkılar sağlayan, kritik bir sektördür. İstihdam ve gelir açısından büyük bir rol oynamaktadır. Bu nedenle turizm faaliyetlerinin Kütahya'daki yerel halk ve ekonomi üzerindeki etkilerini izlemek ve bu katkıları kamuoyuyla paylaşmak, turizm gelirlerinin etkin bir şekilde yönetilmesi ve paylaşılması açısından son derece önemlidir.

Kütahya'nın turizm potansiyelini maksimum düzeyde değerlendirebilmek için Destinasyon Yönetim Örgütü'nün (DYÖ) kurulması ve etkin bir şekilde işler hâle getirilmesi kritik bir adımdır. Bu örgüt, özel sektör, kamu sektörü ve sivil toplumun katılımıyla oluşturulmalı ve destinasyonun tüm paydaşları arasında güçlü bir iş birliği ortamı sağlamalıdır. Kütahya'daki turizm faaliyetleri, yerel halkın refahı ve toplumsal uyumu göz önünde bulundurarak sosyoekonomik sürdürülebilirlik için stratejik planlamalar yapmalıdır.

DYÖ, turizm sektöründe eğitimi ve kariyer fırsatlarını destekleyerek turizm insan kaynağının potansiyelini artırmalı ve yönlendirmelidir. Ayrıca turizm işletmeleri ve yönetimi, yerel ekonomiye katkı sağlamak, yerel istihdamı teşvik etmek, eğitimi güçlendirmek, güvenli bir turizm ortamı sağlamak ve yerel halka fırsat eşitliği sunmak için stratejik rol oynamalıdır.

DYÖ'nün sorumlulukları arasında Kütahya'nın doğasını ve kültürünü yansıtan yerel ve sürdürülebilir ürünlerin geliştirilmesi ve satışının desteklenmesi bulunmalıdır. Bu şekilde, Kütahya'nın yerel ekonomisine katkı sağlayacak sürdürülebilir turizm faaliyetleri, yerel halkın turizm sektöründen doğrudan ve dolaylı olarak fayda sağlamasını hedeflemelidir. Özellikle Kütahya'nın zengin seramik ve çini sanatı, yerel el sanatları, geleneksel yemekleri ve doğal ürünleri turistlere sunularak yerel ekonomiye değer katılmalıdır. DYÖ, bu tür yerel ve sürdürülebilir ürünlerin tanıtımını ve satışını desteklemeli, ürünlerin geliştirilmesi için eğitim ve kaynak sağlamalıdır. Ayrıca turizm yoğunluğu ve faaliyetleri düzenli olarak izlenmeli ve gerektiğinde düzenleyici önlemler alınarak yerel ekonominin güçlendirilmesi sağlanmalıdır.

Kütahya'nın turizm yönetimi, özellikle yerel halkın ve girişimcilerin turizmden maksimum fayda sağlamasını temel bir hedef olarak benimsemelidir. Turizm işletmeleri, yerel halktan çalışanları istihdam etmesi ve

yerel ürünleri kullanması için teşvik edilmelidir. Ayrıca turizm faaliyetleri ve yatırımları, yerel halka ekonomik fırsatlar sunmalı ve yerel toplulukların refahını artırıcı etkiler yaratmalıdır. Turizm işletmeleri ve yerel halk arasındaki iş birliği ve iletişim, sürdürülebilir turizmin temel taşlarından biri olmalıdır.

Kütahya Turizm Master Planı, yerel halkın eğitime, istihdamına, gelişimine ve küresel entegrasyonuna katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede, sürdürülebilir turizm sertifikasına sahip yerel işletmelerin sayısının artırılması, müze sayısının çoğaltılması, sağlık hizmeti sunan tesislerin iyileştirilmesi, turist rehberlerinin ve eğitilmiş personelin sayısının artırılması gibi adımlar, Kütahya'nın turizm potansiyelini daha da güçlendirecek, kritik stratejiler arasında yer almaktadır.

4.3. Kültürel Sürdürülebilirlik

Kütahya'nın kültürel mirası ve gelenekleri, turizm faaliyetlerinin merkezinde yer almalı ve bu değerlerin korunması ile yaşatılması öncelikli olmalıdır. Şehrin zengin tarihî ve kültürel mirası, turistler için büyük bir çekim merkezi olup bu mirasın sürdürülebilir bir şekilde korunması ve tanıtılması büyük önem taşımaktadır.

Kütahya'nın tarihî ve kültürel varlıkları arasında müzeler, antik kentler, camiler, medreseler ve geleneksel çini sanatları bulunmaktadır. Bu varlıklar, sürdürülebilir turizm faaliyetleriyle bütünleştirilmeli ve korunmaları, restorasyonları ve tanıtımları için gereken finansman ve kaynaklar sağlanmalıdır. Ayrıca kültürel etkinlikler ve festivaller düzenlenerek Kütahya'nın kültürel zenginlikleri turistlere tanıtılmalı ve bu etkinlikler aracılığıyla yerel halkın katılımı teşvik edilmelidir.

DYÖ, kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilir turizm faaliyetleriyle uyumlu hâle getirilmesi için stratejik planlamalar yapmalıdır. Bu kapsamda kültürel miras alanlarının turizm açısından sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve bu alanların korunması için yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve akademik kurumlarla iş birliği yapılması gerekmektedir.

4.4. Destinasyon Yönetimi

Kütahya Turizm Master Planı, destinasyonun sürdürülebilir turizm hedeflerine ulaşmasını ve uzun vadede başarı sağlamasını hedefleyen, kapsamlı bir stratejik çerçeve sunmaktadır. Bu Plan, sürdürülebilir turizmin temel prensiplerini benimseyerek, paydaşların katılımını ve şeffaflığı ön planda tutan bir Destinasyon Yönetim Örgütü (DYÖ) kurulmasını önermekte ve sürdürülebilir turizmin sosyoekonomik, kültürel ve çevresel boyutlarına odaklanmaktadır.

DYÖ, kurulurken özel sektör, kamu sektörü ve sivil toplumun katılımını teşvik ederek tüm paydaşlar arasında etkili bir iş birliği ortamı yaratmayı amaçlar. Kütahya'nın zengin kültürel mirası, doğal güzellikleri ve tarihî değerleri ile uyumlu, sürdürülebilir bir turizm ekosistemi oluşturmayı hedefleyen DYÖ, bu paydaşlarla yakın iş birliği içinde çalışarak destinasyonun turistik potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmeyi amaçlar.

DYÖ, destinasyonun turizm faaliyetlerinin sosyoekonomik, kültürel ve çevresel etkilerini izleme, raporlama ve yönetme yetkisine sahip olmalıdır. Bu doğrultuda, finansal kaynaklara erişim, etkili bütçe planlaması, sürdürülebilirlik konusunda deneyimli personel istihdamı ve çeşitli destekleyici yapılar gibi temel unsurları içeren, sağlam bir altyapı oluşturulmalıdır. DYÖ, faaliyetlerini şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine sıkı sıkıya bağlı kalarak yürütme sorumluluğunu taşımaktadır.

Kütahya Turizm Master Planı, Destinasyon Yönetim Örgütü (DYÖ) tarafından ele alınacak strateji ve eylem planının, sürdürülebilir turizmin tüm boyutlarını kapsamasına önem verir. Bu strateji belgesi, destinasyonun turistik varlıklarını ayrıntılı bir şekilde belirlemeli ve bu varlıkları sosyoekonomik, kültürel ve çevresel risklere karşı dayanıklı hâle getirmelidir. Ayrıca Plan, destinasyonun genel kalkınma planlarına entegre edilerek, sürdürülebilir turizmin bölgesel ve ulusal hedeflerle uyumlu olarak gelişimine odaklanmalıdır.

DYÖ, turizm sektörü ve yerel topluluklar arasında etkili bir yönlendirme sağlayarak turizm stratejisi ve sürdürülebilirlik konularında rehberlik etmelidir. Bu çerçevede, özellikle konaklama sektöründen başlayarak tüm turizm işletmelerinin ulusal ve uluslararası sertifikalar almasını teşvik etmeli ve bu sertifikaları elde eden işletmelerin listesini düzenli olarak kamuoyuna duyurmalıdır. Ziyaretçi memnuniyeti, altyapı ve hizmet kalitesi ile destinasyon deneyimi sürekli olarak izlenmeli ve geri bildirimler doğrultusunda gerekli iyileştirmeler hızla yapılmalıdır.

Tanıtım ve ziyaretçi bilgilendirme materyalleri, DYÖ'nün stratejileriyle tam uyum içinde olmalı ve aynı zamanda ulusal ve uluslararası pazarlama stratejileriyle entegre bir şekilde hazırlanmalıdır. Ziyaretçi yoğunluğu, DYÖ tarafından sürekli izlenmeli ve gerektiğinde, özellikle belirli zamanlarda ziyaretçi akışını artırarak yerel ekonomiye katkı sağlayacak önlemler alınmalıdır. Bu süreçte, destinasyonun taşıma altyapısı ve çevresel kapasitesi gibi önemli faktörler dikkate alınmalıdır.

Kütahya Turizm Master Planı, DYÖ'nün liderliğinde turizmin sürdürülebilirliğini merkeze alarak destinasyon imar planlamasını şekillendirir ve çevresel etki değerlendirmesi gerektiren durumlara öncelik verir. Bu Plan, iklim değişikliği konularını önceliklendirerek turizm tesislerinin yerleşimi, tasarımı, geliştirilmesi ve yönetimi süreçlerinde iklim değişikliği ve doğal afet risklerini dikkate alacak stratejiler önerir. Ayrıca DYÖ'nün etkin bir risk ve kriz yönetimi ile acil durum müdahale planına sahip olmasını hedefler.

Kütahya Turizm Master Planı, Kütahya ilinin tüm alt destinasyonları ve turizmi ilgilendiren paydaşlarıyla birlikte oluşturulan, kapsamlı bir uzun vadeli planıdır. Plan, DYÖ'nün yönetim süreçlerini daha şeffaf ve hesap verebilir ilkeler doğrultusunda yeniden yapılandırmasını öngörür, bu da yerel halktan turizm işletmelerine ve seyahat acentelerine kadar geniş bir katılımı içerir. Ancak destinasyon yönetimi, tanıtım ve markalaşma çalışmalarını koordine etmek için paydaşlarla iş birliği içinde olunan bir platforma ihtiyaç duyar. Kütahya ilinin turizm yönetimi, farklı platformlarda birleşmeyen paydaşları bir araya getirerek turizm, tanıtım, markalaşma ve imaj yönetimini koordineli bir şekilde yürütmeyi hedefler. Ayrıca turizm altyapısı, insan kaynağı, güvenlik ve sağlık gibi konularda kamu ve özel sektör iş birliği sağlayacak yapılar ve süreçler oluşturmayı amaçlar. Bu şekilde, Kütahya Turizm Master Planı'nda belirlenen sürdürülebilirlik ve rekabetçilik hedeflerine uyumlu bir şekilde koordinasyon ve yönetim sağlanması hedeflenmektedir.

Özellikle yerli ve yabancı turist çekme konusundaki güvenlik ve ulaşım gibi önemli zorluklarla başa çıkma noktasında DYÖ'nün yapılanması, ilin ve ilçelerin mülki idare amirleri ile yerel yönetimlerle uyum içinde çalışması, Plan'ın öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile T. C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, ulusal düzeyde DYÖ modeline geçiş sürecinde İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulları'nın oluşturulmasını destekleyerek bu kurulların paydaş katılımıyla etkin bir şekilde çalışmasını sağlamıştır. Bu adım, destinasyonların sürdürülebilir turizm hedeflerine ulaşmaları için kritik bir öneme sahiptir. Kütahya, bu kapsamlı Plan ve DYÖ liderliğindeki stratejik yaklaşımla turizm alanında daha sürdürülebilir, çekici ve rekabetçi bir destinasyon olma yolunda önemli adımlar atmaktadır.

5. Akıllı Turizm ve Dijital Görünürlük Analizi

5.1. Dijital Görünürlük ve Aramalar

Dünya genelinde “Kütahya” anahtar kelimesi ile yapılan aramalar, Google Trend metrik sistemine göre orta düzeyde çıkmaktadır. Son bir yıldaki aramaların yarısından fazlası, Türkiye kaynaklı gerçekleşmiştir. Türkiye’den sonra sırasıyla en çok arama yapılan ülkeler, KKTC, Azerbaycan, Almanya, Hollanda ve Fransa’dır. “Kütahya” kelimesiyle ilgili “artış gösteren” anahtar kelimelerin aranması sonucu Tablo 24’te görülmektedir. Buna göre Google arama odaklarının doğal güzellikler, cazibe merkezleri, festivaller, konaklama imkânları ve genel bilgiler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Diğer taraftan Kütahya çekiciliklerine özel anahtar kelimelerle analiz yapıldığında ise ortaya çıkan sonuç, Tablo 25’te görülmektedir. Sonuç olarak Kütahya ve Kütahya turizm çekiciliklerinin uluslararası düzeyde popüler olduğu görülmektedir. Özellikle “Kütahya Seramik” anahtar kelimesinin KKTC, Almanya, Bulgaristan, İsviçre, Hollanda, Avusturya ve Belçika tarafından yüksek düzeyde aratılması dikkati çekmektedir.

Tablo 24 Google Kullanıcı Aramalarında Kütahya ve İli İlgilendiren Kelimeler

Kullanıcıların Arattığı Anahtar Kelime	Arama Artış Oranı (2024 yılı)
Kütahya Aquapark	+%550
Kütahya Yedigöller	+%500
Kütahya Şehir Hastanesi	+%350
Kütahya Kent Lokantası	+%300
Kütahya Ferah Termal Otel	+%180
Çini	+%130
Kütahya Öğretmenevi	+%120
Yedigöller 100. Yıl Kültür Parkı	+%110
Kütahya Yoncalı	+%110
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi	+%110
Kütahya İzmir arası kaç saat	+%90
Yemek Takımı	+%70
Yemek takımı	+%70
Kütahya Porselen	+%70
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	+%50
Tavşanlı	+%50
Seramik	+%36

Kaynak: Google. İlgili analizler 19.07.2024 tarihlidir.

Tablo 25 Google Trend Aramalarında Kütahya ve İli İlgilendiren Kelimeler

Aratılan Anahtar Kelime	Arama Ülkesi (Sıralama Önceliğiyle)	Arama İlgi Düzeyi
Aizanoi Antik Kenti	Türkiye	Yıllık 100 ve üzeri
Dumlupınar Şehitliği	Türkiye	Yıllık 100 ve üzeri
Kossuth Macar Evi	Türkiye	Yıllık 100 ve üzeri
Çini Müzesi	Türkiye	Yıllık 100 ve üzeri
Hayme Ana Türbesi	Türkiye	Yıllık 100 ve üzeri
Kütahya Seramik	Türkiye (100 ve üzeri), KKTC, Almanya, Hollanda, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri	Yıllık 100 ve aşağısı
Tahin Helvası	Türkiye (100 ve üzeri), Kuzey Makedonya, KKTC, Azerbaycan, Avusturya	Yıllık 100 ve aşağısı
Frig Vadisi	Türkiye (100 ve üzeri), Almanya	Yıllık 100 ve aşağısı
Kütahya Porselen	Türkiye (100 ve üzeri), KKTC, Almanya, Bulgaristan, İsviçre, Hollanda, Avusturya, Belçika	Yıllık 100 ve aşağısı
Kütahya Termal	Türkiye (100 ve üzeri), Almanya	Yıllık 100 ve aşağısı
Dumlupınar Üniversitesi	Türkiye (100 ve üzeri), Türkmenistan, Azerbaycan	Yıllık 100 ve aşağısı
Çamlıca Tabiat Parkı	Papua Yeni Gine, Türkiye, Nikaragua	Yıllık 100 ve aşağısı
Kütahya Konakları	Belarus, Türkiye	Yıllık 100 ve aşağısı
Domanıç	Türkiye (100 ve üzeri), Almanya, Avustralya, Hollanda, Rusya	Yıllık 100 ve aşağısı
Simav	Türkiye (100 ve üzeri), Almanya, Brezilya, Amerika Birleşik Devletleri	Yıllık 100 ve aşağısı
Gediz Tarhana Festivali	Türkiye (100 ve üzeri), Almanya, İran, Amerika Birleşik Devletleri	Yıllık 100 ve aşağısı

Kaynak: Google. İlgili analizler 19.07.2024 tarihli. Puanlama, 100 değerinin en yaygın şekilde aranan sorguyu, 50 değerinin bunun yarısı kadar sıklıkta aranan bir sorguyu gösterdiği görece bir ölçekte belirtilir.

5.2.Akıllı Destinasyon

Akıllı destinasyon, ileri bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak ziyaretçilerin, yerel halkın ve işletmelerin ihtiyaçlarına yenilikçi ve sürdürülebilir çözümler sunan destinasyonlardır. Akıllı turizm destinasyonu olmanın önemi, sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmesi, ziyaretçi deneyimini zenginleştirilmesi ve yerel ekonomiye katkıda bulunmasıdır. Bu destinasyonlar, veri analitiği ve yapay zekâ gibi teknolojiler sayesinde, gerçek zamanlı bilgi akışı ile turistlerin tercihlerine uygun hizmet sunar ve böylece rekabet gücünü artırır. Aynı zamanda akıllı destinasyonlar, doğal ve kültürel kaynakları koruma ve sürdürülebilir yönetim ilkelerine bağlı kalarak turizmin olumsuz etkilerini minimize etmeyi hedeflemektedir. Akıllı turizm destinasyonları ile ilgili Skål International Sustainable Tourism Award, Smart Destination Awards, Avrupa Akıllı Turizm Başkenti, UNWTO Akıllı Turizm Destinasyonu gibi yarışmalar düzenlenmektedir. Dünyadaki en prestijli yarışma, Avrupa Akıllı Turizm Başkenti yarışmasıdır.

“Avrupa Akıllı Turizm Başkenti” yarışması, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Birliği tarafından düzenlenmektedir. Turizm kaynaklı yenilikçi gelişmeleri, ekonomik büyümeyi ve istihdam yaratmayı teşvik etmektedir. Yarışma 4 kategoriden oluşmaktadır: dijitalleşme, kültürel miras ve yaratıcılık, sürdürülebilirlik ve erişilebilirlik.

Dijitalleşme kategorisi, turizm alanında yenilikçi, akıllı ve kapsayıcı çözümleri içermektedir. Bilgi ve iletişim teknolojileri tabanlı çözümler ve dijital araçlar aracılığıyla ziyaretçilerin ihtiyaçlarına uyarlanmış konaklama bilgileri, ürünler, hizmetler, alanlar ve deneyimler sunmak ana hedeftir. Kültürel miras ve yaratıcılık kategorisi, bölgesel, sosyal ve beşerî sermayeyi, turizm sektörünün büyümesini, şehrin refahını ve sakinler için daha kaliteli yaşamı kapsamaktadır. Ayrıca küresel bir turizm deneyimi için kültürel mirası ve yaratıcı endüstrileri kullanmayı içermektedir. Sürdürülebilirlik kategorisi, yerel topluluklara saygı göstermeyi, onları dâhil etmeyi, doğal ve kültürel varlıklara değer vererek zenginleştirilmiş ve özelleştirilmiş turizm deneyimi sağlamayı hedeflemektedir. Ekonomik ve sosyokültürel kalkınmayı dengeli bir şekilde sürdürürken doğal çevreyi ve kaynakları korumak ve geliştirmek için çalışmak ana hedeftir. Erişilebilirlik kategorisi, yeni teknolojilerle hizmetlerin birbirine bağlanabilirliğini ve entegrasyon yoluyla turizm hizmet ve ürünlerine erişimi kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Yaş, sosyal veya ekonomik durum, dezavantajlı olup olmadığına bakılmaksızın özel erişim ihtiyaçları olan yolcular için fiziksel olarak erişilebilirlik sağlamak ana hedeftir. Aynı zamanda şehir içi güçlü ulaşım sistemi ve farklı ulaşım araçlarıyla kolay ulaşılabilirlik sağlamak hedeflenmektedir.

Kütahya; Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği tarafından “Sağlıklı Şehirler En İyi Uygulama” yarışmasında 39 belediye ve 79 proje arasından “Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Afet Öncesi Durum Tespiti” projesiyle 2023 yılında “Akıllı Şehir” kategorisinde birincilik kazanmıştır. Bu kapsamda Akıllı Kütahya Raporu’ndaki çalışmalara göre Kütahya il ve ilçelerine ait akıllı destinasyon güncel durum değerlendirmesi aşağıdadır:

Dijitalleşme:

- Kütahya Belediyesi Mobil Uygulaması: Belediye hizmetlerine mobil erişim sağlamaktadır.
- E-Belediye Online Tahsilat: İnternet üzerinden güvenli ödeme sistemi hizmeti vermektedir.
- Su Depoları Kontrol Sistemi: Dijital ölçüm cihazlarıyla su kontrolü sağlamaktadır.
- Kent Rehberi Sistemi: Navigasyon ve bilgi erişimini kolaylaştırmaktadır.
- Araç Takip Sistemi: Toplu taşıma araçlarının anlık takibi sağlanmaktadır.
- E-İmar: İmar durumu bilgilerine çevrim içi erişim imkânı sağlamaktadır.

Kültürel Miras ve Yaratıcılık:

- Kent Rehberi Sistemi: Mahalle, sokak, yapı bilgileri gibi kültürel detaylara erişimi desteklemektedir.
- Akıllı Otobüs Durağı: Kitaplık içerir, kültürel ve toplumsal faydayı gözetmektedir.
- Şehir Kameraları: Şehirdeki tarihî noktaların izlenebilirliğini sağlamaktadır.

Sürdürülebilirlik:

- Güneş Enerjisi Santralleri (Şehzadeler ve Evliya Çelebi): Temiz enerji kaynakları kullanılarak sürdürülebilirlik sağlanmaktadır.
- Akıllı Hizmet Binası (Isıtma, Soğutma, Aydınlatma, Yangın İzleme): Enerji tasarrufu ve güvenlik önlemleri barındırmaktadır.
- Su Yükleme Kioskları: Su israfını önleyerek sürdürülebilir bir hizmet sağlamaktadır.

Erişilebilirlik:

- Engelli Şarj İstasyonları: Engelli bireyler için akülü araç şarj istasyonları sağlamaktadır.
- Ücretsiz Wifi Noktaları ve Şarj İstasyonları: İnternete ve enerjiye erişimi kolaylaştırmaktadır.
- Mobil Vezne Aracı: Farklı noktalardan ödeme yapma kolaylığı sunarak erişilebilirliği artırmaktadır.

Akıllı Kütahya çalışmaları kapsamındaki mevcut uygulamaların analizine dayanarak eksikliklerin giderilmesi ve yarışmada başarılı olabilmek için şu adımlar atılabilir:

Dumlupınar Şehitliği

Dijitalleşme:

- Akıllı turizm deneyimini zenginleştirmek amacıyla dijital platformlar üzerinden turistlere özel rehberlik, sanal turlar veya artırılmış gerçeklik uygulamaları geliştirilebilir.
Kültürel Miras ve Yaratıcılık:
- Kütahya'nın kültürel mirası ve sanatsal değerlerini öne çıkarmak için dijital hikâyeleştirme, interaktif sergiler veya mobil uygulamalarda kültürel rehberlik içerikleri geliştirilebilir.
Sürdürülebilirlik:
- Mevcut enerji projelerine ek olarak su tasarrufu ve atık yönetimi sistemleri geliştirilip akıllı şehir anlayışı ile sürdürülebilirlik alanında yenilikçi uygulamalar sunulabilir.
Erişilebilirlik:
- Şehirdeki tüm turistik alanlara erişimi destekleyen, engelli dostu uygulamalar artırılabilir, özellikle ulaşımında engelli bireyler için yol gösterici sistemler ve interaktif bilgilendirme panoları eklenebilir.

6. İl Turizm Risk Yönetim Planı ve Risk Analizi

Türkiye, son yıllarda terör olayları, Covid-19 salgını ve depremler gibi beklenmedik faktörler nedeniyle pek çok krizle karşı karşıya kalmıştır. Bu krizler, turizm sektörünü sürekli bir belirsizlik ortamına itmiştir. Ancak karşılaşılan bu zorluklara yönelik geliştirilen çözümlerle bu krizler hızla aşılabilmektedir. Bu durum, destinasyonlar için kriz yönetimi ve risk planlamasının ne kadar önemli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

UN Tourism; ziyaretçilerin, yerel halkın ve turizm çalışanlarının güvenliğiyle ilgili riskleri dört ana başlık altında toplar. Bunlar:

- İnsani ve kurumsal çevre (genel suçlar, şiddet, organize suçlar, terörizm, savaş vb.)
- Turizm ve ilgili sektörler (zayıf güvenlik önlemleri, yetersiz hijyen, dolandırıcılık, personelden kaynaklanan iş anlaşmazlıkları vb.)
- Bireysel gezginler (tehlikeli aktiviteler, sağlık sorunları, riskli bölgelere seyahat vb.)
- Fiziksel ve çevresel riskler (flora ve fauna tahribatı, doğal afetler, fiziksel çevreden kaynaklanan tehlikeler vb.)

Bu doğrultuda, Kütahya iline yönelik bir risk tablosu oluşturulmuştur. Aşağıdaki Tablo 26'da küresel, ulusal ve Kütahya'ya özgü yerel riskler sunulmaktadır. Tabloda belirtilen küresel ve ulusal risk faktörleri, Dünya Ekonomik Forumu (WEF), UN Tourism Yayınları ve Türkiye Turizm Ana Planı'ndan alınmıştır. Kütahya'ya özgü yerel risk faktörleri ise 27.06.2024 tarihinde gerçekleştirilen Kütahya Arama Konferansı'nda katılımcılara dağıtılan anket formları, il paydaşlarıyla yapılan görüşmeler ve literatür bilgileri aracılığıyla elde edilmiştir.

Tablo 26 Küresel, Ulusal ve Kütahya'ya Özel Yerel Riskler Tablosu

	Olasılık					Şiddet					Skor
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Küresel Riskler											
Ukrayna-Rusya Savaşı'nın Uzaması			X					X			9
İsrail-Filistin Savaşı'nın Uzaması ve Başka Bölgelere Sıçraması				X					X		16
Avrupa Enerji Krizi			X					X			9
Çin-Tayvan Arası Soğuk Savaş'ın Sıcak Çatışmaya Dönme İhtimali			X						X		12
Kuzey Kore-Güney Kore Çekişmesi		X					X				4
Küresel Durgunluk				X					X		16
Yeni Bir Salgın Hastalık			X						X		12
Gıdaya Erişim Zorluğu/Kıtlık			X					X			9
İklim Değişikliği				X					X		16
Doğal Kaynak Krizleri (Su/Enerji Kaynakları)			X						X		12
Biyoçeşitlilik Kaybı ve Ekosistem Çöküşü			X						X		12
Büyük Ölçekli Gönülsüz Göç				X					X		16
Yaygın Siber Suç ve Siber Güvensizlik			X						X		12
Yaşam Maliyeti Krizi				X					X		16

Olasılık						Şiddet					Skor
Ülkesel Riskler	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Doğal Afetler					X					X	25
Yeni Bir Salgın Hastalık		X						X			6
İklim Değişikliği ve Çevre Sorunları					X				X		20
Doğal Kaynak Krizleri (Su/Enerji Kaynakları)			X					X			9
Bölgesel Savaş ve Terör Riski					X				X		20
Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Politik Gündem				X					X		16
Siber Güvenlik Açıkları			X					X			9
Seyahat Güvenliği/Asayiş-Turiste Yönelik Tehdit			X					X			9
Enflasyon				X				X			12
Rakip Ülke Söylemi			X				X				6
Olasılık						Şiddet					
Yerel Riskler	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
DESTİNASYONDA TERÖR EYLEMİ YAŞANMASI	X					X					1
SAĞLIK ALTYAPI VE HİZMETLERİNİN YETERSİZ OLMASI (HASTA TEDAVİSİ, ACİL MÜDAHALE)		X					X				4
NİTELİKLİ HİZMET VERECEK PERSONEL SAYISININ YETERSİZ OLMASI			X					X			9
TURİSTLERİN DOLANDIRILMASI		X					X				4
YEREL HALKIN TURİZM FAALİYETLERİNE TEPKİ GÖSTERMESİ		X					X				4
AŞIRI TURİZM TALEBİ YAŞANMASI		X					X				4
ÇEVRE KİRLİLİĞİ VE TEMİZ SU KAYNAKLARININ AZALMASI		X					X				4
RADİKAL AKIMLARIN DESTİNASYON GÜVENLİĞİNİ VE İMAJINI TEHDİT ETMESİ		X					X				4
DEPREM OLMASI				X				X			12
YAPI GÜVENİRLİĞİ SORUNU OLMASI			X					X			9
HEYELAN/ÇİĞ/KAYA DÜŞMESİ TEHLİKESİ			X					X			9
DOĞAL VARLIKLARIN YOK OLMASI		X					X				4
ÇARPIK KENTLEŞME SORUNU OLMASI			X					X			9
DESTİNASYONUN TEK BİR TURİZM PAZARINA BAĞIMLI OLMASI			X					X			9
KAÇAK GÖÇMENLERİN DESTİNASYONUN SOSYOLOJİK YAPISINI VE GÜVENLİĞİNİ TEHDİT ETMESİ		X					X				4
GÜVENSİZ ŞEHİR ALGISI OLMASI	X						X				2
SOMUT VE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN TAHRİP EDİLMESİ		X					X				4
ENDEMİK TÜRLERİN (BİTKİ VE HAYVAN) YOK OLMASI		X					X				4
KATI ATIK BERTERAF VE SU ARITMA PROBLEMİ OLMASI		X					X				4
SEL/TAŞKIN/SU BASKINI YAŞANMASI		X					X				4
YANGIN ÇIKMASI				X				X			12

	Olasılık	Şiddet	Skor
METEOROLOJİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KAYNAKLI AFETLERİN YAŞANMASI	X	X	6
ENDÜSTRİYEL KAZALARIN MEYDANA GELMESİ	X	X	6
TURİZM ALTYAPI-ÜST YAPI EKSİKLİĞİNİN OLMASI	X	X	12
turizm paydaşları arasında yönetim birliğinin sağlanamaması	X	X	9
GENÇ NÜFUSUN DIŞARIYA GÖÇ ETMESİ	X	X	4

Tablo 26'daki değerlerin oluşmasına esas olan risk skoru matrisi (Tablo 27) ve bu risk skorlarına yönelik yorumlar ile yapılması gereken eylemler (Tablo 28) aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 28 Risk Skorları Matrisi

		COK CİDDİ	CİDDİ	ORTA	HAFİF	COK HAFİF
OLASILIK		5	4	3	2	1
COK YUKSEK	5	YUKSEK 25	YUKSEK 20	YUKSEK 15	ORTA 10	DUSUK 5
YUKSEK	4	YUKSEK 20	YUKSEK 16	ORTA 12	ORTA 8	DUSUK 4
ORTA	3	YUKSEK 15	ORTA 12	ORTA 9	DUSUK 6	DUSUK 3
DUSUK	2	ORTA 10	ORTA 8	DUSUK 6	DUSUK 4	DUSUK 2
COK DUSUK	1	DUSUK 5	DUSUK 4	DUSUK 3	DUSUK 2	DUSUK 1

Tablo 27 . Risk Skoruna Göre Yorum ve Eylemler

RİSK SKORU	EYLEM
25, 20, 16, 15	KABUL EDİLEMEZ RİSK: Bu risklerle ilgili hemen çalışma yapılmalı
12, 10, 9, 8	DİKKATE DEĞER RİSK: Bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmeli
6, 5, 4, 3, 2, 1	KABUL EDİLEBİLİR RİSK: Acil tedbir gerektiremeyebilir, Orta vadede çalışma yapılmalı

Bu bilgiler doğrultusunda öncelikle “Dikkate Değer Risk” kategorisinde yer alan deprem, yangın, turizm altyapı-üst yapı eksikliği, yapı güvenilirliği, heyelan/çığ/kaya düşmesi, çarpık kentleşme, nitelikli hizmet verecek personel sayısının yetersizliği, turizm paydaşları arasında yönetim birliğinin sağlanamaması ve destinasyonun tek pazara bağımlı olması riskleri başta olmak üzere ilde hâkim olan tüm risklere karşı ayrıntılı bir risk yönetim planı oluşturulmalıdır. Hazırlanan bu eylem planları hızlı bir şekilde uygulamaya geçirilmelidir. İlde en yüksek risk derecesine sahip olan “Deprem” riski için bina ve altyapı güçlendirme, erken uyarı sistemleri geliştirme, riskli alanlarda inşaat izinlerinin sınırlandırılması, acil tahliye yolları ve toplanma alanlarının inşası, afet yönetimi eğitimleri, telekomünikasyon altyapısının güçlendirilmesi gibi faktörleri içeren bir eylem planı hazırlanmalıdır. İldeki yüksek risk derecesine sahip olan “Yangın” riski için otellerde ve turistik alanlarda yangın ekipmanları, acil çıkış yolları ve yangın alarmları düzenli olarak kontrol edilmelidir. Yerel halk ve turizm çalışanlarına yangınla mücadele ve acil durumlarda yapılması gerekenler konusunda eğitim verilmelidir. İlde yangına hassas bölgeler belirlenerek yangın risk haritaları oluşturulmalıdır. Bu bölgelerde yangın önleyici tedbirler alınmalıdır. İldeki yüksek risk derecesine sahip bir diğer risk olan “Turizm Altyapı-Üst Yapı Eksikliğinin Olması” riskine karşılık turizm bölgelerinde ulaşım, su, elektrik ve internet gibi altyapı hizmetleri iyileştirilmelidir. Yolların bakımı ve genişletilmesi, havaalanı ve otogar gibi ulaşım noktalarının çağdaşlaştırılması önemlidir. Turistik alanlarda konaklama, yeme-içme ve eğlence tesislerinin sayısı ve kalitesi artırılmalıdır. Yeni konaklama tesisleri, restoran ve eğlence merkezleri inşa edilmelidir. “Yapı Güvenirliği” riskine karşılık ise mevcut binaların güvenilirliği düzenli olarak denetlenmelidir. Güvenlik standartlarına uymayan binalar için gerekli önlemler alınmalıdır. Yeni inşa edilecek binalar için sıkı güvenlik ve dayanıklılık standartları belirlenmelidir. Yapı güvenliği konusunda çalışan mühendisler ve inşaat firmaları için sertifikasyon programları oluşturulmalıdır. “Heyelan/Çığ/Kaya Düşmesi Tehlikesi” riskini minimize etmek için heyelan, çığ ve kaya düşmesi risklerini gösteren haritalar oluşturulmalı ve bu bölgeler düzenli olarak izlenmelidir. Erozyon kontrolü için ağaçlandırma ve bitki örtüsünün korunması çalışmaları yapılmalıdır. “Çarpık Kentleşme” riskine yönelik olarak modern ve sürdürülebilir kent planlaması yapılmalıdır. Bu planlamada yeşil alanlar, parklar ve sosyal donatı alanlarına yer verilmelidir. Çarpık kentleşmeyi önlemek için imar yasaları ve yönetmelikleri güncellenmeli ve sıkı denetimler yapılmalıdır. “Nitelikli Hizmet

Verecek Personel Sayısının Yetersiz Olması”na yönelik ise turizm sektöründe çalışacak personel için mesleki eğitim programları düzenlenmelidir. Turizm fakülteleri ve meslek yüksekokulları ile iş birlikleri yapılarak sektöre nitelikli personel kazandırılmalıdır. Nitelikli personel istihdamını teşvik etmek amacıyla işletmelere devlet destekleri sağlanmalıdır. “Destinasyonun Tek Bir Turizm Pazarına Bağımlı Olması”na karşılık olarak Kütahya’nın turistik cazibesini artırmak için farklı pazarlara yönelik pazarlama stratejileri geliştirilmelidir. Bu stratejiler, çeşitli ülkelerde tanıtım faaliyetlerini ve turizm fuarlarına katılımı da içermelidir. Kütahya’da farklı turizm ürünleri ve hizmetleri geliştirilmeli ve çeşitlendirilmelidir. Uluslararası turizm acenteleri ve tur operatörleri ile iş birlikleri geliştirilerek destinasyonun tanıtımı artırılmalıdır. “Turizm Paydaşları Arasında Yönetim Birliğinin Sağlanamaması” riskine yönelik ise düzenli aralıklarla toplanan koordinasyon komiteleri oluşturulmalıdır. Turizm paydaşlarıyla ortak bir strateji ve hedefler belirlenerek tüm tarafların aynı amaç doğrultusunda hareket etmesi sağlanmalıdır. Paydaşlar arasında etkili bir iletişim ve bilgi paylaşımı için güvenilir iletişim kanalları kurulmalı ve düzenli bilgilendirme yapılmalıdır. Paydaşların yönetim sürecindeki eksiklikler ve öneriler hakkında geri bildirimde bulunabileceği mekanizmalar oluşturulmalıdır.

Bahsedilen eylem ve kriz planlarının ayrıntılı bir şekilde hazırlanması sürecinde yerel yönetim temsilcileri, AFAD-AKUT yetkilileri, şehir plancıları, itfaiye görevlileri, il sağlık müdürlüğü yetkilileri, imar ve inşaat uzmanları, jeologlar ve sivil toplum kuruluşları gibi ilgili paydaşların sürece dâhil edilmesi gerekmektedir. Olası risklerin gerçekleşmesi durumunda devreye girecek kriz yönetim planları, detaylı bir şekilde hazırlanmalı ve gerektiğinde hızlı bir şekilde uygulanmalıdır. Bu sayede, risklerin hızla azaltılması ve olası zararların en aza indirilmesi sağlanacaktır.

İldeki riskler konusunda turizm paydaşları, yerel işletmeler ve topluluk üyelerine yönelik düzenli eğitim ve farkındalık programları düzenlenmelidir. Bu programlar, olası risklere karşı hazırlıklı olmayı ve kriz anlarında doğru hareket etmeyi sağlamak amacıyla tasarlanmalıdır. Bu bağlamda, turizm kaynaklı çevresel riskleri azaltmak için sürdürülebilir turizm stratejileri geliştirilmelidir. Buna ek olarak kurulması planlanan DYÖ içerisinde bir “Risk Konseyi” oluşturulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu konsey, yılda en az iki kez toplanarak mevcut durumu değerlendirmeli ve ilin risk tablosunu ve eylem planlarını güncelleyerek güncel duruma uyum sağlamalıdır. Ayrıca konsey tarafından alınan kararların uygulanma durumu aylık raporlarla takip edilmeli ve paydaşlarla paylaşılmalıdır. Konsey, ildeki toplumsal afet yönetimi planlaması bağlamında sürece dâhil olarak afet yönetimi sürecine katkıda bulunmalı ve sektörde ilgili planların uygulanmasında aktif rol oynamalıdır.

7. Kütahya Turizminin GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

ZAYIF YÖNLER

FIRSATLAR

TEHDİTLER

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
Konaklama - Merkez (Yoncalı ve Ilıca) ve Eynal gibi termal alanlardaki konaklama tesisleri - Ormanlarla kaplı alanları ve yaylaları ile doğa içinde konaklama imkânları - Kütahya'nın tarihî konaklarının, otel veya butik otel olarak kullanılma potansiyeli - Geleneksel Kütahya evlerini butik otellere dönüştürmek için Germiyan Sokağı'nın ideal bir lokasyon olması	Konaklama - Yıldızlı ve zincir otel eksikliği - Termal turizme yönelik lüks otel ve spa merkezlerinin yetersizliği - Alternatif konaklama seçeneklerinin (butik otel, pansiyon, eko-konaklama) sınırlı olması - Mevcut konaklama tesislerinin modernizasyon ihtiyacı (tesislerin çağdaş standartları karşılamaması) - Yatırımcı eksikliği nedeniyle modern ve kaliteli konaklama tesislerinin yapılamaması - Yerel konaklama tesislerinde müşteri memnuniyeti ve hizmet kalitesinin düşük olması - Konaklama tesislerinde nitelikli personel eksikliği - Konaklama tesislerinin turizm çeşitliliğine (termal, doğa, kültürel turizm) yeterince entegre olamaması - Kırsal ve doğa turizmine yönelik konaklama altyapısının gelişmemiş olması - Turist rehberlerinin ve seyahat acentelerinin eksikliği - Konaklama tesislerinin bölgesel tanıtımının ve pazarlamasının yetersiz olması - Günübirlik turistlerin ağırlıklı olması, bu nedenle konaklama ve geceleme süresinin düşük kalması
Ulaşılabilirlik - Ulaşım ağı çeşitliliği - Batı illerine demir yolu bağlantılarının mevcut olması - İlçelere ve termal merkezlere yapılan kara yolu yatırımlarının yerel ulaşımı kolaylaştırması - Kütahya'nın konumu bakımından kolay erişilebilir olması - Zafer Bölgesel Havalimanı'nın varlığı	Ulaşılabilirlik - Turistik bölgelerde giriş-çıkış ve anayol güzergâhlarında yönlendirme eksikliği ve tabela kirliliği - Otogar önü Yöresel Ürünler Çarşısı'nda yönlendirme tabelası eksikliği - Hızlı tren noktası olmaması - Uçak kalkış ve iniş saatlerindeki sorunlar - Uçak sefer çeşitliliğinin azlığı - Konaklama tesislerinin kalitesi, otobüs park alanlarının eksikliği gibi sorunlar - Otoparklar, genel ihtiyaç üniteleri ve ulaşım alt yapısındaki eksiklikler

Dijitalleşme	Dijitalleşme
- Kütahya'nın çini, seramik, porselen ve yöresel ürünleri, e-ticaret platformları - Dijitalleşme ile turistik bilgiye erişimin artırılması - Akıllı şehir uygulamaları için altyapı ve projelerin başlatılabilir olması - Şehrin akıllı kent yarışmalarında ödül almış olması	- Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı da dâhil ATM eksikliği - Termal varlıkların dijital görünüm eksikliği - Dijital medyanın yetersiz kullanımı - Turistik envanterlerin güncel dijital veri tabanında toplanmamış olması - Dijital iletişim ve erişilebilirlik faaliyetlerinin yeterince geliştirilmemesi
Fiziki Coğrafya ve Doğal Kaynaklar	Fiziki Coğrafya ve Doğal Kaynaklar
- Şehrin %56'sının ormanlık alanlarla kaplı olması - Zengin mineral içeriğine sahip termal su kaynakları - Termal suların işlem görmeden doğrudan kullanıma uygun olması - Doğal peyzaj ve rekreasyon alanları (parklar, dağlar, mesire alanları) - Murat Dağı, Domaniç Ormanları gibi doğal güzelliklerin varlığı - Yoncalı, Emet, Simav ve Gediz gibi termal kaynaklar	- Yer altı sularındaki düşük ısı derecesi - Yoncalıda yapay göl ve rekreasyon alanı eksikliği
Toplumsal Yapı	Toplumsal Yapı
- Kütahya halkının misafirperver bir yapıda olması - Yerel halkın geleneksel el sanatlarına sahip çıkması ve bu alanda zengin bir kültürel mirasın bulunması - Kadın kooperatiflerinin kurulması ve bu kooperatifler aracılığıyla yerel ürünlerin turizme kazandırılması	- Yerelin kendi şehrini yeterince tanımaması - Yerli halkın turistik bilincinin zayıf olması
Ziyaretçiler ve Turistik Talep	Ziyaretçiler ve Turistik Talep
- UNESCO Yaratıcı Şehir etiketi - Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın güçlü altyapısı ve uluslararası uçuş kapasitesi	- Yıldızlı ve zincir otel eksikliği - Hava yoluna yönelik ziyaretçi azlığı - Uçak kalkış ve iniş saatlerindeki problemler - İşaretlenmiş yürüyüş ve trekking rotalarının olmaması
Güvenlik ve Risk	Güvenlik ve Risk
- Düşük suç oranları ve sakin yapısı ile güvenli bir şehir - Şehirde önemli tarihi ve turistik alanlarda güvenlik kameralarının kurulmuş olması - İtfaiye ve acil durum hizmetlerinin ana turistik bölgelere yakın olması	Özellikle doğa turizmi alanlarında (yaylalar, dağlık bölgeler) yeterli güvenlik personeli veya kurtarma ekiplerinin bulunmaması

Kent Markası ve İmajı	Kent Markası ve İmajı
- UNESCO Yaratıcı Şehir etiketi - Kütahya'nın çini sanatının başkenti olarak tanınması ve kültür-sanat merkezi imajı - Kütahya'nın termal kaynaklar, zengin tarihi miras (Aizanoi Antik Kenti, Frig Vadisi), geleneksel el sanatları ve çinicilik gibi birçok turistik cazibe alanına sahip olması - Çinili Cami ve Osmanlı Türkçesiyle yazılmış dünyanın en büyük ikinci taş kitabesine sahip olması - Kütahya, Evliya Çelebi, Ezop, Romen Diyojen, Hayme Ana ve Kont Drakula'nın Eğrigöz Kalesi vb. gibi pek çok güçlü ve bilinen tarihsel figürler ve olaylarla doğrudan ilişkili olması	- Yıldızlı ve zincir otel eksikliği - Kütahya genelinde tescilli yapıların sağlıklılaştırılması - Şehre yönelik ortak logo, sembol, silüet, marka ve yaratıcı turistik ürünlerin olmaması
Beşerî Coğrafya ve Kültürel Kaynaklar	Beşerî Coğrafya Kültürel Kaynaklar
- Ertuğrul Gazi Türbesi ile Domaniç Haymana Türbesi arasındaki Göç Yolu - Kütahya Kalesi, Aizanoi Antik Kenti, Tavşanlı Höyüğü ve Frig Vadisi gibi önemli doğal ve tarihi alanlar doğa ve tarih temalı rotalar oluşturma potansiyeline sahip olması	- Hisar Kalesi'nin (merkezde) arkeolojik olarak incelenmesinde yetersizlik - Seyitömer, Tavşanlı, Çavdarhisar ve Aizanoi Antik Kenti'nin arkeolojik çalışmalarındaki yetersizlik
Eğlence ve Rekreasyon	Eğlence ve Rekreasyon
- Enne Barajı, Emet Krater Gölü ve Murat Dağı gibi doğal alanların doğa yürüyüşü, kampçılık, piknik ve manzara seyri gibi rekreatif etkinlikler için ideal olması - Germiyan Sokağı ve Kütahya Kalesi gibi tarihi alanların hem kültürel hem de rekreasyonel geziler için cazip olması	- Yoncalı'da yapay göl, mesire alanı ve rekreasyon eksikliği - Sağlıklaştırılmış binaların etkin kullanım sorunu - Aydoğdu ve Yenice dağlarında yamaç paraşütü alanlarındaki düzenleme eksiklikleri (Tavşanlı, Simav, Gediz) - İşaretlenmiş yürüyüş ve trekking rotaları
İnsan Kaynakları	İnsan Kaynakları
- Kütahya'nın özellikle çini ve seramik gibi el sanatları alanında usta zanaatkarlara ve sanatçılara ev sahipliği yapması - Dumlupınar Üniversitesinin uluslararası öğrenciler için potansiyeli yüksek bir eğitim kurumu olması	- Konaklama tesislerinde nitelikli insan bulabilme eksikliği - İldeki meslek okullarındaki öğrencilerin ilde staj yapma isteği - Turist rehberinin azlığı - Hac ve umre turları hariç uzmanlaşmış acente olmaması - Turizm sektöründe çalışan nitelikli personel sayısının yetersizliği - Tur rehberlerinin ve işletme personelinin ilin tanıtımı hakkında yetersiz bilgiye sahip olması

Rekabet	Rekabet
- Seramik ve cam sektöründe dünya çapında tanınırlık ve güçlü ihracat rakamları - Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın güçlü altyapısı ve uluslararası uçuş kapasitesinin varlığı - Yönetimin ve paydaşların turizmi geliştirmede gösterdiği kararlılık	- Termal varlıkların dijital görünümü eksikliği - Yerli sermayenin turizm yatırımları konusundaki isteksizliği - Uçak sefer çeşitliliğinin azlığı - Afyonkarahisar, Balıkesir ve Denizli termal tesisler ve SPA çeşitliliği ile daha geniş bir müşteri kitlesine hitap ederken Kütahya'daki tesislerin bu konuda yetersiz kalması
İl Turizm Yönetimi	İl Turizm Yönetimi
Yönetimin ve paydaşların turizmi geliştirmede gösterdiği kararlılık	- Konaklama tesislerinde nitelikli insan bulabilme eksikliği - Kütahya genelinde tescilli yapıların sağlıklılaştırılması - Sağlıklılaştırılmış binaların etkin kullanım sorunu - Yerli sermayenin turizm yatırımları konusundaki isteksizliği - Etkinliklerde yerel aktörlerin sponsorluktaki isteksizlikleri - Turizmde paydaşlar arası iş birliği ve koordinasyonun zayıf olması; bir çatı örgütlenmesinin bulunmaması - Yerel yönetimler ile yerli halk arasındaki iletişim ve yönetim kopukluklarının olması - Şehre yönelik ortak logo, sembol, silüet, marka ve yaratıcı turistik ürünlerin olmaması
Yerel Halk ve Farkındalık	Yerel Halk ve Farkındalık
- Turistlerin yerel halktan olumlu destek görmesi - Kütahya halkının çini sanatı, Germiyan Sokağı, Hayme Ana Türbesi gibi kültürel değerlere olan bağlılığı ve bu mirasın korunmasına yönelik güçlü bir aidiyet duygusu - Çini, seramik ve el sanatlarında yerel ustaların yetenekleri ve bu sanatların UNESCO tarafından tanınmasıyla birlikte ulusal ve uluslararası bilinirlik kazanması - Yerel halkın festivaller (Tarhana Festivali, leblebi festivali vb.) gibi etkinliklere aktif katılım göstermesi - Yerel halkın turistlere karşı sıcak, samimi ve misafirperver davranışları	- İldeki meslek okullarındaki öğrencilerin ilde staj yapma isteği - Yerelin kendi şehrini yeterince tanımaması - Yerli halkın turistik bilincinin zayıf olması - Yerel yönetimlerin ve yerel halkın çevre düzenlemeleri ve sağlıklılaştırma projelerine destek vermesi

Tanıtma ve Pazarlama	Tanıtma ve Pazarlama
- UNESCO Yaratıcı Şehir etiketi - Yönetimin ve paydaşların turizmi geliştirmede gösterdiği kararlılık	- Yerel ürünlerin ticarileşmesinde sorun - Kütahya ilinin turistik tanıtımlarının yetersiz olması - Tavşanlı Höyük, Seyitömer ve Aizanoi için ayrılan tanıtım, pazarlama ve kazı çalışmaları ile ilgili bütçelerin yetersizliği - Turistik bölgelerde giriş ve çıkış ve anayol güzergâhlarında yönlendirme eksikliği ve tabela kirliliği - Otogar önü Yöresel Ürünler Çarşısı'nda yönlendirme tabelası eksikliği - Hac ve umre turları hariç uzmanlaşmış acente - Çini üretiminde küçük ölçekli işletmelerde markalaşma sorunu - Etkinliklerde yerel aktörlerin sponsorluktaki isteksizlikleri
El Sanatları ve Hediyeelik Eşya	El Sanatları ve Hediyeelik Eşya
- UNESCO Yaratıcı Şehir etiketi - Çini sanatı gibi köklü bir geleneğe sahip olması - Kütahya, Osmanlı döneminden günümüze kadar gelen köklü bir çini ve seramik üretim kültürüne sahip olması - Seramikte dünya çapında tanınırlık ve güçlü ihracat rakamları - Çini ve seramik atölyelerinin önemli bir turistik cazibe merkezi olması ve istihdam sağlaması	- Otogar önü Yöresel Ürünler Çarşısı'nda yönlendirme tabelası eksikliği - Çini üretiminde küçük ölçekli işletmelerde markalaşma sorunu - Genç kuşağın el sanatlarına ilgisizliği - Yerel el sanatçıları ve küçük üreticilerin, büyük firmalarla iş birliğinde yetersiz kalması
Kongre Turizmi	Kongre Turizmi
Kütahya'nın büyük şehirlerle karşılaştırıldığında uygun fiyatlı bir destinasyon olması; bütçe dostu etkinlikler düzenlemek isteyen kongre organizatörleri için avantaj sunması	- Kütahya'da büyük çaplı kongre ve toplantılar için uygun salon ve tesislerin sınırlı olması; büyük katılımcı gruplar için etkinlik planlamasının zor olması - Kütahya'nın büyük şehirlere doğrudan uçuş imkânını sürekli sunmaması nedeniyle ulaşım ek süre ve maliyetin artması
Gastronomi Turizmi	Gastronomi Turizmi
Tavşanlı güveci, Gediz tarhanası ve Kütahya vişnesi gibi coğrafi işaretli lezzetler	Kütahya'da gastronomi turizmine yönelik altyapı, yöresel yemekleri sunan restoran sayısı veya gastronomi turlarının azlığı

Yayla ve Ekoturizm	Yayla ve Ekoturizm
- Gölcük Yaylası, Eğrigöz Dağı, Simav Dağı ve Murat Dağı gibi alanlar - Şehrin büyük oranda ormanlarla kaplı olması, zengin flora ve fauna çeşitliliği - Domaniç Göç Yolu gibi eko-rotaların varlığı - Kütahya'nın %57'sinin ormanlarla kaplı olması nedeniyle yayla turizmi ve doğa aktiviteleri için geniş bir alan sunması - Çeşitli endemik bitki türleri ve yabani hayat ile ekoturizm açısından cazip bir destinasyon olması - Murat Dağı gibi alanlarda doğa yürüyüşü, kampçılık ve izcilik gibi aktiviteler için uygun koşullar - Dağlık ve ormanlık alanlar ile kamp ve yayla turizmi gibi alternatif turizm faaliyetleri için elverişli olması - Çevredeki tarihî yapıların ekoturizmle kültürel turizmi birleştirme potansiyeli - Kütahya'nın termal turizm potansiyelinin ekoturizmle entegre edilebilmesi	- Aydoğdu ve Yenice dağlarında yamaç paraşütü alanlarındaki düzenleme eksiklikleri (Tavşanlı, Simav, Gediz) - İşaretlenmiş yürüyüş ve trekking rotalarının olmaması - Yayla ve doğa turizmi alanlarında ulaşımında yeterli altyapının olmaması - Kütahya'nın ekoturizm potansiyelinin yeterince tanıtılmaması - Doğa turizmi odaklı konaklama ve dinlenme tesislerinin sınırlı olması - Ekoturizmin sürdürülebilirliği için gerekli olan çevresel bilincin düşük olması - Kamp, karavan turizmi ve doğa sporlarına uygun alanlarda altyapı eksiklikleri - Ekoturizmi yönlendirebilecek uzman rehber ve personellerin eksikliği
Spor Turizmi	Spor Turizmi
- Termal spor turizmi için uygun iklim ve doğal kaynaklar (örneğin Yoncalı) - Futbol, termal tedavi ve dinlenme kampları için uygun coğrafi şartlar - Murat Dağı'nda kayak ve termal turizmin birleştirilme potansiyeli - Yüksek irtifalı bölgeler, dağ sporları ve yamaç paraşütü gibi doğa sporlarına uygun olması - Doğal ve açık hava sporlarına uygun, geniş ormanlık alanlar ve dağlık bölgeler	- Aydoğdu ve Yenice dağlarında yamaç paraşütü alanlarındaki düzenleme eksiklikleri (Tavşanlı, Simav, Gediz) - İşaretlenmiş yürüyüş ve trekking rotalarının olmaması - Spor turizmine yönelik modern tesis ve altyapı eksiklikleri - Spor turizmi tanıtımının ve pazarlamasının yetersiz olması - Sezonluk sporlar dışında yıl boyu aktif spor turizmi için planlama eksikliği - Profesyonel spor rehberlerinin ve ekipman kiralama olanaklarının sınırlı olması - Yerel halkın spor turizmine olan ilgisinin sınırlı olması
Macera Turizmi	Macera Turizmi
- Enne Barajı, Murat Dağı, Emet Krater Gölü gibi doğal güzelliklere sahip olması - Dağcılık ve trekking gibi doğa aktiviteleri sonrasında da termal kaplıcaların tercih edilmesi - Murat Dağı ve çevresindeki yaylaların, doğa sporlarına elverişli yapısı	- Aydoğdu ve Yenice dağlarında yamaç paraşütü alanlarındaki düzenleme eksiklikleri (Tavşanlı, Simav, Gediz) - İşaretlenmiş yürüyüş ve trekking rotalarının olmaması

Kültür Turizmi	Kültür Turizmi
- Ertuğrul Gazi Türbesi ile Domaniç Haymana Türbesi arasındaki Göç Yolu - Kütahya, Evliya Çelebi, Romen Diyojen, Hayme Ana ve Kont Drakula'nın Eğrigöz Kalesi vb. gibi pek çok güçlü ve bilinen tarihsel figürler ve olaylarla doğrudan ilişkili olması - Seramikte dünya çapında tanınırlık ve güçlü ihracat rakamları - Kütahya, Osmanlı döneminden günümüze kadar gelen köklü bir çini ve seramik üretim kültürüne sahip olması - UNESCO Yaratıcı Şehir statüsü, porselen ve çini işçiliğinde dünya çapında tanınmışlık - Aizanoi Antik Kenti, Frig vadileri gibi kültürel alanlara yakın sağlık tesisleri, turistlere hem sağlık hizmeti hem de kültürel deneyim sunma imkânı - Kütahya'nın farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmasının sonucu olarak zengin kültürel mirasa sahip olması - Çinili Cami ve Osmanlı Türkçesiyle yazılmış dünyanın en büyük ikinci taş kitabesine sahip olması	- Tavşanlı Höyük ve Aizanoi kazı bütçelerinin yetersiz olması - Hisar Kalesi'nin (merkezde) arkeolojik olarak incelenmesinde yetersizlik - Yerel el sanatçıları ve küçük üreticilerin, büyük firmalarla iş birliğinde yetersiz kalması
İnanç Turizmi	İnanç Turizmi
- Ertuğrul Gazi Türbesi ile Domaniç Haymana Türbesi arasındaki Göç Yolu - Ulu Camii, Yeşil Camii gibi Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait camilerin mimarî özellikleri ve tarihî değeri - Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecinde önemli bir figür olan Hayme Ana'nın türbesinin varlığı	İnanç turizmi kapsamında ziyaretçilere sunulacak bilgi ve yönlendirme hizmetlerinin yeterli olmaması
Sağlık Turizmi	Sağlık Turizmi
- Yoncalı, Ilıca ve Eynal gibi bölgelerde bulunan yüksek mineralli termal sular, romatizmal hastalıklar, cilt rahatsızlıkları ve kas-iskelet sistemi tedavileri gibi alanlarda etkili doğal şifa yöntemleri - Yoncalı ve Ilıca gibi termal bölgelerde faaliyet gösteren otel ve spa tesisleri - Yoncalı, Ilıca Harlek, Gediz, Simav, Emet, Hisarcık gibi önemli jeotermal alanlar, yüksek kaliteli mineral sulara sahip olması - Bölgedeki sağlık ve wellness turizmi potansiyelinin termal turizmi desteklemesi - İlde hem şehir hastanesi hem de sağlık bilimleri özelinde bir üniversitenin varlığı - İlde diş ve fizik tedavi üzerine uzmanlaşmış, modern cihazlarla donatılmış hastanelerin bulunması	- Termal kaynakların ekonomik katkısının tam olarak değerlendirilememesi - Uluslararası standartlarda lüks sağlık turizmi tesislerinin yetersizliği - Turizm sektörü için nitelikli personel eksikliği, sağlık turizmi olanaklarının yetersiz tanıtılması - Yabancı yatırımcı çekme konusunda yaşanan zorluklar - Termal tesislerin modernizasyon ve altyapı ihtiyaçlarının karşılanamaması - Doğa ve kültür turizmi ile sağlık turizminin tam entegrasyonunun sağlanamaması - Termal kaynakların su içeriklerinin tespit edilememesi

Termal Turizm	Termal Turizm
- Kütahya, Yoncalı, Ilıca ve Eynal gibi çeşitli termal bölgeleri - Yoncalı, Ilıca ve Eynal gibi termal bölgelerde yer alan otel ve spa tesisleri - Kütahya'nın termal alanları, ormanlar, dağlar ve yaylarla çevrili olması - Kütahya'ya yakın konumdaki Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı ve iyi bir kara yolu ağı - Yoncalı, Ilıca Harlek, Gediz, Simav, Emet, Hisarcık gibi önemli jeotermal alanlar, yüksek kaliteli mineral sulara sahip olması - Bölgedeki sağlık ve wellness turizmi potansiyelinin termal turizmi desteklemesi	- Tesislerde modernizasyon eksikliği ve yetersiz alt-yapı - Termal turizm potansiyelinin yetersiz tanıtımı - Termal alanlara ulaşımında doğrudan bağlantı eksikliği - Tesislerde nitelikli personel eksikliği ve hizmet kalitesinde düşüklük - Çevre dostu uygulamaların sınırlı olması ve sürdürülebilirlik eksiklikleri - Bölgedeki bazı termal tesislerde işletmeci sıkıntıları ve bakım yetersizlikleri olması
Sürdürülebilirlik	Sürdürülebilirlik
- UNESCO Yaratıcı Şehir etiketi - Aizanoi Antik Kenti, Frig Vadisi ve Germiyan Sokağı gibi tarihi ve kültürel alanlarda sürdürülebilir turizm politikalarının benimsenmesi ve bu alanların koruma çalışmalarına öncelik verilmesi - Coğrafi işaretli ürünler (kiraz, vişne, Tavşanlı Güveci vb.) ve yerel el sanatlarının, sürdürülebilir turizm anlayışıyla ekonomik değere dönüştürülmesi	- Kütahya genelinde tescilli yapıların sağlıklılaştırılması - Yerelin kendi şehrini yeterince tanımaması - Yerli halkın turistik bilincinin zayıf olması

FIRSATLAR	TEHDİTLER
Konaklama	Konaklama
- İstanbul ve Antalya güzergâhı arasında yer alması - Pandemi sonrası artan sağlık ve termal turizm talebi - Konaklama tesislerinin çevresinde alternatif turizm seçeneklerinin (kültür, doğa, sağlık) artması - Yeni kurulacak tesislerin, bireyselleştirilmiş hizmetler sunarak daha fazla ziyaretçi çekme potansiyeli - Termal kaynakların ilaç tüketimini azaltıcı etkisi nedeniyle sağlık turizmi için cazip olması	- Küresel ölçekte rekabetin artması ve diğer termal bölgelerin sunduğu yüksek standartlarla yarışma zorunluluğu - Altyapı eksiklikleri nedeniyle konaklama kapasitesinin turizm taleplerini karşılamakta zorlanması - Turizmin gelişmesiyle oluşacak yoğun talep sonucunda mevcut tesisler yetersiz kalma ihtimali
Ulaşılabilirlik	Ulaşılabilirlik
- İstanbul ve Antalya güzergâhı arasında olması nedeniyle ilgi görebilecek karavan park alanları - Şehirler arası yolların kesişim noktasında bulunması nedeniyle Kütahya'ya ulaşımın kolay olması	- Belli başlı büyük metropollere ulaşma saatleri - Şehir içi ve şehirler arası ulaşımındaki yetersizlikler

Fiziki Coğrafya ve Doğal Kaynaklar	Fiziki Coğrafya ve Doğal Kaynaklar
- Orman dokusu potansiyeli - Açık alan macera rekreasyonlarına imkân sağlayan fiziki coğrafya	- İklim değişikliği ve su kaynaklarının azalması - Flora ve fauna üzerinde kalıcı hasar bırakabilecek artan yapılaşma ve yanlış planlamalar - Tarımsal sulamanın, termal su seviyelerinin düşmesine ve kaynakların azalmasına yol açma ihtimali - Doğal kaynakların tam potansiyelde kullanımı noktasında altyapı yatırımlarının eksikliği
Toplumsal ve Kültürel Yapı	Toplumsal ve Kültürel Yapı
- Mübadil potansiyelinin farklı yurt dışı pazarlara açılma imkânı vermesi - Kütahya halkının geleneksel yaşam biçimi ve misafirperverliği	- Kültürel miras ve geleneksel el sanatlarının korunamaması - Yerel yönetimlerin koordinasyon eksikliği ve kültürel yatırımların sürdürülebilir olmaması - Turizm faaliyetlerinde yerel halkın bilinç ve eğitim düzeyinin düşük olması
Ziyaretçiler ve Turistik Talep	Ziyaretçiler ve Turistik Talep
70 adet höyük, 100 adet antik alanın varlığı - Mübadil potansiyelinin farklı yurt dışı pazarlara açılma imkânı vermesi - Germiyan Sokağı gibi çeşitli alanlarda sokak sağlıklılaştırma çalışmalarıyla mevcut çekiciliklerin tekrardan turizme kazandırılması	- Artan küresel rekabetin, bölgenin talep ettiği standartları yükseltme zorunluluğunu getirmesi - Su kaynaklarının azalması ve tarımsal sulama baskısı - Ziyaretçi talebine yönelik altyapı eksiklikleri - Turistlere yönelik yapılan işletmelerin plansız ve kontrolsüz artışı
Güvenlik ve Risk	Güvenlik ve Risk
Bölgedeki ziyaretçi yönetim planlarının, turizmin sürdürülebilir şekilde büyümesine katkı sağlaması	Güvenliğe yönelik endişeler ve afet risklerinin, özellikle yabancı turistlerin ilgisini olumsuz etkileme ihtimali
Kent Markası ve İmajı	Kent Markası ve İmajı
- Termal turizmin yanı sıra doğa, macera ve kültür turizmi için elverişli olması - Kütahya'nın "Zanaat ve Halk Sanatları" kategorisindeki UNESCO üyeliği sayesinde uluslararası platformlarda bir marka kent olarak konumlanması - Dünyanın ilk borsası ve Zeus Tapınağı gibi Aizanoi Antik Kenti'nin güçlü tarihî mirasıyla marka imajını geliştirme potansiyeli	- Marka imajı çalışmaları için gereken nitelikli personelin şehirden ayrılması - Kütahya porselen ve çinilerinin taklit edilmesi ve düşük kalitede üretilen ürünlerin pazarda yer bulması - Ortak bir sembol, marka, logo ve silüet belirlenmesinde geç kalınması
Beşerî Coğrafya Kültürel Kaynaklar	Beşerî Coğrafya Kültürel Kaynaklar
- Kütahya'nın UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na dâhil olması, şehrin çini ve seramik sanatındaki tanınırlığı - Aizanoi Antik Kenti, Frig vadileri ve Germiyan Sokağı gibi önemli tarihî ve kültürel alanlara sahip olması - Kütahya'daki Mevlevihane, türbe ve cami gibi dinî yapıların inanç turizmi açısından fırsatlar sunması	- Tarihî eserlerin ve kültürel mirasın yeterince korunamaması, bilinçsiz turizm faaliyetleri - Artacak turistik faaliyetlerden dolayı kültürel ve doğal mirasın zarar görme riski

Eğlence ve Rekreasyon	Eğlence ve Rekreasyon
- Yoncalı'da bir adet çim saha ve 2 tane performans sahası (ışıklandırması olan) - Güçlü hikâyelere ve cazip doğa unsurlarına dayalı rota geliştirme fırsatı - İstanbul ve Antalya güzergâhı arasında olması nedeniyle ilgi görebilecek karavan park alanları - Balıkesir Sındırgı ve Simav arasındaki bölgenin karanlık gökyüzü izleme imkânı yaratması	- Mevcut altyapının, eğlence ve rekreasyon aktiviteleri için yeterince gelişmiş olmaması - Eğlence ve sosyal etkinlikler için yeterli tesislerin olmaması
İnsan Kaynakları	İnsan Kaynakları
Kütahya'da bulunan üniversiteler ve meslek okullarının, turizm ve termal sağlık alanında eğitim gören öğrenci ve mezunlarla iş gücü desteği sağlama potansiyeli	Şehirden nitelikli iş gücü ve genç nüfusun göç etmesi
Rekabet	Rekabet
- Yoncalı'da bir adet çim saha ve 2 tane performans sahası (ışıklandırması olan) - Yakın illerle iş birliği geliştirme - Mübadil potansiyelinin farklı yurt dışı pazarlara açılma imkânı vermesi - İstanbul ve Antalya güzergâhı arasında olması nedeniyle ilgi görebilecek karavan park alanları	- Yerel çini üreticilerinin aşırı rekabeti - Belli başlı büyük metropollere ulaşma saatleri - Başta çevre illere ve Türkiye geneline göç vermesi - Kütahya'nın, özellikle termal turizm açısından güçlü rakip destinasyon potansiyeli bulunan illerle (örneğin, Afyonkarahisar, Pamukkale gibi) rekabet etmesi
İl Turizm Yönetimi	İl Turizm Yönetimi
- Yakın illerle iş birliği geliştirme - Afyonkarahisar, Eskişehir gibi şehirlerle ortak turizm rotaları ve tanıtım projeleri oluşturma şansı - Kütahya'nın destinasyon yönetiminin geliştirilmesi için çeşitli fon, destek ve hibelerin varlığı - Hem kamu hem de özel sektör tarafından yapılacak yatırımlarla şehirdeki turizm ve rekreasyon altyapısının güçlendirilmesi	- Turizm yatırımları konusunda yerli sermayenin yetersiz ilgisi - Yerel paydaşların (oteller, restoranlar, kültürel kurumlar vb.) destinasyon yönetimine yeterince katılmaması - Dijital altyapının yeterince gelişmemesi ve dijital iletişim araçlarının etkin kullanılamaması
Yerel Halk ve Farkındalık	Yerel Halk ve Farkındalık
- Yerel halkın turizme olan ilgisi ve bölgedeki kültürel zenginlikleri koruma isteği - Halkın kültürel mirasa olan bağlılığı	- Yerel halkın turizm bilincinin düşük olması ve turizmin etkileri hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması - Yerel halkın turizme karşı olan tutumunun destinasyonu olumsuz yönde etkilenmesi - Turizmin çevresel ve sosyal etkileri konusunda farkındalık eksikliği - Kültürel miras ve doğal kaynakların korunması konusunda yerel halkın bilgi ve bilinç seviyesinin sınırlı kalması - Halkın turizmde yer alabileceği iş olanaklarının sınırlı olması - Genç nüfusun şehir dışına göç etmesi ve nitelikli iş gücünün azalması

Tanıtma ve Pazarlama	Tanıtma ve Pazarlama
- Güçlü hikâyelere ve cazip doğa unsurlarına dayalı rota geliştirme fırsatı - Yerel sanatçıların ve kültürel figürlerin tanıtım çalışmalarında aktif olarak yer alması - Fuarcılık faaliyetlerinin ve uluslararası etkinliklerin tekrar başlatılması - Dizi, belgesel ve diğer medya projeleriyle Kütahya'nın tanıtımının artırılması - Gençlik festivalleri, moda gösterileri gibi etkinlikler ile kültürel çekiciliğin artırılması	- Kütahya'nın kültürel zenginliklerinin hedef kitlelere ulaştırılması noktasında tanıtım çalışmalarının yetersiz olması - Seyahat acentelerinin Kütahya'ya grup gezileri düzenlememesi - Tanıtım faaliyetlerinde bireysel çabalar yerine toplu hareketin sağlanamaması - TÜRSAB gibi kurumların yeterince aktif kullanılmaması
El Sanatları ve Hediyeelik Eşya	El Sanatları ve Hediyeelik Eşya
- Kütahya'nın çini ve seramik gibi geleneksel el sanatlarında önemli bir geçmişe sahip olması - El sanatlarına yönelik düzenlenecek ödüllü yarışmalar ve tasarım projeleri ile hediyeelik eşya çeşitliliğini artırma potansiyeli - Yerel zanaat atölyelerinin turistlere yönelik gösteri ve etkinlikler düzenlemesi - Kütahya'daki otel ve turistik işletmelerde çini temalı dekorasyon ve deneyimler sunulabilme imkânı	- Yerel çini üreticilerinin aşırı rekabeti - Kütahya'nın el sanatları ürünlerinin modern pazarlama ve tanıtım eksikliği - El sanatları ürünlerinin yeterli kaliteye sahip olmaması ve tasarım açısından çağdaş beklentileri karşılamaması - Kütahya porselen ve çinilerinin taklit edilmesi ve düşük kalitede üretilen ürünlerin pazarda yer bulması - Çini ve porselen gibi el sanatlarına olan ilginin özellikle genç turist gruplarında azalması tehlikesi
Kongre Turizmi	Kongre Turizmi
Büyük şehirlerle kıyaslandığında Kütahya'nın daha uygun maliyetli bir destinasyon olması	- Kütahya'da geniş çaplı konferans, seminer ve etkinliklerin gerçekleştirilebileceği modern ve büyük kapasiteli kongre merkezlerinin olmaması - Kütahya'nın kongre turizmi için uygun bir destinasyon olarak tanıtılmaması
Gastronomi Turizmi	Gastronomi Turizmi
- Kütahya'nın mutfak kültüründeki çeşitlilik - Kütahya çini ve seramik gibi geleneksel el sanatlarının mutfak ürünleriyle entegre edilmesi - Yerel mutfağın tanıtımıyla gastronomi turizmine yönelik paket turlar ve etkinlikler - Kiraz, vişne, Tavşanlı Güvenci, Kızılıcak Tarhanası gibi yerel lezzetlerin coğrafi işaretli ürün olarak tanıtılması ve Kütahya mutfağının gastronomi turizmiyle markalaştırılması	- Gastronomi turizminde kaliteli hizmet sunacak nitelikli personelin yetersizliği - Yöresel lezzetlerin modern mutfak teknikleriyle buluşturulamaması

Yayla ve Ekoturizm	Yayla ve Ekoturizm
- Orman dokusu potansiyeli - İstanbul ve Antalya güzergâhı arasında olması nedeniyle ilgi görebilecek karavan park alanları - Balıkesir Sındırgı ve Simav arasındaki bölgenin karanlık gökyüzü izleme imkânı yaratması - Doğal alanlara ve sürdürülebilir turizme olan küresel ilginin artması - Domaniç Göç Yolu'nun eko-rota olarak kullanılmasıyla trekking ve doğa yürüyüşü gibi faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi - Ekoturizmle birlikte yerel ürünlerin (organik gıda, el sanatları) satışının artması ihtimali	- Yayla ve ekoturizm alanlarında yollar, ulaşım, yönlendirme tabelaları gibi temel altyapı eksiklikleri - Orman yangınları, aşırı turizm yükü ve çevre kirliliği gibi tehditler
Spor Turizmi	Spor Turizmi
- Yoncalı'da bir adet çim saha ve 2 tane performans sahası (ışıklandırması olan) - Futbol ve diğer sporlar üzerinden termal turizmle bağlantılı geniş bir ekonomik potansiyel sunması - Termal kaynakların bulunduğu bölgelerin, spor turizminde sağlıklı ilişkili aktivitelerin eklenmesine uygun altyapı sunması	- Özellikle termal alanlarda spor turizmine uygun tesislerdeki altyapı eksiklikleri - Ulusal ve uluslararası spor turizmi destinasyonları ile rekabetin giderek artması
Macera Turizmi	Macera Turizmi
- Orman dokusu potansiyeli - Açık alan macera rekreasyonlarına imkân sağlayan fiziki coğrafya - Macera turizmi için elverişli doğal alanların bulunması (örneğin, dağlık bölgeler ve ormanlık alanlar) - Bölgenin dağcılık, trekking ve doğa yürüyüşleri gibi aktiviteler için uygun altyapı ve coğrafi özelliklere sahip olması - Alternatif turizm çeşitliliğini artırma potansiyeli sayesinde turizm sezonunun uzatılabilir olması	- Bazı macera aktivitelerinin çevre üzerinde olumsuz etkiler yaratma potansiyeli (örneğin, doğaya zarar verebilecek araç kullanımı) - Hedef kitlenin beklentilerini karşılayacak modern tesis ve hizmetlerin yetersizliği - Mevcut rekabet ortamında diğer macera turizmi destinasyonlarına karşı cazibenin azalma riski
Kültür Turizmi	Kültür Turizmi
70 adet höyük, 100 adet antik alanın varlığı - Güçlü hikâyelere ve cazip doğa unsurlarına dayalı rota geliştirme fırsatı - UNESCO tarafından tescillenmiş çini sanatıyla öne çıkması; çini atölyeleri ve seramik müzeleri ile kültür turizmine katkı sağlayacak zengin bir potansiyele sahip olması - Germiyan Sokağı gibi Osmanlı mimarisini yansıtan tarihî sokaklar - Aizanoi Antik Kenti, Frig vadileri gibi kültürel alanlara yakın sağlık tesisleri, turistlere hem sağlık hizmeti hem de kültürel deneyim sunma imkânı - Kültürel değerler hakkında edinilen bilgilerin ve yatırım projelerinin varlığı - Kültür ve doğa turizmine artan ilgi	- Kütahya'nın Afyonkarahisar, Eskişehir gibi kültürel miras açısından gelişmiş komşu şehirlerle rekabet etmesi - Yeterli turistik tesis, otopark, yönlendirme tabelaları gibi altyapı eksiklikleri - Çini ve porselen gibi el sanatlarına olan ilginin özellikle genç turist gruplarında azalması tehlikesi

İnanç Turizmi	İnanç Turizmi
- Kütahya'nın çeşitli dinî yapıları, tarihî camileri, türbeleri ve kiliseleri ile inanç turizmine uygun bir altyapıya sahip olması - Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'nin büyükannesi olan Hayme Ana'nın türbesi hem tarihî hem de duygusal anlamda güçlü bir çekim merkezi oluşturması	Tarihî dinî yapıların artan ziyaretçi trafiği nedeniyle yıpranma riski
Sağlık Turizmi	Sağlık Turizmi
- Yoncalı, Eynal, Ilıca gibi termal bölgelerdeki sıcak su kaynakları, romatizmal hastalıklar, cilt rahatsızlıkları, kas ve iskelet sistemi tedavileri gibi alanlarda etkili doğal şifa yöntemleri - Termal kaynakların yüksek mineral içeriği - Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın uluslararası uçuş kapasitesi, uluslararası sağlık turistlerinin şehre kolay ulaşımı - Kütahya'nın, sağlık turizmi ve spor turizmini birleştirerek yeni turist gruplarına hitap etme fırsatının olması	- Afyonkarahisar gibi komşu şehirlerin termal turizmde gelişmiş olması - Yetersiz sağlık ve konaklama altyapısı, sağlık turizmine yönelik yüksek kaliteli tesislerin eksikliği - Sağlık turizmi alanında uzman, yabancı dil bilen ve sağlık hizmetleri konusunda deneyimli personel eksikliği
Termal Turizm	Termal Turizm
- Yoncalı, Ilıca, Eynal gibi birçok termal bölgeye sahip olup kaplıca ve termal su kaynaklarının sağlık ve wellness turizmi için elverişli olması - Dünya genelinde sağlık ve wellness turizmine olan talebin artması - Kütahya'nın Afyonkarahisar, Eskişehir gibi sağlık ve termal turizmde güçlü şehirlerle iş birliği yaparak ortak turizm rotaları oluşturma potansiyeli - Kütahya'nın, sağlık turizmi ve spor turizmini birleştirerek yeni turist gruplarına hitap etme fırsatının olması	- Jeotermal kaynakların turizm amacı dışında kullanılması - Turizmin gelişmesiyle oluşacak yoğun talep sonucunda mevcut tesisler yetersiz kalma ihtimali - Termal suyun kimyasal ve fiziksel özelliklerinin düzenli olarak ölçülmemesi, sağlığa zararlı olabilecek bileşenlerin ortaya çıkarılmaması
Sürdürülebilirlik	Sürdürülebilirlik
- İstanbul ve Antalya güzergâhı arasında olması nedeniyle ilgi görebilecek karavan park alanları - Balıkesir Sındırgı ve Simav arasındaki bölgenin karanlık gökyüzü izleme imkânı yaratması - Kütahya'nın sürdürülebilir turizm çerçevesinde yeni projeler geliştirme fırsatı olması	- Jeotermal kaynakların turizm dışında farklı amaçlarla kullanımı - Termal suyun kimyasal ve fiziksel özelliklerinin düzenli olarak ölçülmemesi, sağlığa zararlı olabilecek bileşenlerin ortaya çıkarılmaması - Artacak turistik faaliyetlerden dolayı kültürel ve doğal mirasın zarar görme riski - Kontrolsüz yapılaşmanın artması

ZAFERTEPE
ŞAŞKINLIK
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN
MEYDAN KURMAK İÇİN
ŞEHİD VE İZAN ÖYÜK YER.

ŞAŞKINLIK İÇİN ÖYÜK İZAN VE ŞEHİDİ
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN
MEYDAN KURMAK İÇİN
ŞEHİD VE İZAN ÖYÜK YER.

ŞAŞKINLIK İÇİN ÖYÜK İZAN VE ŞEHİDİ
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN
MEYDAN KURMAK İÇİN
ŞEHİD VE İZAN ÖYÜK YER.

8. Stratejik Amaçlar ve Hedefler

Kütahya Turizm Master Planı için aşağıdaki Stratejik Amaçlar belirlenmiştir.

1. Yerli Ziyaretçi Sayısını Artırmak
2. Yabancı Ziyaretçi Sayısını Artırmak
3. Turizm Gelirini Artırmak
4. Sürdürülebilirliği Artırmak
5. Rekabet Gücünü Artırmak

Stratejik amaçlar ve bu amaçlara yönelik ölçülebilir sayısal hedefler, bu bölümde yer almaktadır. Kapadokya Üniversitesi Sosyal ve Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi verilerini, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) Barometresi, Avrupa Seyahat Komisyonu (ETC) ve WTTC üzerinden sağlamaktadır ve aynı zamanda resmî UNWTO üyesi ve GSTC çözüm ortağıdır. Bu veriler ışığında tahminlerini ilgili uluslararası projeksiyonlarda belirtilen trendler ve raporlara göre yapmaktadır.

31 Ocak 2024 tarihli T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı resmî verilerine göre 2024 yılı için 60 milyon turist, 2028 hedefi olarak 82 milyon turist öngörülmektedir. Bu verilerin büyüme oranları hesaplamalarda dikkate alınmıştır. Ayrıca yerli turistlerin ABD doları cinsinden harcamaları hesaplanırken 2016-2024 dönemine ait ortalama kişi başı iç turizm harcamaları verisi TÜİK'ten alınmış ve harcama verisi, Merkez Bankası ortalama döviz kurları kullanılarak ABD dolarına çevrilmiştir. Yabancı turistlerin ABD doları cinsinden harcamaları hesaplanırken 2016-2024 dönemine ait ortalama turist başı harcama verisi TÜİK'ten alınmıştır. Yerli turistlerin 2024-2029 dönemine ait ortalama harcamaları hesaplanırken 2016-2024 dönemine ait veriler kullanılarak regresyon analizi ile tahmin yapılmıştır. Bu verilerin dışında uluslararası turizm tercihlerine ait raporlar da dikkate alınmıştır. Pandemi sonrası ortaya çıkan “revenge (intikam)” turizmi, macera turizmi ve “regenerative (yenileyici)” turizm tercih oranlarının yükselişi de değerlendirilmiştir. Dünyadaki turistlerin yeni trendlere yönelimindeki turistik satın alma oranları ve harcama çeşitleri projeksiyonları sunan “Euromonitor International” ve “Mastercard Travel Industry Trends” raporları da çalışmaya kaynak oluşturmuştur.

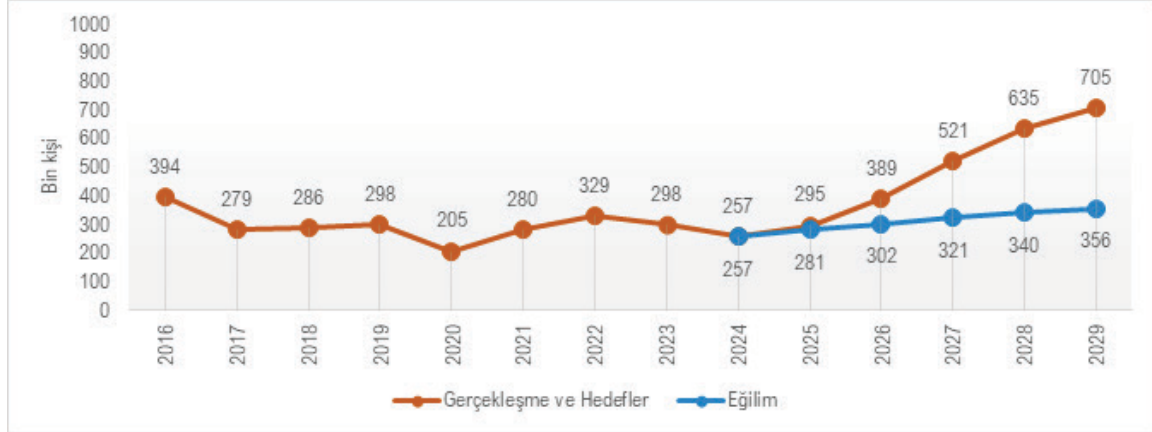
8.1. Turist Sayısını Arttırmak

8.1.1. Yerli Ziyaretçi Sayısını Arttırmak

Mevcut politikalarda bir değişiklik yapılmaması durumunda, Kütahya'ya gelen yerli ziyaretçi sayısının 2029 yılında 2024 yılına göre %38 oranında artarak yaklaşık 356 bin kişi seviyesine çıkacağı hesaplanmaktadır (Şekil 16).

Kütahya Turizm Master Planı içindeki politikaların ve projelerin devreye alınarak 2029 yılında yerli ziyaretçi sayısının 705 bin kişi seviyesine çıkarılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede, 2029 yılında Kütahya'yı ziyaret eden yerli turist sayısının 2024 yılındaki 257 bin yerli turist sayısına göre yaklaşık %174 oranında artırılması hedeflenmiştir. Bu hedef bağlamında Kütahya'yı 2029 yılında ziyaret eden toplam turistler içinde yerli turistlerin oranının %82 seviyesine gelmesi öngörülmektedir. Mevcut politikalarda bir değişiklik yapılmaması durumunda 2029 yılında ziyaret eden toplam turistler içinde yerli turistlerin oranının %91 seviyesinde olacağı öngörülmektedir. Bu noktada toplam turistler içinde yerli turistlerin oranının azaldığı

görülmektedir.

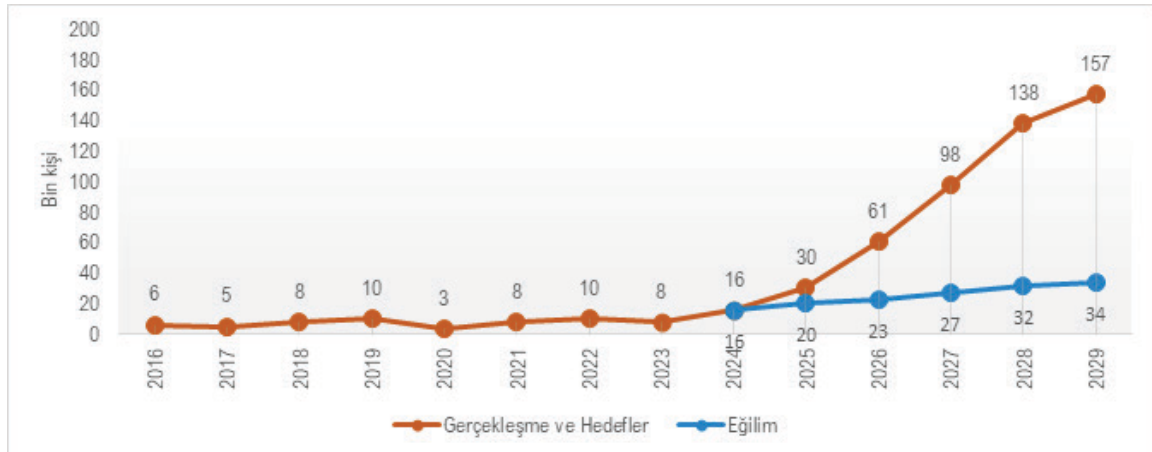
Şekil 16 Kütahya Yerli Turist Sayısı ve Hedefleri

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Turizm İşletme ve Basit Belgeli konaklama tesislerine geliş rakamlarıdır. 2024 yılı Ekim ayı verileri tahminidir. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

8.1.2. Yabancı Ziyaretçi Sayısını Artırmak

Mevcut politikalarda bir değişiklik yapılmaması durumunda, Kütahya'ya gelen yabancı ziyaretçi sayısının 2029 yılında 2024 yılına göre %112 artırarak yaklaşık 34 bin seviyesine çıkacağı hesaplanmaktadır (Şekil 17).

Kütahya Turizm Master Planı içindeki politikaların ve projelerin devreye alınmasıyla Kütahya'ya gelen yabancı ziyaretçi sayısının 2029 yılında 157 bin kişi seviyesine çıkarılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede, 2029 yılında Kütahya'yı ziyaret eden yabancı turist sayısının 2024 yılındaki 16 bin yabancı turist sayısına göre %881 oranında artırılması hedeflenmiştir. Bu hedef bağlamında Kütahya'yı ziyaret eden turistlerin toplamı içinde yabancı turistlerin oranının %18 seviyesine gelmesi öngörülmektedir. Mevcut politikalarda bir değişiklik yapılmaması durumunda, 2029 yılında ziyaret eden toplam turistler içinde yabancı turistlerin oranının %9 seviyesinde olacağı öngörülmektedir. Bu noktada toplam turistler içinde yabancı turistlerin oranının arttığı görülmektedir.

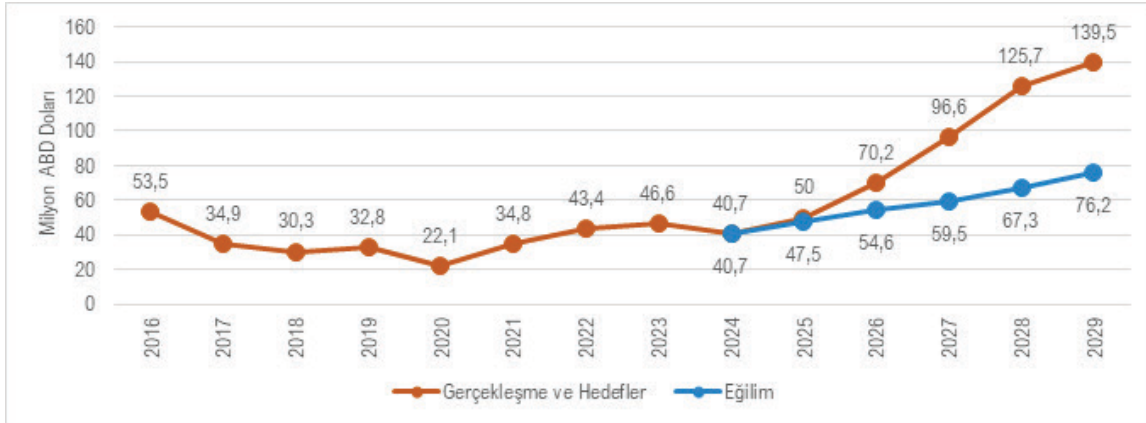

Şekil 17 Kütahya Yabancı Turist Sayısı ve Hedefleri

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Turizm İşletme ve Basit Belgeli konaklama tesislerine geliş rakamlarıdır. 2024 yılı Ekim ayı verileri tahminidir. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

8.2. Turizm Gelirini Artırmak

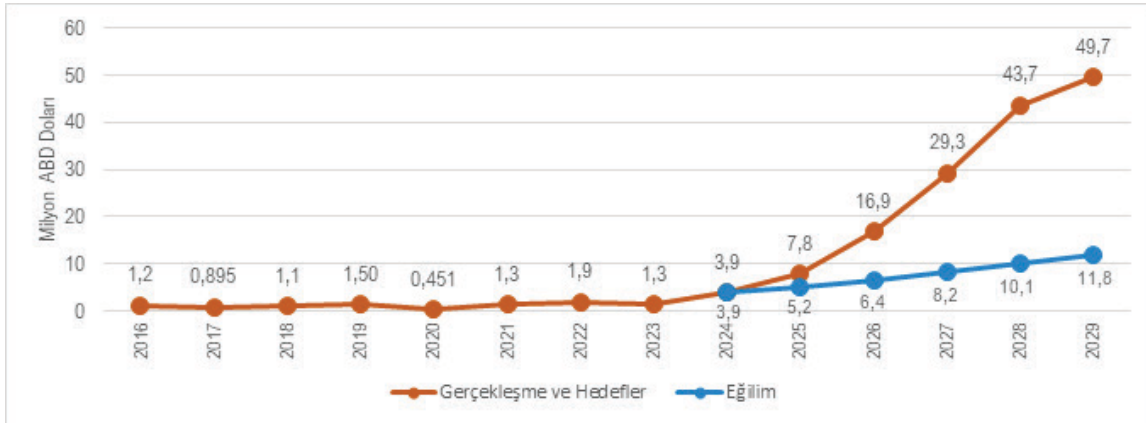
Kütahya Turizm Master Planı'nda gelecek kurgusu yaratan projeler devreye sokulmadan 2029 yılında yerli turist gelirinin 2024 yılına oranla %87 artış ile yaklaşık 76,2 milyon ABD dolarına ulaşacağı hesaplanmaktadır. Kütahya Turizm Master Planı kapsamındaki politikalar ile projelerin devreye girmesiyle bu artışın %243 seviyesine çıkarak yaklaşık 139,5 milyon ABD dolarına ulaşması hedeflenmiştir (Şekil 18).

Şekil 18 . Kütahya Yerli Turist Geliri ve Hedefleri

Kaynak: Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

Kütahya Turizm Master Planı'nda gelecek kurgusu yaratan projeler devreye sokulmadan 2029 yılında yabancı turist gelirinin 2024 yılına oranla %197 artış ile yaklaşık 11,8 milyon ABD dolarına ulaşacağı hesaplanmaktadır. Kütahya Turizm Master Planı kapsamındaki politikalar ile projelerin devreye girmesiyle bu artışın %1.145 seviyesine çıkarak yaklaşık 49,7 milyon ABD dolarına ulaşması hedeflenmiştir (Şekil 19).

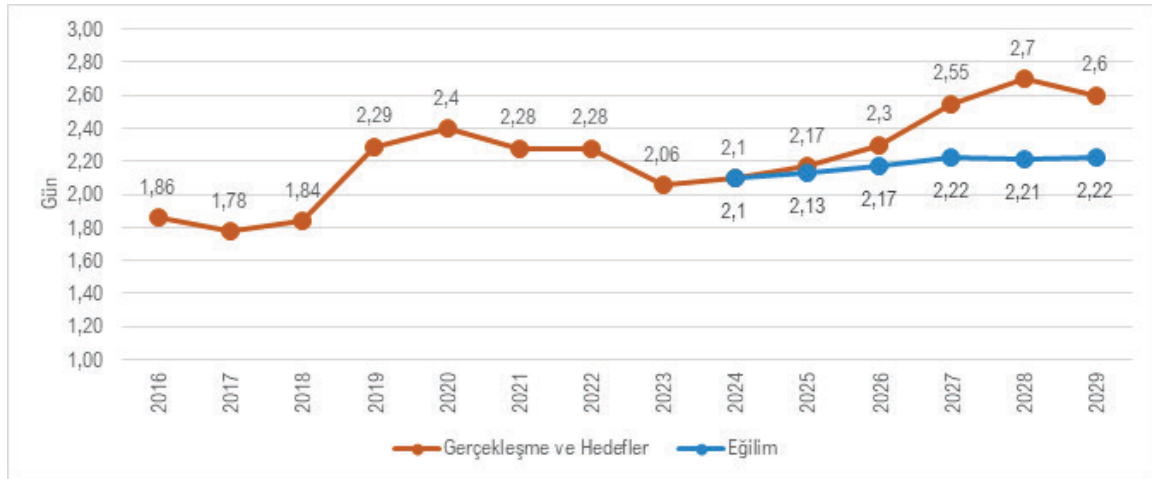
Şekil 19 Kütahya Yabancı Turist Geliri ve Hedefleri

Kaynak: Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

Yerli turistlerin ABD doları cinsinden harcamaları hesaplanırken 2016-2024 dönemine ait ortalama kişi başı iç turizm harcamaları verisi, TÜİK'ten alınmış ve harcama verisi, Merkez Bankası ortalama döviz kurları kullanılarak ABD dolarına çevrilmiştir. Yabancı turistlerin ABD doları cinsinden harcamaları hesaplanırken 2016-2024 dönemine ait ortalama turist başı harcama verisi TÜİK'ten alınmıştır. Yerli turistlerin 2024-2029

dönemine ait ortalama harcamaları hesaplanırken 2016-2024 dönemine ait veriler kullanılarak regresyon analizi ile tahmin yapılmıştır.

Kütahya Turizm Master Planı'nda gelecek kurgusu yaratan projeler devreye alınmadan 2029 yılında gelen yerli ve yabancı ziyaretçilerin Kütahya'da ortalama konaklama sürelerinin 2,2 gün seviyesine ulaşacağı hesaplanmaktadır. Kütahya Turizm Master Planı kapsamındaki projelerin devreye girmesiyle ortalama konaklama sürelerinin 2,6 gün seviyesine ulaşması hedeflenmektedir (Şekil 20).

Şekil 20 Kütahya'ya Gelen Turistlerin Ortalama Kalış Süresi ve Hedefleri

Kaynak: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Turizm İşletme ve Basit Belgeli konaklama tesislerine geliş rakamlarıdır. 2024 yılı Ekim ayı verileri tahminidir. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

8.3. Sürdürülebilirliği Artırmak

Turizmde sürdürülebilirlik, küresel anlaşmalardan doğan taahhütler, tur operatörleri ve çevrim içi merkezî satış ve rezervasyon sistemlerinin aracı işletmeler üzerinde bu yönde artan beklentileri, yakın gelecekte bu başlıkta yaygınlaşacak olan vergiler ve tüketicilerin farkındalık düzeylerinin artması gibi birçok faktör nedeniyle turizm gündeminin tepesine oturmuştur. Özellikle Covid-19 salgını sonrası bu başlıkta artan ivmeyle yaşanan gelişmeler, turizmde sürdürülebilirliği başlıca rekabet faktörü hâline getirmiştir. Bunların bir yansıması olarak Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından küresel turizm ve seyahat sektörünün rekabetçiliğini ve gelişmişliğini ölçmek üzere iki yılda bir yayımlanan endeks, 2022 yılından itibaren ölçümlerinde sürdürülebilirliğe yönelik göstergelerin ağırlığını ciddi oranda artırmıştır. Kütahya Turizm Master Planı, sürdürülebilirlik ilkeleriyle geliştirilen politikalara sahip olarak bu sürdürülebilir politikaların aynı zamanda ilin ulusal ve uluslararası rekabette üstünlük sağlayacağı anlayışla hazırlanmıştır. Bu politikalar ile Kütahya, sürdürülebilir ve rekabet gücü yüksek bir destinasyon hâline gelecektir.

8.4. Rekabet Gücünü Artırmak

Kütahya'nın turizm sektöründe rekabet gücünü artırmak, yerel değerlerin global pazarda tanıtımı ve sürdürülebilir bir turizm altyapısının oluşturulması ile mümkündür. Bu kapsamda, şehrin eşsiz kültürel, tarihî ve doğal zenginliklerinin etkin bir şekilde tanıtılması, turist sayısının ve turizm gelirlerinin artırılmasına katkı

sağlayacaktır. Yenilikçi yaklaşımlar benimseyerek destinasyon yönetimi odaklı yapılar geliştirmek, turizm hizmetlerinde kaliteyi artırmak ve yerel işletmeleri rekabetçi hâle getirmek bu hedefin temel unsurlarıdır. Aynı zamanda, dijitalleşme ve akıllı turizm çözümleri ile Kütahya'nın ulaşılabilirliğini ve ziyaretçi deneyimini geliştirmek, şehrin rekabet gücünü kalıcı olarak yükseltecektir.

Kütahya'nın turizmde rekabet gücünü artırmak için çevre illerle iş birliği yapmak, bölgesel turizm potansiyelini yükseltme adına stratejik bir avantaj sunmaktadır. Kütahya; Afyonkarahisar'ın termal turizmi, Eskişehir'in kültürel ve sanatsal etkinlikleri, Uşak'ın doğa turizmi ile birleştiğinde, bu zenginlikleri kapsayan kapsamlı rotalar ve tematik turizm paketleri oluşturulabilir. Bölgedeki iller arasında yapılacak bu tür iş birlikleri, turistlere daha çeşitli deneyimler sunarak ziyaretçi sürelerini uzatırken, turizm gelirini artırmak ve bölgenin bilinirliğini güçlendirmek açısından önemli bir rekabet avantajı sağlayacaktır.

GermiyanSokağı

9. Öncelikli Alanlar

Kütahya Turizm Master Planı'nda 5 adet stratejik amaç ve hedef ile bu stratejik amaç ve hedefleri farklı derecelerde destekleyen 16 adet öncelikli alan başlığı ortaya koyulmuştur. Öncelikli alanlara ve belirlenen stratejik amaç ve hedeflere ulaşmayı destekleyen 54 adet politika benimsenmiştir. Politikaların her iki başlığa ait kesişim değerleri ve buna göre öncelikli alanların sıralaması aşağıda görülmektedir (Tablo 29). Belirlenen politikalar Kütahya'nın turizmde gelecek kurgusunu oluşturan projelerinin yapı taşları durumundadır.

Tablo 29 Stratejik Amaç ve Hedefler ile Öncelikli Alanlar İlişkilendirilmesi

Sıra	ÖNCELİKLİ ALANLAR	1. Yerli Ziyaretçi Sayısını Artırmak	2. Yabancı Ziyaretçi Sayısını Artırmak	3. Turizm Gelirini Artırmak	4. Sürdürülebilirliği Artırmak	5. Rekabet Gücünü Artırmak	Genel Toplam	Temel Politika Derecelendirilmesi
1	Kültürel Miras Turizmi	20	18	22	26	24	110	1
2	Termal Turizm	21	21	21	21	21	105	2
3	Çini ve Seramik Başkenti	20	20	21	21	21	103	3
4	Etkili Bir DYÖ Yapısı ve Bütünleşik Tanıtım	17	16	19	26	25	103	3
5	Hizmet Kalitesi ve Turizm Bilinci	15	14	16	27	25	97	4
6	Mevcut ve Yeni Pazarlar	18	18	19	20	20	96	5
7	Ekoturizm ve Açık Alan Rekreasyon Turizmi	18	17	18	19	19	91	6
8	Yayla Turizmi	17	17	17	17	17	85	7
9	Marka Etkinlikler ve Festivaller	16	15	18	18	18	85	7
10	Akıllı Destinasyon	12	12	12	15	15	66	8
11	Kentsel Rekreasyon ve Sağlıklaştırma	9	9	9	17	17	61	9
12	Güçlü Hikâyelere Dayalı Tematik Rotalar	10	9	11	15	13	58	10
13	Sağlık Turizmi	8	8	8	9	9	42	11
14	Gastronomi	8	5	8	9	9	39	12
15	Eğitim	2	2	3	10	10	27	13
16	Ulaşım	4	4	4	7	7	26	14
	Genel Toplam	215	205	226	277	270	1.194	

Tüm bu öncelikli alanlar, politikalar ve stratejik amaçlar ve hedefler hazırlanırken arama konferansı, mülki idare amirleri görüşmeleri, saha ziyaretleri ve anket çalışması sonuçları dikkate alınmıştır. TR33 Bölgesi

2024-2028 Bölge Planı özellikle dikkate alınmış ve öncelikler metodolojiye dâhil edilmiştir. Mülki idare amirleri görüşmeleri kapsamında 10 Haziran-25 Haziran 2024 tarihleri arasında 12 belediye başkanı ve 12 kaymakam ile çevrim içi görüşme yapılmıştır. 7 Ağustos-13 Ağustos 2024 arasında turizm işletmecilerine ve yerli-yabancı ziyaretçilere anket çalışması yapılmıştır. Turizm işletmeleri memnuniyet anketine 61 işletme ankete katılım sağlamıştır. Ziyaretçi memnuniyet anketine ise yabancı olarak 21 kişi, yerli olarak da 325 kişi katılmıştır. Anketler Merkez, Simav, Çavdarhisar ve Dumlupınar'da yapılmıştır.

Tablo 30'da turizm işletmelerinin memnuniyetlerine ait ortalamalar verilmiştir. Anket katılımcıları çoğunlukla Kütahya il merkezindeki işletmelerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaş dağılımı genelde 35-44 arasında yoğunlaşmaktadır. İşletmelerin büyük bir kısmı 5-10 yıl arasında hizmet vermektedir. Bunun yanı sıra 20 yıldan fazla süredir faaliyette olan köklü işletmeler de bulunmaktadır. Ankete katılan turizm işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, 23 işletmenin konaklama, 18 işletmenin yiyecek ve içecek, 8 işletmenin eğlence sektöründe faaliyet gösterdiği görülmektedir. Ayrıca hediyelik eşya alanında toplamda 7 işletme bulunmaktadır. Sanat sektöründe 1 işletme yer alırken, konaklama ve yiyecek-içecek hizmetini bir arada sunan 1 işletme mevcuttur. Diğer sektörler arasında kuaför, veteriner ve züccaciye gibi alanlarda da her biri birer işletme ile temsil edilmektedir. İşletmeler; turizmin Kütahya'ya kültürel, çevresel ve ekonomik açıdan katkı sağlayacağına genel olarak inanmakla birlikte altyapı, yatırım desteği ve mevcut imkânların yeterince değerlendirilmemesi gibi alanlarda iyileştirmeye ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır.

Kütahya'daki turizm işletmeleri ile gerçekleştirilen açık uçlu soru analizleri, işletmecilerin karşılaştıkları temel sorunlar ve çözüm önerileri üzerine detaylı bilgiler sunmaktadır. İşletmecilerin en önemli sorun alanları olarak altyapı eksiklikleri öne çıkmaktadır. Özellikle otopark, tuvalet gibi temel ihtiyaç alanlarında yetersizlikler dikkati çekmekte olup bu eksikliklerin turizm faaliyetlerini olumsuz etkilediği ifade edilmektedir. Ayrıca işletmeciler turist sayısının düşüklüğü ve tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği konularında ortak bir endişe taşımaktadır. Bu bağlamda, altyapı geliştirme yatırımlarının yanı sıra iletişim becerilerinin artırılması amacıyla eğitim programlarının yaygınlaştırılması gerektiği önerilmiştir.

İşletmeciler, turizmin sürdürülebilir gelişimi için daha etkili tanıtım ve pazarlama stratejilerine ihtiyaç duyduğunu vurgulamaktadır. Yerel halkta turizm bilincinin geliştirilmesi gerektiği düşüncesi ağırlıklı olup, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının bu sürece katkı sağlamasının önemli olduğu ifade edilmektedir. Tanıtım stratejileri açısından dijital pazarlama kanallarının etkin kullanımı ile turizm fuarlarına katılımın artırılması, Kütahya'nın turistik cazibesinin geniş kitlelere ulaştırılması açısından kilit faktörler olarak görülmektedir.

Ziyaretçilere sunulan ürün ve hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesi ile ilgili değerlendirmelerde ise özellikle konaklama kapasitesinin yetersizliğinin ciddi bir eksiklik olarak tanımlandığı görülmektedir. Otel sayısının azlığına ek olarak yeme-içme hizmetlerinin kalite standardının iyileştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Sektör içi iş birliği açısından bakıldığında, bazı işletmeler arası dayanışmanın yüksek olduğu ifade edilmekteyken diğer katılımcılar iş birliğinin yetersiz olduğunu belirtmektedir. İş birliğinin teşvik edilmesi amacıyla sektör içi etkinliklerin ve ortak buluşmaların artırılması önerilmektedir.

Sonuç olarak, Kütahya'nın turizm altyapısının geliştirilmesine yönelik ciddi bir gereksinim olduğu görülmektedir. Konaklama ve ulaşım başta olmak üzere altyapının güçlendirilmesi, Kütahya'nın sürdürülebilir bir turizm destinasyonu olarak öne çıkabilmesi için stratejik önem arz etmektedir. İşletmeciler, başarılı destinasyon örneklerinden alınacak uygulamalarla altyapının iyileştirilebileceğini belirtmektedir. Kütahya'nın tanıtımında yerel kültürel değerlerin ve gastronomi unsurlarının ön plana çıkarılması gerektiği ve hem dijital hem de geleneksel pazarlama kanallarının etkin kullanımının bu süreçte kritik rol oynayacağı vurgulanmaktadır.

Tablo 30 Turizm İşletmeleri Memnuniyet Anketi Ortalamaları

İfade	İşletme Sayısı	Ortalama
Turizm sayesinde doğal çevre ve tarihî yapılar (örneğin, Frig Vadisi, termal kaynaklar, Aizanoi Antik Kenti vb.) korunacaktır.	61	4,52
Termal turizm yönünden zengin kaynaklara sahiptir.	61	4,39
Turizm kent kültürünün tanınmasına katkı sağlayacaktır.	61	4,39
Turizm il ekonomisine büyük katkı sağlayacaktır.	61	4,36
Turizm diğer sektörlerdeki yatırımları da tetikleyecektir.	61	4,36
Turizm altyapısı geliştirilmelidir.	61	4,33
Turizm sayesinde kentteki işsizlik oranı azalacaktır.	61	4,28
Turizm sayesinde yerel halk farklı kültürlerle kaynaşacaktır.	61	4,27
Turizm Kütahya için olumlu sonuçlar doğuracaktır.	61	4,27
Doğayı, tarihî-kültürel değerleri koruyup geliştiren bir faaliyet	61	4,26
Daha etkili reklam ve pazarlama yapılmalıdır.	61	4,18
Ekonomiyi geliştiren bir faaliyet	61	4,16
Turizme uygun tarihî doğal güzellikleri bulunmaktadır.	61	4,13
Kentin alt yapı ve üst yapı sorunları turizmle giderilecektir.	61	4,13
Turizm yerel halkın kişisel gelişimine katkı sağlayacaktır.	61	4,13
Yerel halkın geliri turizm sayesinde artacaktır.	61	4,10
Turizm ildeki ulaşımı kolaylaştıracaktır.	61	4,09
Restorasyon ve yenilemeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.	61	4,08
Yerel halkta turizm bilinci oluşturulmalıdır.	61	4,03
Kütahya'nın gelişiminde en önemli sektör turizm olacaktır.	61	4,03
Turizm mal, hizmet ve emlak fiyatlarının artmasına neden olacaktır.	61	4,02
Turizm ile damak tadında değişime gidilecektir.	61	4,02
İnsanların kaynaşmasına katkı sağlayan bir faaliyet	61	3,98
Sakin ve güvenli bir şehir yapısı bulunmaktadır.	61	3,97
Yolların kesiştiği noktada yer almaktadır.	61	3,93
Daha da geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	61	3,90
Turizme yönelik fiyatlarda indirimler yapılmalıdır.	61	3,74
Turizm imkânlarının yeteri kadar değerlendirilemediğini düşünüyorum.	61	3,54
Yatırım desteklerini yeterli bulmuyorum.	61	3,22
Toplum açısından turizm olumsuz bir faaliyet	61	2,15
Yeterli buluyorum.	61	2,07

Not: 1 en düşük, 5 en yüksek değeri temsil eder.

Tablo 31'de yerli ziyaretçilerin memnuniyetlerine ait ortalamalar verilmiştir. Yerli ziyaretçilerin demografik dağılımı incelendiğinde, katılımcılar arasında erkeklerin hafif bir çoğunluk sağladığı görülmektedir; toplamda 174 erkek, 151 kadın katılımcı bulunmaktadır. Medeni hâl açısından ise ziyaretçilerin büyük çoğunluğunu evli bireyler oluşturmaktadır (207 kişi), buna karşın 118 katılımcı bekâr olarak belirtilmiştir.

Yaş grupları incelendiğinde, 32-38 yaş arası grup en yüksek katılıma sahiptir (73 kişi), bunu 53 yaş ve üzeri

(56 kişi) ve 25-31 yaş grubu (55 kişi) takip etmektedir. Genç ziyaretçilerin oranı da dikkate değerdir; 18-24 yaş arası gruptan 54 kişi katılmıştır, bu da Kütahya'nın çeşitli yaş gruplarından ziyaretçi çektiğini göstermektedir.

Eğitim düzeyinde, en fazla katılım lise mezunlarından gelmiştir (134 kişi), ardından lisans mezunları (90 kişi) ve ilköğretim mezunları (50 kişi) yer almaktadır. Lisansüstü eğitim alan ziyaretçi sayısı ise nispeten düşüktür (10 kişi). Bu demografik veriler, Kütahya'yı ziyaret edenlerin eğitim düzeyleri ve medeni halleri bakımından çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

En fazla ziyaretçi Bursa'dan (41 kişi), Konya'dan (32 kişi) ve Eskişehir'den (20 kişi) gelmiştir. İstanbul ve Afyonkarahisar'dan da yüksek katılım sağlanmıştır. Çoğunluk, 1 gün (104 kişi) konaklamayı tercih etmektedir. Bunun yanında 2 gün (55 kişi) ve 7 gün (33 kişi) kalmayı planlayan ziyaretçiler de bulunmaktadır. Bu veriler, Kütahya'nın genellikle kısa süreli ziyaretler için tercih edildiğini göstermektedir. Ziyaretçilerin çoğunluğu, "gezi" (109 kişi) ve "tatil" (69 kişi) amacıyla Kütahya'ya gelmektedir. Ziyaret ve kaplıca amacıyla gelenler de azımsanmayacak orandadır. Katılımcıların büyük bir kısmı özel araç (toplamda 103 kişi "araba" ya da benzer ifadelerle belirtmiş) kullanarak Kütahya'ya gelmiştir. Otobüsle seyahat edenler ise ikinci sırada gelmektedir (39 kişi). En fazla tercih edilen konaklama türleri ev (85 kişi) ve otel (83 kişi) olarak belirlenmiştir. Apart (38 kişi) ve pansiyon (11 kişi) ise diğer seçenekler arasındadır. İlk kez gelen ziyaretçiler çoğunluktadır (132 kişi). Ancak ikinci ve üçüncü kez gelenler de (sırasıyla 62 ve 39 kişi) önemli bir oranı oluşturmaktadır. Ziyaretçilerin çoğunluğu aileleriyle gelmiştir (65 kişi "aile" ifadesiyle belirtmiş), ancak yalnız seyahat edenler de (42 kişi) oldukça fazladır.

Yerli ziyaretçilerin Kütahya deneyimlerine yönelik memnuniyet ortalamaları incelendiğinde, genel olarak şehrin dostça ve güvenli bir yer olarak algılandığı görülmektedir. Ziyaretçilerin Kütahya'daki insanlar tarafından sıcak karşılandığını düşünmeleri (ortalama 3.94) ve bu olumlu izlenimleri arkadaşlarına ve çevrelerine tavsiye edeceklerini belirtmeleri (3.90), şehrin pozitif bir sosyal atmosfer sunduğunu göstermektedir. Ayrıca tekrar Kütahya'ya gelmeyi düşündüklerini (3.82) ve genel olarak şehir hakkında olumlu duygular beslediklerini ifade etmeleri (3.75), ziyaretçilerin Kütahya'da tatmin edici bir deneyim yaşadıklarını ortaya koymaktadır.

Kütahya'da günlük rutinlerinden uzaklaşarak rahatlatıcı bir deneyim yaşadıklarını belirten ziyaretçilerin (3.66) yanı sıra, yeni deneyimler ve aktivitelerle ilgili memnuniyet düzeyi de (3.64) görece yüksektir. Bu durum, Kütahya'nın turistlere farklı deneyimler sunabilme kapasitesine sahip olduğunu işaret etmektedir. Ancak yerel kültürü tanıma şansı ile ilgili memnuniyet düzeyi (3.58) ve yeni bir kültür deneyimi yaşama ortalaması (3.50) biraz daha düşük olup, kültürel deneyimlerin ziyaretçilere daha etkili sunulması, ziyaretçi memnuniyetinin artırabileceğini göstermektedir.

Öte yandan, ulaşım kolaylığı (3.55) ve konaklama tesislerinin sayısı (3.29) gibi altyapısal konularda memnuniyet düzeyi orta seviyede olup, bu alanlarda daha fazla iyileştirme yapılabileceğine dair bir ihtiyaç işaret edilmektedir. Çöp toplama hizmetleri (3.42), yol kalitesi (3.40) ve turistik alanlarda bilgilendirme panolarının yeterliliği (3.30) gibi hizmetlerin de benzer şekilde geliştirilmesi ziyaretçi deneyimini olumlu yönde etkileyebilir.

En düşük memnuniyet ise tuvaletlerin hijyeni (2.96) ve tuvaletlerin yeterliliği (3.09) gibi temel altyapı unsurlarında gözlemlenmiştir. Bu durum, özellikle temel ihtiyaçların karşılanmasında eksikliklerin olduğunu ve ziyaretçilerin hijyenik koşullardan yeterince memnun olmadığını ortaya koymaktadır. Özetle, yerli ziya-

retçilerin genel anlamda olumlu bir deneyim yaşadıkları, ancak bazı altyapısal ve hizmet kalitesi açısından iyileştirme gerekliliklerinin olduğu anlaşılmaktadır. Bu alanlara yönelik adımlar, ziyaretçi memnuniyetini önemli ölçüde artırabilir.

Yerli ziyaretçilerin Kütahya turizmine yönelik açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlarda bazı belirgin temalar öne çıkmaktadır.

Ziyaretçiler, Kütahya'nın turistik potansiyelini daha iyi değerlendirebilmesi için festival ve etkinliklerin artırılmasını önermektedir. Bazı katılımcılar, yemek kültürünün geliştirilmesi, daha fazla müze açılması ve yeşil alanların çoğaltılması gibi ek tesis ve aktivitelerin eklenmesinin ziyaretçilerin deneyimini zenginleştireceğini düşünmektedir.

Turistik hizmetlerin kalitesini yükseltmek adına özellikle temizlik ve rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bazı katılımcılar, genel olarak park, hamam, aquapark gibi alanların artırılmasını önerirken, bazıları "her şey" ifadesiyle genel bir iyileştirme ihtiyacı olduğunu ifade etmiştir. Bu yanıtlar, Kütahya'da turistik hizmetlerin ziyaretçilerin beklentilerini tam olarak karşılamadığını göstermektedir.

Tarihi ve kültürel alanların korunması konusunda sosyal medya üzerinden tanıtım yapılması ve merkezde etkinliklerin artırılması gibi öneriler sıklıkla dile getirilmiştir. Katılımcılar, yerel yönetimlerin bu alanların tanıtımına yönelik daha fazla rol alması gerektiğini belirtirken, bazıları bu alanların korunmasının denetim altında tutulması gerektiğine dikkat çekmiştir.

Ziyaretçiler, Kütahya'da yerel halk ile turistler arasındaki etkileşimi artırmak için workshop ve etkinliklerin artırılmasını önermektedir. Bu tür etkinliklerin turist deneyimine katkı sağlayacağı, özellikle de yerel kültürün daha yakından tanıtılmasını mümkün kılacağı düşünülmektedir. Bazı katılımcılar, yerel halkın zaten turizme karşı uyumlu ve sıcak davrandığını, ancak bu etkileşimin daha da güçlendirilebileceğini ifade etmiştir.

Genel olarak, ziyaretçiler Kütahya'nın turistik değerlerini daha geniş bir kitleye sunabilmesi için tanıtım ve hizmet kalitesi alanında belirgin iyileştirmelere ihtiyaç duyulduğunu düşünmektedir. Festival, müze, yeşil alan gibi unsurların çoğaltılması, sosyal medya tanıtımlarının artırılması ve yerel halk ile turistlerin etkileşimlerini güçlendirecek projelerin uygulanması, öneriler arasında öne çıkmaktadır. Bu tür geliştirme çalışmaları, Kütahya'nın ziyaretçi memnuniyetini artırmak için atılacak stratejik adımlar olarak değerlendirilebilir.

Katılımcıların Kütahya'yı üç kelimeyle değerlendirmelerinde sıklıkla kullanılan ifadeler arasında "güzel," "sessiz," "sakin," ve "huzurlu" öne çıkmaktadır. Ayrıca, "kaplıca," "tarihi yerler" ve "müze" gibi Kütahya'nın kültürel ve doğal özelliklerini yansıtan kelimeler de sıklıkla vurgulanmıştır. Bazı katılımcılar "öğrenci havası" ve "insanların dostane yapısı" gibi ifadelerle de şehrin sosyal yapısını öne çıkarmıştır.

Tablo 31 Yerli Ziyaretçilerin Memnuniyet Anketi Ortalamaları

İfade	Katılımcı Sayısı	Ortalama
Kütahya'da insanlar bana karşı oldukça dostça davrandı.	325	3,94
Kütahya'yı arkadaşlarıma ve yakın çevreme önereceğim.	325	3,90
Gelecekte Kütahya'ya tekrar geleceğim.	325	3,82
Kütahya hakkında olumlu şeyler söyleyeceğim.	325	3,81
Kütahya'da kendimi oldukça mutlu hissettim.	325	3,76

İfade	Katılımcı Sayısı	Ortalama
Genel olarak Kütahya hakkında olumlu duygular hissediyorum.	325	3,75
Seyahatimden sonra kendimi çok daha iyi hissettim.	325	3,74
Kütahya'da özgürlük duygusundan keyif aldım.	325	3,70
Şehrin güvenliği	325	3,67
Kütahya'da rahatlatıcı bir deneyim yaşadım.	325	3,66
Kütahya'da yeni bir deneyim yaşamak beni heyecanlandırdı.	325	3,64
Tatilim boyunca gerçekten eğlendim.	325	3,63
Kütahya'dayken günlük rutin işlerden kendimi uzak tutabildim.	325	3,61
Kütahya'da yerel kültür ile ilgili olumlu izlenimler elde ettim.	325	3,58
Kütahya'da yerel kültürü yakından tanıma şansına sahip oldum.	325	3,58
Ulaşımın kolay olması	325	3,55
Kütahya'da gerçekten görmek istediğim yerleri ziyaret ettim.	325	3,52
Kütahya'da birçok bilgi edindim.	325	3,52
Kütahya'da yeni bir kültür deneyimi yaşadım.	325	3,50
Kütahya'da katıldığım aktivitelerden keyif aldım.	325	3,49
Çöp toplama hizmeti	325	3,42
Ulaşım araçlarının rahatlığı	325	3,41
Yol kalitesi ve yol tesisleri	325	3,40
Kütahya'da yaşadığım deneyimi ömrüm boyunca ilk kez yaşadım.	325	3,40
Kütahya'da gerçekten yapmak istediğim aktivitelere katıldım.	325	3,38
Konaklama tesislerinin sayısı	325	3,36
Kütahya'da eşsiz bir deneyim yaşadım.	325	3,36
Hediyelik eşyaların kalitesi	325	3,34
Hediyelik eşyaların çeşitliliği	325	3,34
Yiyecek-içecek işletmelerinin hizmet kalitesi	325	3,32
Satılan yiyecek-içeceklerin kalitesi	325	3,32
Turistik ve kültürel alanlarda bulunan bilgilendirme panoları	325	3,30
Konaklama tesislerinin sayısı	325	3,29
İl mutfağına özel gastronomik ürünlerin yiyecek-içecek işletmelerinde sunulması	325	3,28
Çevre temizliği	325	3,27
Turistik ve kültürel alanlarda bulunan yön tabelaları	325	3,26
Hediyelik eşyalara erişim	325	3,26
Seyahatim boyunca var olan temel etkinliklere katıldım.	325	3,26
Turistik ve kültürel alanların bakımlı olması	325	3,25
Kütahya'da yeni yetenekler edindim.	325	3,25
Satılan yiyecek-içeceklerin çeşitliliği	325	3,24
Kütahya'da yaşadığım deneyimi ömrüm boyunca ilk kez yaşadım.	325	3,24
Rehberin bilgi düzeyi (Kütahya'dan bir rehber hizmeti kullandıysanız.)	325	3,23
Hediyelik eşyaların fiyatı	325	3,22
Oturulabilecek ve dinlenebilecek yerler	325	3,22

İfade	Katılımcı Sayısı	Ortalama
Satılan yiyecek-İçeceklerin fiyatı	325	3,22
Turistik ve kültürel alanlarda otoparkların yeterliliği	325	3,11
Tuvaletlerin yeterliliği	325	3,09
Tuvaletlerin hijyeni	325	2,96

Not: 1 en düşük, 5 en yüksek değeri temsil eder.

Tablo 32'de yabancı ziyaretçilerin memnuniyetlerine ait ortalamalar verilmiştir. Yabancı ziyaretçilerin demografik özellikleri incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir (13 erkek, 8 kadın). Medeni hâl açısından katılımcıların çoğunluğu bekâr olup (15 kişi), evli olanların sayısı ise 6'dır. Yaş grupları incelendiğinde, 18-24 yaş arası katılımcılar (8 kişi) çoğunluğu oluştururken, bunu 25-31 yaş arası katılımcılar (7 kişi) takip etmektedir. Diğer yaş gruplarındaki katılımcı sayısı daha düşük olup, 32-38 yaş arası 3 kişi, 39-45 yaş arası, 46-52 yaş arası ve 53+ yaş arası gruplarda birer kişi bulunmaktadır.

Eğitim düzeyi bakımından katılımcıların büyük çoğunluğu lise mezunu (11 kişi) olup, bunu lisans mezunları (7 kişi) ve önlisans mezunları (3 kişi) takip etmektedir. Bu veriler, yabancı ziyaretçilerin genç, ağırlıklı olarak bekâr ve çoğunlukla lise ve lisans mezunu olduğunu göstermektedir.

En fazla katılım Somali'den (3 kişi) olmuştur, bunu Tayvan ve Almanya (2 kişi) takip etmektedir. Diğer katılımcılar ise farklı ülkelerden, örneğin Japonya, Çat, Romanya, Slovenya'dandır. Bu dağılım, Kütahya'nın oldukça çeşitli uluslararası ziyaretçi profiline sahip olduğunu göstermektedir. Ziyaretçilerin çoğu 3 gün (6 kişi) veya 1 gün (4 kişi) kalmayı planlamıştır. Uzun süreli kalanlar arasında 30 gün kalmayı planlayan 3 kişi de bulunmakta olup, bu da şehirde daha uzun süreli konaklamayı tercih edenlerin olduğunu göstermektedir. Katılımcılar genellikle tatil veya gezi amacıyla Kütahya'ya gelmişlerdir (üçer kişi). Diğer geliş amaçları arasında öğrenci değişim programı (30 gün kalmayı planlayanlar), akraba ziyareti, kaplıcalar ve eğitim gibi sebepler yer almaktadır. En çok tercih edilen ulaşım araçları otobüs (7 kişi) ve uçak (7 kişi) olup, bazı ziyaretçiler özel araç kullanarak gelmiştir (3 kişi). Ziyaretçilerin çoğu otel (5 kişi) tercih etmiştir.

Bunun yanı sıra akraba evi, apart ve termal otel gibi konaklama seçenekleri de tercih edilmiştir. Çoğunlukla ilk defa Kütahya'yı ziyaret edenler (15 kişi) bulunurken, ikinci kez gelenler de vardır (3 kişi). Ziyaretçilerin çoğunluğu yalnız seyahat etmeyi tercih etmiştir (9 kişi). Diğerleri ise aile veya arkadaşlarıyla gelmeyi tercih etmiştir.

Yiyecek ve içeceklerin kalitesi (3.52) ve fiyatları (3.43) nispeten iyi olarak değerlendirilmiştir. Ancak yöresel gastronomik ürünlerin sunulması (3.04) biraz daha düşük bir ortalamaya sahip olup, yabancı ziyaretçilerin bu alanda daha fazla çeşit bekleyebileceğini göstermektedir.

Konaklama tesislerinin sayısı ve hizmet kalitesi (her biri 3.33) ortalama bir memnuniyet düzeyi sağlamıştır. Bu sonuç, tesislerin sayı ve hizmet olarak temel gereksinimleri karşıladığını, ancak ziyaretçi beklentilerini tamamen karşılamada yetersiz kaldığını göstermektedir. Çevre temizliği (3.33) ve çöp toplama hizmetleri (3.24) kabul edilebilir düzeydedir, ancak iyileştirme alanları bulunmaktadır. Genel anlamda çevreye yönelik hizmetler, yabancı ziyaretçilerin beklentilerini kısmen karşılayabilmiştir.

Turistik alanlarda bilgilendirme panolarının yeterliliği (2.81) ve hediyelik eşya kalitesi (2.62) düşük olarak değerlendirilmiştir. Bu durum, ziyaretçilerin kültürel ve turistik alanlarda bilgiye erişim konusunda zorluk yaşadığını ve hediyelik eşya çeşitliliğinde daha fazla seçenek beklediklerini göstermektedir. Şehrin güvenliği (3.52) ve ulaşımın kolaylığı (3.29) genel olarak olumlu değerlendirilmiştir. Bu veriler, Kütahya'nın güvenli bir destinasyon olarak algılandığını ve ulaşım açısından kısmen uygun bulunduğunu göstermektedir.

Yabancı ziyaretçilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlarda, bazı temel öneriler öne çıkmaktadır. Ziyaretçiler, Kütahya'nın turistik potansiyelini artırmak için yolların iyileştirilmesi ve konaklama seçeneklerinin çeşitlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca mevcut turistik olanakların sınırlı bulunduğunu ifade eden katılımcılar, belediyenin bu konuda daha fazla rol alarak şehrin tanıtımına destek vermesini önermektedir.

Turistik hizmetlerin kalitesini yükseltmek için alışveriş merkezlerinin açılması ve tarihî yapıların restorasyonu gibi öneriler sıklıkla dile getirilmiştir. Katılımcılar, özellikle turistik hizmetlerin daha görünür hâle gelmesi için reklam ve tanıtım çalışmalarının artırılmasını önermektedir.

Katılımcılar, Kütahya'daki tarihi ve kültürel mekânların korunması için UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dâhil olma sürecinin hızlandırılabilirliğini ve bu alanlarda restorasyon çalışmalarına daha fazla önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca yerel yönetimlerin bu alanların güvenliğini artırması ve restorasyon çalışmaları yapması gerektiği vurgulanmaktadır.

Ziyaretçiler, yerel halk ile turistler arasındaki etkileşimi güçlendirmek adına turizm odaklı pazarların kurulmasını ve kültürel eğlence alanlarının artırılmasını önermektedir. Bazı ziyaretçiler, yerel halkın turizmde oldukça uyumlu ve cana yakın olduğunu belirtirken bu etkileşimlerin daha da güçlendirilmesinin turistlerin deneyimlerine katkı sağlayacağını ifade etmiştir.

Genel olarak yabancı ziyaretçiler, Kütahya'nın altyapı, tanıtım ve kültürel etkinlikler açısından daha fazla geliştirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Şehrin turistik cazibesinin artırılması için yol ve konaklama olanaklarının iyileştirilmesi, reklam ve restorasyon çalışmaları yapılması ve yerel halk ile etkileşimi artıracak projelerin uygulanması, öneriler arasında öne çıkmaktadır.

Yabancı katılımcıların Kütahya'yı üç kelimeyle özetlemelerinde öne çıkan ifadeler arasında "huzur" "güzel" "sakin" ve "mutlu" gibi olumlu kelimeler bulunmaktadır. Ayrıca, "ucuz" ve "rahat" gibi ifadeler de Kütahya'nın yaşam koşulları açısından olumlu bir algı oluşturduğunu göstermektedir. Bazı ziyaretçiler ise Kütahya'nın "havası, toprağı ve insanları" ile huzur veren bir yer olduğunu vurgulamıştır.

Genel olarak, yabancı ziyaretçiler Kütahya'yı huzurlu, sakın ve rahat bir yer olarak tanımlamaktadır. Bu da Kütahya'nın doğal ve sosyal atmosferinin ziyaretçiler üzerinde olumlu bir izlenim bıraktığını göstermektedir.

Tablo 32 Yabancı Ziyaretçilerin Memnuniyet Anketi Ortalamaları

İfade	Katılımcı Sayısı	Ortalama
Kütahya hakkında olumlu şeyler söyleyeceğim.	21	3,81
Kütahya'da yerel kültürü yakından tanıma şansına sahip oldum.	21	3,71
Kütahya'da insanlar bana karşı oldukça dostça davrandı.	21	3,71
Kütahya'da yaşadığım deneyim daha önceki tatil deneyimlerimden farklıydı.	21	3,71
Kütahya'da kendimi oldukça mutlu hissettim.	21	3,71
Kütahya'da yeni bir deneyim yaşamak beni heyecanlandırdı.	21	3,67
Kütahya'da birçok bilgi edindim.	21	3,67
Kütahya'yı arkadaşlarıma ve yakın çevreme önereceğim.	21	3,67
Seyahatimden sonra kendimi çok daha iyi hissettim.	21	3,62
Kütahya'da yeni bir kültür deneyimi yaşadım.	21	3,62
Genel olarak Kütahya hakkında olumlu duygular hissediyorum.	21	3,62

İfade	Katılımcı Sayısı	Ortalama
Kütahya'da rahatlatıcı bir deneyim yaşadım.	21	3,57
Kütahya'da katıldığım aktivitelerden keyif aldım.	21	3,57
Tatilim boyunca gerçekten eğlendim.	21	3,57
Kütahya'da yerel kültür ile ilgili olumlu izlenimler elde ettim.	21	3,57
Kütahya'da gerçekten görmek istediğim yerleri ziyaret ettim.	21	3,52
Kütahya'da eşsiz bir deneyim yaşadım.	21	3,52
Satılan yiyecek-içeceklerin kalitesi	21	3,52
Şehrin güvenliği	21	3,52
Kütahya'da özgürlük duygusundan keyif aldım.	21	3,48
Kütahya'da gerçekten yapmak istediğim aktivitelere katıldım.	21	3,48
Satılan yiyecek-içeceklerin fiyatı	21	3,42
Gelecekte Kütahya'ya tekrar geleceğim.	21	3,38
Kütahya'dayken günlük rutin işlerden kendimi uzak tutabildim.	21	3,33
Seyahatim boyunca var olan temel etkinliklere katıldım.	21	3,33
Yiyecek-içecek işletmelerinin hizmet kalitesi	21	3,33
Çevre temizliği	21	3,33
Rehberin bilgi düzeyi (Kütahya'dan bir rehber hizmeti kullandıysanız.)	21	3,33
Ulaşım araçlarının rahatlığı	21	3,33
Konaklama tesislerinin sayısı	21	3,33
Konaklama tesislerinin hizmet kalitesi	21	3,33
Satılan yiyecek-içeceklerin çeşitliliği	21	3,30
Ulaşımın kolay olması	21	3,28
Tuvaletlerin yeterliliği	21	3,23
Tuvaletlerin hijyeni	21	3,23
Çöp toplama hizmeti	21	3,23
Kütahya'da yaşadığım deneyimi ömrüm boyunca ilk kez yaşadım.	21	3,14
Oturulabilecek ve dinlenebilecek yerler	21	3,14
Yol kalitesi ve yol tesisleri	21	3,14
Turistik ve kültürel alanların bakımlı olması	21	3,09
Kütahya'da yeni yetenekler edindim.	21	3,05
İl mutfağına özel gastronomik ürünlerin yiyecek-içecek işletmelerinde sunulması	21	3,04
Turistik ve kültürel alanlarda bulunan yön tabelaları	21	3,04
Hediyelik eşyaların fiyatı	21	3,04
Turistik ve kültürel alanlarda otoparkların yeterliliği	21	3,00
Hediyelik eşyaların çeşitliliği	21	2,95
Hediyelik eşyalara erişim	21	2,90
Turistik ve kültürel alanlarda bulunan bilgilendirme panoları	21	2,80
Hediyelik eşyaların kalitesi	21	2,61

Not: 1 en düşük, 5 en yüksek değeri temsil eder.

9.1. Kültürel Miras Turizmi

Kültürel miras turizmi, toplumların geçmişten günümüze aktarılan somut ve soyut kültürel değerlerinin korunması ve tanıtılması amacıyla gerçekleştirilen bir turizm türüdür. Bu turizm türü, tarihî yapılar, arkeolojik alanlar, geleneksel yaşam biçimleri, el sanatları, diller, inançlar ve ritüeller gibi kültürel unsurları içeren destinasyonlarda ziyaretçilerin kültürel değerleri deneyimlemelerine olanak tanımaktadır. Bu varlıklar arasında tarihî mimari eserler, sanatsal açıdan önemli anıtlar, arkeolojik yapılar, gelenekler, görenekler, dil, müzik, dans gibi kültürel unsurlar yer alır. Ayrıca modern zamanlarda inşa edilmiş ancak toplum tarafından kabul görmüş yapılar da bu kapsamda değerlendirilir. Kültürel miras turizmi, ziyaretçilere bir bölgenin geçmişi ve kültürel zenginlikleri hakkında bilgi edinme fırsatı sunarken aynı zamanda yerel toplulukların bu değerleri korumasına ve yaşatmasına katkı sağlar.

Dünya genelinde kültürel miras araştırmalarını, UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) gerçekleştirmektedir. Bu örgütün 1972 yılında kabul ettiği Dünya Doğal ve Kültürel Mirasın Korunmasına Dair Sözleşme'ye bağlı olarak oluşturulan Dünya Kültürel ve Doğal Mirası Listesi'nde 2024 yılında Hindistan Yeni Delhi'de gerçekleştirilen Dünya Mirası Komitesi 46. oturumunda kabul edilen miraslarla birlikte 1.223 miras yer almaktadır. Bunlardan 952'si kültürel, 231'i doğal ve 40'ı karma (doğal ve kültürel) miraslardır. Bu listenin dışında henüz adaylık sürecinde olan miraslardan oluşan, bir de "Geçici Liste" bulunmaktadır.

Türkiye'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde 19'u kültürel, 2'si karma olmak üzere toplamda 21 mirası bulunmaktadır. Geçici Liste'de ise ilki 1994 yılında sunulan ve son olarak 2023 yılında güncellenen şekliyle 72 kültürel, 4 karma ve 3 doğal olmak üzere toplam 79 mirası bulunmaktadır. Ülkemizde yer alan eserlerin çok azının temel listeye girdiği görülmektedir. Bu da turizm ve tanıtım alanlarında daha çok çalışmaya ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Kütahya, sahip olduğu kültürel ve doğal miraslar bakımından oldukça zengin bir ildir. Ancak UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne Kütahya ilinden hiçbir kültürel ve doğal miras girememiştir. Yalnızca 2012 yılında Aizanoi Antik Kenti ve 2015 yılında ise Dağlık Frigya, Geçici Liste'de yer alabilmiştir. Oldukça zengin bir kültürel ve tarihî mirasa sahip olan Kütahya, Anadolu'nun köklü geçmişine ışık tutan, pek çok önemli hikâye, anlatı ve eserleri bünyesinde barındırmaktadır. Kütahya'da kör edildiği rivayet edilen Romen Diyojen, Kütahya'da Bizans Dönemi'ne uzanan tarihî olayların figürlerinden biri olup şehrin askerî ve stratejik önemini vurgulamaktadır. Kütahya'yı fetheden Anadolu Selçuklu komutanı Hezar Dinari'nin Kütahya Kalesi Fetih Hikâyesi, Kütahya'nın savunma gücünü ve tarihî direniş hikâyelerinden birini anlatmaktadır. Kütahya'nın halk efsaneleri içinde önemli bir yere sahip olan Sarıkız hikâyesi; Şeyhi'nin Harnameyi yazma hikâyesi; Osmanlı Devleti'nin kurucu kadınlarından biri olan tarihî kadın figür Hayme Ana ve yine Millî Mücadele'nin önemli bir figürü olan Domaniçli Habibe hikâyesi; Kütahya'nın zengin ticari geçmişine ilişkin Gediz Pazarı hikâyesi; Kurtuluş Savaşı'nın kahraman figürlerinden biri olan Şehit Sancaktar; şehrin din ve manevi yönden önemli kişiliklerinden biri olan Murat Dede; Hesarli Kitabesi ve İbrahim Sultan hikâyesi; Cumhuriyet Dönemi'ne ait kahramanlık hikâyelerinden biri olan Yüzbaşı Şekip Efendi hikâyesi ile şehrin kültürel çekicilik yönü öne çıkmaktadır. Ayrıca İshak Fakih (Germiyanoglu) ve Karadonlu gibi tarihî figürler de bölgenin geçmişteki gücünü ve önemini vurgulamaktadır. Eğrigöz Kalesi, Kazıklı Voyvoda efsanesi ve Kont Drakula'nın hapsedildiği yer hikâyesi ile anılırken Gelinkaya, Melek Girmez Sokak gibi yerel efsaneler, Kütahya'nın zengin folklorik mirasını ortaya koymaktadır.

Kütahya'nın sahip olduğu benzersiz kültürel ve doğal mirasları, şehrin tarih boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yaptığını göstermektedir. Dünyadaki ilk toplu iş sözleşmesi, Fincancılar Esnafı Anlaşması adıyla 13 Temmuz 1766 tarihinde Kütahya'da imzalanmıştır. Bir diğer önemli miras ise dünyadaki en eski insan derisi kalıntılarına ev sahipliği yapan Tavşanlı Höyük'tür. Buna ek olarak Seyitömer, Aizanoi Antik Kenti de önem taşımaktadır. Şehirde, Germiyanogulları'na ait tek kitabe de yer almakta olup bu eser Anadolu'da Türkçe yazılmış en eski kitabelerden biridir. Kütahya, Osmanlı İmparatorluğu'na çeyiz olarak verilen ilk ve tek şehir olma özelliği de taşımaktadır. Kurtuluş Savaşı Dönemi'ne ait önemli tarihî ve kültürel değerlerden olan Şehit Sancaktar Mehmetçik Anıtı ve Mehmetçik Çamı Anıtı da önemli simgeleri oluşturmaktadır. Doğal mirasıyla da dikkat çeken şehir, Simav Yeniköy Peri Bacaları, en fazla bor rezervine sahip Emet ve ülkede gümüş çıkarılan tek yer olan Gümüşköy gibi arkeolojik ve jeolojik zenginlikleri ile de öne çıkmaktadır. Çini, seramik, cam, porselen, el dokuma halılar (Simav), Tepebaşı modeli üç etek, yaşayan insan hazinesi imzalı çini ürünleri, Hayme Ana bebeği ve iğne oyalı yazmalar gibi geleneksel simgeler Kütahya'nın folklorik değerleri arasında sayılmaktadır.

Mevlevilik kültürünün önemli bir merkezi olan Kütahya'da, Mevlevilik ritüellerinin de turizm faaliyetlerine entegre edilerek manevi bir turizm rotası geliştirilmesi önem arz etmektedir. Küpecik ve Kâbe Kâbe geleneği de bu manevi derinliğin bir parçasıdır.

Kütahya'da yer alan Kossuth Müzesi (Macar Evi), önemli tarihî yapılardan biri olup uluslararası çekicilik oluşturmaktadır. Özellikle 2024 yılının "Türk-Macar Kültür Yılı: Yüzyıllık Dostluk ve İş Birliği" temasıyla karşılıklı kültür yılı olarak kabul edilmesiyle iki ülke arasında var olan güçlü bağların kültürel iş birliği ile daha da ivme kazanacağı düşünülmektedir. Kütahya'daki Kossuth Müzesi de gelecek yıllardaki kültür yılı etkinliklerinde önemli bir yer tutacaktır.

Kütahya'da yerleşme tarihi ile de dikkati çeken Tavşanlı Höyük, kalp şeklindeki Neolitik yerleşimi ile turistik bir çekicilik unsuru oluşturmaktadır. Kazıları hâlen devam eden Synaus ve Ankyra Sidera Antik kentleri de önemli turistik destinasyonlardandır. Bu kültürel ve tarihî miraslar, Kütahya'nın köklü geçmişini ve derinliğini yansıtarak şehrin önemli bir turistik destinasyon ve aynı zamanda bir kültürel miras zengini olduğunu göstermektedir. Farklı dönemlerden günümüze gelen bu tarihî eserlerin, restorasyonu ve fonksiyonlaştırılması, şehrin kültürel turizmüne büyük katkı sağlayacaktır. Ayrıca UNESCO odaklı etkinlikler ve arkeolojik kazı çalışmalarının artırılması, Kütahya'nın uluslararası tanınırlığını artırmaya yönelik önemli adımlardan biri olacaktır.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P4 Germiyan Sokağını Bir Kültür Deneyim Merkezi Olarak Tasarlamak
- P6 Aizanoi Antik Kenti'nin Bölgede Cazibe Merkezi Olmasını Sağlamak
- P12 UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Kapsamında "Zanaat ve Halk Sanatları" Etiketini Korumak
- P13 Osmanlı Temalı Miras Eserlerini Etkin Tanıtmak
- P25 Kossuth Müzesi'ni (Macar Evi) Bir Stratejik Turizm Unsuru Olarak Değerlendirmek
- P45 Kuruluş ve Kurtuluş Temalı Sanat Eserleri Ortaya Çıkarmak

9.2. Termal Turizm

Termal turizm, belirli bir sıcaklıktaki mineral bakımından zengin doğal termal suların, çamurun ve buharın kullanıldığı, insan sağlığına fayda sağlayan tedavi yöntemlerinin sunulduğu turizm türüdür. Bu turizm türü, şifalı su kaynaklarının beden ve ruh sağlığı üzerinde iyileştirici etkilerinden yararlanmayı amaçlamaktadır.

Termal turizm, wellness turizminin bir alt dalı olarak kabul edilmekte ve bedensel, zihinsel rahatlama, güzellik ve tedavi amacıyla tercih edilmektedir. Bu turizm türü, termal su banyoları, çamur terapileri, inhalasyon tedavileri gibi çeşitli yöntemler aracılığıyla uygulanmaktadır.

Dünya genelinde termal turizm, özellikle Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da yaygın olarak tercih edilen bir sağlık turizmi biçimidir. Özellikle Türkiye, Almanya, Macaristan, Çekya, İtalya ve Japonya gibi ülkeler, zengin termal su kaynaklarına sahip olup bu alanda gelişmiş tesisleri ile uluslararası turistleri çeker. Termal tesisler, tıbbi tedavi yöntemleriyle entegre olup turistlere hem sağlık hem de dinlenme hizmetleri sunmaktadır. Japonya'daki Onsenler ve Macaristan'daki Budapeşte Kaplıcaları, dünyaca ünlü termal turizm destinasyonlarına örnektir. Termal turizm, günümüzde sadece sağlık amaçlı değil, aynı zamanda dinlenme ve yenilenme arayan bireylerin de ilgisini çeken bir turizm şekli hâline gelmiştir. Jeotermal sular, sağlık turizmi dâhil olmak üzere çeşitli alanlarda kullanılmakta ve dünya genelinde yeryüzüne çıkan jeotermal suların %25'i sağlık turizmi amacıyla değerlendirilmektedir (Büyük ve Akkuş, 2022).

Türkiye, sıcaklıkları 20-110 derece ve debileri 2-500 litre/saniye arasında değişen 1.000'den fazla jeotermal kaynağa sahip olup, kaynak zenginliği ve potansiyeli açısından dünyada ilk 5 ülke arasında yer almaktadır. Kaplıca kullanımı açısından ise Türkiye, Avrupada 3. sırada bulunmaktadır (Parlaktuna ve Dinçer, 2019). Bu avantaj, ülkenin jeolojik konumuna ve aktif Alp-Himalaya Dağ Oluşumu Kuşağı üzerinde bulunmasına dayanmaktadır. Türkiye genelinde yaklaşık 1.000 jeotermal kaynak tespit edilmiştir; toplamda var olduğu tahmin edilen termal kaynak sayısı ise 1.300, şifalı su kaynakları ise 2.000'in üzerindedir. Bu kaynakların %78'i Batı Anadolu'da, %9'u İç Anadolu'da, %7'si Marmarada, %5'i Doğu Anadolu'da ve %1'i diğer bölgelerde bulunmaktadır. Termal kaynakların %90'ı termal turizm, ısıtma ve endüstriyel uygulamalar için kullanılmakta, %10'u ise elektrik üretiminde değerlendirilmektedir. Küresel Sağlık Ekonomisi Raporu'na göre termal turizmi de kapsayan sağlık turizminde Türkiye, 2020 yılında 34,6 milyar dolarlık bir pazar hacmiyle dünya sıralamasında 20. ve Avrupada 9. sıradadır. Türkiye, sağlık turizmi amacıyla 4 ayrı Termal Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ile birlikte 26 ilde toplam 56 termal turizm merkezine sahiptir.

Kütahya, bulunduğu konum itibarıyla önemli jeotermal kaynaklar üzerinde yer almaktadır. Kütahya, toplam 6 adet termal turizm merkezi ile Türkiye'deki en fazla termal turizm merkezine sahip ilimizdir. Kütahya'nın Simav ilçesi, zengin jeotermal kaynaklarıyla Türkiye'nin termal turizm destinasyonları arasında önemli bir yere sahiptir. İlçede yer alan Eynal, Çitgöl ve Naşa kaplıcaları, özellikle yerli turistler tarafından tercih edilmekte ve romatizma, cilt hastalıkları ile kas-iskelet sistemi rahatsızlıkları gibi çeşitli sağlık sorunlarına iyi gelen, mineral bakımından zengin termal sularıyla tanınmaktadır.

Simav'daki termal tesisler, konaklama olanaklarının yanı sıra hamam, açık ve kapalı yüzme havuzları gibi çeşitli hizmetler sunarak ziyaretçilerin konforlu bir sağlık turizmi deneyimi yaşamalarına olanak tanımaktadır. Özellikle Eynal Kaplıcaları, modern yapısı ve sunduğu kapsamlı hizmetlerle dikkat çekmektedir. Termal turizm açısından yüksek bir potansiyele sahip olan Simav, kaplıcaları aracılığıyla en çok yerli turisti吸引layan ilçe konumundadır ve bu ziyaretlerden elde edilen gelir, bölge ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır. Ayrıca jeotermal enerji kaynaklarının seracılık faaliyetlerinde kullanımı, bölgenin tarımsal üretimine de olumlu etki yaparak yerel kalkınmaya destek olmaktadır. Kütahya'nın önemli termal kaynakları arasında yer alan Yoncalı, Türkiye'nin en şifalı ve eski termal kaynaklarından biridir. Bu bölge, tarihî ve kültürel zenginlikleri ile birlikte spor turizmi ile termal turizmin birleştirilmesi açısından büyük bir potansiyele sahiptir.

Bölgedeki mevcut tesislerin gelişimi için Yoncalı'da bulunan Çelik Hamamı'nın geliştirilmesi hem yerel hem de uluslararası turistler için çekim merkezi hâline gelmesi açısından oldukça önemlidir. Ayrıca çamur ban-

yosu için özel bir alan açılması planlanmakta olup bu da bölgenin termal turizm potansiyelini daha da artıracaktır. Bölgede önemli bir tesis olan Ilıca Harlek Tesis'i'nin yeniden canlandırılması ve çeşitli Esire Termal hikâyesi gibi kültürel hikâyelerin de turizm tanıtımında kullanılması son derece önemlidir. Bölgenin termal turizm potansiyeli oldukça fazla olsa da işletme yönetiminde çeşitli problemler bulunmaktadır. Kütahya, en fazla termal noktası olan bölge olma özelliğini taşıdığı için bu unsurların etkin bir şekilde değerlendirilmesi ve tanıtılması, bölgenin hem ekonomik hem de turistik açıdan gelişimine katkı sağlayacaktır.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P7 Murat Dağı'ndaki Termal ve Kayak Potansiyelini Değerlendirmek
- P14 Termal ve Sağlık Turizmi Potansiyelini Desteklemek
- P35 Kaplıcalarda Geleneksel ve Modern Masaj Hizmetlerini Geliştirmek
- P36 Tüm Kaplıca Merkezlerinde Çevre ve Peyzaj Düzenlemeleri Yapmak

9.3. Çini ve Seramik Başkenti

Kütahya ili için 2023 yılı sonu itibari ile hem istihdamda hem de dış ticarete çini ve seramik sektörünü kapsayan toprak ürünleri oldukça önemlidir. 2023 yılı SGK verilerine göre ildeki imalat sanayi istihdamının yaklaşık %30'u ilgili sektörlerde çalışmaktadır. İhracatta ise ilgili sektörler Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) 2023 yılı verilerine göre toplam ihracatın %50'sinden fazlasını oluşturmaktadır. Bu nedenle çini ve seramik il için önem taşımaktadır.

Kütahya, çini sanatındaki köklü geçmişi ve zengin kültürel mirasıyla öne çıkan, önemli bir şehirdir. Kütahya'daki çiniciliğin kökenleri, 16. yüzyıl sonlarına kadar uzanmaktadır. Bu dönemde, sarayın ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çini atölyeleri kurulmuş ve İznik'teki çiniciliğin gerilemesiyle Kütahya, çini üretiminde tek merkez hâline gelmiştir. 14. yüzyıldan itibaren önemli yapılar ve mezarlar üzerinde kullanılan renkli sırlı çiniler, Kütahya'nın mimari kimliğini oluşturmuştur. Kütahya'nın tarihsel ve sanatsal zenginliğini simgeleyen önemli eserlerden olan Çinili Camii, çini sanatının en güzel örneklerinden biri olarak hem yerli hem de yabancı ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. Ayrıca Kütahya'daki oteller ve diğer turistik işletmeler, çini temalı dekorlar kullanarak bu sanatı modern yaşamın bir parçası hâline getirmektedir. Kütahya, aynı zamanda Türkiye'nin en önemli porselen üretim merkezlerinden biri olarak tanınmaktadır. Şehir hem geleneksel çini sanatı hem de modern porselen üretimiyle zengin bir zanaat kültürüne sahiptir. Kütahya, şehirdeki gelişmiş çinicilik sanatı ile UNESCO'nun Yaratıcı Şehirler Ağı'na dâhil edilerek uluslararası platformda da tescillenmiştir.

Kütahya, porselen ve çini sektöründeki güçlü geçmişinin yanı sıra cam üretiminde de dünya genelinde 5. ve Avrupa'da 2. sırada yer alarak önemli bir potansiyele sahiptir. Cam sektöründeki bu üretim gücü, turizme katkı sağlama noktasında dikkate alınmalıdır. Özellikle, cam sanatını ve üretim sürecini ziyaretçilere tanıtabilecek bir cam deneyim merkezi oluşturulması hem yerel ekonomiye katkı sağlayacak hem de turistik çekiciliği artıracaktır. Bu merkezde, ziyaretçiler cam işçiliği süreçlerini izleyebilir, kendi tasarımlarını yapabilir ve cam sanatına dair interaktif bir deneyim yaşayabilir. Bu tür bir yaklaşım, Kütahya'nın kültürel ve endüstriyel mirasını turizmle entegre etme noktasında önemli bir adım olacaktır.

Kütahya'da UNESCO tarafından "Yaşayan İnsan Hazinesi" ünvanına layık görülen, üç önemli çini ustası bulunmaktadır. 2008 yılında bu ünvanı alan ve 2010 yılında vefat eden Sıtkı Olçar, geleneksel Kütahya çini motiflerini yaşatmada ve sanatın tanıtımında büyük bir rol oynamıştır. 2009 yılında ünvanı alan Mehmet Gürsoy ise çini sanatına hem yenilikçi hem de geleneksel bir yaklaşımla katkıda bulunmuş, sanatı zengin-

leştirmiştir. Son olarak, Hamza Üstünkaya da Kütahya çinisinin korunması ve gelecek nesillere aktarılması konusundaki çalışmaları ile “Yaşayan İnsan Hazinesi” olarak tanınmıştır. Kütahya’nın 2024 yılında Avrupa Seramik Rotası’na dâhil edilmesi, şehrin köklü çini ve seramik geleneğinin uluslararası platformda tanınırlığını artırarak kültürel mirasının korunması ve tanıtılmasına önemli bir katkı sağlamıştır. Bu üyelik, Kütahya’nın turizm potansiyelini güçlendirerek yerel sanatçıların ve zanaatkarların ekonomik sürdürülebilirliğini desteklemektedir. Avrupa’nın diğer seramik merkezleriyle kurulacak iş birliği, Kütahya’nın benzersiz el sanatlarının geleceğe taşınmasına yönelik stratejik bir fırsat sunmaktadır.

Şehirde yer alan Kütahya Çini Müzesi, Türkiye’de ilk ve tek çini müzesi olarak çini geleneğini geçmişten günümüze taşıyan, önemli bir kurumdur. Müzede 14. yüzyıldan itibaren üretilen nadide eserler yer almakta ve müzenin girişinde, son Germiyan beyi II. Yakup Çelebi’ye ait, Osmanlı Türkçesiyle yazılmış “dünyanın en büyük ikinci taş kitabesi” bulunmaktadır. Gök Şadırvan olarak da bilinen müzede 13 Temmuz 1766 yılında fincancı ustaları ile kalfalar arasında imzalanan tarihteki “İlk Toplu İş Sözleşmesi”nin metinleri de yer almaktadır. Çini sanatı, yalnızca kültürel mirası korumakla kalmamakta aynı zamanda bölge halkı için önemli bir geçim kaynağı olmaya devam etmektedir. Günümüzde, Kütahya çiniciliği hem yerli hem de uluslararası düzeyde büyük bir ilgi görmekte, ihraç malları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Yaklaşık 500’e yakın atölyede üretilen çiniler, zengin desen ve renk çeşitliliğiyle dikkat çekmektedir. Özellikle geçmişte sarı renk ve kiremit kırmızısı sadece Kütahya çinilerinde kullanıldığı için yöreye özgü bir tarz ortaya çıkmıştır. Çini temalı dekorların artması ve nitelikli hediyeliklerin üretilmesi, turizmde oldukça önem arz etmektedir. Kütahya çiniciliği, köklü bir geçmişe sahip olup, geleneksel ve modern üretim yöntemleriyle günümüzde de canlılığını korumakta ve zengin kültürel mirasın bir parçası olarak değerini sürdürmektedir.

Kütahya Turizm Master Planı’nda ilgili başlığı “doğrudan” destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P21 Çini Tasarımında Deneyim Atölyeleri Oluşturmak
- P26 Uluslararası Boyutta Çini Bienali Düzenlemek
- P27 Çini Temalı Turistik Tesisler İnşa Etmek
- P43 Tüm Festival ve Etkinliklerde Kütahya Çinisi Değerini Etkin Kullanmak
- P49 Yeni Kütahya Müzesi’nde Çini Ağırlıklı Sergileme Yapmak

9.4. Etkili Bir DYÖ Yapısı ve Bütünleşik Tanıtım

DYÖ genellikle kamu ve özel sektör iş birliğiyle kurulmakta ve temel faaliyetleri arasında yönetim, ürün geliştirme, tanıtım, etkinlik düzenleme ve bilgilendirme yer almaktadır. Ayrıca bu örgütler eğitim, araştırma ve finansman sağlama gibi destek faaliyetleri ve destinasyon kaynaklarının sürdürülebilirliğini sağlamak için paydaşlar arasında koordinasyonu da gerçekleştirmektedir.

Dünyada turizm sektörünün önem kazanmasıyla birlikte destinasyonlar, rekabet avantajı sağlamak amacıyla çeşitli organizasyon yapıları geliştirmiştir. Avrupa ve Amerika’da pek çok destinasyon, DYÖ’ler aracılığıyla verimliliği ve rekabet gücünü artırmayı hedeflemektedir. UN Tourism tarafından tanımlanan DYÖ’ler, destinasyonların imajını, markasını ve konumunu yöneten, pazarlayan ve yönlendiren, kâr amacı güden veya gütmeyen profesyonel kuruluşlardır. Bunlar farklı organizasyon yapıları ile faaliyet göstermektedir. Örneğin Ulusal Turizm Örgütleri (UTÖ), ulusal düzeyde kamu kurumu olarak destinasyon yönetimi, pazarlama ve tanıtımından sorumludur. Bölgesel Turizm Örgütleri (BTÖ) ise belirli bir bölgeye yönelik yönetim ve pazarlama çalışmalarını yürütmekte, yerel paydaşlar ile hükümet arasındaki iletişimi sağlamaktadır. Kongre ve ziyaretçi büroları da belediyeler ve ticaret odaları önderliğinde kurulan, daha küçük çaplı destinasyonların

yönetimini ve pazarlamasını gerçekleştiren organizasyonlardır. Etkili bir DYÖ yapısı ve bütünleşik tanıtım alanı, destinasyonların sürdürülebilir turizm gelişimini desteklemekle kalmayıp, aynı zamanda rekabet avantajı elde etmelerine de yardımcı olmaktadır. Bu çerçevede, paydaşların etkin katılımı ve iş birliği, destinasyonların başarısında belirleyici bir faktördür.

Kütahya'nın DYÖ yapısının geliştirilmesi için dijital iletişim ve erişilebilirlik faaliyetlerinin başlatılması gereklidir. Bu, destinasyonların tanıtımını güçlendirecek ve potansiyel ziyaretçilerle daha etkin bir şekilde iletişim kurmalarını sağlayacaktır. Örneğin, şehir tanıtım portallarının altyapısının geliştirilmesi hem ziyaretçilerin bilgiye kolay erişimini sağlayacak hem de destinasyonun dijital varlığını güçlendirecektir. Kütahya, tarihî ve kültürel zenginlikleri ile öne çıkan bir destinasyon olmasının yanı sıra dijital iletişim ve erişilebilirlik faaliyetlerini başlatarak modern turizm anlayışına da sahiptir. Kütahya'nın turistik faaliyetlerinin birbirine entegre edilmesi ve yönetişiminin sağlanması oldukça önemlidir. Örneğin, termal ve sağlık turizminin spor turizmi veya kış turizmi ile birlikte pazarlanması, turistlere yönelik alternatiflerin artmasını sağlayacaktır. Aynı zamanda Aizanoi Antik Kenti'nin etkin tanıtımı ile bu bölgenin cazibe merkezi hâline gelmesi için stratejiler geliştirilmektedir. Etkili turizm aktörlerinin, influencerların katıldığı tanıtım turları düzenleyerek Kütahya'nın doğal ve kültürel zenginliklerini daha geniş kitlelere ulaştırılması mümkündür. Bu kapsamda, Kütahya'nın turizm potansiyelini artırmak için gerçekleştirilen tüm çalışmalar, şehrin sürdürülebilir turizm hedefleri doğrultusunda önem taşımaktadır.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P1 Turizm Yatırımlarına Planlı Destek Sağlamak
- P18 Ortak Karar Alma Kültürü Geliştirmek
- P22 Kütahya'ya Özgü Kent Kimliği ve İmajı Oluşturmak
- P51 Arkeolojik Kazı Etkinliklerini Artırmak

9.5. Hizmet Kalitesi ve Turizm Bilinci

Bir mal veya hizmetin kalitesi denildiğinde, müşteri gereksinimlerinin tam olarak karşılanması, zamanında üretilip teslim edilmesi ve uygun bir fiyat sunulması gibi özellikler ön plana çıkmaktadır. Literatürde kalite "mal veya hizmetin sağladığı mükemmelliğin derecesi" olarak tanımlanmaktadır. Hizmetler soyut nitelikte olduğu için hizmet kalitesi de soyut bir yapıya sahiptir; bu nedenle "algılanan hizmet kalitesi" terimi literatürde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Turizm sektörü için gerekli temel elemanlardan biri olan insan faktörü, turizm planlamaları içerisinde en önemli yerdedir. Turizm bir hizmet sektörü olduğundan sunulan hizmetin kalitesi turistler açısından önemlidir. Turizm bilincinin artırılması ve nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, sektördeki rekabeti güçlendirirken aynı zamanda turizm destinasyonlarının sürdürülebilirliğini de destekler. Bu nedenle, turizm alanında eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve etkili bir şekilde uygulanması büyük önem taşır. Nitelikli insanların sektördeki rolü hem ekonomik büyümeyi destekler hem de toplumların sosyal ve çevresel sorumluluklarını yerine getirmelerine yardımcı olur.

Kütahya'da turizm bilinci ve hizmet kalitesi, bölgenin turizm potansiyelinin geliştirilmesi için kritik öneme sahiptir. Öncelikle tur rehberlerinin sayısının artırılması ve sonrasında eğitilmesi, Kütahya konusunda uzman hâle getirilmesi, ziyaretçilere yerel kültür, tarih ve doğal güzellikler hakkında doğru bilgi sunarak ziyaretçilerin deneyimlerini zenginleştirecektir. Bu eğitimler, rehberlerin Kütahya'nın özgün özelliklerini etkili bir şekilde tanıtmasını sağlayarak bölgenin turizm değerinin artmasına katkıda bulunacaktır. Ayrıca Kütah-

yağdaki termal ve hamam işletmeleri için personel yetiştirecek kursların düzenlenmesi, hizmet kalitesinin artırılması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu kurslar, personelin hizmet standartlarını yükseltirken aynı zamanda geleneksel Türk hamamı kültürünü ve termal sağlık hizmetlerini daha iyi sunmalarına olanak tanıyacaktır. Ayrıca turistlere yönelik hizmet kalitesini artırmak için otoparklar ve genel ihtiyaç ünitelerinin yapılması da gereklidir. Ziyaretçilerin konforunu sağlamak, turizm deneyimlerini olumlu yönde etkileyen unsurlardandır. Ayrıca ilçeler arası ve şehir içi ulaşımın geliştirilmesi, Kütahya'nın farklı bölgelerinin erişilebilirliğini artırarak turistlerin daha fazla yer keşfetmelerine olanak tanıyacaktır. Kaplıcalarda sunulan geleneksel ve modern masaj hizmetlerinin geliştirilmesi, termal ve sağlık turizminin kalitesini yükseltmek açısından önemlidir. Sonuç olarak Kütahya'da turizm bilincinin artırılması ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi, bölgenin sürdürülebilir turizm potansiyelinin gerçekleşmesi için elzemdir. Bu süreç, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, altyapının geliştirilmesi ve sunulan hizmetlerin çeşitlendirilmesi ile desteklenmelidir.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P44 Nitelikli Turizm Personeli Yetiştirmek ve Sürdürülebilir Hizmet Anlayışı Benimsemek

9.6. Mevcut ve Yeni Pazarlar

Pandemi sonrası dönemde turizmde çeşitli yeni trendler ve pazarlar ortaya çıkmıştır. Turizm gelirleri incelendiğinde hem dünyada hem de ülkemizde termal turizmi pazarının dikkat çekici bir şekilde yükseldiği görülmektedir. Bunlardan bir diğeri, sürdürülebilir ve yenileyici seyahat olmuştur. Gezinler, çevreye, topluma ve ekonomiye fayda sağlayan, doğaya saygılı ve sorumlu seyahat deneyimlerine yönelmektedir. 2030 yılına kadar sürdürülebilir turizmin norm hâline gelmesi beklenmektedir. Bununla birlikte turistler yerel bağlantılar kurmayı ve daha otantik, kültürel olarak zengin deneyimler yaşamayı tercih etmektedir. Daha az ziyaret edilen yerler ve sezon dışında seyahat trendi de yükselmektedir; bu sayede turistler, kalabalıklardan uzak, sakin ve daha kişisel deneyimler yaşama imkânı bulmaktadır. Çoklu destinasyon ve çoklu aktivite gezileri, özellikle maceraperest gezginler için popüler hâle gelirken çok kuşaklı seyahatler, ailelerin birlikte kaliteli zaman geçirme amacıyla bir araya geldiği tatilleri kapsamaktadır. Aynı zamanda, iş seyahatlerinin eğlence ile birleştirildiği bleisure seyahatin de giderek yaygınlaştığı görülmektedir.

Türkiye'nin turizm gelirlerinin farklı kategorilerdeki performansı, 2003-2022 yılları arasında sağlık turizminin dikkat çekici bir şekilde öne çıktığını göstermektedir. Bu dönemde sağlık turizmi gelirleri, 14 kat artarak en hızlı büyüyen gelir türü olmuştur. 2003 yılında toplam turizm gelirleri içinde %1,1 olan sağlık turizmi payı, 2022 yılında %4,5'e yükselmiştir. Bu durum, Türkiye'nin sağlık altyapısındaki gelişmeler, medikal hizmetlerin kalitesi ve uygun maliyetli tedavi imkânlarıyla -sağlık turizminde özellikle son yıllarında- önemli bir cazibe merkezi hâline geldiğini göstermektedir.

İl bazında bakıldığında, Kütahya'ya İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerden ayrıca Afyonkarahisar, Eskişehir, Bursa ve Uşak gibi komşu illerden turist gelmektedir.

Yabancı turistler açısından bakıldığında ise termal kaplıcalar ve tarihi kültürel mekânlar Avrupalı turistleri çekmektedir. Başta Almanya, Hollanda, Fransa ve Avusturya'dan Avrupalı turistler gelmektedir. Türkiye'nin tarihi ve kültürel özelliklerini keşfetmek isteyen başta Japonya, Güney Kore ve Çin olmak üzere çeşitli Uzak Doğu ülkelerinden de Kütahya'ya turist gelmektedir. Termal turizm Katar, Suudi Arabistan ve Kuveyt gibi Orta Doğulu turistlerin de dikkatini çekmiş durumdadır.

Mevcut durumu geliştirmek ve yeni pazarlar kazanabilmek için turizm bölgelerine göre bir değerlendirme yapılabilir. Özellikle Orta Doğu ülkelerinin önemli bir pazar olduğu anlaşılmaktadır. Orta Doğu ülkeleri için sağlık turizmi, özellikle termal turizm, dinî ve inanç turizmi potansiyeli ile bütünleştirilerek pazarlama yapılmalıdır. Yine Orta Doğu bölgesi için doğal güzelliklerinin değerlendirilmesi, doğa ve yayla turizmi, gastronomi ve termal turizm bütünleştirilmesi Kütahya'nın pazar payını artırmasını destekleyecektir.

Avrupa ülkeleri için sağlık turizmi önemli çekiciliktir. Özellikle kuzey ülkeleri için termal turizmde yaşlı ve engelli turizmi ile öne çıkılabilir. Avrupa ülkelerinin sağlık güvenlik ve sigorta sistemleri, vatandaşlarının yurt dışında termal alanlarda konaklamalarını ve tedavilerini desteklemektedir. Bu nedenle Kütahya, termal tesislerin ikili anlaşmalar yapması, başta sağlık görevlileri olmak üzere yabancı dil bilen personeli bünyesine alması ile rakipsiz ve uzun süre konaklayan ziyaretçilerin geldiği bir il olma potansiyeli taşımaktadır. Yine Avrupalı turistler için gastronomi, tarih, kültür, yayla ve ekoturizmin sağlık turizmi ile bütünleştirilmesi Kütahya'nın çekiciliğini artıracaktır. Uzak Doğu ülkeleri için doğa ve el sanatları başta olmak üzere yerel kültür, mevcut pazarı genişletecektir. Frigya tarihî coğrafya bölgesinde jeomorfolojik ve jeolojik özelliklerden kaynaklı Frig izleri bulunmaktadır. Volkanik tüf yapısı nedeniyle kolay işlenebilir kayalara sahip olan vadi, aynı zamanda peri bacalarını andıran doğal oluşumları ve etkileyici manzaralarıyla dikkati çekmektedir. Tarihi boyunca hem yerleşim alanı hem de dinî ve kültürel bir merkez olarak kullanılmıştır. Frig Vadisi'nin Kütahya ayağı, Çavdarhisar, Ovacık ve çevresindeki kaya mezarları, oyma yapılar ve doğal güzelliklerle dikkati çeker. Özellikle Aslanlı Mağara ve çevresindeki Frig yerleşim alanları, bölgenin tarihine ışık tutan, önemli eserlerdir.

Kütahya, tarih boyunca farklı inançlara sahip medeniyetlere ev sahipliği yapmış zengin bir geçmişe sahiptir. Bu kültürel çeşitlilik, inanç turizmi açısından büyük bir potansiyel sunmaktadır. Özellikle, şehirdeki tarihi camiler, türbeler, kiliseler ve diğer dini yapılar, farklı inanç gruplarından turistlerin ilgisini çekebilecek niteliktedir. İnanç turizmi kapsamında, Kütahya'nın bu çok kültürlü yapısını tanıtıcı etkinlikler ve tematik rotalar oluşturularak, şehir hem yerli hem de yabancı turistler için bir çekim merkezi haline getirilebilir.

Kütahya'nın turizm potansiyelini artırmak ve yeni pazarlar yaratmak amacıyla çeşitli stratejik adımlar atılabilir. Öncelikli olarak yol üstü tesisçiliğinin ve mola noktalarının geliştirilmesi, şehri ziyaret eden turistlere daha konforlu bir seyahat deneyimi sunarak Kütahya'nın cazibesini artırabilir. Bununla birlikte, Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nda uçuş ve giriş-çıkış saatlerinin düzenlenmesi, bölgeye ulaşımı daha kolay ve planlanabilir hâle getirerek turizm hareketliliğini destekleyebilir. Doğu Ekspresi ve Mavi Ege Turistik Ekspresi gibi demir yolu projeleri ile Kütahya'nın tren hatlarına entegrasyonu sağlanabilir. Ayrıca şehrin hızlı tren ağlarına ve otoyollara dâhil edilmesi ile Kütahya, ulaşımın kolaylaşmasını sağlayarak turistik destinasyonlar arasında önemli bir merkez hâline gelebilir. Murat Dağı'nda termal ve kayak faaliyetlerinin bir arada sunulması, doğa turizmi meraklılarını ve macera arayan turistleri bölgeye çekecektir. Bu yeni pazarlar, Kütahya'nın turistik cazibesini artıracak ve sürdürülebilir turizm gelişimini destekleyecektir.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P10 Spor Turizmi İçin Alternatif Destinasyon Olmak
- P11 Komşu ve Çevre Destinasyonlarla Etkili İş Birliği Kurmak
- P31 Sıcak Hava Balon Destinasyonu Yaratmak

9.7. Ekoturizm ve Açık Alan Rekreasyon Turizmi

Ekoturizm, yerel topluluklara fayda sağlayan, halkın sosyoekonomik açıdan aktif katılımını teşvik eden ve ziyaretçilerin olumsuz etkilerinin en aza indirildiği bir seyahat biçimi olarak tanımlanmaktadır. Bu turizm türü, koruma çabalarını destekleyerek geçmiş ve günümüzdeki kültürel zenginlikleri ön planda tutarken

bozulmamış doğal alanlarda çevre dostu bir şekilde seyahat etme imkânı sunar. Ekoturizm, doğanın değerini anlamak ve bu değerlerden keyif almak amacıyla gerçekleştirilen duyarlı ziyaretleri kapsamaktadır. Ekoturizm kavramında, yeşil turizm, alternatif turizm, doğa turizmi, macera turizmi, kültürel turizm gibi terimler kullanılmaktadır.

Dünyada ekoturizm destinasyonlarının birçoğu tropikal bölgelerden, ada ülkelerinden, dağlık bölgelerden oluşan, az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde yer almaktadır. Ekoturizm, çoğunlukla sanayi tarafından kullanılmamış ve doğası bozulmamış ülkelerde gelişmektedir. Örneğin, Kosta Rika, Belize ve Kenya doğal güzellikleri sayesinde ekoturizmin öncüsü sayılan ülkeler arasındadır. Önemli ekoturizm bölgeleri arasında Orta ve Latin Amerika, Karayipler, Pasifik Adaları, Güneydoğu Asya ve Afrika gibi yerler bulunur. Özellikle Kenya, Ruanda, Nepal ve Kosta Rika gibi ülkeler, ekoturizmden önemli döviz girdileri sağlamaktadır. Gelişmiş ülkelerden Amerika ve Kanada da önemli ekoturizm destinasyonları arasındadır. 2024 yılında ekoturizm pazar gelirinde en yüksek payın doğa ve yaban hayatı turizm türüne ait olduğu bilinmektedir. Ekoturizm için küresel pazar büyüklüğü 2024 yılında 271 milyon ABD dolarıdır. Küresel ekoturizm pazarının 2024-2031 yılları arasında %12,00 bileşik yıllık büyüme oranıyla önemli ölçüde genişlemesi beklenmektedir (Precedence Research, 2023).

Türkiye’de ekoturizm ile açık alan rekreasyon ve turizmüne yönelik faaliyetler, 2000’li yıllardan itibaren yaygınlaşmaya başlamıştır. Devlet Planlama Teşkilatının Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planı’nda “ekoturizmi geliştirmek amacıyla korunan alanların yaygınlaştırılacağı” ve “ekoturizm ile ilgili yönlendirme faaliyetlerinin sürdürüleceği” ifadeleri yer almıştır. Bakanlıklar (T. C. Tarım ve Orman Bakanlığı, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı) bünyesinde yürütülen proje ve faaliyetlerin yanı sıra süreç içinde kurulan derneklerin (2002 Ekoturizm Derneği, 2003 Küre Dağları Ekoturizm Derneği gibi) çalışmaları da ekoturizm konusunda farkındalığın artmasına yol açmıştır.

Enne Barajı, Kütahya şehir merkezine yakın konumda olup, 1973 yılında sulama ve taşkın koruma amacıyla yapılmıştır. Son yıllarda ise baraj gölü çevresi doğa ve piknik alanı olarak kullanılmaktadır ve yerel halkın hafta sonu tatili için popüler bir destinasyon hâline gelmiştir. Göl çevresi doğal güzellikler, yeşil alanlar ve göl manzarasıyla doğaseverler için cazip bir ortam sunmaktadır. Ayrıca baraj, kamp ve balıkçılık gibi doğa aktiviteleri için de ideal bir alan oluşturmaktadır.

Emet Krater Gölü, Kütahya’nın Emet ilçesinde bulunan ve volkanik bir patlama sonucu oluşmuş bir krater gölüdür. Göle ulaşım biraz zahmetli olsa da eşsiz krater yapısı ve çevresindeki doğası ile dikkat çekici bir doğal oluşumdur. Göl, Kütahya’nın doğal turizm alanları arasında sayılabilecek niteliktedir. Gölün etrafında yürüyüş yolları, kuş gözlemleme alanları ve manzara izleme noktaları gibi düzenlemeler yapılmasıyla daha fazla ziyaretçi çekilebilir.

Her iki göl de yayla turizmi potansiyeline sahiptir. Özellikle Enne Barajı’nın merkezî konumu, Kütahya’ya gelen turistler için kolay bir ulaşım imkânı sunmaktadır. Baraj çevresinde yürüyüş parkurları, kamp alanları ve doğa sporlarına yönelik düzenlemeler yapılmasıyla daha geniş bir turistik ilgi alanı yaratılabilir. Emet Krater Gölü ise zorlu doğası nedeniyle macera ve doğa sporları sevenler için özel bir destinasyon olarak geliştirilebilir.

Simav Gölcük Yaylası, Simav ilçesinde, 1450 metre rakımda yer alan bir ekoturizm destinasyonudur. Yayla, krater gölü çevresindeki doğal orman dokusu, temiz havası ve kamp, doğa yürüyüşü gibi sürdürülebilir turizm etkinliklerine uygun yapısıyla öne çıkmaktadır.

Kütahya, ekoturizm açısından zengin bir flora ve faunaya sahiptir. İlde çeşitli doğal çekicilikler bulunmaktadır; bunlar arasında Türkiye'nin en yaşlı kestane ağacının Kütahya'da yer alması, Domaniç'te bulunan endemik karaçam türü topçam ve yine endemik bir kurbağa türü öne çıkmaktadır. Ayrıca yüz ölçümüne göre en fazla ormanlık alana sahip iller arasında dokuzuncu sırada yer alan Kütahya, çevresel değerlerini ekoturizm odaklı kullanarak yerel ekonomiye katkıda bulunma potansiyeline sahiptir (Orman Genel Müdürlüğü, Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü, 2023). Şehrin termal kaynakları, ormanlık alanları, jeolojik ve jeomorfolojik yapısı çeşitli ekoturizm rotaları oluşturmak için uygun yapıya sahiptir. Açık alan rekreasyon turizmi bakımından Kütahya'nın sıcak hava balonlarıyla yapılacak turlar için önemli bir potansiyeli vardır. Aynı zamanda bölgede uygun kamp ve karavan noktaları, Domaniç Göç Yolu'nun ekoturizm odaklı bir rota olarak kullanılması şehre doğal bir çekicilik katmaktadır. Ekoturizm anlayışı ile termal kaynakların, doğal yürüyüş parkurlarının ve biyolojik çeşitliliğin korunarak değerlendirilmesi ve turizme kazandırılması önemli bir adım olacaktır. Bölgede Frig Vadisi ve Murat Dağı gibi alanlar, ekoturizm aktiviteleri için ideal olup doğa yürüyüşleri, kuş gözlemi, fotoğrafçılık ve kamp gibi etkinlikler için elverişlidir. Kütahya'nın yerel kültürü, tarımsal faaliyetleri ve ekolojik üretim potansiyeli de ekoturizmi zenginleştirerek doğayla uyumlu bir turizm modeli oluşturulmasına katkıda bulunabilir. Bu yaklaşım hem bölgenin ekonomik kalkınmasını destekleyecek hem de doğal ve kültürel mirasın korunmasını sağlayacaktır.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P8 Emet Krater Gölü'nü Eko-Deneyim Merkezi Hâline Getirmek
- P37 Enne Barajı Tabiat Parkı'nda Rekreatif Alanları Çoğaltmak
- P39 Bisiklet Rotalarını Ortaya Koymak

9.8. Yayla Turizmi

Yaylalar, yılın belirli dönemlerinde hayvancılık, tarım veya turizm gibi geçim sağlama faaliyetlerinin yapıldığı ya da serinlemek ve dinlenmek amacıyla gidilen, köylerden uzak ancak sosyoekonomik olarak köyle bağlantılı alanlardır. Genellikle ortak mülkiyete sahip olan bu yerler, köyün geçim sahasına ek bir bölüm olarak da değerlendirilir.

Dünyada özellikle Covid-19 sonrasında doğaya yönelimin artması, yayla turizmine ilginin de artması şeklinde etki yapmıştır. Dünyada yayla turizminin sağlık turizmi ile bütünleşik olarak arz edildiği destinasyonlar da söz konusudur. Özellikle yüksek rakımlarda temiz hava, doğal kaynak suları ve şifalı sular bütünleştirilerek ziyaretçilere hem fiziksel hem de zihinsel rahatlama deneyimleri sunulmaktadır. İsviçre ve Avusturya gibi ülkeler yayla turizmini sağlık turizmi ile entegre ederek turistik deneyimleri zenginleştirmiştir. Asya, Afrika ve Güney Amerika ülkeleri ise kırsal yaşamın hâkim olduğu bölgelerde yerel halkların yaşam tarzlarını, el sanatlarını ve geleneksel mutfağı, düzenledikleri yerel festivallerle ziyaretçilere özgün deneyim fırsatları olarak sunmaktadır.

Yayla turizmi açısından Avrupa kıtası popüler bir turizm bölgesidir. Avrupa'nın dağlık bölgelerinde özellikle İsviçre Alpleri, Fransa'nın Pirene Dağları ve İtalya'nın Dolomitler Bölgesi'nde turistlere yürüyüş, bisiklet, doğa sporları ve yerel kültürle iç içe tatiller sunulmaktadır. Alpler'de, sağlık turizmi ve doğal şifalı sıcak su bulunmayan yerlerde bile spa-wellness birleştirilmiştir. Asya kıtasında ise Himalayalar, Hindistan, Nepal ve Bhutan hem doğa sporları hem de kültürel turlar ile yayla turizminde popüler destinasyonlar sunar. Ayrıca Asya kıtasında yayla turizmi, dinî turizm ve spiritüalizm ile bütünleştirilmiştir. Gürcistan, Azerbaycan ve Ermenistan, Kafkas Dağları'nın güzelliğini doğa ve yayla turizmiyle, ayrıca yöresel kültür ile entegre ederek

öne çıkaran ülkelerdir. And Dağları; Güney Amerika kıtasına, özellikle Peru, Bolivya ve Şili'nin dağ köylerine doğa yürüyüşleri ve dağ kültürü ile yayla turizmi olanağı sunmaktadır. Ayrıca Machu Picchu ve İnka yolları Antik Dönem'e ilişkin deneyimler yaşamak isteyen ziyaretçiler arasında popüler mekânlar olarak tercih edilmektedir. Yayla turizminin doğa ve safarinin birleştirildiği Afrika kıtasında, özellikle Etiyopya ve Güney Afrika popüler ülkelerdir.

Yaylacılık, Türkiye'de en hızlı kabuk değiştiren ekonomik faaliyetlerden biridir. Turizm faaliyetleri, başta hayvancılık olmak üzere diğer ekonomik faaliyetlerin önüne geçmiş ve diğer ekonomik faaliyetler turizmin destekleyicisi durumuna dönüşmüştür. Yayla turizmi genellikle yaz mevsiminde, dağlık bölgelerde, genellikle yüksek rakımlı yaylalarda, serin ve ferah olan ortamda, temiz hava ve doğal güzelliklerle birlikte kırsal hayatın, özellikle yöresel kültür ve yaşam tarzının deneyimlendiği bir turizm çeşididir. Yayla turizminin küresel eğilimi; doğal alanların korunması, yerel halkın geçimine katkı sağlanması ve düşük çevresel etki ile kırsal alanların geleceğini güvence altına almaya katkı sağlanması şeklindedir. Özellikle modern yaşamın hızından uzaklaşmak isteyen turistler için cazip bir turizm türüdür. Yayla turizmi ekoturizm ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle yaylaların çevre dostu ortamlarının olması beklenir. Bazı yaylalarda geleneksel olarak düzenlenen şenlik ve festivaller; halk dansları, yerel müzikler ve yarışmalarla ziyaretçiler ve yerel halk arasında etkileşimin artırıldığı rekreasyon etkinlikleri olarak değerlendirilebilir. Bu etkinlikler aynı zamanda yaylanın tanıtım faaliyeti açısından da etkilidir. Yayla turizmi ziyaretçilere temiz hava ile klimatizm ile sağlamlık etkisi sunarken doğa ile iç içe olmak ruhsal açıdan da rahatlamaya katkı sağlar. Yerel halk için ise ek gelir kaynağıdır. Yerel halk ziyaretçilere konaklama, yeme-içme hizmetleri sunabilir.

Türkiye'de yayla turizmi denildiğinde doğal manzaraları, sisli tepeleri, ormanları, yayla evleri ve yer yer şifalı termal suları ile Karadeniz Bölgesi yaylaları öne çıkmaktadır. Özellikle Ayder Yaylası (Rize), Pokut Yaylası (Rize), Perşembe Yaylası (Ordu) önemli destinasyonlardır. Akdeniz Bölgesi yaylalarında ise ziyaretçiler için en önemli güdü, sıcağın kaçma isteğidir. Bu bölgede Saklıkent Yaylası (Antalya) ve Feslikan Yaylası (Antalya) öne çıkmaktadır. Ege Bölgesi'nde yayla turizmi gelişme aşamasındadır. Ege Bölgesi'nde yayla turizmi gelişme potansiyeli gösteren iller İzmir, Muğla, Aydın ve Kütahya'dır.

Kütahya, yayla turizminin geliştirilmesi için elverişli yer şekillerine sahiptir. Yayla turizmi potansiyeli barındıran yerlerin başında Murat Dağı Yaylası gelir. Kütahya ile Uşak arasında yer alan Murat Dağı Yaylası, kayak ve kış turizmi, termal turizm, sağlık turizmi ve yayla turizmi bütünleşmesine uygun olanaklar sunmaktadır. Emet Yaylası, Simav Yaylası, Kışır Yaylası, Şaphane Dağı Yaylası, Domaniç Yaylaları, Ovacık Yaylaları (Tavşanlı ilçesi), Gediz Yaylaları ve Sofça, Kocayayla, Topuk Yaylası, Çamlık ve Sudöşge Yaylaları doğa yürüyüşleri, fotoğrafçılık, bisiklet turları piknik ve kamp olanakları sunar. Gediz Yaylaları da termal turizm ile bütünleştirilebilir. Zafertepe Çalköy Göleti Altıntaş ilçesinde yer almaktadır. Kütahya merkeze 60 km mesafede olan gölet, Büyük Taarruz ve Dumlupınar Savaşı'nın geçtiği alanlara çok yakındır. Tarihi öneme sahip bir alanda bulunan gölet, piknik, doğa yürüyüşleri ve balıkçılık için uygundur.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P29 Sürdürülebilirlik Felsefesine Uygun Kamp-Karavan Noktalarını Tespit Etmek
- P30 Yamaç Paraşütü Noktaları Geliştirmek

9.9. Marka Etkinlikler ve Festivaller

Destinasyon markalaşması, bir bölgenin turistlere kendini farklılaştırarak tanıtması ile turistlerle duygusal bağlar kurmayı amaçlayan ve çekici hâle getirilmesini sağlayan bir süreçtir. Özellikle festivaller, turizm sezo-

nunu uzatmak, bölgeye yeni gelir kaynakları yaratmak ve destinasyonların çekiciliğini artırmak için önemli bir araçtır. Festivaller, bireysel ve toplumsal kimliğin bir parçası olarak toplum, kültürel çevre ve bireyler arasındaki bağları güçlendiren ve belirli dönemlerde gerçekleştirilen toplumsal kutlamalar olarak ifade edilmektedir. Toplumun sosyal normlarının ve değerlerinin bir ifadesi olarak görülmekte olup aynı zamanda ekonomik, sanatsal, kültürel ve sosyal açıdan yakınlaşma sağlayarak tanıtım amaçlı düzenlenmektedir. Festivaller, bir ülkenin ya da topluluğun tarihini, dünya görüşünü ve sosyal-kültürel kimliğini yansıtan temalı kutlamalar olarak da tanımlanabilir. Festival turizmi, festival dönemlerinde dışarıdan insanların festival bölgesine gelmesini sağlayarak düzenlendikleri şehirleri marka hâline getirmektedir.

Dünyada marka etkinliklere dönük talep hızla büyümektedir. Küresel etkinlik turizmi pazarının büyüklüğünün 2024 yılında 1,63 trilyon dolara ulaşması tahmin edilmektedir (Future Market Insights, 2024). Rio Festivali, Berlin Film Festivali, Cannes Film Festivali gibi önemli faaliyetler bulundukları şehri marka hâline getirmiştir. Festivaller, çok sayıda turisti çekerek ve bölgesel ekonomileri etkileyerek etkinlik turizminin temel unsurları hâline gelmiştir ve artan küreselleşme ve seyahat erişilebilirliği ile birlikte yeni kültürel ve eğlence deneyimleri arayanlar için çekici unsur hâline gelmiştir.

Kentlerin kalkınmasında önemli bir etkiye sahip olan festivallerin müzik, gastronomi, kültür, dans, film vb. gibi pek çok çeşidi bulunmaktadır. Türkiye’de en çok turist çeken festivallere örnek olarak Mevlâna Şenlikleri, Uluslararası İstanbul Film Festivali, Uluslararası İzmir Festivali, Antalya Uluslararası Film Festivali, Uluslararası Bodrum Bale Festivali ve Uluslararası İstanbul Caz Festivali verilebilir. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 Stratejik Planı’nda, her yıl bir şehrin “Kültür Turizmi Kenti” olarak belirlenmesi hedefi, iç ve dış turizmde kültür turizmi hareketlerini artırma amacını taşımaktadır.

Kütahya, zengin kültürel mirası ve tarihî değerleri ile marka etkinlik ve festivaller açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Bu bağlamda, Gezek kültürü, Küpecik ve Kâbe Kâbe geleneği gibi yerel unsurların marka gece eğlencesi olarak tanıtılması şehrin turizm potansiyelini artırabilir. Geleneksel hâle getirilen Aizanoi Kısa Film Festivali hem Aizanoi Antik Kenti’nin tanıtımında hem Kütahya ilinin tanıtımında öne çıkan etkinliklerdendir. Bunun yanı sıra Ezop Masalları gibi kültürel öğelerin etkinliklerde yer alması, şehrin kültürel kimliğini güçlendirecektir. Aizanoi Antik Kenti’nin Kütahya’nın cazibe merkezlerinden biri olması yolunda önemli adımlar atılmaktadır. Bu antik kent, turistik etkinliklerin düzenlenmesiyle hem yerli hem de uluslararası turistlerin ilgisini çekmektedir. Ayrıca burada büyük bir etkinlik alanının planlanması, şehrin farklı etkinliklere ev sahipliği yapma kapasitesini artıracaktır. Festival ve etkinliklerde çini, cam, porselen ve el sanatlarının etkin kullanımının geliştirilmesi için yaratıcı ürünlerin tasarlanması gerekmektedir. MinyaKütahya Tematik Parkı’nın inşa edilmesi, tiyatro ve sinema salonlarının açılması, Kütahya’nın marka etkinlik ve festival potansiyelini artırarak şehrin ulusal ve uluslararası alanda tanıtımına önemli katkılar sağlayacaktır.

Kütahya Turizm Master Planı’nda ilgili başlığı “doğrudan” destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P3 Frig Vadisi Rotalarını Etkinlikler ve Festivallerle Canlandırmak
- P20 “Kuruluş’tan Kurtuluş’a” Temalı Millî Bayramları da Kapsayacak Marka Etkinlikler/Festivaller Düzenlemek
- P40 Gastronomi ve Yerel Ürünler Temalı Marka Etkinlikler/Festivaller Yaratmak

9.10. Akıllı Destinasyon

Akıllı destinasyon kavramı, turistik alanların sürdürülebilir kalkınmasını destekleyen, yenilikçi ve yüksek teknolojiye dayalı bir altyapı üzerine kurulmuş, herkese erişilebilir olan ve hem yerel sakinlerin yaşam ka-

litesini hem de turistlerin deneyim kalitesini artırmayı hedefleyen bir destinasyon türüdür. Bu tür alanlar, mevcut akıllı altyapıyı kullanarak, fiziksel alanları sanal alanlarla etkin bir biçimde entegre ederek turistlerin seyahat deneyimlerini ve memnuniyetlerini artırmayı hedeflemektedir.

Akıllı destinasyon oluşturma çabalarına örnek olarak, Devlet Yenilik ve Turizm Teknolojileri Yönetimi Ticaret Şirketi, Sociedad Mercantil Estatal para la Gestión de la Innovación y las Tecnologías Turísticas (SEGITTUR) ile iş birliği içinde UN Tourism tarafından düzenlenen “Dünya Akıllı Destinasyonlar Konferansı” gösterilebilir. 2018 yılında gerçekleştirilen bu konferansta, destinasyonlarda dijital dönüşüm, akıllı yönetim stratejileri, sürdürülebilir kalkınma için yeni teknolojilerin rolü, veri erişilebilirliği ve siber güvenlik gibi konular derinlemesine tartışılmıştır. Buna ek olarak, Avrupa ülkeleri her yıl “Avrupa Akıllı Turizm Başkenti” yarışmasını düzenlemektedir. Bu yarışma, erişilebilirlik, sürdürülebilirlik, dijitalleşme, kültürel miras ve yaratıcılık gibi alanlarda en iyi uygulamaları ödüllendirmektedir. 2018 yılında başlayan bu ünvan için 19 Avrupa Birliği üyesi ülkeden 38 şehir aday olmuştur. 2019 yılında Helsinki (Finlandiya) ve Lyon (Fransa) bu ünvanı kazanırken; 2020 yılında ise Göteborg (İsveç) ve Malaga (İspanya) ödül almıştır. Bu yarışma, akıllı turizm uygulamalarının yaygınlaşmasına ve şehirlerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasına önemli katkılar sağlamaktadır. Dünyadaki örnekler bakıldığında, Kore’de geliştirilen “I Tour Seul” isimli turist bilgi sistemi, ABD’nin Colorado eyaletinde RFID teknolojisi kullanılarak oluşturulan bir misafir takip sistemi, Londra’da akıllı rehber uygulaması, Belçika’da “TagTagCity” adında bir turist bilgi sistemi, Çin’in Jiangsu eyaletinde Çin Ulusal Turizm İdaresi tarafından kurulan Akıllı Turist Hizmet Merkezi, bu alandaki farklı uygulamalardır.

Türkiye’de Antalya, myAntalya, Antalyakart ve ICF Airport Mobile gibi uygulamaları, Ankara Büyükşehir Belediyesinin geliştirdiği e-Ankara uygulamaları, Afyonkarahisar’da coğrafi bilgi sistemi destekli bir turist bilgi sistemi, Edirne’de “Trakya Turizm Rotası” internet sitesi ve “Edirne Turizm Rotası” mobil uygulaması, Erzincan’da coğrafi bilgi sistemi destekli turist bilgi sistemi, Gümüşhane’de internet tabanlı turizm kaynakları bilgi sistemi, Isparta’da turizm bilgi sistemi ve e-rehber uygulaması, Kayseri’de ise “Step to Kayseri” mobil uygulaması mevcuttur. Bu örnekler, Türkiye’de akıllı destinasyon uygulamalarının çeşitliliğini ve yaygınlığını göstermektedir.

2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde hazırlanan Ulusal Şehir Endeksi’nde Kütahya Belediyesi, 51 il belediyesi arasında birinci; 81 il içinde ise büyükşehirlerin de dâhil olduğu sıralamada beşinci olmuştur. T. C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından uygulanan Akıllı Şehirler Olgunluk Değerlendirme Modeli ile Kütahya Belediyesinin hayata geçirdiği akıllı şehir uygulamaları ve bu doğrultuda geliştirdiği yönetim anlayışı, Kütahya’nın sıralamada beşinci sıraya yükselmesini sağlamıştır. Kütahya’nın bu başarısı, yerel yönetimlerin akıllı şehir uygulamalarına verdiği önemin ve bu alandaki gelişmelerin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Kütahya’da akıllı otobüs durağı, mobil uygulama, akıllı kavşak, akıllı hizmet binası, mobil vezne, ücretsiz wifi noktaları, konteyner çöp doluluk takip sistemi, akıllı ulaşım vb. gibi pek çok akıllı uygulamanın etkin bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Kütahya Turizm Master Planı’nda ilgili başlığı “doğrudan” destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P17 Şehrin Tanıtım Portalının Altyapısını Geliştirmek
- P41 Dijital İletişim ve Erişilebilirlik Faaliyetleri Başlatmak
- P50 Avrupa Akıllı Turizm Başkenti Yarışmasına Başvuru Yapmak

9.11. Kentsel Rekreyasyon ve Sağıklaştırma

Kentsel rekreyasyon, şehir içinde gerçekleştirilen açık veya kapalı mekânlardaki aktiviteleri kapsar. Genellikle kısa süreli boş zamanlarda ve insanların kolayca ulaşabilecekleri yakın çevrelerde yapılan bu faaliyetler, parklardaki etkinlikler gibi örneklerle açıklanabilir. Kentsel sağıklaştırma ise orijinal düzen veya işlevde önemli değışiklikler yapmadan mevcut kentsel yapıların restorasyonuna ve iyileştirilmesine odaklanmaktadır. Bu yaklaşım, genellikle tarihî dönüm noktalarını korumak ve eski binalardaki yaşam koşullarını iyileştirmek, bunların tarihî bütünlüklerini korumak için kullanılır. Öte yandan kentsel yenileme, yaşam kalitesini, altyapıyı ve ekonomik canlılığı iyileştirmek için kentsel alanları canlandırmayı amaçlayan, daha kapsamlı yeniden geliştirme çabalarını içermektedir. Sağıklaştırma aynı zamanda gecekondu bölgelerinin yasal olarak yaşanabilir alanlara dönüştürülmesi ile de ilişkilendirilmektedir.

Dünyada kentsel rekreyasyon ve sağıklaştırma örneklerine bakacak olursak; Rio Kenti Gecekondu Sağıklaştırma Programı ve 1994 yılında Brezilya'da Rio de Janeiro Belediyesi tarafından başlatılan Favela-Bairro Sağıklaştırma Programı ile kent merkezindeki gecekondu alanlarının standartlarının yükseltileme çalışmaları, Hiroşima-Danbara Kenti Kentsel Dönüşüm Projesi, Beyrut-Solidere Kentsel Sağıklaştırma vb. gibi örnekler verilebilir. Bu projeler kamu ve yerel halk iş birliği ile gerçekleştirilerek daha sürdürülebilir bir şekilde yürütülmüştür.

Ülkemizde sokak sağıklaştırma projelerinin yaygın olduğu görülmektedir. Tarihî çevreyi koruma yöntemlerinden biri de sokak sağıklaştırma çalışmalarını içerir. Bu yöntemle, tarihî yapıların fiziksel, sosyal ve kültürel açıdan korunup iyileştirilmesinin yanı sıra bu yapıların belge niteliği taşıyan özellikleri rölöve, restitüsyon ve restorasyon çalışmaları ile korunmaktadır.

Kütahya'da kentsel rekreyasyon ve sağıklaştırma çalışmaları, şehrin tarihî ve doğal cazibelerini koruma ve turizme kazandırma hedefi taşımalıdır. Şehirde cazibe merkezlerine ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla teleferik yapılması ve ulaşımın çeşitlendirilmesi planlanmalıdır. Aynı zamanda kaplıca merkezlerinde çevre ve peyzaj düzenlemeleri ile bölgenin doğal güzellikleri korunup estetik bir görünüm kazandırılması hedeflenmelidir. Kütahya'da turistik alanlarının güvenliğinin sağlanması adına şehirdeki başıboş köpek sorununun çözülmesine yönelik ıslah çalışmaları planlanmalıdır. Böylece hem yerel halk hem de ziyaretçiler için daha güvenli bir ortam yaratılmasına katkı sağlanacaktır. Kütahya'nın tarihî ve kültürel dokusunu yansıtan önemli destinasyonlarından biri de Germiyan Sokağıdır. Germiyan Sokağı, Osmanlı Dönemi'nden kalma ahşap ve taş yapılarıyla dikkati çekmektedir. Sokak sağıklaştırma çalışmaları ile bu tarihî bölgenin hem fiziksel olarak korunması hem de turizm potansiyelinin artırılması önemli bir adım olacaktır. Tarihî yapıların aslına uygun bir şekilde restore edilmesi, çeşitli noktaların turistik işletmelere (restoranlar, kafeler, hediyelik eşya dükkânları) dönüştürülmesi, aydınlatma sistemlerinin modernize edilmesi ve bölgede çeşitli peyzaj düzenlemelerinin yapılması turizmde canlandırıcı bir etki yapacaktır.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P9 İl Çapında Başta Osmanlı Eserleri Olmak Üzere Tarihî Yapıları Restore Etmek
- P15 Geleneksel Tarihî Konut Dokusunu Aslına Uygun Şekilde Restore Etmek ve Fonksiyonlaştırmak
- P16 Kentsel Tasarıma Yönelik Fonksiyonel Sağıklaştırma Yapmak
- P19 Turistik Cazibe Merkezlerinde Çok İşlevli Otopark ve Genel İhtiyaç Üniteleri Yapmak

9.12. Güçlü Hikâyelere Dayalı Tematik Rotalar

Tematik rotalar, belirli bir konu veya temaya dayanarak çeşitli ulaşım türlerinin bir arada kullanılmasıyla oluşturulan hem doğal hem de yapay yerlerin erişebildiği turizm ürünleridir. Bu rotalar, belirli bir tema çerçevesinde bölgeye özgü farklı çekicilikleri bir araya getirerek turistlerin belirli bir alanda bir yerden diğerine hareket etmelerini gerektiren bir seyahat biçimidir. Genellikle “doğal, kültürel, din, yemek, el sanatları ve önemli şahsiyetler” gibi temalar etrafında tasarlanan bu rotalar, kültür turizminin önemli bir parçası olarak kabul edilir. Tematik rotalar, iyi tanımlanmış temel unsurlara ve çekici temalara sahip olmasının yanı sıra yöresel boyutları ve kültürel mirasları ile de dikkati çeker. Bu bağlamda, tematik rotalar yalnızca kültür turizmi için değil, aynı zamanda ekoturizm ve kırsal turizm için de artan bir talep yaratabilmektedir. Bu sayede, farklı turizm türleri arasında etkileşim sağlanırken yerel ekonominin canlanması ve bölgesel kalkınma da desteklenmiş olur.

Dünyadaki örnekler bakıldığında tematik turizm rotaları, iki şekilde gerçekleştirilmektedir. İlk olarak, ürün temelli rotalar, geleneksel olarak ön plana çıkmış ürünlerin çeşitli turizm faaliyetleri ve bölgeleri ile entegre edilmektedir. Örneğin, Niagara Şarap Rotası, Güney Afrika Şarap Rotaları, Avusturya Bregenzerwald Peynir Rotası ve Kanada Waterloo-Wellington Bira Rotası gibi rotalar, belirli bir ürünün etrafında şekillenmiştir. İkincisi ise belirli bir tema etrafında tasarlanan rotalardır. Bu rotalar, doğa, kültür, gastronomi, el sanatları, yerel mimari ve din gibi çeşitli temalara dayanmaktadır. Avusturya’daki Mozart Rotası, İspanya’daki Endülüs Mirası Rotası ve İskandinavya’daki Viking Rotası gibi uluslararası örnekler, bu tür tematik rotaların başında gelmektedir.

Türkiye’de ürüne dayalı örnekler arasında Zeytin Ağacı Rotası ve Trakya Bağ Rotası yaygın olarak bilinmektedir. Belli bir temaya dayalı önemli şahsiyetler, doğa, kültür vb. gibi rotalardan Mimar Sinan Rotası, Saint Paul Rotası, Hz. İbrahim Yolu, Likya Yolu, Trakya Turizm Rotaları, Kızılırmak Havzası Çorum Gastronomi ve Yürüyüş Rotası, Hitit Yolu, Frig Yolu ve İstiklal Yolu gibi çeşitli tematik rotalar bulunmaktadır. Ayrıca Kaçkar Dağları ve Küre Dağları gibi tırmanış rotaları, Evliya Çelebi Rotası ve çeşitli gastronomi rotaları, Türkiye’deki önemli örnekler arasında yer almaktadır. Bu çeşitlilik, her bir rotanın kendine özgü kültürel ve doğal zenginliklerini tanıtmayı amaçlarken aynı zamanda turizmin gelişimine de katkıda bulunmaktadır.

Kütahya, tarihî ve kültürel zenginlikleri ile güçlü hikâyelere dayalı tematik rotalar oluşturma potansiyeline sahip bir destinasyondur. İl, geçmişten günümüze kadar pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bundan dolayı neredeyse her döneme ait efsaneler, hikâyeler ve anlatılar mevcuttur. Evliya Çelebi, Romen Diyojen gibi efsanevi figürlerin hikâyeleri, Sarıkız ve Hezar Dinari’nin Kütahya Kalesi’ni fethetme hikâyesi, Gediz Pazarı hikâyesi gibi tarihî olaylar, Tavşanlı Höyük’teki kalp şeklindeki Neolitik kalıntıların varlığı önemli çekicilikleri oluşturmaktadır. Ayrıca Hayme Ana, Domaniçli Habibe, Şehit Sancaktar, Murat Dede, İbrahim Sultan, Yüzbaşı Şekip Efendi, İshak Fakih, Zeus ve Kont Drakula gibi önemli şahsiyetlere ilişkin efsanevi hikâyelerden oluşan tematik rotalar oldukça ilgi çekici olabilir. Yine mekânlara dayalı anlatılar arasında Eğrigöz Kalesi’nin Kazıklı Voyvoda ile olan bağlantısı, antik zenginliği vurgulayan Aizanoi, Synaus ve Ankyra Sidera (Simav ilçesi) antik kentlerine ilişkin hikâyeler, dinî temalara dönük Karadonlu hikâyesi, Nuh Tufanı ve diğer temalarla ilişkili Esire Termal Hikâyesi, Gelinkaya, Melek Girmez Sokak’ın hikâyesi gibi yerel kültürü yansıtan unsurlar tematik rotaların geliştirilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Kütahya, tarihi 14. yüzyıla uzanan, eşsiz çinileri ve seramikleriyle tanınmaktadır, günümüzde bu birikim Kütahya’nın Avrupa Seramik Rotası’nda yer almasını sağlamıştır. Tüm bu unsurlar, “Kuruluştan Kurtuluşa” mottosuyla birleşerek Kütahya’nın tematik rotalara yönelik potansiyelini ortaya koymakta ve bölgenin turizm alanın-

daki gelişimine katkı sağlamaktadır. Özellikle şehrin Frig Vadisi'ndeki efsanelerine dayalı tematik rotalar veya Selçuklu ve Osmanlı tarihini, Cumhuriyet Dönemi'ni, termal kaynaklarını, yemek kültürünü ele alan tematik rotalar oluşturabilir.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P2 Kütahya'ya Özgü Hikâyeleri Turizmde Etkin Kullanmak
- P5 Domaniç Göç Yolu'nu Eko-Rota Hâline Getirmek
- P28 Mevlevi Ritüellerini Tekrar Başlatarak Mevlevilik Odaklı Bir Turizm Hareketi Başlatmak

9.13. Sağlık Turizmi

Sağlık turizmi bir kişinin fiziksel, ruhsal ve sosyal bakımdan sağlığını korumak, daha sağlıklı olmak ya da tedavi olmak amacıyla seyahat etmesi şeklinde tanımlanabilir. Sağlık amacıyla seyahat eden ya da seyahat hâlinde sağlık hizmetlerinden yararlanan herkes sağlık turizmi kapsamındadır. Seyahatlerinde sağlık hizmetlerinden yararlanma durumuna göre sağlık turistleri kendi içinde dört gruba ayrılır. Bunlar; tatilde tedavi edilen turistler, tatil ile tedavi amaçlayan turistler, tatil yapan hastalar ve yalnız hastalar şeklinde isimlendirilebilir. Sağlık turizmi kaplıca turizmi (spa) ve wellness (esenlik/sağlamlık), medikal turizm ile yaşlı ve engelli turizmi olmak üzere üç ana bileşene ayrılmaktadır. Son dönemlerde dünya genelinde bazı ülkeler, sağlık turizmi açısından ön plana çıkmaktadır. Bu ülkelere Türkiye, ABD, Hindistan, Singapur, Malezya, Güney Kore, Tayland, Macaristan, Brezilya, Arjantin, Güney Afrika Cumhuriyeti, Küba, Meksika, Almanya, İtalya, Fransa, Polonya, İspanya, Yunanistan ve Birleşik Arap Emirlikleri örnek verilebilir.

Dünyadaki sıcak su kaynaklarının dağılımı tesadüfi değildir. Jeotermal sistemler yer kabuğu hareketlerine bağlı olarak dağılmaktadır. Bulunduğu konum itibarıyla Türkiye'nin başlıca rakipleri Yunanistan ve İtalya'dır. Kaplıca hizmetleri açısından nüfusunun yaşlanması, bazı ülkelerin soğuk iklimlerde yer alması sonucunda önleyici ve iyileştirici hizmetlere ihtiyacın fazla olması Avrupa kıtasını önemli bir pazar yapmaktadır. Avrupa kıtası 2022 yılında kaplıca turizminden 275 milyar dolar gelir elde etmiştir (Saari, 2023). Aynı zamanda Avrupa, 2023 yılında 292 milyon turist ile en fazla kaplıca turizmine ev sahipliği yapan kıtadır. Avrupa ülkelerinin büyük bir kısmında bireylerin kaplıca tedavileri ülkelerin sigorta sistemleri tarafından desteklenmektedir.

Türkiye'de kaplıca turizmi özellikle Afyonkarahisar, Yalova, Kütahya ve Denizli gibi illerde öne çıkmaktadır. Türkiye'de kaplıca turizmi, özellikle Avrupalı turistler tarafından tercih edilmektedir. Türkiye sağlık turizminde hızla büyüyen bir ülke durumundadır. TÜİK verilerine göre 2012 yılında sağlık ve tıbbi nedenlerle 33.923 kişi Türkiye'ye gelmiştir. Bu rakam 2023 yılında 1.751.927'ye ulaşmıştır.

Kütahya; Yoncalı ve Ilıca kaplıcaları ile Gediz, Simav, Emet ve Hisarcık'ta bulunan termal sularıyla kaplıca turizmine son derece uygun alanlar sunmaktadır. Kütahya'nın sağlık turizmi açısından en güçlü olduğu alan kaplıca turizmidir. Kaplıca tedavilerinin kapsamına balneoterapi (şifalı suların, peloidlerin/çamurların, gazların tedavi amaçlı kullanımı), klimaterapi/iklim tedavisi, thalassotherapy/deniz kürleri ve mağaralar girmektedir. Kaplıca tedavilerinin tamamlayıcı unsurları ise egzersiz, masaj, üvalizm (meyve, sebze ve otlar kullanılarak yapılan kür ve tedavi uygulamaları), herbal (bitkisel-fitoterapi) tedavileri ve aroma (koku) terapileridir. Kütahya ve Uşak illeri arasında yer alan Murat Dağı ve çevresi, volkanik faaliyetlerle şekillenmiş olan, jeomorfolojik etkilerle birçok vadi ve geniş yaylalara sahiptir ve bu yaylalar tarım, hayvancılık ve turizm için eşsiz olanaklar sunar. Bunlara ilaveten şifalı olarak kabul edilen sıcak sular bulunmaktadır.

Termal tesislerde konaklama ve sağlık hizmetleri verilmektedir. Kaplıcalar sağlık hizmetlerinin yanı sıra eğlen-dinlen (rekreasyon) faaliyetleri için de uygun alanlardır. Murat Dağı, doğa, kış ve termal turizm bütünlüşik yapısı için fırsatlar sunarken; Yoncalı, tarih ve termal turizm fırsatları ile belirginleşmektedir. Yoncalı Alaaddin Keykubat Tarihî Hamamı, kültür, sağlık ve eğlenme dinlenme olanaklarını bir araya getirmektedir. Murat Dağı su kaynaklarının yanı sıra dağ yürüyüşleri, doğa yürüyüşleri gibi doğa temelli turizm faaliyetleri için de cazip bir alandır. Doğa severler için Murat Dağı'nın eşsiz deneyim fırsatlarından termal turizm ile birlikte düşünüldüğünde bütünlüşik turizm planlaması için önemli bir destinasyon olarak geliştirilebilir bir alan olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca ilde 28 Mart 2024 tarihinde hizmete giren Kütahya Şehir Hastanesi de sağlık turizmi alanında önemli bir potansiyel sunmaktadır. Özellikle Yoncalı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yerleşkesi fizik tedavi ve rehabilitasyon alanındaki uzmanlaşmış hizmet kapasitesi ile kronik hastalıkların tedavisinde bölgesel bir çekim merkezi haline gelmiştir. Bunun yanında ilde 2018 yılında kurulan Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi (KSBÜ) de farklı branşlarla verdiği hizmetlerle öne çıkmaktadır. Üniversite çatısı altında faaliyet gösteren Gülsüm Gural Dış Hekimliği Fakültesi ve Hastanesi ise hem estetik hem de cerrahi uygulamalarda güncel teknolojilerle hizmet sunmaktadır.

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P34 Termal ve Sağlık Turizmini Bir Arada Pazarlamak

9.14. Gastronomi

Yerel mutfığa özgün yiyecek ve içecekler önemli bir turizm çekiciliğidir. Turistler yerel mutfığı deneyimlemek üzere seyahat eder. Gastronomi turizmi, aynı zamanda turistlerin bölgenin diğer kültürel zenginliklerini de keşfetmelerine olanak tanır. Diğer taraftan her tür turizm faaliyetinde yerel mutfak önemli bir unsurdur. Gastronomi turizmi pazarlardan yemek atölyelerine, kırsal alanlardan lüks restoranlara kadar çok geniş bir yelpazede turistlere yeni deneyimler yaşatma seçeneği sunar. Bu deneyimler, tadımın ötesine geçerek yerel ürünleri tanıma, geleneksel tarifleri öğrenme, hatta yaparak tadararak öğrenme, yerel işletmelerden alışveriş gibi çok çeşitli boyutlara ulaşmıştır. Bu nedenle gastronomi turizmi yerel üreticilerin yanı sıra yerel halk ile turistlerin etkileşime girmesini ve kültürler arası iletişimi destekler.

Türkiye, yerel ürün ve pişirme yöntemlerindeki çeşitlilik, kültürel zenginlik gibi pek çok avantajı ile dünyanın önemli bir gastronomi turizmi merkezi olma potansiyeline sahiptir. Zengin mutfak kültürü, yerel üretimler, yerel pazarlar, çiftlikler, organik ürünler gastronomi turizmini bütün yıl boyunca canlı tutabilecek unsurlardır. Buna ilaveten yerel tarımsal ürünler ile yemek festivalleri, şenlikler ve etkinlikler de gastronomi turizmini hareketli tutmaktadır. Gastronomi turları ve atölyeler yapabilecek, çok sayıda seçenek söz konusudur. Coğrafi işaretli ürünler de bir potansiyel oluşturmaktadır.

Kütahya'nın öne çıkan lezzetleri arasında paşa helvası, bitli helva, leblebi kurabiyesi ve 43 çeşit leblebi sayılabilir. Ayrıca Gediz Tarhanası, Kızılcık Tarhanası, Haşhaşlı Pide, Haşhaşlı Baklava, manda kaymaklı dondurma (Tavşanlı ilçesi Tepecik beldesinde yapılmakta olan), Kütahya Kaz Tiridi, Gökçimen Hamursuz Ekmeği, Sıkıkık Çorbası ve doldurma hamur aşısı da yerel mutfığın dikkat çeken tatları arasındadır. Tarımsal ürünler arasında ise Simav Eynal Domatesi, Hüsnü Yusuf Armudu, Gelincik Elması, kiraz, vişne ve Simav Kestanesi öne çıkmaktadır. Kütahya'da gastronomi turizmi deneyimi yaşatan işletmeler de bulunmaktadır. Kütahya yöresine ait bazı lezzetler de coğrafi işaret olarak gastronomi alanında turistik çekicilik yaratmaktadır. Tablo 33'te Kütahya'ya ait, 15 Ocak 2025 tarihine ait coğrafi işaretli ürünler listelenmiştir.

Gastro Kütahya, Kütahya Belediyesi tarafından kentin özgün mutfak kültürünü tanıtmak amacıyla 9 Ağustos 2024'te Eskişehir Karayolu'nun 7. kilometresinde açılmıştır. Kütahya'nın yerel mutfak değerlerini öne çıkarmayı hedeflemektedir. Bu yeni gastronomi durağı hem yerel halkın hem de şehri ziyaret eden turistlerin Kütahya'nın geleneksel yemeklerini deneyimlemelerine olanak tanımakta olup, bölge mutfağının sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır. Gastro Kütahya, şehrin zengin mutfak kültürünü yaşatırken aynı zamanda turizmle gastronomiyi bir araya getiren bir cazibe merkezi olarak konumlanmıştır.

Tablo 33 Kütahya Türk Patent ve Marka Kurumu'na Coğrafi Tescil Başvuruları

Ürün Sayısı	Coğrafi İşaretin Adı	Başvuru Tarihi	Tescil Tarihi	Türü	Durumu
1	Simav El Halısı	21.06.1996	14.11.1997	Mahreç İşareti	Tescilli
2	Tavşanlı Leblebisi	09.07.2002	06.09.2004	Mahreç İşareti	Tescilli
3	Kütahya Çinisi	20.05.2004	30.01.2006	Mahreç İşareti	Tescilli
4	Şaphane Vişnesi	19.08.2017	27.02.2020	Menşe Adı	Tescilli
5	Kütahya Köpük Helvası	13.03.2020	20.11.2020	Mahreç İşareti	Tescilli
6	Kütahya Cimcik Aşı/Kütahya Cimcik	13.03.2020	11.12.2020	Mahreç İşareti	Tescilli
7	Paşa Helvası	13.03.2020	05.01.2021	Mahreç İşareti	Tescilli
8	Kütahya Kızılıcık Tarhanası	13.03.2020	26.01.2021	Mahreç İşareti	Tescilli
9	Kütahya Bitli Helva	13.03.2020	03.02.2021	Mahreç İşareti	Tescilli
10	Kütahya Pazarlar Kirazı	01.09.2020	28.06.2021	Menşe Adı	Tescilli
11	Gediz Güveci	09.04.2021	10.11.2021	Mahreç İşareti	Tescilli
12	Gediz Tarhanası	04.03.2021	13.05.2022	Mahreç İşareti	Tescilli
13	Tavşanlı Güveci / Tavşanlı Göveci	06.07.2021	27.05.2022	Mahreç İşareti	Tescilli
14	Emet Pidesi	12.11.2021	07.06.2022	Mahreç İşareti	Tescilli
15	Simav Kestanesi	14.01.2020	21.06.2022	Menşe Adı	Tescilli
16	Simav Eynal Domatesi	18.01.2021	08.09.2022	Menşe Adı	Tescilli
17	Gediz Höşmerimi	02.02.2022	09.12.2022	Mahreç İşareti	Tescilli
18	Emet Kebabı	27.06.2022	26.12.2022	Mahreç İşareti	Tescilli

Ürün Sayısı	Coğrafi İşaretin Adı	Başvuru Tarihi	Tescil Tarihi	Türü	Durumu
19	Emet Ekmeği	03.10.2022	26.07.2023	Mahreç İşareti	Tescilli
20	Kütahya Kaz Tiridi	16.04.2021	09.08.2023	Mahreç İşareti	Tescilli
21	Kütahya İğne Oyası	23.02.2022	25.10.2023	Mahreç İşareti	Tescilli
22	Kütahya Dolamber Böreği	25.01.2024	25.11.2024	Mahreç İşareti	Tescilli
23	Kütahya Tosunumu	25.01.2024	25.11.2024	Mahreç İşareti	Tescilli

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P46 Yöresel Ürünlerin Sergilenmesi İçin Panayır Alanı Oluşturmak
- P48 Döner Gazinosu'nu Turistik Amaçlı Kullanmak
- P52 Kütahya'nın Gastronomik Envanterini Ortaya Çıkartmak
- P54 Restoran Menülerinde Yerel Yemeklere Yer Vermek

9.15. Eğitim

Eğitim, turizm açısından bir kaynak olarak değerlendirilebilir. Bir eğitim faaliyeti, turizm etkinliği sayılabilmesi için uluslararası katılımcılara ulaşmalı ve geçici süreli seyahat hareketliliği oluşturmalıdır. Turistler, genellikle dil öğrenimi, mesleki ve kültürel değişim programları, yaz okulları ve staj için seyahat eder. Bir bireyin eğitim amaçlı başka bir ülkeye seyahat edebilmesi için gideceği ülkedeki eğitim kurumlarının kaliteli eğitim sunması, kültürel deneyim fırsatları sağlaması ve çeşitli kültürel olanaklar barındırması beklenir. Eğitim turizmi öğrencilere hem uluslararası deneyim kazandırır hem de farklı kültürleri tanıma ve profesyonel becerilerini geliştirme fırsatı sunması nedeniyle tercih edilir. Dünyada İngiltere, ABD, Almanya, Avustralya ve Kanada üniversite eğitimi için en çok tercih edilen ülkelerdendir. Almanya, düşük maliyetli eğitim imkânları ile diğer ülkelerden ayrılır. Eğitim turizmi için ülkeye gelen bireylerin diğer turizm türlerine göre çok daha uzun süreli olarak konaklama, yeme-içme, alışveriş, ulaşım gibi harcamalar yapması yerel ekonomilere önemli katkı sağladığı için katma değeri yüksek turizm türlerinden biridir.

Türkiye, uluslararası öğrenciler için cazip bir destinasyon hâline gelmektedir. Türkiye'ye yönelik eğitim turizmi talebi artmaktadır ve bu nedenle gelişmekte olan bir destinasyon olarak sınıflandırılabilir. Kaliteli yükseköğretimin yanı sıra düşük yaşam maliyetlerinin olması Türkiye'nin potansiyel pazarda öncelikli ülkeler arasında yer almasını sağlamıştır. Türkiye'nin turizm çekicilikleri açısından zengin olması da öğrencilerin seçimi için bir avantaj sağlamaktadır.

Kütahya, özellikle çevre illerden gelen öğrenciler için cazip bir il olmuştur. Kütahya'daki eğitim durumu, özellikle ortaöğretimde kadın ve erkek kayıtları arasında dengeli bir dağılım göstermektedir. Kadın ve erkek öğrenci sayıları arasındaki bu denge, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından olumlu bir göstergedir. Kütahya Dumlupınar Üniversitesinden mezun olan genç sayısı 2023 yılında 11.980 iken; kayıt sayısı 13.960 olmuştur. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesinde toplam 7.557 yabancı uyruklu öğrenci mevcuttur (YÖK, 2024).

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P24 Termal ve Hamam İşletmelerine Yönelik Nitelikli Personel Yetiştirecek Kurslar Planlamak
- P38 Kütahya Destinasyonunda Uzmanlaşmış Tur Rehberleri Yetiştirmek
- P47 Dumlupınar Üniversitesindeki Çini Sanatı ile İlgili Olan Programları Geliştirmek
- P53 Evliya Çelebi Değerini Eğitim Kurumlarında Etkin Kullanmak

9.16. Ulaşım

Turizm ve ulaştırma sektörleri, birbirleriyle yakın bir ilişki içinde olan ve birbirine bağımlı hizmet sektörleridir. Turizm, seyahatle yakından bağlantılı olduğu için ulaştırma altyapısına dayanmaktadır; bu altyapı, yollar, havaalanları, limanlar gibi unsurlardan oluşmaktadır. Ulaşım altyapısının gelişmiş olması hem yerel hem de uluslararası turistlerin destinasyonlara erişimini kolaylaştırarak turizmin gelişmesine büyük katkı sağlar. Kara yolu, demir yolu, havalimanları ve limanlar gibi ulaştırma bileşenleri, turizm endüstrisinin büyümesi için kritik öneme sahiptir. Dolayısıyla turizm sektörünün verimliliğini artırmak için doğru ulaştırma politikalarının oluşturulması ve mevcut altyapının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Kütahya, ulaşım altyapısı sayesinde turizm açısından önemli bir potansiyele sahiptir. İç Anadolu'yu Ege'ye, Marmara'yı Ege ve Akdeniz bölgelerine bağlayan kara ve demir yollarının kesişim noktasında yer alması, şehri transit taşımacılık için stratejik bir güzergâh hâline getirmektedir. Kütahya'nın İstanbul-Antalya yolu üzerinde bulunması, yerli ve yabancı turistlerin şehre erişimini kolaylaştırmaktadır. Şehir içindeki ulaşım ağı, otobüs, taksi ve dolmuşlarla sağlanmakta ve "Kart 43" adlı ulaşım kartı uygulaması, turistlerin de bu hizmetlerden yararlanmasını kolaylaştırmaktadır. İlin doğusunda kuzey-güney yönünde uzanan toplam 350 km'lik demir yolu ağı, günlük olarak Ege Ekspresi, İzmir Mavi Treni, Pamukkale Ekspresi, Konya Mavi Treni ve bölgesel hatlar gibi çeşitli seferlerle çevre illere ulaşımı sağlamaktadır. 2023 yılı itibarıyla bu hatlar aracılığıyla 296.595 yolcunun taşınmış olması, demir yolu ulaşımının ne denli önemli bir seçenek olduğunu göstermektedir. Yapım aşamasındaki Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren (YHT) projesinin Kütahya'nın güneyinden geçmesi planlandığından, bu proje tamamlandığında ildeki ulaşılabilirlik daha da artacak ve turistik faaliyetlerde canlılık gözlemlenebilecektir (T. C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2024). Ayrıca Kütahya Altıntaş ilçesinde inşa edilen Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı, Kütahya, Afyonkarahisar ve Uşak illerine hizmet vererek bölge için stratejik bir ulaşım noktası oluşturmuştur. 17.620 m²'lik terminal alanı ve yıllık yaklaşık 2 milyon yolcu kapasitesine sahip olmasına rağmen 2023-2024 yılları arasında sadece 90.000 yolcuya hizmet vermektedir (T. C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2024; Zafer Airport, 2024).

Kütahya Turizm Master Planı'nda ilgili başlığı "doğrudan" destekleyen politikalar aşağıda görülmektedir.

- P23 Kütahya Cazibelerini Yönlendirici Levhalar ile Transit Geçenlere Tanıtmak
- P32 Komşu ve Çevre İller ve Kütahya İlçeleri Arasındaki Ulaşım Ağını Geliştirmek
- P33 Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın Giriş-Çıkış ve Uçuş Saatlerini Düzenlemek
- P42 Yol Üstü Tesisçiliğini ve Mola Noktalarını Geliştirmek

10. Politikalar

Kütahya Turizm Master Planı'nın hedefi, Kütahya'nın turizm kaynaklarını etkin ve sürdürülebilir biçimde değerlendirerek Kütahya turizminin potansiyeline ulaşmasını sağlamaktır. Plan kapsamında belirlenen politikalar, Plan'ın hazırlık sürecinde yapılan arama konferansı, saha çalışmaları, istatistiksel verilerin incelenmesi, kapsamlı literatür taraması ve Kütahya turizmin önemli paydaşları ile yapılan birebir görüşmelerle belirlenmiştir.

Belirlenen her bir politika, Kütahya turizminin stratejik amaç ve hedefleri ile öncelik alanlarına farklı derecelerde katkı sunmaktadır. Kütahya turizmine ilişkin belirlenen politikalar Tablo 34'te verilmektedir. Politikalar, stratejik amaç ve hedefler ile öncelik alanlarına verdikleri katkıya göre sıralanmış olup, politikaların gerçekleşme maliyetleri sıralamada dikkate alınmamıştır.

Tablo 34 Kütahya Turizmi Politika Listesi

Kültürel Miras Turizmi
P4 Germiyan Sokağını Bir Kültür Deneyim Merkezi Olarak Tasarlamak
P6 Aizanoi Antik Kenti'nin Bölgede Cazibe Merkezi Olmasını Sağlamak
P12 UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Kapsamında "Zanaat ve Halk Sanatları" Etiketini Korumak
P13 Osmanlı Temalı Miras Eserlerini Etkin Tanıtmak
P25 Kossuth Müzesi'ni (Macar Evi) Bir Stratejik Turizm unsuru Olarak Değerlendirmek
P45 Kuruluş ve Kurtuluş Temalı Sanat Eserleri Ortaya Çıkarmak
Termal Turizm
P7 Murat Dağı'ndaki Termal ve Kayak Potansiyelini Değerlendirmek
P14 Termal ve Sağlık Turizmi Potansiyelini Desteklemek
P35 Kaplıcalarda Geleneksel ve Modern Masaj Hizmetlerini Geliştirmek
P36 Tüm Kaplıca Merkezlerinde Çevre ve Peyzaj Düzenlemeleri Yapmak
Çini ve Seramik Başkenti
P21 Çini Tasarımında Deneyim Atölyeleri Oluşturmak
P26 Uluslararası Boyutta Çini Bienali Düzenlemek
P27 Çini Temalı Turistik Tesisler İnşa Etmek
P43 Tüm Festival ve Etkinliklerde Kütahya Çinisi Değerini Etkin Kullanmak
P49 Yeni Kütahya Müzesi'nde Çini Ağırlıklı Sergileme Yapmak
Etkili Bir DYÖ Yapısı ve Bütünleşik Tanıtım
P1 Turizm Yatırımlarına Planlı Destek Sağlamak
P18 Ortak Karar Alma Kültürü Geliştirmek
P22 Kütahya'ya Özgü Kent Kimliği ve İmajı Oluşturmak
P51 Arkeolojik Kazı Etkinliklerini Artırmak
Hizmet Kalitesi ve Turizm Bilinci
P44 Nitelikli Turizm Personeli Yetiştirmek ve Sürdürülebilir Hizmet Anlayışı Benimsemek

Mevcut ve Yeni Pazarlar
P10 Spor Turizmi İçin Alternatif Destinasyon Olmak
P31 Sıcak Hava Balon Destinasyonu Yaratmak
P11 Komşu ve Çevre Destinasyonlarla Etkili İş Birliği Kurmak
Ekoturizm ve Açık Alan Rekreasyon Turizmi
P8 Emet Krater Gölü'nü Eko-Deneyim Merkezi Hâline Getirmek
P37 Enne Barajı Tabiat Parkı'nda Rekreatif Alanları Çoğaltmak
P39 Bisiklet Rotalarını Ortaya Koymak
Yayla Turizmi
P29 Sürdürülebilirlik Felsefesine Uygun Kamp-Karavan Noktalarını Tespit Etmek
P30 Yamaç Paraşütü Noktaları Geliştirmek
Marka Etkinlikler ve Festivaller
P3 Frig Vadisi Rotalarını Etkinlikler ve Festivallerle Canlandırmak
P20 "Kuruluş'tan Kurtuluş'a" Temalı Milli Bayramları da Kapsayacak Marka Etkinlikler/Festivaller Düzenlemek
P40 Gastronomi ve Yerel Ürünler Temalı Marka Etkinlikler/Festivaller Yaratmak
Akıllı Destinasyon
P17 Şehrin Tanıtım Portalının Altyapısını Geliştirmek
P41 Dijital İletişim ve Erişilebilirlik Faaliyetleri Başlatmak
P50 Avrupa Akıllı Turizm Başkenti Yarışmasına Başvuru Yapmak
Kentsel Rekreasyon ve Sağıklaştırma
P9 İl Çapında Başta Osmanlı Eserleri Olmak Üzere Tarihî Yapıları Restore Etmek
P15 Geleneksel Tarihî Konut Dokusunu Aslına Uygun Şekilde Restore Etmek ve Fonksiyonlaştırmak
P16 Kentsel Tasarıma Yönelik Fonksiyonel Sağıklaştırma Yapmak
P19 Turistik Cazibe Merkezlerinde Çok İşlevli Otopark ve Genel İhtiyaç Üniteleri Yapmak
Güçlü Hikâyelere Dayalı Tematik Rotalar
P2 Kütahya'ya Özgü Hikâyeleri Turizmde Etkin Kullanmak
P5 Domaniç Göç Yolu'nu Eko-Rota Hâline Getirmek
P28 Mevlevi Ritüellerini Tekrar Başlatarak Mevlevilik Odaklı Bir Turizm Hareketi Başlatmak
Sağık Turizmi
P34 Termal ve Sağık Turizmini Bir Arada Pazarlamak
Gastronomi
P46 Yöresel Ürünlerin Sergilenmesi İçin Panayır Alanı Oluşturmak
P48 Döner Gazinosu'nu Turistik Amaçlı Kullanmak
P52 Kütahya'nın Gastronomik Envanterini Ortaya Çıkartmak
P54 Restoran Menülerinde Yerel Yemeklere Yer Vermek

Eğitim

- P24 Termal ve Hamam İşletmelerine Yönelik Nitelikli Personel Yetiştirecek Kurslar Planlamak
- P38 Kütahya Destinasyonunda Uzmanlaşmış Tur Rehberleri Yetiştirmek
- P47 Dumlupınar Üniversitesindeki Çini Sanatı ile İlgili Olan Programları Geliştirmek
- P53 Evliya Çelebi Değerini Eğitim Kurumlarında Etkin Kullanmak

Ulaşım

- P23 Kütahya Cazibelerini Yönlendirici Levhalar ile Transit Geçenlere Tanıtmak
- P32 Komşu ve Çevre İller ve Kütahya İlçeleri Arasındaki Ulaşım Ağını Geliştirmek
- P33 Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın Giriş-Çıkış ve Uçuş Saatlerini Düzenlemek
- P42 Yol Üstü Tesisçiliğini ve Mola Noktalarını Geliştirmek

Göbel Kaplıcaları

AMASYA-TASOVA
CAVUSOĞLU
İZZET
DOĞUM 1893
29 YASINDA

AMASYA-TASOVA
MUEZZİNOĞLU
MUSTAFA
DOĞUM 1897
25 YASINDA

ANKARA
H. DEĞER
E. H. DOĞUM

TRABZON

TRABZON
USTEĞMEN
MURATOĞLU

11. Önerilen Vizyon Projeleri

Kütahya'nın turizmde gelecek kurgusunu şekillendirecek 12 proje belirlenmiştir (Tablo 35). Bu bölümde Kütahya'nın projeleri ve projeler kapsamındaki eylem planları yer almaktadır.

Önerilen projeler için 29.01.2025 tarihinde Ajans Hizmet Binasında Kütahya Valisi başkanlığında ilgili kurumların katılımı ile bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen toplantıda tüm eylemler için sorumlu / destekleyici kurumlar belirlenmiştir. Ayrıca paydaşların çalışmanın hayata geçirilmesine verdiği öneme istinaden her projenin takibinden sorumlu bir kurum belirlenmiştir. Projeler ve projenin sorumlu kuruluşları aşağıdaki tabloda (Tablo 35) paylaşılmaktadır. İlgili eylemlere ve kurumlara ait detaylı tablo ise Ek-6'da verilmektedir.

Tablo 35 Kütahya Turizminin Gelecek Kurgusunu Oluşturan Projeler ve 12 Aylık Dağılımı

No	Proje Konusu	Önerilen Proje Adı	Projeden Sorumlu Kurum
1.	Kütahya'nın Kültürel Mirasını Daha Etkin Tanıtmak	Köklere Dönüş: MirasKütahya	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
2.	Ortak Akıl ile Etkili Yönetimi ve Bütünleşik Tanıtımı Sağlamak	Birlikten Güce: KentimKütahya	Zafer Kalkınma Ajansı
3.	Kütahya'nın En Önemli Mirası Çiniyi Dünya Çapında Tanıtmak	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	Kütahya Belediyesi
4.	Kütahya'nın Zengin Termal Kaynaklarını Geliştirmek	Kaynaktan Şifaya: Kütahya'da Dinlen	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
5.	Kütahya'da Kent Kimliği ve İmajı Oluşturmak	Yeniden Doğuş: TarihKütahya	Kütahya Belediyesi
6.	Sürdürülebilirlik İlkelerine Uygun Olarak Ekoturizmi Geliştirmek	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü
7.	Antik Kent Aizanoi'nin Cazibe Merkezi Olmasını Sağlamak	Zeus'un Mirası: Aizanoi	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
8.	Frig Vadisi ve Sofça Barajı'nda Ortak Bir Turizm Cazibesi Yaratmak	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	Kütahya Valiliği
9.	Spor Turizminde Öne Çıkmak	Köklerden Zirveye: GökyüzüKütahya	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
10.	Kütahya'da Hizmet Kalitesini Artırmak ve Turizm Bilinci Yaratmak	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
11.	Akıllı Turizm Destinasyonu Yaratmak	Dijital Rehber: AkıllıKütahya	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
12.	Kütahya'nın Yerel Lezzetlerini Tanıtmak	Sofraya Davet: LezzetKütahya	Kütahya Ticaret Borsası

Ay	Turizm Ürün Grubu	Örnek Faaliyet	Kaynak Proje	Amaç	Ana Paydaşlar
Ocak	Termal Turizm	Kış termal-spa paketleri	11.4	Kış döneminde termal turizmi canlandırmak	Kütahya Sağlık Termal Turizm Derneği, Kütahya İl Sağlık Müdürlüğü, Kütahya Belediyesi
Ocak	Kültür Turizmi	Aizanoi kış fotoğraf rotası; Kapalı alan müze gecesi	11.7	Sezonda kültürel çekim yaratmak	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Aizanoi Kazı Başkanlığı, Kütahya Müze Müdürlüğü
Şubat	Kültür + Yaratıcı Turizm	Kış temalı çini tasarımı atölyesi; Çini ustası söyleşisi	11.3	Kışın yaratıcı turizmle etkileşim	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası
Şubat	Akıllı Turizm	AR destekli interaktif müze turu; Dijital şehir rehberi demo	11.11	Low-season'da dijital deneyimi artırmak	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Teknokent
Mart	Ekoturizm	Domaniç Göç Yolu bahar yürüyüşü; Flora-fauna foto safarisi	11.6	Baharın gelişile doğa yürüyüşü teşviki	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü, Doğa dernekleri, Köy kooperatifleri
Mart	Gastronomi	Tarhana Festivali hazırlığı; Kızılçık tarhanası atölyesi	11.12	Yöresel lezzetlerin tanıtımı	Gıda kooperatifleri, Yerel şefler, Belediyeler
Mart	Kültür & Tarih	'Kuruluş'tan Kurtuluş'a rehberli rota; Gençlere tarih atölyesi	11.1	Milli bilinç ve turistik çekim	Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Turist Rehberleri Odaları Birliği, Kütahya Müze Müdürlüğü
Nisan	Şehir Markası & Etkinlik	Kent meydanı sanat enstalasyonu; Yöresel el sanatları pazarı	11.2	Şehir imajını ve yerel ekonomiyi güçlendirmek	Kütahya Belediyesi, Kütahya Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği, Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası
Nisan	Macera Turizmi	Yamaç paraşütü sezon açılışı; Zipline deneme günleri	11.9	Adrenalin turizmiyle hareketlilik	Türkiye Hava Sporları Federasyonu, Spor Kulüpleri, Kütahya Belediyesi
Mayıs	Sağlık & Spor	Masaj-wellness tanıtım haftası; Termal + bisiklet paketi	11.4	Sezon öncesi sağlık bilinci artırmak	Termal oteller, Türkiye Bisiklet Federasyonu, İl Sağlık Müdürlüğü
Mayıs	Doğa & Kültür	Germiyan Sokağı ışıklandırma turu; Osmanlı foto spotları	11.5	Restorasyon sonrası çekiciliği artırma	Kütahya Belediyesi, Fotoğraf Dernekleri, Turist Rehberleri Odaları Birliği,
Haziran	Festival & Doğa	Frig Vadisi (Sofça Bölgesi) kamp festivali	11.8	Doğada uzun süreli konaklamayı teşvik	Kütahya Gençlik ve Spor İl Md., DSİ, Kamp Dernekleri
Haziran	Arkeoloji Turizmi	Aizanoi yaz kazıları gözlem turu; Arkeopark çocuk atölyesi	11.7	Uluslararası arkeoloji ilgisini toplamak	Aizanoi Kazı Başkanlığı, Üniversiteler, Çavdarhisar Bld.

Ay	Turizm Ürün Grubu	Örnek Faaliyet	Kaynak Proje	Amaç	Ana Paydaşlar
Temmuz	Ekoturizm	Topuk Yaylası glamping; Yıldız gözlem gecesi	11.6	Yaz döneminde doğa turizmini güçlendirme	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü, Teleskop Kulübü, Glamping işletmeleri
Temmuz	Festival & Gastronomi	Kiraz-Vişne Festivali; İlçe lezzet günleri	11.12	Zirve sezonda yerel festivallerle yoğunluk	Kütahya İlçe Belediyeleri, Üretici Birlikleri, Şefler
Ağustos	Wellness & Doğa	Sofça yoga-meditasyon kampı	11.8	Yaz ortasında sakin deneyim sunma	Yoga okulları, DSİ
Eylül	Kültürel Miras	Çini Bienali; Uluslararası sanatçı buluşması	11.3	Sanat turizmi ve markalaşma	Kütahya Belediyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
Eylül	Doğa & Eğitim	Frig Yolu doğa eğitimi yürüyüşü; Agro-turizm çiftlik turları	11.6	Okul sezonu başlangıcında sürdürülebilir rota	Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Köy Kooperatifleri, Tur Operatörleri
Ekim	Doğa Turizmi	Murat Dağı sonbahar trekking; Foto safari	11.6	Sonbahar doğa sporlarını canlandırma	Türkiye Dağcılık Federasyonu, Fotoğraf Dernekleri, Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü
Ekim	Sanat & Kültür	Evliya Çelebi Söyleşileri; Gezgin edebiyat gecesi	11.10	Hizmet kalitesi & kültürel miras bilinci	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Tur Rehberleri
Kasım	Hizmet Eğitimi	Çok dilli tur rehberliği kursu; Otel personeli sertifika	11.10	Düşük sezonda personel kalitesini yükseltmek	Kütahya İŞKUR Müdürlüğü, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Kasım	Zanaat & Atölye	Kışa hazırlık çini atölyesi; Hediyeelik tasarım workshop	11.3	Sezon dışı üretim kültürü	Çiniciler Çarşısı, Kütahya Belediyesi
Aralık	Termal & Kış Sporları	Kar mevsiminde termal-kayak paketi; Murat Dağı snow-bike	11.4 & 11.9	Kış sezonunda sağlık ve spor entegrasyonu	Kütahya İl Özel İdaresi, Kütahya İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü, Gediz Belediyesi
Aralık	Kültür & Anma	Evliya Çelebi doğum yılı anma; Yılbaşı yöresel pazar	11.10 & 11.12	Yıl sonu kültürel hafıza & ekonomik hareket	Kütahya Belediyesi, Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası, Kütahya Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği

11.1. Köklere Dönüş: MirasKütahya

Kütahya'nın zengin kültürel mirasını turizmde etkin bir şekilde kullanarak şehrin kültürel değerlerini tanıtmayı ve bu değerler üzerinden turistik çekim noktaları yaratmayı amaçlayan "Köklere Dönüş: MirasKütahya" projesi, Kütahya'yı tarihî köklerine bağlı kalarak turizm sektöründe önemli bir destinasyon hâline getirmeyi hedeflemektedir.

Kültürel mirasın korunması ve turizme kazandırılması adına, Kütahya'daki tarihî yapıların restorasyonu büyük bir önem taşımaktadır. Kütahya, "Kuruluş'tan Kurtuluş'a" mottosuyla öne çıkan ve bünyesinde Selçuklu Dönemi'ne, Osmanlı Dönemi'ne ve Millî Mücadele Dönemi'ne ait önemli eserler barındıran bir destinasyondur. Bu süreçte, yerel yönetimlerin, uzmanların ve yerel toplulukların iş birliği ile yürütülecek çalışmalar, Selçuklu ve Osmanlı'nın izlerini taşıyan bu yapıların gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak ve Kütahya'nın kültürel dokusunu zenginleştirecektir. Osmanlı'da önemli bir kadın figür olan, Ertuğrul Gazi'nin annesi Hayme Ana Türbesi, Yıldırım Bayezid tarafından yaptırılmış olan Ulu Camii, Germiyan Konağı, Kossuth Müzesi gibi pek çok tarihî yapıyı barındıran Kütahya'da bu eserlerin etkin tanıtılması ve turistik çekicilik olarak değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Kütahya'nın tarihî Germiyan Sokağı'nı, Osmanlı Dönemi kültür ve mimarisini yansıtan bir kültür merkezi hâline getirmek amaçlanmalıdır. Böylece Osmanlı'nın köklerine ve kültürel izlerine dayalı turistik cazibe merkezleri oluşturularak yerel ekonomiye de katkı sağlanacaktır.

Tarihî değerlerin turizm alanlarında belirli bir temaya odaklanarak projeler ile geliştirilmesi, millî bilinci artırmaktadır. Kütahya'nın kültürel zenginliğini ve tarihî mirasını kutlamak amacıyla "Kuruluş'tan Kurtuluş'a" temalı millî bayramlar çerçevesinde marka etkinlikler ve festivaller düzenlemek, bölgenin turizm potansiyelini önemli ölçüde artıracaktır. Özellikle millî bayramların Dumlupınar gibi Türk tarihindeki önemli zaferlerden birine ev sahipliği yapmış bir bölgede kutlanması, çekiciliği artıran bir adım olacaktır.

Kütahya'nın kuruluş ve kurtuluş sürecindeki millî değerlere odaklanan eserlerin üretilmesi, turistik bir cazibe merkezi hâline getirilmesinin adımlarından birini oluşturacaktır. Önemli tarihî olayların yaşandığı yerlerin turizmle entegrasyonu bu alanların tarihsel önemi hakkında farkındalık yaratılmasını sağlamaktadır. Bu eserler, kültürel ve tarihî değerleri sanat yoluyla yeniden canlandırarak toplumsal hafızayı güçlendirmektedir. Hem tarih bilinci oluşturmak hem de kültürel mirası koruyarak turizm aracılığıyla şehrin kalkınması amaçlanmalıdır.

Kütahya'nın uluslararası tanınırlığını artıracak bir diğer önemli unsur, Macar Evi'dir. Kossuth Müzesi'nin (Macar Evi) turistik potansiyelini artırarak stratejik bir kültürel cazibe merkezi hâline getirilmesidir. 2024 yılının Türkiye ve Macaristan arasında "Türk-Macar Kültür Yılı: Yüzyıllık Dostluk ve İş Birliği" temasıyla karşılıklı kültür yılı olarak kutlanması, Kossuth Müzesi'ni gelecekte daha fazla ön plana çıkarmak için büyük bir fırsat sunmaktadır. 1923'te imzalanan Türk-Macar Dostluk Anlaşması'nın 100. yıl dönümü olması dolayısıyla iki ülke arasındaki ilişkilerin daha da güçlendirilmesi amacıyla kültür yılı ilan edilmiştir. Kütahya'daki Kossuth Müzesi, Macar devrimi önderlerinden Lajos Kossuth'un bir dönem yaşadığı bu tarihî yapı olarak kültür yılı etkinliklerinde önemli bir rol oynayacaktır.

Şehrin ruhani ve tarihî değerlerinden biri olan Mevlevilik kültürünün yeniden canlandırılması da projenin önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Kütahya'da Germiyan Beyliği Dönemi'nde gelişen Mevlevilik kültürü, Osmanlı zamanında da yaşatılmış ve bazı mimari yapıları günümüze kadar gelmiştir. Kütahya'nın zengin tarih ve kültürel mirasını yansıtan Mevlevilik, şehrin kimliğiyle özdeşleşmiş, önemli bir değerdir. Mevlevilik kültürü yeniden canlandırılarak Mevlevi ritüelleri, özellikle sema törenleri ve Mevlevi öğretisinin diğer unsurları yaşatılmalıdır. Mevlevilik, Kütahya'nın tarihsel derinliğini ve ruhani mirasını vurgulayan, güçlü bir turistik çekim noktası oluşturabilir. Bu bağlamda, şehrin tarihî Mevlevihanesi olan Dönerler Camii değerlendirilerek kültürel etkinlikler ve turizm rotaları oluşturulması için çalışmalar yapılmalıdır.

Kütahya Kalesi'nin bulunduğu tepede 1973 yılında inşa edilen Döner Gazino hem yerli hem de yabancı turistler için popüler bir ziyaret noktası olarak bilinmektedir. Ancak zamanla gelen yenilik ve değişim ihtiyacı,

mekânın tekrar canlandırılması gerektiğini göstermektedir. Döner Gazino, mevcut konumunda oturduğu yerden şehrin panoramik görüntüsünü 360 derece görme imkânı tanımaktadır. Bununla birlikte, mekânın sunduğu deneyimin geliştirilmesi, ziyaretçilerin ilgisini artırabilir. Yenileme çalışmaları ile birlikte daha modern bir menü, etkinlikler ve kültürel programlar eklemek, Döner Gazino'yu daha cazip hâle getirebilir.

Kütahya'nın önemli hikâyeleri, figürleri ve efsaneleri tematik turlar ve rehberli gezilerle ziyaretçilere aktarılmalıdır. Bu hikâyeler, yalnızca turistik turlar ve rotalarla sınırlı kalmayıp dijital platformlarda da anlatılarak daha geniş bir kitleye ulaşmalıdır. Dijital hikâye anlatımı ve interaktif uygulamalar gibi modern teknolojilerle zenginleştirilen hikâyeler, Kütahya'yı ziyaret eden turistlerin ilgisini çekmenin yanı sıra şehirde daha fazla zaman geçirmelerini ve kültürel mirası daha derinlemesine deneyimlemelerini sağlamaktadır.

Bir şehrin sahip olduğu kültürel ve sanatsal değerleri uluslararası ölçekte tanıtmak, turistik çekiciliğinin artmasını sağlamaktadır. Şehrin sahip olduğu kültürel değerleri uluslararası olarak tanıtan ve aynı zamanda sürdürülebilirliği sağlayan UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı kapsamındaki "Zanaat ve Halk Sanatları" etiketini korumak ve geliştirmek de oldukça önemlidir. UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı, şehirlerin kültürel miraslarına sahip çıkmaları ve bu mirası modern yaratıcılık ile birleştirerek ekonomilerine katkı sağlamalarını hedeflemektedir. Kütahya, 2017 yılında "Zanaat ve Halk Sanatları" etiketi olarak geleneksel el sanatları ve halk sanatları alanında öne çıkmıştır. Bu etiketin korunması Kütahya'nın dünya çapında tanınmasına olanak sağlayacaktır.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- "Kütahya Hikâyeleri" adlı bir kitap oluşturulması ve bu hikâyelere dayalı tematik canlandırmaların yapılması,
- Kütahya'nın tarihî yapısında etkisi olan önemli figürlerin (Kazıklı Voyvoda, Evliya Çelebi, Romen Diyojen, Domaniçli Habibe gibi) tanıtıldığı festival, sinema veya tiyatro etkinliklerinin yapılması,
- Çocuklara ve gençlere yönelik efsanevi karakterler ile ilgili kostüm tasarımı yarışmasının düzenlenmesi,
- Domaniç ilçesine bağlı Berçin köyündeki Haberleşme Kulesi'nin (Osmanlı Dönemi'nin mühendislik başarısını ve toplumsal iletişim alışkanlıklarını yansıtan bir yapıdır.) restore edilmesi,
- Hayme Ana Türbesi, Ulu Camii ve diğer Osmanlı eserlerinin turistik rotalar ile birbirine entegre edilmesi, yapıların tanıtılması ve korunması,
- Tavşanlı Höyük mirasının daha etkin tanıtılması,
- Tavşanlı Höyük, Aizanoi, Seyitömer, Synaus ve Ankyra Sidera (Simav ilçesi) antik kentlerinin kazı ve restorasyon çalışmalarının yoğunlaştırılması, yeni bulguların ortaya çıkarılması için akademik ve arkeolojik iş birlikleri oluşturulması,
- Tavşanlı Höyük çevresinde bir arkeopark oluşturularak ziyaretçilere tarihî bir deneyim sunulması,
- Tavşanlı Höyük'ün dijital platformlarda ve sosyal medyada "Kütahya'nın Tarihî Kapısı" gibi temalarla tanıtılması,
- Domaniç bölgesinde Osmanlı temalı turistik ürünlerin pazarlanması,
- Rahvan Binicilik ve Geleneksel Okçuluk Festivali'nin yapılması,
- Kütahya'nın Osmanlı Dönemine ait tarihî yapıları ve önemli eserlerini (Hayme Ana Türbesi, Ulu Camii, Germiyan Beylik Konağı Sanat Evi vb.) tanıtan rehberli tur rotasının oluşturulması ve düzenlenmesi,
- Osmanlı'dan Cumhuriyet'e yürüyüş turlarının oluşturulması ve tarihî figürlerin canlandırılması,
- Hediyelik eşya ve hatıra ürünleri atölyelerinin düzenlenmesi; özellikle Atatürk ve Osmanlı temalı ürünler, Kurtuluş Savaşı'na dair hatıra eşyaları gibi tematik ürünlerin geliştirilmesi,
- Kuruluş ve Kurtuluş Rotaları üzerinde maraton ve bisiklet yarışlarının düzenlenmesi,
- Rotalar üzerinde cazip selfie / özçekim noktaları oluşturulması,

- Dumlupınar Şehitliği'nin zafer turizmi kapsamında geliştirilmesi ve yöredeki hikâyelere dayalı bir sinema filminin yapılması,
- Dumlupınar Alan Başkanlığı'nın kurulabilmesi adına ilde ortak hareket edilerek girişimlerde bulunulması,
- Kütahya'nın kuruluş ve kurtuluş sürecine tanıklık eden tarihî mekânlarında (Zafertepe gibi önemli tarihi alanlarda, döneme ait figürler, heykeller, savaş sahnelerini betimleyen tablolar ve diğer görsel sanat eserleri sergilenerek hem turistik bir çekim merkezi yaratılacak hem de tarihi alanların önemi vurgulanacaktır.) açık hava sanat sergilerinin düzenlenmesi,
- Genç sanatçılar için "Kuruluş ve Kurtuluş" temalı sanat yarışmalarının düzenlenmesi ve ortaya çıkan eserlerin sergilenmesi,
- Macar Evi temalı turistik yaratıcı ürünlerin tasarlanması,
- Kossuth Müzesi'nde Macar kültürüne yönelik sergiler, konserler, tarihi sunumlar ve Macar mutfağından tatların sunulacağı gastronomi etkinliklerinin yapılması,
- Kossuth Müzesi'nde Macar kültürünü (Macaristan tarihi, kültürü, sanatı ve dili üzerine eğitim ve atölye çalışmaları düzenlemek, kültürel farkındalığı artıracaktır.) tanıtan eğitim ve atölye programlarının düzenlenmesi,
- Kütahya'daki Mevlevilik ile ilişkili mimari yapıların tespit edilmesi,
- Kütahya'da Mevlevi sema törenlerinin yapılabilmesi için gerekli ekipmanların, mekânların, Mevlevi müziği eserlerinin planlanması,
- Mevlevilik öğretilerini tanıtan etkinliklerin yapılması,
- Germiyan Sokağı'nın etkin tanıtımının yapılarak turizme kazandırılması,
- Gezek kültürünün marka gece eğlencesi olmasının sağlanması,
- Kütahya Zeybeği'nin görünür bir turizm ürünü hâline getirilmesi,
- Rehberli turlara Döner Gazino'nun mola yeri olarak dâhil edilmesi,
- Döner Gazino'ya şehir manzarasının izlenmesini sağlayacak dürbünlerin yerleştirilmesi,
- Döner Gazino çevresinde özçekim/selfie alanlarının tasarlanması,
- "Zanaat ve Halk Sanatları" alanındaki sanatçılar, ustalar ve genç yeteneklerin bir araya getirileceği "Zanaatkârlar Buluşması ve Usta-Çırak Atölyeleri"nin UNESCO Yaşayan İnsan Hazinesi Listesi'nde yer alan sanatçılarla birlikte düzenlenmesi, hedeflenmiştir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): "Kütahya Hikâyeleri" kitabının hazırlanması bu dönemde tamamlanacaktır. Macar Evi'nde düzenlenecek etkinliklerin programı, bu mekana özgü yaratıcı ürünlerin tasarımları oluşturulacaktır. Germiyan Sokağı'na yönelik tanıtımlar gerçekleştirilecektir.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede, Kütahya'daki Mevlevi kültürüne yönelik etkinlikler başlatılacak, Döner Gazino'nun modernizasyonu tamamlanacak ve turistik rotalara dâhil edilmesi sağlanacaktır. Tematik tur rotalarının oluşturulması ve Kossuth Müzesi'nde atölye programlarının başlatılması bu dönemde gerçekleştirilecektir. Ayrıca, Zafertepe gibi tarihî alanlarda açık hava sanat sergileri ve görsel etkinlikler düzenlenecektir.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede, Kütahya'nın kültürel mirası ile ilgili tüm yapılar restorasyonla tamamlanacak ve tematik rotalar uluslararası turizm pazarlamasına entegre edilecektir. "Kuruluş'tan Kurtuluş'a" temalı sanat yarışmaları, uluslararası boyuta taşınacak ve Dumlupınar Şehitliği'nin zafer turizmi konsepti uluslararası tanıtımlarla desteklenecektir. UNESCO etiketiyle uyumlu etkinlikler ve atölyeler kalıcı hâle getirilecektir. Dumlupınar Alan Başkanlığı'nın kurulması için girişimlerde ortak hareket edilmesi sağlanacaktır.

Başarı Ölçütleri

- Tarihi yapıların restorasyonunda %80 tamamlanma oranı.
- Germiyan Sokağı gibi belirli alanlarda ziyaretçi memnuniyet oranının %90'a ulaşması.
- Tarihi ve kültürel rotalarda yıllık ziyaretçi sayısında %25 artış.
- Kütahya'nın UNESCO etkinliklerine uluslararası katılımda %30 büyüme.
- Macar Evi etkinliklerine en az 10 farklı ülkeden katılım sağlanması.
- Kütahya temalı uluslararası tanıtım kampanyalarında %50 artış.
- Gençlere yönelik "Kuruluş ve Kurtuluş" temalı sanat yarışmalarında katılım oranının %30 büyümesi.
- Kütahya'ya özgü hikâyelerin, efsanelerin ve tarihi figürlerin ulusal ve uluslararası tanıtımlarda bilinir hâle gelmesi.
- "Kuruluş'tan Kurtuluş'a" temalı sanat yarışmalarında özgün eserlerin ortaya çıkması ve bu eserlerin kültürel mirası yansıtır nitelikte olması.
- Yerel halkın projeye dâhil olması ve restorasyon süreçlerinde gönüllü programlar aracılığıyla katkı sağlaması.
- Tarihi alanların çevre dostu ve sürdürülebilir bir yaklaşımla düzenlenmesi, doğal ve kültürel dokuya zarar verilmeden turizme kazandırılması.

11.2. Birlikten Güce: Kentim Kütahya

"Birlikten Güce: Kentim Kütahya" projesi, Kütahya'nın turizm potansiyelini geliştirmek amacıyla yerel turizm paydaşları arasında ortak karar alma kültürünü oluşturmayı ve şehrin özgün kimliğini ve imajını güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu proje ile Kütahya'nın kültürel değerleri ve turistik cazibe merkezleri daha etkin bir şekilde yönetilecek ve hem yerel halkın hem de ziyaretçilerin şehre olan bağlılığı artırılacaktır.

Kütahya'daki turizm paydaşları arasında ortak karar alma kültürünün geliştirilmesi, destinasyon yönetiminin etkinliğini artıracak ve bölgenin turizm potansiyelini daha verimli bir şekilde değerlendirmeye yardımcı olacaktır. Çevre iller ile iş birliği yaparak bölgedeki turizm pazarından yararlanılması turistik faaliyetlerin canlanmasını sağlayacaktır. Günümüzde destinasyon yönetimi, sadece tek bir aktörün değil, otel sahipleri, restoranlar, tur operatörleri, çevre il ve ilçelerdeki yerel yönetimler, sanatçılar ve sivil toplum kuruluşları gibi tüm paydaşların iş birliği içinde hareket etmesini gerektiren, karmaşık bir süreçtir. Komşu illerle yapılacak ortak projeler, turistik faaliyetlerin canlanmasını sağlamakta ve bölgesel turizm pazarından daha fazla fayda sağlanmasına olanak tanımaktadır. Kütahya'nın çini sanatını tanıtmak veya termal turizmini geliştirmek için çevre iller ile ortak etkinlikler düzenlemek hem Kütahya'nın hem de çevre illerin turizm potansiyelini artıracaktır. Bu nedenle, Kütahya'daki turizm paydaşları arasında ortak bir karar alma kültürünün oluşturulması hem stratejik planlamayı güçlendirecek hem de sürdürülebilir turizmi destekleyecektir.

Kütahya'nın kimliğini ve değerlerini güçlendirmek hem yerel halkın hem de ziyaretçilerin şehre olan bağlılıklarını artırmaktadır. Marka imajı, bir şehrin halkın zihinlerinde oluşturduğu algıyı ifade etmektedir. Kütahya'nın marka imajı, tarihi dokusu, kültürel zenginlikleri ve yerel özellikleri ile şekillenecektir. Bu bağlamda, estetik ve silüete dair düzenlemeleri ve mevzuatın güncellenmesi şehrin görsel kimliğini güçlendirerek Kütahya'nın çekiciliğini artıracaktır. Şehirdeki tarihi yapıların restorasyonu ve etkin kullanımı, Kütahya'nın mimarisini ve tarihini ön plana çıkararak ziyaretçilerin şehri daha iyi tanımasına olanak tanıyacaktır.

Kütahya'nın gastronomi ve yerel ürünler temalı marka etkinlikler ile zenginleştirilmesi, yerel kültürü yaşatmak ve turizmi canlandırmak açısından önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu bağlamda, yaratıcı turistik ürünler ve etkinlikler geliştirmek Kütahya'nın özgün lezzetlerini ve kültürel zenginliklerini öne çıkarmak için

kritik bir rol oynamaktadır. Mevcut festivallerin etkin bir şekilde tanıtılması, ulusal ve uluslararası düzeyde görünür kılınması şehrin turizm potansiyelini artıracaktır.

Kütahya'nın önemli hikâyeleri, figürleri ve efsanelerinin tematik turlar ve rehberli gezilerle ziyaretçilere aktarılması önemlidir. Bu hikâyeler yalnızca turistik turlar ve rotalarla sınırlı kalmamalı, dijital platformlarda da anlatılarak daha geniş bir kitleye ulaştırılmalıdır. Dijital hikâye anlatımı, interaktif uygulamalar ve sanal turlar gibi modern teknolojilerle zenginleştirilen hikâyeler, dijital platformlarla desteklenen bu anlatımlar, turistlerin ilgisini çekecek ve şehri keşfetmelerini sağlayacaktır.

Termal turizm konusunda Afyonkarahisar ile iş birliği yapılması iki ilin de çekim gücünü artıracaktır. Bu kapsamda yolcuların havaalanına varış ve kalkış süreçlerini düzenlemek, bekleme sürelerini en aza indirmek hedeflenmelidir. Özellikle, havalimanında gerçekleştirilecek olan bu düzenlemeler, yerel işletmelerin de kazançlarını artırmalarına yardımcı olabilir; çünkü daha düzenli ve öngörülebilir uçuş saatleri, çevredeki oteller, restoranlar ve ulaşım hizmetleri için planlama yapmayı kolaylaştıracaktır. Bu nedenle, Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın giriş-çıkış ve uçuş saatlerinin optimize edilmesi, Kütahya'nın turizm potansiyelini artırma yönünde atılacak önemli bir adım olacaktır. Ayrıca yurt içi ve yurt dışı seferlerin artırılması da turistik çekiciliği önemli ölçüde artıracaktır. Yurt içi seferlerin artırılması, aynı zamanda Kütahya'nın komşu illerle olan bağlantısını güçlendirecek ve bölgedeki ekonomik faaliyetlerin canlanmasına katkı sağlayacaktır. Özellikle Kütahya'nın tarihî ve kültürel değerlerini tanıtmak amacıyla düzenlenecek turlar ve etkinlikler, yurt içi seferlerin artışıyla daha fazla ilgi görebilecektir.

Havalimanı düzenlemeleri dışında Kütahya'nın cazibelerini yönlendirici levhalar ile tanıtmak hem yerli hem de yabancı ziyaretçilere ulaşımı kolaylaştırmanın yanı sıra şehrin turistik potansiyelini artırmak için etkili bir stratejidir. Ana yollar ve kavşaklar üzerinde yerleştirilecek görsel ve bilgilendirici levhalar, ziyaretçilerin dikkatini çekerek şehrin doğal ve tarihî güzellikleri hakkında bilgi verilmesini sağlayacaktır. Ayrıca kare kodlar ile entegre edilecek dijital levhalar, ziyaretçilerin daha fazla bilgiye erişimini sağlayarak mobil uygulamalarla etkileşimi artırabilir. Ziyaretçi yorumları ve önerileri ile zenginleştirilen alanlar, diğer ziyaretçilere tavsiyelerde bulunmalarını teşvik ederken yerel işletmelerle yapılacak iş birlikleri, Kütahya'nın turizm potansiyelini daha da artırabilir.

Kütahya'nın turistik cazibe merkezleri, konaklama olanakları ve kültürel etkinliklerinin tanıtımının yapılması yerel halk ve ziyaretçiler arasındaki etkileşimin artmasını sağlayacaktır. Ayrıca Kütahya'nın ulusal ve uluslararası düzeyde daha fazla tanınmasını sağlayacaktır. Özellikle büyük ve modern tesisler büyük etkinliklerin düzenlenmesine olanak tanıyarak Kütahya'nın turizm alanındaki rekabet gücünü artıracaktır. Planlı bir şekilde yapılacak bu yatırımlar, Kütahya'nın ulusal ve uluslararası alanda bir turizm destinasyonu olarak tanınmasını ve rekabetçi bir yapıya sahip olmasını sağlayacaktır.

Tüm önerilerin kapsayıcı olması için Kütahya'da bir DYÖ kurmak, şehrin turizm potansiyelini sistematik bir şekilde yönlendirmek ve pazarlamak için önemli bir adım olacaktır. Bu yapı, yerel yönetim, turizm işletmeleri, kalkınma ajansları, sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgili paydaşları kapsayan, geniş bir ortaklık ağına sahip olmalıdır. DYÖ'nün gelir kalemleri, özellikle devlet destekleri, kalkınma ajansı hibeleri, üyelik aidatları ve kamu-özel sektör iş birliklerinden elde edilebilecek fonlardan oluşabilir. Ayrıca özel projeler için tur operatörlerinden ya da marka iş birliklerinden sağlanacak sponsorluk gelirleri de bütçeye katkı sağlayacaktır. Bu çeşitlilik, DYÖ'nün hem bağımsız hem de sürdürülebilir bir finansal yapıya sahip olmasını destekler.

DYÖ'nün faaliyet alanları ise geniş kapsamlı olmalıdır. Öncelikle, Kütahya'nın sahip olduğu kültürel miras, termal ve sağlık turizmi, ekoturizm ve çini sanatını öne çıkaran tematik rotalar oluşturulabilir. Bu rotalar,

şehrin turizm değerlerini yerel hikâyelerle destekleyerek cazibe merkezleri hâline getirilmelidir. Ayrıca eğitim ve bilinçlendirme programları düzenleyerek turizm kalitesini artırmak ve yerel halkın turizme olan katkısını teşvik etmek hedeflenebilir. Marka etkinlikler, festivaller ve ulusal-uluslararası tanıtımlar ise Kütahya'nın görünürlüğünü artıracak, önemli faaliyetler arasında olmalıdır.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- Kütahya'ya özgü hikâyelerden oluşan sanal turların oluşturulması,
- Eskişehir'e gelen turistlerin Kütahya'yı da ziyaret etmesine yönelik ortak hareket etmek için iş birliklerinin yapılması,
- Afyonkarahisar'daki etkinlikler ile iş birliği yaparak rotaların ve ürünlerin zenginleştirilmesi,
- Kütahya'nın değerlerinden oluşan estetik ve silüet ile ilgili çalışmaların yapılması,
- Kütahya'nın yerel ürünleri ve el sanatlarının tanıtımı için "Anadoludakiler" platformu ile iş birliği yapılması,
- Anadoludakiler platformu üzerinden Kütahyalı zanaatkarların ve el sanatları ustalarının hikâyelerinin paylaşılması,
- Anadoludakiler platformuyla iş birliği yapılarak çini ve porselen temalı deneyim atölyelerinin tanıtılması,
- Şehir merkezinde kat yüksekliğinin sınırlandırılması, silüete uygun olmayan bina yapımının önüne geçilmesi için yasal çalışmaların yürütülmesi.
- Yoncalı termal bölgesi'nin "turizm bölgesi" olarak geliştirilmesi,
- Kütahya Kalesi ve Germiyan Sokağı'nın "Şehir İçi Kültür ve Turizm Koruma Alanı" ilan edilmesi,
- Samanpazarı'nda tek tabela uygulamasına (Kütahya'nın marka imajını güçlendirmek için uygulanacak tek tabela uygulaması, standartlaşmayı sağlarken, estetik açıdan da bir bütünlük oluşturacaktır. Bu uygulama ile şehirdeki ticari işletmelerin görsel uyumu artırılacak, böylece Kütahya'nın genel estetik görünümü iyileştirilecektir.) geçilmesi,
- Ulu Camii ve Yeşil Camii örneğindeki gibi birçok tarihî yapının kullanıma açılması,
- Çevre illerle görüşmeler yapılarak çeşitli iş birliklerinin planlanması,
- Hedef pazar odaklı "Kardeş Şehir" uygulamalarının artırılması ve etkili biçimde kullanılması,
- Farklı il bileşenlerinin bütüncül yönlendirilmesinde liderlik yapılması,
- Çevre illerle ortak etkinlik ve festivallerin düzenlenmesi,
- Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'na yapılan uçuşların giriş-çıkış saatlerini optimize etmek amacıyla Türk Hava Yolları (THY), Pegasus ve AJet gibi hava yolu şirketleri ile görüşmeler yapılması,
- Yerel hava trafiğinin artırılmasına ve yurt içi seferlerin çeşitlendirilmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesi,
- Hava yolu şirketleri ile iş birliği yapılarak Kütahya'nın tarihî ve kültürel değerlerini tanıtan özel turlar ve etkinlikler düzenlenmesi,
- Tur operatörlerinin farklı dönemlerde il hakkında bilgilendirilmelerinin sağlanması ve hem çevrimiçi toplantılar hem de FAM - TRİP faaliyetleri ile ilin tanınırlığı artırılması,
- Kare kodlu dijital levhaların oluşturulması,
- Kültürel miras eserlerine yönelik yönlendirme levhaları ve gece aydınlatmalarının oluşturulması,
- Ziyaretçi yorumları ve önerilerinin alınabileceği çeşitli noktaların oluşturulması,
- Tavşanlı'da leblebi ve kömür festivallerine ilişkin tanıtımların yapılması, yaratıcı ürünlerin tasarlanması ve markalaştırılması,
- İkinci konutların kısa süreli kiralamaya uygun hale getirilmesi,
- İkinci konutlar için dijital tanıtım ve rezervasyon platformu oluşturulması,
- Tarihî alanlarda ikinci konutların butik otel veya pansiyona dönüştürülmesi,
- Merkezde bulunan otellerin belediye tarafından etkin yönetilmesi, hedeflenmektedir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): Projenin başlangıcında, yerel turizm paydaşları arasında iş birliğini artırmak amacıyla toplantılar düzenlenecek ve ortak karar alma kültürü geliştirilecektir. Ayrıca, Zafer Bölgesel Havalimanı'ndaki uçuş saatlerinin optimize edilmesine yönelik hava yolu şirketleriyle görüşmeler yapılması bu dönemin öncelikleri arasındadır. Tur operatörlerine yönelik tanıtım faaliyetleri yapılacaktır.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede, Kütahya'nın marka imajını güçlendirmek için estetik ve silüet çalışmaları tamamlanacak, çevre illerle ortak etkinlikler ve festivaller düzenlenecektir. Şehir merkezinde kat yüksekliğinin sınırlandırılması, silüete uygun olmayan bina yapımının önüne geçilmesi için yasal çalışmalar da yürütülecektir. Samanpazarı'nda tek tabela uygulamasına (Kütahya'nın marka imajını güçlendirmek için uygulanacak tek tabela uygulaması, standartlaşmayı sağlarken, estetik açıdan da bir bütünlük oluşturacaktır. Bu uygulama ile şehirdeki ticari işletmelerin görsel uyumu artırılacak, böylece Kütahya'nın genel estetik görünümü iyileştirilecektir.) geçilmesi için çalışmalar yürütülecektir.

Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'ndaki yurt içi ve yurt dışı seferlerin artırılması sağlanacak, Kütahya'nın değerlerini tanıtıcı dijital levhalar ve yönlendirme panoları yerleştirilecektir.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede Kütahya'nın hikâyelerini dijital platformlarda tanıtan sanal turlar oluşturulacaktır. Çevre illerle oluşturulan ortak rotalar kalıcı hâle getirilecektir. Yerel turizm potansiyelini destekleyecek bir DYÖ yapısı kurulacak ve sürdürülebilir yönetim anlayışıyla turistik değerler uluslararası düzeyde tanıtılacaktır.

Başarı Ölçütleri

- Yerel paydaşlar arasında düzenli toplantılara katılan paydaş oranının %90'a ulaşması.
- Çevre illerle yapılan ortak etkinlik sayısında %25 artış.
- Zafer Bölgesel Havalimanı'ndan gelen turist sayısında %30 büyüme.
- Tarhana Festivali gibi etkinliklerden elde edilen ekonomik katkıda %40 artış.
- Kütahya'nın uluslararası turizm platformlarında görünürlüğünün %50 artırılması.
- Yurt dışı seferlerin sayısında yıllık %20 artış.
- Tek tabela uygulaması ve estetik düzenlemelerle şehir genelindeki ticari alanlarda %100 görsel uyum sağlanması.
- Dijital yönlendirme ve kare kodlu bilgilendirme sistemlerinin tüm turistik alanlara %100 entegrasyonu.

11.3. Topraktan Sanata: ÇiniKütahya

“Topraktan Sanata: ÇiniKütahya” projesi, Kütahya'nın köklü çini geleneğini korumayı ve bu sanatı turizmle entegre ederek şehre yeni bir kimlik kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu proje, çini sanatını modern turizm stratejilerine dâhil ederek hem yerel halkın hem de uluslararası ziyaretçilerin ilgisini çekmeyi ve Kütahya'yı bir çini merkezi olarak uluslararası alanda tanıtmayı hedeflemektedir.

Proje kapsamında, Kütahya'da yeni açılacak olan Kütahya Müzesi'nde çini sanatına ağırlık verilmesi planlanmaktadır. Kütahya, Osmanlı Dönemi'nden günümüze uzanan, güçlü bir çini üretim geleneğine sahiptir. Bu geleneği canlı tutmak ve gelecek nesillere aktarmak için müzede çini sanatına geniş yer verilmesi, şehrin en önemli kültürel mirasını öne çıkaracaktır. Çini sanatının tarihini, gelişimini ve modern uygulamalarını müzede sergilemek ve tanıtılmasını sağlamak, kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunacaktır.

Proje; ayrıca yaratıcı turizmi desteklemek amacıyla çini tasarımına yönelik deneyim atölyeleri oluşturmayı öngörmektedir. Yaratıcı turizmin önemli bir çıktısı olan deneyim atölyeleri, turistler açısından oldukça cazip bir etkinlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Turistler, geleneksel Türk el sanatlarından biri olan çini sanatını yerinde öğrenme ve uygulama fırsatı bulacaktır. Bu atölyelerde, ziyaretçiler çini yapımının temel tekniklerini öğrenirken yaratıcılıklarını geliştirme imkânı elde edecektir. Deneyim atölyeleri, farklı yaş gruplarındaki bireylere hitap ederek çini sanatına olan turistik ilgiyi artırmayı ve yerel zanaatkarlara olan talebi desteklemeyi hedeflemektedir.

Projenin bir diğer önemli adımı, Kütahya'nın uluslararası alandaki çini merkezi konumunu pekiştirecek bir Çini Bienali düzenlemektir. Bu tür uluslararası bir etkinlik, Kütahya'nın dünya çapında bir çini merkezi olarak konumlandırılmasını sağlayacaktır. Bienal, geleneksel Türk el sanatı olan çini sanatının hem ulusal hem de uluslararası ölçekte bilinirliğini artıracaktır. Bienal sırasında Kütahya'nın diğer turistik değerleri de (termal kaynaklar, tarihî eserler, müzeler) tanıtılabilir. Böylece Kütahya'ya gelen ziyaretçiler hem kültürel hem de sanatsal bir deneyim yaşamış olacaktır.

Kütahya, 31 Ekim 2017'de UNESCO'nun Yaratıcı Şehirler Ağı'na katılarak "Zanaat ve Halk Sanatları" alanında "Yaratıcı Şehir" ünvanı kazanmıştır. Böylece UNESCO tarafından "Zanaat ve Halk Sanatları" alanında yaratıcı şehir olarak tanınan 66 kentten biri olma ayrıcalığına ulaşmıştır. Kütahya, bu ağa zanaat ve halk sanatları alanında Türkiye'den katılan ilk şehir olarak bir ilke imza atmıştır.

Çini sanatının turizme entegrasyonu kapsamında, çini temalı turistik tesislerin inşa edilmesi de planlanmaktadır. Çini sanatıyla bütünleşmiş bir konaklama imkânının nitelikli turistlerin ilgisini çekmesi beklenmektedir. Aynı zamanda estetik bir çekicilik sağlayan çini sanatı hem turizm potansiyelinin artmasını hem de Kütahya'nın yerel kimliğinin pekişmesini sağlayacaktır.

Kütahya, Türkiye'nin çini ve seramik üretiminde önemli bir merkezdir. Bu potansiyeli değerlendirmek ve çini sanatını daha da geliştirmek amacıyla Dumlupınar Üniversitesinde çini sanatı ile ilgili programların güçlendirilmesi büyük bir öneme sahiptir. Çini Sanatı ve Tasarımı Programı'nın geliştirilmesi hem akademik hem de pratik anlamda önemli adımlar atılmasını gerektirmektedir. Yurt içi ve dışındaki üniversiteler ve sanat okulları ile iş birlikleri geliştirerek öğrencilere değişim programları, staj olanakları ve ortak projeler sunmak, deneyim kazanmalarını sağlayacaktır.

Tüm bu çabaların yanı sıra Kütahya'daki festivaller ve etkinliklerde çini sanatının vurgulanması, şehrin bu değerle özdeşleşmesine katkıda bulunacaktır. Kültürel ve sanatsal kimliği pekiştirmek çini sanatını her etkinlikte vurgulayarak Kütahya'nın çiniyle anılmasını sağlamak turizmde markalaşma konusunda oldukça önemlidir. Şehrin hem yerel halk hem de ziyaretçiler tarafından çini sanatıyla özdeşleşmesini sağlayacaktır. Aynı zamanda, Kütahya'nın çini değerinin etkili ve sürdürülebilir bir biçimde tanıtılması hedeflenmektedir. Dünyanın çeşitli bölgelerinden çini ve seramik ustalarını Kütahya'da bir araya getirerek hem sanatçılar arasındaki etkileşimi artırmak hem de Kütahya'nın çini sanatındaki merkezî konumunu güçlendirmek, atılacak önemli adımlar arasında yer almaktadır.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- En değerli çinilerin sergilenmesi ve çini ustalarının katılımıyla sergi ve konferans programlarının yapılması,
- Çiniciler Çarşısı'nın daha aktif tanıtılması ve burada uluslararası atölye çalışmalarının gerçekleştirilmesi,
- UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki değerlerin tanıtımı için dijital platformlarda ve sosyal medyada kampanyalar düzenlenmesi,

- UNESCO'nun Kütahya'daki kültürel miras alanlarıyla ilgili bilgilendirme panolarının, yönlendirme tabelalarının ve çok dilli rehberlik hizmetlerinin artırılması,
- UNESCO temalı kültürel ve sanatsal etkinlikler düzenlenerek hem yerel halkın hem de turistlerin bu alanlara ilgisinin artırılması,
- Kütahya'nın UNESCO miras alanlarında çevre dostu altyapı ve sürdürülebilir turizm uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- UNESCO'nun kültürel miras konulu çocuk ve gençlere yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi ile farkındalığın artırılması,
- UNESCO mirası alanlarının yerel rehberler eşliğinde gezileceği tematik turlar ve kültürel yürüyüş rotalarının oluşturulması,
- Çini ile süslenmiş sanat yürüyüş yolları veya şehirdeki belirli noktalarda çini eserlerinin sergilenmesi için açık hava galerilerinin kurulması,
- Çiniciler Çarşısı çevre düzenlemelerinin hızla tamamlanarak turistlere yönelik tuvalet, yiyecek - içecek hizmetlerine yönelik mekanlar / alt yapılar inşa edilmesi,
- Çini sanat atölyelerinin kurulması, temel çini teknikleri ve motiflerinin öğretilmesi,
- Çini geleneğinin tanıtılması için çocuklara yönelik "Çini Temalı Yaratıcı Çizim" yarışmalarının düzenlenmesi,
- Müzeye dijital interaktif dokunmatik ekranların (Bu ekranlar ile çini motifleri hakkında bilgiler alınacak, çeşitli desenler incelenecek ve çini yapım süreçleri adım adım izlenebilecektir.) kurulması,
- Çini-Kart uygulaması ile müzelere ücretsiz veya indirimli giriş ve alışveriş vb. gibi imkânların sağlanması,
- Çini ile ilgili burs programlarının oluşturulması,
- Farklı yaş gruplarına yönelik çini yapım workshoplarının oluşturulması,
- Atölyelere ünlü sanatçıların davet edilmesi ve sanatçı buluşmalarının gerçekleştirilmesi,
- Yaratıcı çini tasarımları oluşturmak için Çini Motiflerinde Özgün Tasarımlar adlı yarışmaların düzenlenmesi,
- Uluslararası Çini Fuarı'nın yapılması,
- Bienalin ulusal ve uluslararası platformlarda çok dilli olarak tanıtılması, rehber kitapçıklar oluşturulması,
- Bienalde, çocuklar ve gençlere yönelik hem çevrim içi hem de yüz yüze ücretsiz çini workshoplarının oluşturulması,
- Lüks konaklama ve spa merkezlerinin çini teması ile tasarlanması,
- Şehir merkezinde Çinili Kafe vb. gibi turistik dinlenme ve yeme-içme mekânlarının tasarlanması,
- Restoranlarda veya diğer turistik tesislerde yiyecek ve içeceklerin geleneksel çini motiflerinin kullanıldığı tabak ve kaselerde sunulması,
- Çini Sanatı ve Tasarımı Programı'nın geliştirilmesi ve uluslararası tanıtımının yapılması,
- Çini sanatında yaratıcılığın geliştirilmesi için Çini Motif Tasarımı Yarışması'nın yapılması,
- Dünyadaki çini ustalarının Kütahya'da bir araya getirilmesi ve uluslararası çini atölyelerinin yapılması,
- Kütahya çinisinin özgün motiflerinden oluşan hediyelik eşyaların tasarlanması ve pazarlanması,
- Festivallerde kullanmak amacıyla Kütahya çinisini anlatan kısa film veya tanıtım filmlerinin yapılması, hedeflenmektedir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): Projenin ilk aşamasında, çini atölyelerinin kurulması, çini temalı etkinliklerin ve yarışmaların başlatılması planlanmaktadır. UNESCO temalı bilgilendirme panolarının ve yönlendirme tabelalarının hazırlanması, sosyal medya kampanyalarının başlatılması ve müze içeriklerinin zenginleştirilmesi de kısa vadede önceliklidir.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede, çini sanatının uluslararası düzeyde tanıtımı için Uluslararası Çini Fuarı'nın düzenlenmesi ve çini yürüyüş yolları ile açık hava galerilerinin oluşturulması hedeflenmektedir. Çini Sanatı ve Tasarımı Programı'nın geliştirilmesi ve uluslararası iş birliklerinin artırılması da bu dönemde gerçekleştirilmesi planlanan çalışmalardır. Çiniciler Çarşısı çevre düzenlemeleri de bu dönemde tamamlanacaktır.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede, Kütahya'nın çini temasıyla uluslararası bir marka hâline getirilmesi amaçlanmaktadır. Lüks konaklama ve spa merkezlerinin çini konseptiyle tasarlanması, çini temalı gastronomi ürünlerinin geliştirilmesi ve çini eserlerinin dünya çapında bir cazibe merkezi olarak konumlandırılması bu dönemin ana hedeflerindendir.

Başarı Ölçütleri

- Çini Bienali'ne yıllık katılımda %30 artış.
- Çini atölyelerine katılan yerli ve yabancı turist sayısının yıllık %25 artması.
- Çini motifli hediyelik eşya satışlarında %40 artış.
- Uluslararası Çini Fuarı ve Bienali'nin 10'dan fazla ülkede tanıtılması.
- Çini Sanatı ve Tasarımı Programı kapsamında öğrenci değişim programlarına yılda en az 50 uluslararası katılım sağlanması.
- Çini workshoplarına katılan farklı yaş gruplarındaki katılımcı sayısında %20 artış.
- Çini Motif Tasarımı Yarışması'na yılda en az 500 tasarımın katılması.
- Çini eserlerinin sergilendiği açık hava galerilerinin çevre dostu altyapı ile %100 tamamlanması.

11.4. Kaynaktan Şifaya: Kütahya'da Dinlen

“Kaynaktan Şifaya: Kütahya'da Dinlen” projesi, Kütahya'nın zengin termal ve sağlık turizmi potansiyelini korumak, geliştirmek ve küresel ölçekte tanıtmak amacıyla hayata geçirilmektedir. Proje kapsamında mevcut termal tesislerin kalitesini artırmak, tesis çeşitliliğini genişletmek ve wellness hizmetleriyle entegre etmek temel hedefler arasındadır.

Kütahya, zengin jeotermal kaynakları ile sağlık ve termal turizm açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Bu politika ile mevcut tesislerin iyileştirilmesi, etkin tanıtım ve reklamlarının yapılması ve yerli-yabancı turist sayısının artırılması hedeflenmiştir. Bölgedeki Yoncalı, Simav, Emet ve diğer termal alanların sağlık turizmi açısından daha fazla tanıtılması gerekmektedir. Kütahya'nın termal ve sağlık turizmi potansiyelinin desteklenmesi, bölgenin ekonomik kalkınması ve turizm sektörünün gelişimi için kritik bir adım olacaktır. Yabancı turistlerin Kütahya'ya çekilmesi için tesislerin çeşitliliğinin artması gerekmektedir. Bunun için çamur banyosu, termal ve sağlık turizmi ile spor turizminin birleştirilmesi gibi projeler planlanmaktadır. Bu sayede hem termal tesislerin kullanımı artırılabilecek hem de bölge, çeşitli faaliyetlerle cazibe merkezi hâline gelecektir.

Bölgedeki mevcut sağlık ve termal tesislerin tanıtımını artırarak hem yerli hem de yabancı turistlerin dikkatini çekmek, sağlık turizmi ile termal turizmin bir arada sunulması, Kütahya'nın sunduğu sağlık hizmetlerinin kalitesini ön plana çıkaracak ve daha fazla ziyaretçi çekmesine yardımcı olacaktır. Kütahya'nın sağlık ve termal turizm potansiyelinin entegre bir şekilde pazarlanması, bölgenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacak ve turistler için cazip bir destinasyon hâline getirecektir.

Kütahya, termal turizm açısından zengin kaynaklara sahip olsa da bu kaynakların kullanımıyla ilgili olarak sunulan hizmetlerin çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Geleneksel ve modern masaj hizmetlerinin kaplıcalar-

da geliştirilmesi, Kütahya'nın termal turizmini daha da cazip hâle getirecektir. Kütahya'daki termal tesislerde, geleneksel Türk masajı gibi yerel uygulamaların yanı sıra aromaterapi, refleksoloji ve spa hizmetleri gibi modern masaj tekniklerinin de entegre edilmesi gerekmektedir. Bu hizmetlerin çeşitlendirilmesi hem yerli hem de yabancı turistler için çekici bir deneyim sunacak ve konaklama sürelerini uzatacaktır. Kütahya'nın kaplıcalarında geleneksel ve modern masaj hizmetlerinin geliştirilmesi, termal turizmin çeşitlendirilmesine ve bölgenin rekabetçi konumunun güçlendirilmesine önemli katkılarda bulunacaktır.

Ege Bölgesi'nin Honaz Dağı'ndan sonra en yüksek dağlarından birisi olan Murat Dağı (2.312 metre) konumu itibarıyla hem termal turizm hem de kış turizmi açısından önemli bir potansiyele sahip olup, bu kaynakların etkin bir şekilde değerlendirilmesi, bölgenin yıl boyu turizmdeki rekabet gücünü artıracaktır. Bölgedeki turistik tesislerin artırılması ve etkili tanıtımının yapılması ile yıl boyu hem yerel hem de yabancı turistlerin konaklaması sağlanacaktır.

Kütahya'da zengin termal kaynaklarına dönük sağlık turizm sektörünün hizmet kalitesinin artırılması, nitelikli personel yetiştirilmesi ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, Kütahya'da termal ve hamam işletmelerine yönelik nitelikli personel yetiştirecek kursların planlanması büyük bir önem taşımaktadır. Bu kurslarla, sektörde çalışacak personelin bilgi ve becerileri artırılarak hizmet kalitesinin yükseltilmesi hedeflenmektedir. Kütahya'da termal ve hamam işletmelerine yönelik nitelikli personel yetiştirecek kursların, meslek edindirme kursları aracılığıyla verilmesi hem eğitimin yaygınlaşmasını sağlayacak hem de erişilebilirliği artıracaktır.

Kütahya'da tüm kaplıca merkezlerinde çevre ve peyzaj düzenlemeleri yapmak, bölgenin termal turizm potansiyelini artırmak ve bölgenin çekiciliğini artırmak açısından büyük önem taşımaktadır. Çevre düzenlemeleri sayesinde, kaplıca merkezlerinin estetik görünümü iyileştirilecek ve bu da bölgenin turistik cazibesi ni artıracaktır. Yapılacak düzenlemeler ile doğal kaynakların korunması ve çevresel duyarlılığın artırılması sürdürülebilir turizmin gelişimi için kritik öneme sahip olacaktır. Kaplıca merkezlerine giden yolların iyileştirilmesi ziyaretçilerin ulaşımını kolaylaştıracak ve bölgedeki turizmi destekleyecektir. Bu düzenlemeler, Kütahya'nın kaplıca turizmini güçlendirecek ve bölgedeki sağlık turizmi potansiyelini en üst düzeye çıkarmaya yardımcı olacaktır. Ayrıca ilde hizmet veren Kütahya Şehir Hastanesi ve Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi odağında sağlık turizmine yönelik bir yol haritasının çıkarılması da önem taşımaktadır.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- Göbel'de sağlık turizmine yönelik klimaterapi vb. gibi yatırımların yapılması,
- Sağlık turizmini etkin bir şekilde pazarlamak için kaplıca ve termallerin sağlığa faydasını vurgulayan reklam ve tanıtımların yapılması,
- Termal ve sağlık turizminin sürdürülebilir gelişimi için uluslararası sağlık turizmi standartlarına uygun olarak nitelikli personel eğitimi programlarının başlatılması, özellikle tıbbi turizm, termal tedavi yöntemleri, müşteri ilişkileri ve dil becerileri gibi alanların geliştirilmesi,
- Mevcut termal kaynaklar ile kış turizmi potansiyelinin entegrasyonunu sağlayacak projeler geliştirilmesi ve tesis sayısının artırılması,
- Mevcut tesislere erişimin kolaylaştırılması için toplu taşıma imkânlarının artırılması,
- Kış-kayak merkezlerinde mevcut araç ve gereçlerin bakımlarının ve temizliklerinin düzenli bir şekilde yapılması ve eksik ekipmanların tamamlanması,
- Bakanlıklar, üniversiteler ve diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilen çeşitli organizasyonların Yoncalı'da yapılmasının teşvik edilmesi,
- Kongre turizmi faaliyetleri boyunca çeşitli yöresel ürünlerin ve hediyelik eşyaların tanıtılması ve pazarlanması,
- Farklı ilçelerde bulunan termal kaynaklardan alınan örnekler üzerinde çalışmalar yapılarak içerikleri tespit edilmesi,

- Yoncalı'da Ortaca Doğa Turizm Merkezi ile bütünleşik bir turizm alanı çalışması yapılmalıdır. Bu turizm alanında geriatri merkezi, kür merkezi gibi sağlık tesisleri ile termal sağlık turizmüne uygun konaklama tesisleri, spor alanları, yürüyüş yolları vb. altyapı ve üstyapılar için fizibilite çalışmaları yürütülerek yatırım programına alınması,
- Kaplıcalarda sunulacak masaj hizmetleri için uzman eğitimcilerin yetiştirilmesi amacıyla çeşitli eğitim programları düzenlenmesi,
- Sunulacak hizmetler için gerekli hijyen standartları ve temizlik prosedürleri hakkında eğitim verilmesi,
- 5 yıldızlı otel, kongre ve fuar merkezinin yapılması için arazi ve yatırım desteğinin sağlanması,
- Geleneksel ve modern masajları bir araya getiren, özel paketlerin oluşturulması ve turistik tanıtımının yapılması,
- Kurumlar tarafından termal ve hamam işletmelerine dönük çeşitli kursların açılması,
- Eğitim kurumlarında sertifikalı turizm eğitimlerinin verilmesi, staj imkânlarının sağlanması,
- Termal ve hamam işletmelerinde nitelikli personelin istihdam edilmesinin sağlanması
- Termal yol projesinin (Abide-Simav-Sındırgı-Balıkesir'den Çanakkale'ye kadar bölgeleri birleştirmesi planlanan Kütahya'nın Simav ilçesi ile Abide arasındaki 15 kilometrelik duble termal yol) tamamlanması,
- Emet'te bulunan yosun havuzlarını geliştirmek için bütçe oluşturulması, daha modern ve hijyenik tesis içi tasarımların yapılması
- Sağlık turizmüne yönelik bir yol haritasının hazırlanması

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): İlk aşamada, termal tesislerin tanıtımına yönelik reklam ve dijital kampanyalar başlatılacaktır. Ayrıca, toplu taşıma seçeneklerinin artırılması ve mevcut tesislere erişimin kolaylaştırılması sağlanacaktır.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Kütahya'daki termal tesislerde geleneksel ve modern masaj hizmetleri geliştirilecek, Simav, Emet, Gediz gibi termal merkezlerle iş birliği yapılarak tesisler arasında entegrasyon sağlanacaktır. Termal yol projesinin inşası tamamlanarak bölgeler arası ulaşım kolaylaştırılacaktır. Termal kaynaklardan alınan örnekler incelenerek içerik tespiti yapılacaktır. İlgili kurumlarda termal ve hamam işletmelerine yönelik eğitim programları başlatılarak nitelikli personel yetiştirme süreci hızlandırılacaktır. Ayrıca İlde hizmet veren Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi ve Kütahya Şehir Hastanesini merkeze alacak şekilde sağlık turizmüne yönelik bir yol haritası çıkarılacaktır.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Göbel'de sağlık turizmüne yönelik klimaterapi yatırımları için temel atılacaktır. Termal kaynaklar ile kış turizminin entegrasyonu sağlanacak ve bu alanlarda turist sayısının yıl boyu sürdürülebilir şekilde artması hedeflenecektir. Kütahya'nın sağlık turizmi alanında uluslararası düzeyde bir marka hâline gelmesi sağlanacaktır. Yoncalı'da Ortaca Doğa Turizm Merkezi ile bütünleşik bir turizm alanı için fizibilite çalışmaları ve yatırım programları yürütülecektir.

Başarı Ölçütleri

- Sağlık ve termal tesislere yıllık ziyaretçi sayısında %30 artış.
- Yabancı turist oranında %25 büyüme.
- Yöresel ürün satışları ve hediyelik eşya pazarında %35 büyüme.
- Termal tesislerde hijyen standartlarının %100 uygulanması.
- Geleneksel ve modern masaj hizmetleri sunan tesis sayısında %50 artış.
- Sertifikalı turizm eğitimlerini tamamlayan nitelikli personel sayısında yıllık %20 artış.
- Termal yol projesiyle bölgesel bağlantıların %100 tamamlanması.

- Termal ve hamam işletmelerinde istihdam edilen yerel personel oranının %80'e ulaşması.
- Termal tesislerde çamur banyosu, aromaterapi gibi yenilikçi hizmetlerin kullanıma sunulması.
- Yoncalı ve Emet gibi bölgelerde masaj hizmetleri ve wellness olanaklarının tesislere entegre edilmesi.
- Termal tesislerde aromaterapi, refleksoloji ve Türk masajı gibi hizmetlerin ziyaretçilere yönelik paket programlarla sunulması.
- Kış turizmi ile entegre edilen termal turizm projelerinde, yıl boyunca ziyaretçi sayısının dengelenmesi.

11.5.Yeniden Doğuş: TarihKütahya

“Yeniden Doğuş: TarihKütahya” projesi, Kütahya'nın tarihî ve kültürel kimliğini koruyarak yaşanabilir, fonksiyonel ve sürdürülebilir bir kent yaratmayı hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda, Kütahya'da bulunan geleneksel tarihî yapılar aslına uygun şekilde restore edilecek, fonksiyonel hâle getirilecek ve kent estetiğine katkı sağlayacak şekilde planlanacaktır. Böylece hem şehrin kültürel mirası canlandırılacak hem de turizm teşvik edilerek kentin ekonomik kalkınmasına katkıda bulunulacaktır.

Kütahya'da geleneksel tarihî dokunun korunup aslına uygun şekilde restore edilmesi ve bu yapıların fonksiyonel hâle getirilmesi, kültürel mirası canlandırma ve turizmi teşvik etme amaçlı, önemli bir hedef olarak belirlenmiştir. Bu restorasyon çalışmaları, şehrin tarihî kimliğini koruyarak ve fonksiyonel hâle getirerek ekonomik fayda sağlama hedeflerine yönelik önemli adımlardır. Bu politikaların hayata geçirilmesi hem yerel halkın tarihî ve kültürel kimliğini güçlendirecek hem de kentin turizm potansiyelini artıracaktır.

Kütahya'da kentsel tasarıma yönelik fonksiyonel sağlıklaştırma çalışmaları, şehir estetiğini ve yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen, önemli adımlardır. Kütahya'nın tarihî Germiyan Sokağı'nı Osmanlı Dönemi kültür ve mimarisini yansıtan bir kültür merkezi hâline getirmek, önemli bir turistik çekicilik yaratabilir. Bu bağlamda, özellikle Germiyan Sokağı'na odaklanmak gerekmektedir. Germiyan Sokağı, Osmanlı Dönemi'ne ait, eşsiz mimari örnekleri, geleneksel konutları ve şehrin kültürel kimliğini yansıtan diğer yapılarla önemli bir cazibe merkezidir. Germiyan Sokağı, kentsel sağlıklaştırma ve estetik düzenlemelerle daha da cazip hâle getirilebilir. Yapılacak iyileştirmeler, tarihî dokunun korunması ile birlikte hem yerel halkın yaşam kalitesini artıracak hem de şehrin turistik cazibesini güçlendirecektir. Özellikle sokağın, Ulu Camii'ye kadar restore edilerek ve çeşitli turistik çekiciliklerle donatılarak genişletilmesi sayesinde bu tarihî güzergâhın daha fazla insan tarafından keşfedilmesi ve Kütahya'nın zengin kültürel mirasının daha görünür hâle gelmesi sağlanabilir.

Kütahya'da turistik cazibe merkezlerine yönelik çok işlevli otopark ve genel ihtiyaç ünitelerinin yapılması ile şehre gelen ziyaretçilerin erişebilirliğini kolaylaştırmak ve bölgedeki turizmin gelişimini desteklemek amaçlanmaktadır. Önemli destinasyonların yakın çevrelerine park alanları, duraklar, çeşitli yönlendirme tabelaları, genel ihtiyaç alanları inşa edilmesi planlanmıştır. Bununla birlikte, bu alanlara halkın kullanımına açık lavabolar, bebek bakım alanları, engellilere yönelik genel ihtiyaç üniteleri yapılacak; Belediye yönetimi ile daha verimli hâle getirilecektir. Bu girişimler hem yerel halk hem de turistler için daha işlevsel ve erişilebilir bir şehir ortamı yaratmayı hedeflemektedir.

Kütahya, “Kuruluş'tan Kurtuluş'a” mottosuyla Selçuklu, Osmanlı ve Millî Mücadele dönemlerine ait önemli eserleri bünyesinde barındırmaktadır. Osmanlı Dönemi'ne ait yapıların aslına uygun şekilde restore edilmesi ile bu değerli kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması amaçlanmaktadır. Hayme Ana Türbesi, Ulu

Camii, Germiyan Sokağı gibi önemli Osmanlı eserlerinin turistik çekiciliğinin artırılması ise Kütahya'nın kültürel zenginliğinin daha geniş kitlelere ulaşmasını ve turizmin canlanmasını sağlayacak, kritik adımlardandır.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- Başmelek Kilisesi'nin ve çevresinin geliştirilmesi,
- Simav'da bulunan Ecesultan Türbesi'nin değerlendirilmesi,
- Kütahya Kalesi çevresindeki evlerin restorasyonu ve renklendirilmesi,
- Germiyan Sokağı'nın Ulu Camii'ye kadar restore edilerek ve çeşitli turistik çekiciliklerle donatılarak genişletilmesi, kentsel estetiğinin geliştirilmesi, yönlendirme tabelalarının düzenlenmesi,
- Germiyan Sokağı'ndaki bitmiş evlere SOKÜM öğelerinin (Hem tarihî yapıların canlandırılmasına hem de sosyal yaşamın zenginleştirilmesine katkıda bulunacaktır.) entegre edilmesi,
- Germiyan Sokağı'nda aydınlatma sisteminin yer altına indirilmesi,
- Çöp konteynırlarının yer altına (Çevre temizliği artacak ve sokakların görünümünü iyileştirecektir.) indirilmesi,
- Ulu Camii çevresinde otobüs ve otomobillere yönelik park yerlerinin yapılması,
- Halkın kullanımına açık lavabo, bebek bakım alanı vb. gibi genel ihtiyaç ünitelerinin yapılması ve işletmesinin Belediyeye devredilmesi,
- Gezek kültürünün marka gece eğlencesi olmasının sağlanması,
- Kütahya Zeybeği'nin görünür bir turizm ürünü hâline getirilmesi,
- Domaniç ilçesine bağlı Belçin köyündeki Haberleşme Kulesi'nin (Osmanlı Dönemi'nin mühendislik başarısını ve toplumsal iletişim alışkanlıklarını yansıtan bir yapıdır.) restore edilmesi,
- Kütahya Kalesi ve Başmelek Kilisesi'nin restorasyonunun (Osmanlı Dönemi'ndeki savunma mimarisini, o dönemdeki kültürel yapıyı ve dinî çeşitliliği yansıtacaktır.) yapılması,
- Hayme Ana Türbesi, Ulu Camii ve diğer Osmanlı eserlerinin turistik rotalar ile birbirine entegre edilmesi, yapıların tanıtılması ve korunması, hedeflenmektedir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): Projenin başlangıç aşamasında, Germiyan Sokağı ve çevresinde temel düzenlemeler yapılacaktır. Germiyan Sokağı'nın aydınlatma sistemlerinin yer altına indirilmesi, çöp konteynerlerinin düzenlenmesi, yönlendirme tabelalarının yerleştirilmesi ve çevre temizliğini artırıcı önlemler bu dönemde gerçekleştirilecektir. Osmanlı Dönemi'ne ait yapıların restorasyonu, Başmelek Kilisesi ve Kütahya Kalesi'nin çevre düzenlemeleri ile birlikte tamamlanması bu dönemin odak noktaları arasında yer alacaktır. Ayrıca, halkın kullanımına yönelik genel ihtiyaç ünitelerinin yapılması ve işletmelerinin düzenlenmesi hedeflenmektedir.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede, Germiyan Sokağı'nın Ulu Camii'ye kadar genişletilmesi ve turistik cazibelerle donatılması sağlanacaktır. Ayrıca, Domaniç ilçesindeki Haberleşme Kulesi'nin restore edilerek turizme kazandırılması planlanmaktadır.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede, Kütahya'nın tüm tarihî eserlerinin turistik rotalar ile birbirine entegre edilmesi ve bu rotaların ulusal ve uluslararası tanıtımının yapılması hedeflenmektedir. Tarihî dokunun korunarak sürdürülebilir bir şekilde kullanımını sağlamak amacıyla tüm restorasyon ve geliştirme çalışmaları tamamlanacak, Kütahya Zeybeği ve Gezek kültürü gibi geleneksel unsurların turizm ürününe dönüştürülmesi sağlanacaktır.

Başarı Ölçütleri

- Germiyan Sokağı'nda tamamlanan restorasyon çalışmaları sonrası ziyaretçi memnuniyet oranının %90'a ulaşması.
- Germiyan Sokağı'ndaki el sanatları ve yöresel ürün satışlarının %30 artması.
- Tarihî eserlerin restorasyonunda en az %80 tamamlanma oranı.
- Tarihî rotalarda yıllık ziyaretçi sayısında %25 artış.
- Turistik rotalar ve cazibe merkezlerinden elde edilen gelirden %20 artış.
- Kütahya Zeybeği'nin ulusal festivallerde en az 3 kez sergilenmesi.
- Gezek kültürüne yönelik düzenlenen etkinliklerin katılımcı sayısında %20 artış.
- Turistik cazibe merkezlerinde otopark ve genel ihtiyaç ünitelerinin kullanım oranında %90 memnuniyet sağlanması.
- Engellilere yönelik altyapının tüm turistik alanlarda %100 erişilebilir hâle getirilmesi.

11.6. Şehrin Nefesi: EcoKütahya

“Şehrin Nefesi: EcoKütahya” projesi, Kütahya'nın ekoturizm potansiyelini açığa çıkarmak, doğal alanların turizme uyumlu şekilde kullanılmasını sağlamak ve sürdürülebilir turizmi teşvik etmeyi hedeflemektedir.

Çarşamba köyündeki Hayme Ana Türbesi'nden başlayan ekoturizm yolu, Söğüt istikametindeki Domaniç Göç Yolu, Bozüyük sınırı olan Çukurca Göleti'nde bitmektedir. Bu proje Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'ne tanıklık eden ve tarihî değeri büyük olan Domaniç Göç Yolu'nu doğa ve tarih turizmine kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu rota, Osmanlı'nın kuruluşuna giden tarihî bir yol olup Osmanlı'nın kültürel ve tarihî zenginliklerini bir araya getiren bir ekoturizm rotası olarak tasarlanabilir. Bu eko-rota, doğaya saygılı ve yerel halkla uyumlu bir şekilde sürdürülebilir turizm anlayışını teşvik edecektir. Rotanın güzergâhındaki yerel köyler ve kasabalar, turistlere yöresel ürünler ve el sanatları sunarak ekonomiye katkı sağlayabilir.

Emet Krater Gölü'nün ekoturizm potansiyelini artırmak için yakın çevredeki diğer doğal kaynaklarla entegre çalışmalar yapılması, ziyaretçilerin farklı deneyimler yaşamalarını sağlayacaktır. Bu doğrultuda, Yenice köyündeki Tahtalı Göleti'nin ekoturizm rotalarına dâhil edilmesi önemli bir adım olacaktır. Yerel ekonomi güçlenecek, aynı zamanda doğal kaynakların korunması sağlanacaktır. Doğal alanlarda sürdürülebilir turizm modeli ile çevrede ekolojik farkındalık artırılacaktır.

Enne Barajı Tabiat Parkı'nın rekreatif kapasitesini artırmak amacıyla çeşitli spor ve dinlenme olanakları sunulacaktır. Enne Barajı Tabiat Parkı, rekreasyonel olanaklarıyla bölgenin en önemli turizm merkezlerinden biri hâline gelecektir. Yatırımlar sayesinde bölge ekonomisine katkı sağlanacak, yerel halk için yeni iş fırsatları yaratılacaktır. Spor ve doğa turizmi, Kütahya'nın sürdürülebilir turizm stratejilerine katkıda bulunacaktır.

Çevre dostu turizm anlayışı çerçevesinde doğaya verilen zarar minimuma indirilerek turistik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi oldukça önemlidir. Sürdürülebilir turizm; doğanın korunması, çevreye duyarlı altyapı ve hizmetlerin geliştirilmesi, doğal kaynakların korunarak gelecek nesillere aktarılması ve yerel ekonomiye katkı sağlanmasını ön planda tutmaktadır. Bu doğrultuda, Kütahya'da mevcut kamp ve karavan alanlarının sürdürülebilirlik ilkelerine uygun şekilde geliştirilmesi, yeni kamp alanlarının tespit edilmesi ve bu alanların birbirine entegre edilmesi hedeflenmektedir.

Kütahya'nın sahip olduğu termal kaynaklar, ekoturizm için önemli bir potansiyele sahiptir. Bisiklet rotalarını termal bölgelerle entegre ederek hem doğa hem de sağlık turizmi odaklı sürdürülebilir bir turizm modeli oluşturulabilir. Bu rota, ziyaretçilere hem bölgenin doğal güzelliklerini hem de termal olanaklarını

deneyimlemelerini sağlayacaktır. Böylece yerel ekonomiye katkı sağlanacak, bisiklet rotaları boyunca yerel esnaf ve tesislerden yararlanma fırsatları artırılabilecektir. Ziyaretçiler için hem fiziksel aktivite hem de dinlenme imkânları bir arada sunulacak, bölgedeki turizm sezonu uzatılacaktır.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- Eko-rotanın; Kütahya, İstanbul, Bursa ve Afyonkarahisar gibi şehirleri (Geniş bir turistik cazibe merkezi yaratacaktır. Her şehir kendi kültürel ve tarihî özellikleriyle rotaya farklı zenginlikler katacaktır.) kapsamı,
- Eko-rota boyunca yöresel ürünler ve el sanatları pazarının yapılması,
- Rota boyunca bilgilendirme tabelalarının (Böylece hem tarihî bilgiler hem de doğayı koruma ve sürdürülebilirlik konuları vurgulanabilir.) yerleştirilmesi,
- Eko-rotada elektrikli araçlar veya bisiklet gibi çevre dostu ulaşım seçeneklerinin sunulması,
- Yenice köyündeki Tahtalı Göleti ile entegre bir çalışma yapılması,
- Tahtalı Göleti ve Simav Gölcük Yaylası Krater Gölü'nde "Durgunsu Kano ve Kayak (Kano Sprint)" aktivitelerinin planlanması ve uygulanması,
- Bölgede foto safari, yamaç paraşütü, binicilik, kano ve hiking gibi çeşitli ekoturizm aktivitelerinin oluşturulması,
- Gölün yapısına ve çevresine uygun kablolu su kayağı platformlarının (cable wakeboard) planlanması ve uygun ekipmanların sağlanması,
- Enne Barajı Tabiat Parkı çevresindeki 5 parsellik alana futbol sahaları, golf sahaları, bungalov evler ve su sporlarının yapılmasını sağlayacak tesislerin planlanması ve yabancı yatırımcılar ile görüşülmesi,
- Aslanapa'da bulunan Kureyşler Barajı, Tavşanlı ilçesinde bulunan Kayaboğazı Barajı, Çavdarhisar'da bulunan Çavdarhisar Barajı'na yönelik ağaçlandırma faaliyetleri gerçekleştirilecek ve oturma bankları, lavabolar ile çeşmeler yapılacaktır. Ayrıca ilçe merkezleri ve anayollardan ilgili barajlara giden yolların düzeltilerek ulaşılabilirliğin artırılması,
- Topuk Yaylası'nda farklı zorluk seviyelerinde trekking rotaları oluşturulması ve bu rotaların bilgilendirme tabelaları ve dinlenme noktalarıyla desteklenmesi,
- Topuk Yaylası çevresinde ekolojik yapıya uygun kamp alanları ve modern glamping tesislerinin geliştirilmesi,
- Topuk Yaylası'nda yıllık doğa sporları festivali düzenlenmesi (yamaç paraşütü, bisiklet turları, orienteering gibi etkinlikler),
- Topuk Yaylası'nın kış aylarında da cazibesini artırmak için kızak pisti, kar yürüyüş parkurları ve kış festivallerinin organize edilmesi,
- Topuk Yaylası'nda yoga, meditasyon, açık hava spa gibi doğa ve sağlık turizmine yönelik etkinliklerin planlanması,
- Simav Gölcük Yaylası ve çevresini önceliklendirecek şekilde bisiklet sporlarının yapılacağı bir alanın hizmete açılması,
- Zafertepe Çalköy Göleti, Sofça, Kocayayla, Topuk Yaylası, Çamlık ve Sudöşeği Yaylaları, Yoncalı gibi alanlarda mevcut kamp ve karavan alanlarının geliştirilmesi, yeni noktaların tespit edilmesi ve birbirine entegre edilmesi ile bu alanların ekolojik yapılarına uygun tesisler kurulması,
- Çevresel etkiyi en aza indirecek şekilde atık yönetimi ve enerji kullanımı planlanarak sürdürülebilir kamp ve karavan alanlarının yaratılması,
- Belirlenecek yayla ve ekoturizm alanlarında glamping gibi lüks turizme hizmet eden konaklama ünitelerinin üretilmesi,
- Kırsalda elektrik, atık boşaltma, temiz su ve güvenlik hizmetlerinin verileceği, en az 3 adet karavan parkının oluşturulması,

- Agro-turizm tesislerinin oluşturulması (Yoncalı, Domaniç ve Simav gibi kırsal bölgelerde agro-turizme yönelik çiftlik konaklama tesisleri ve ziyaretçi deneyim alanları),
- Yerel ürünlerin tanıtımı ve satışı için çiftlik pazarları kurulması,
- Agro-turizm rotalarının oluşturulması (Tahtalı Göleti, Domaniç Göç Yolu ve Sofça Göleti gibi kırsal alanları kapsayan agro-turizm rotaları),
- Merkeze yakın alanlarda karavan parkına izin verilmemesi ve şehir dışında kentsel karavan parkı alanlarının tespitinin yapılması,
- Bisiklet rotaları ile termal bölgelerin entegre edilmesi,
- Bisiklet rotalarının etkin kullanımı ve profesyonel sporcuları bölgeye çekmek için farklı zorluk derecelerine göre alternatif rotaların planlanması,
- Frig Vadisi, Aizanoi ve Emre Gölü gibi alanlara hava turlarının düzenlenmesi (Kütahya'nın doğal yapısıyla uyumlu belirli bir yüksek nokta (örneğin, Yıldız Tepe) kalkış alanı olarak belirlenmesi. Kalkış ve iniş noktalarının güvenli şekilde planlanmasıyla, bu alanların farklı bir perspektiften keşfedilmesinin sağlanması),
- Kütahya'da su sporlarına uygun alanların ve bungee jumping alanlarının belirlenmesi, hedeflenmektedir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): Projenin başlangıcında, Domaniç Göç Yolu ve Tahtalı Göleti gibi alanların eko-rotalara entegrasyonu sağlanacaktır. Eko-rota boyunca bilgilendirme tabelalarının yerleştirilmesi, elektrikli araç ve bisiklet gibi çevre dostu ulaşım seçeneklerinin tanıtımı ve temel atık yönetimi planlarının oluşturulması bu dönemde gerçekleştirilecektir.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede, Enne Barajı Tabiat Parkı, Simav Gölcük Yaylası ve çevresinde sürdürülebilir turizm altyapısının geliştirilmesi, bisiklet rotalarının termal bölgelerle entegre edilmesi ve karavan parklarının çevre dostu bir şekilde kurulması sağlanacaktır. Barajların ağaçlandırma faaliyetlerinin, oturma bankalarının, lavaboların, çeşmelerin ve yolların yapılması sağlanacaktır. Glamping gibi yenilikçi konaklama alternatiflerinin oluşturulması ve bölgedeki ekoturizm etkinliklerinin artırılması planlanmaktadır. Topuk Yaylası çevresinde ekolojik yapıya uygun kamp alanları ve modern glamping tesisleri geliştirilecektir.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede, Kütahya'nın ekoturizm merkezi olarak ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmasını sağlamak amacıyla tüm eko-rotaların birbirine entegre edilmesi ve doğa dostu etkinliklerin sürdürülebilir bir şekilde sürdürülmesi hedeflenmektedir.

Başarı Ölçütleri

- Eko-rotalarda yıllık ziyaretçi sayısında %30 artış.
- Bisiklet rotalarına katılan profesyonel ve amatör sporcu sayısında yıllık %20 büyüme.
- Ekoturizm rotalarındaki tesislerin doluluk oranında %30 artış.
- Kamp ve karavan alanlarında çevresel etkiyi azaltan uygulamaların %100 hayata geçirilmesi.
- Doğa turizmi etkinliklerinin tamamında karbon ayak izinin minimuma indirilmesi.
- Termal bölgelerle entegre edilmiş bisiklet rotalarının toplam uzunluğunun 150 km'ye ulaşması.
- Karavan parklarının %80'inin elektrik, su ve güvenlik hizmetleriyle tam donanımlı hâle getirilmesi.
- EcoKütahya adı altında düzenlenen etkinliklerin uluslararası medya kanallarında yılda en az 5 kez yer alması.
- Bölgedeki glamping ve kamp alanlarının uluslararası turizm platformlarında %90 olumlu geri bildirim alması.
- Bisiklet rotalarının toplam uzunluğunun 150 km'ye çıkarılması ve en az 3 profesyonel zorluk seviyesinde rota oluşturulması.

11.7. Zeus'un Mirası: Aizanoi

“Zeus’un Mirası: Aizanoi” projesi, Kütahya’nın Çavdarhisar ilçesinde yer alan Aizanoi Antik Kenti’ni uluslararası ölçekte tanınan bir cazibe merkezi hâline getirmeyi hedeflemektedir. Bu amaç doğrultusunda, antik kentin korunması ve restorasyonu, Aizanoi’nin uluslararası alanda tanınmasına ve ekonomik kalkınmaya katkı sunacaktır. Arkeolojik kazı faaliyetlerinin artırılmasıyla bölgenin arkeolojik potansiyelinin ortaya çıkarılması ve kültürel kimliğinin güçlendirilmesi sağlanacaktır; böylece, yerel halkın tarihî mirasla olan bağı kuvvetlenirken bölgeye olan turistik ilgi de artırılabilecektir. Bu kazı çalışmaları, Kütahya’nın sürdürülebilir turizm stratejileri açısından büyük önem taşımaktadır.

Aizanoi Antik Kenti, Kütahya’nın Çavdarhisar ilçesinde yer alan, önemli bir tarihî ve kültürel miras alanıdır. Aizanoi, mimari ve tarihî önemiyle sadece yerel değil, uluslararası turistler için de büyük bir cazibe merkezi olma özelliği taşımaktadır. Bu nedenle, antik kentin korunması, restorasyonu ve tanıtımı Kütahya’nın kültür miras turizmi açısından oldukça önemlidir. Bu politika bölgenin tarihî ve kültürel mirasının korunmasını teşvik ederken aynı zamanda Kütahya’nın kültürel değerlerinin uluslararası alanda tanınmasını sağlayacaktır. Böylece kentin tarihî ve kültürel değeri turizm yoluyla ekonomiye kazandırılacaktır.

Kütahya’nın tarihî ve kültürel zenginliklerini ortaya çıkarmak amacıyla arkeolojik kazı etkinliklerinin artırılması büyük bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda, Aizanoi, Tavşanlı Höyük ve Simav ilçesindeki Synaus ve Ankyra Sidera antik kentlerinde devam eden kazılar hem bilimsel araştırmalara hem de turizme katkı sağlamaktadır. Bu kazı etkinlikleri Kütahya’nın arkeolojik potansiyelini artırmakla kalmayacak, aynı zamanda yerel halkın kültürel kimliğini güçlendirecek ve turizm sektörüne önemli bir katkı sağlayacaktır. Ayrıca Kütahya’nın ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığını artırarak sürdürülebilir turizm stratejilerine katkıda bulunacaktır.

Aizanoi Antik Kenti, ziyaretçilere tarihî atmosferde eşsiz bir kültür deneyimi sunmak üzere sergi, gastronomi etkinlikleri, konserler, söyleşiler, tiyatro gösterileri, opera ve bale performansları, çocuklara yönelik aktiviteler ve el sanatları atölyeleri gibi zengin bir etkinlik yelpazesiyle cazibe merkezi hâline getirilecektir. Bu tür etkinlikler hem antik kentin kültürel önemini pekiştirecek hem de Kütahya’nın turizm potansiyelini canlandırarak bölgenin ulusal ve uluslararası tanınırlığını artıracaktır.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- Aizanoi eserlerinin ve tarihî eserlerin müzede sergilenmesi, bölgenin turistik çekiciliğinin artırılması ve kültürel mirasın korunması,
- Aizanoi Antik Kenti’nde yer alan “dünyanın ilk borsasının” ulusal ve uluslararası tanıtımlarının yapılması ve uluslararası düzenlenecek bir festivalle her yıl Çavdarhisar’da kutlanması,
- Dünyadaki en iyi korunmuş Zeus Tapınağı, tiyatro ve stadyumun tanıtılması, çevre illerdeki turlara Kütahya’nın dâhil edilmesi,
- Domaniç Çiftlik Mahallesi’ndeki höyüğün gün yüzüne çıkarılması,
- Aizanoi Antik Kenti çevresindeki yapıların kamulaştırılması, (Bu yapıların kamulaştırılması, antik kentin korunması, restorasyonu ve çevresel düzenlemeler için önemlidir.)
- Bisiklet rotaları ile antik kentin entegre edilmesi,
- Bisiklet rotalarının etkin kullanımı ve profesyonel sporcuları bölgeye çekmek için farklı zorluk derecelerine göre alternatif rotaların planlanması,
- Balıkesir Sındırgı ve Simav ilçelerinin ortak olarak “Karanlık Gökyüzü” faaliyetleri gerçekleştirilmesi,

- Seyitömer, Tavşanlı Höyük gibi arkeolojik alanlara ve Synaus ve Ankyra Sidera antik kentlerde (Simav ilçesi) yürütülecek yüzey araştırmaları ve kazı çalışmaları için bütçenin artırılması ile ilgili olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile görüşmeler yapılması,
- Sergi, tiyatro, opera, bale gibi performans sanatlarının antik kent atmosferinde düzenlenmesi için uygun alanların belirlenmesi ve sahne düzenlemelerinin yapılması,
- Kütahya'nın özgün gastronomi kültürünü tanıtacak gastronomi etkinlikleri ve tadım günlerinin düzenlenmesi,
- Çocuklara yönelik tarih bilincini artırıcı etkinlikler, oyunlar ve atölyeler organize ederek genç kuşakların katılımının sağlanması,
- Sanatçılar ve uzmanlar ile söyleşi, panel ve konferanslar düzenlenerek kültürel miras bilincinin artırılması,
- Aizanoi Antik Kenti, Seyitömer, Tavşanlı Höyük, Synaus ve Ankyra Sidera antik kentinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını güçlendirmek amacıyla etkinlikler için etkili bir tanıtım ve iletişim stratejisinin geliştirilmesi,
- Festival süresince, antik kentin tarihî ve kültürel önemini vurgulayan broşürler, bilgilendirici panolar ve dijital içeriklerin hazırlanması,
- Festival kapsamında kalıcı bir kültürel rota oluşturma amacına hizmet eden, gelecekte tekrarlanabilir etkinliklerin planlamasının yapılması,
- Festivallerde tematik ürünlerin tanıtılması ve pazarlanması, hedeflenmektedir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): Projenin başlangıç aşamasında, Aizanoi Antik Kenti'nin ulusal ve uluslararası tanıtım faaliyetleri ile kültürel miras bilincini artırıcı etkinliklerin hazırlıklarının yürütülmesi hedeflenmektedir. Ayrıca tanıtım materyallerinin hazırlanması kısa vadeli öncelikler arasında yer almaktadır.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede bölgeye entegre bisiklet rotalarının oluşturulması ve profesyonel sporcular için alternatif rotaların geliştirilmesi sağlanacaktır.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede mevcut kazılara destek verilmesi için çalışmalar yürütülecektir. Aizanoi'ye özgü gastronomi ve sanat etkinliklerinin düzenlenmesi, genç kuşaklara yönelik eğitim ve atölyelerin yapılması ile kentin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığı artırılabilecektir. Antik kentte düzenlenecek sahne sanatları ve uluslararası etkinliklerle bölgenin turizm potansiyeli güçlendirilerek uzun vadeli kalkınma hedeflerine ulaşılması amaçlanmaktadır.

Başarı Ölçütleri

- Aizanoi Antik Kenti'ne yıllık ziyaretçi sayısında %30 artış.
- Festival etkinlikleri ve tematik ürün satışlarıyla yerel işletmelerin gelirlerinde %25 artış.
- Bölgedeki gastronomi etkinliklerinden elde edilen gelirde yıllık %20 büyüme.
- Aizanoi çevresindeki yapıların %80'inin kamulaştırılması.
- Antik kentteki kazılardan çıkan eserlerin sergileneceği bir müzenin ziyaretçi memnuniyeti oranının %90'ın üzerinde olması.
- Festival süresince, antik kent çevresinde akıcı ulaşım ve yönlendirme altyapısının %100 tamamlanması.
- Aizanoi'nin uluslararası turizm medya kanallarında yıllık en az 5 kez haber olarak yer alması.
- Aizanoi merkezli uluslararası etkinliklere en az 10 ülkeden katılım sağlanması.

11.8. Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası

“Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası” projesi, Kütahya'nın değerli tarihî ve doğal hazinelerinden biri olan Frig Vadisi ile doğal ve bakir Sofça Barajı'nı kapsayan, entegre bir kültür, doğa ve ekoturizm deneyimi sunmayı amaçlamaktadır. Bu projeyle ziyaretçiler Frig Vadisi'nin antik ve büyüleyici atmosferini keşfederken Sofça Barajı'nda doğal yaşamla iç içe bir konaklama deneyimi yaşayabilecektir. Ekolojik konaklama alanları, doğal yürüyüş rotaları, durgun su sporları etkinlikleriyle desteklenen bu benzersiz rota, Kütahya'nın turizm potansiyelini sürdürülebilir bir şekilde genişletmeyi hedeflemektedir. Frig Vadisi'ni canlandırmak, bu bölgenin arkeolojik ve doğal güzelliklerini ziyaretçilere sunarken, kültür ve turizmi birleştirerek cazibesini artırmayı hedeflemektedir. Proje kapsamında, Frig Vadisi'nin Sofça Barajı'nı kapsayacak şekilde çeşitli rotalarını içeren etkinlikler ve festivaller düzenlenerek bölgenin turizm potansiyeli ön plana çıkarılacaktır.

Sofça Barajı, projenin ekoturizm ve doğa turizmi bileşenlerini güçlendiren, önemli bir alan olarak konumlandırılacaktır. Frig Vadisi'ne yakın konumuyla ziyaretçilerin tarihî ve doğal güzellikleri bir arada deneyimlemelerini sağlayan bir durak olarak öne çıkacaktır. Sofça Barajı çevresinde planlanan ekolojik konaklama alanları, doğa ile uyumlu bir yapı sunarak konuklara benzersiz bir konaklama seçeneği sağlayacaktır. Ayrıca durgun su sporlarına uygun yapısıyla kano, kürek ve su bisikleti gibi aktivitelerle ziyaretçilere aktif bir tatil imkânı sunarken doğa yürüyüş parkurlarıyla da çevredeki biyolojik çeşitliliği keşfetme fırsatı yaratacaktır. Sofça Barajı'nın sunduğu bu doğa odaklı aktiviteler, ziyaretçilerin hem kültürel hem de çevresel bir deneyim yaşayarak Kütahya'nın çok yönlü turizm potansiyelini keşfetmelerini sağlayacaktır.

Lokal iklim ve yer şekilleri analiz edilerek sıcak hava balonu için uygun yerlerin bulunup bulunmadığı tespit edilmelidir. Sıcak hava balonu motoru bulunmayan bir araç olması nedeniyle yerel rüzgârlar balonların içindeki ziyaretçilerin güvenliğini önemli şekilde tehdit etmektedir. Bu nedenle güvenli uçuş alanlarının tespiti ile yatırımlara başlanılmalıdır.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- Frig Vadisi içinde Sofça'ya kadar uzanacak Enduro motosiklet etkinliklerinin devam ettirilmesi ve Afyonkarahisar'daki benzer etkinlikler ile rotanın zenginleştirilmesi, (Bu eylem önerisi ile Kütahya'nın doğa sporları alanındaki çekiciliği artacaktır.)
- Frig Vadisi ve Sofça Barajı'nı bağlayan bir ekoturizm ve kültür rotasının oluşturulması,
- Sofça Barajı çevresinde ekolojik konaklama alanları ve doğa etkinlikleri için uygun alanların belirlenmesi,
- Sofça Barajı'nda kano, kürek, yamaç paraşütü ve su bisikleti gibi durgun su sporları yapılabilecek tesislerin kurulması,
- Yamaç paraşütü ve su sporlarının bir arada deneyimlenebileceği kombinasyon etkinliklerinin düzenlenmesi,
- Sofça Gölü çevresinde su sporları eğitmenleri ve yamaç paraşütü rehberleri için eğitim programları düzenlenerek güvenli ve nitelikli turizm hizmetinin sağlanması,
- Göl çevresinde izleyiciler için seyir terasları ve sosyal alanların kurulması, su sporları ve yamaç paraşütü etkinliklerinin rahatça izlenebilmesi için altyapı sağlanması,
- Frig Vadisi ve Sofça Barajı'nda açık hava sinema, tiyatro ve sanat festivallerinin düzenlenmesi,
- “Hazine Avı” gibi interaktif oyun ve yarışmaların Frig Vadisi ve Sofça Barajı çevresinde organize edilmesi,
- Sofça Barajı'nda yıldız izleme etkinlikleri düzenlenmesi ve ışık kirliliğinin olmadığı alanlarda teleskoplarla gece gökyüzü gözlemleri yapılması,

- Baraj çevresinde, doğa ve manzara fotoğrafçılığına uygun rotalar oluşturularak fotoğrafçılık turları ve atölyelerinin düzenlenmesi,
- Sofça Barajı'nda gölde yüzme alanları ve güvenli platformlar oluşturularak yaz aylarında ziyaretçilerin serinlemesi için yüzme olanaklarının sunulması,
- Sofça Barajı kıyısında, yerel müzik grupları ve sanatçılar ile akustik konserler ve açık hava müzik etkinliklerinin düzenlenmesi,
- Sofça Barajı çevresinde yoga, meditasyon ve doğa yürüyüşü gibi wellness aktivitelerinin yapılabilmesi alanların belirlenmesi ve bu tür etkinliklerin ziyaretçilere sunulması,
- Sofça Barajı ve Frig Vadisi çevresinde sıcak hava balonu uçuşları için güvenli alanların tespit edilmesi ve gerekli yatırımların sağlanması,
- Festival etkinliklerinde yerel temalı ürünlerin tanıtılması ve satışının teşvik edilmesiyle yerel ekonominin desteklenmesi, hedeflenmektedir.

Tamamlanma Süreleri (Bu projede tüm faaliyetler uzun vadeli olarak hedeflenmiştir)

Projenin başlangıç aşamasında, Frig Vadisi ile Sofça Barajı arasında bir ekoturizm ve kültür rotası oluşturulacak ve rotanın tanıtımına başlanacaktır. Su sporlarına yönelik temel altyapı planlamaları yapılacak, göl çevresinde seyir terasları ve sosyal alanlar gibi ziyaretçi ihtiyaçlarını karşılayacak küçük ölçekli düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Sofça Barajı çevresinde ekolojik konaklama alanlarının kurulumu tamamlanacak, su sporları tesisleri ve eğitim programları hayata geçirilecektir. Ayrıca yamaç paraşütü festivalleri, wellness aktiviteleri ve açık hava etkinlikleri gibi bölgeye yönelik çeşitli turistik faaliyetler düzenlenmeye başlanacaktır.

Sofça Barajı ve Frig Vadisi çevresindeki tüm altyapı projeleri tamamlanacak, sıcak hava balonu uçuşları gibi yenilikçi turizm etkinlikleri başlatılacaktır. Bölgenin uluslararası turizm pazarı için bir cazibe merkezi hâline gelmesi sağlanacak ve sürdürülebilir turizm politikaları ile bölgenin korunması sağlanacaktır.

Başarı Ölçütleri

- Sofça Barajı ve Frig Vadisi'nde yıllık ziyaretçi sayısında %35 artış.
- Düzenlenen festivallere yerli ve uluslararası katılımında %40 büyüme.
- Festival etkinliklerinde yerel ürün satışlarından elde edilen gelirden %50 artış.
- Ekolojik konaklama alanlarının doluluk oranında %80'e ulaşılması.
- Göl çevresinde yapılan altyapı ve etkinliklerin çevresel etkisinin minimuma indirilmesi.
- Wellness aktivitelerinde çevre dostu uygulamaların %100 entegrasyonu.
- Sofça Macerası adıyla uluslararası turizm platformlarında yılda en az 5 kez yer alma.
- Yıldız izleme ve sıcak hava balonu etkinliklerinde global turizm gruplarının katılımında %20 artış.
- Su sporları ve yamaç paraşütü tesislerinin %100 işlevsellik oranına ulaşması.
- Fotoğrafçılık ve açık hava festivallerine katılan kişi sayısında %30 büyüme.

11.9. Köklerden Zirveye: GökyüzüKütahya

"Köklerden Zirveye: GökyüzüKütahya" projesi, Kütahya'yı spor ve ekstrem spor turizmi açısından cazip bir destinasyon hâline getirerek bu alanda bir marka oluşturmayı hedeflemektedir.

Kütahya'nın coğrafi ve doğal yapısı ile uyumlu, yüksek eğimli ve rüzgâr akışının elverişli olduğu bölgeler tespit edilerek, yamaç paraşütü sporuna elverişli alanlar belirlenecektir. Belirlenen bu alanlarda, güvenli iniş ve kalkış pistlerinin inşa edilmesi ve turizm faaliyetlerine entegre edilmesi için çalışmalar yapılacaktır. Bu sayede Kütahya, yamaç paraşütü yapmak isteyen doğa sporları meraklıları için cazip bir destinasyon hâline

gelecektir. Yamaç paraşütü, macera turizmi kapsamında değerlendirildiğinde, yerel ekonomiye katkı sağlayabilecek, sürdürülebilir turizm etkinliklerinden biridir. Bu nedenle, uygun alanların belirlenmesi ve bu alanlarda gerekli altyapıların kurulması, Kütahya'nın turistik potansiyelini güçlendirecek, önemli bir adım olacaktır.

Kütahya'nın Aydoğdu köyü yakınlarındaki tepe ve "Yıldız Tepe" olarak bilinen bölge, tüm yönlerden gelen rüzgârı karşılayabilen yamaç yapısıyla yıl boyunca yamaç paraşütü gibi hava sporları için ideal kalkış alanlarına sahiptir. Bu bölge, yamaç paraşütü için geniş bir kullanım potansiyeli sunarken, aynı zamanda tepenin uçurum yapısı sayesinde zipline ve bungee jumping gibi ekstrem sporlar için de uygun bir altyapı sunmaktadır.

Projede yamaç paraşütü alanına çıkılarak doğal rüzgâr akımlarıyla uçuş gerçekleştirilebileceği gibi paramotor adı verilen, motor gücüyle çalışan pervane yardımıyla da tepeye çıkışa ihtiyaç duymadan istenilen yerden kalkış yapılabilir. Bu sayede, ziyaretçiler paramotor ve paratrike gibi hava araçlarıyla Kütahya'nın tarihî yerlerini (örneğin, Aizanoi Antik Kenti ve Frig Vadisi) havadan keşfetme ve farklı bir perspektiften tarihî bir gezi deneyimi yaşama fırsatına sahip olacaktır.

Eğer paramotor ve paratrike projede değerlendirilirse Kütahya'ya sivil bir hava pisti inşa edilmesi, il ve çevre illerdeki halka çeşitli hava araçları ile gezme imkânı sunarak bölge turizmine katkı sağlayacaktır. Bu hava araçları arasında gyrocopter, motorlu ve motorsuz pervaneli uçaklar gibi alternatifler yer alabilir. Bunun yanı sıra Kütahya ili sınırları içerisinde bulunan Sofça köyündeki göl üzerinde su sporlarının her türü için uygun alanların oluşturulması planlanmaktadır. Yamaç paraşütü etkinlikleri de bu su sporları kapsamına dâhil edilerek ziyaretçilere çok yönlü bir turizm deneyimi sunulacaktır.

Ege Bölgesi'nin Honaz Dağı'ndan sonra en yüksek dağlarından birisi olan Murat Dağı (2312 metre) hem termal hem de kış turizmi açısından büyük bir potansiyele sahip olup, bu kaynakların etkin kullanımıyla yıl boyunca turizmde rekabet gücünü artırma fırsatı sunmaktadır. Dağ çevresinde sporcu kampları ve antrenman alanları oluşturularak bölge, profesyonel ve amatör sporcular için cazip bir kamp merkezi hâline getirilebilir. Bu sayede, bölgedeki turistik tesislerin artırılması ve etkili tanıtımıyla hem yerel hem de uluslararası turistlerin yıl boyu konaklaması sağlanacak, sporcular için eşsiz bir destinasyon yaratılacaktır.

Kütahya'nın doğal güzellikleri, yaylalar ve termal turizm alanları futbol kulüpleri için çekicidir. Futbol kulüpleri için kamp alanlarının oluşturulması ve spor tesislerinin geliştirilmesi önemli bir hamle olacaktır. Özellikle futbol kulüpleri için kamp alanlarının oluşturulması ve spor tesislerinin geliştirilmesi, bölgenin bu alanda bir çekim merkezi hâline gelmesine katkı sağlayacaktır. Termal kaynakların spor sonrası iyileşme süreçlerinde kullanılabilir olması, futbol takımları ve diğer spor dalları için Kütahya'yı eşsiz bir destinasyon hâline getirebilir.

Kütahya'nın sahip olduğu termal kaynaklar, ekoturizm için önemli bir potansiyele sahip olup, bisiklet rotalarının termal bölgelerle entegre edilmesi sayesinde hem doğa hem de sağlık turizmini birleştiren sürdürülebilir bir turizm modeli oluşacaktır. Bu rotalar, bölgeye gelen ziyaretçiler ve sporculara doğa ile iç içe bir bisiklet deneyimi ve termal kaynaklarda yenilenme imkânı sunarak yerel ekonomiye katkıda bulunacaktır. Bisiklet rotalarının bu alanlarla bağlantılı olarak tasarlanması, ziyaretçiler ve sporcular için fiziksel aktivite ve dinlenmeyi bir araya getirip turizm sezonunu uzatacaktır.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- Futbol kulüpleri için Yoncalı'da kamp alanı ve tesisin geliştirilmesi,
- Kütahya'da yol, dağ ve e-bike bisiklet rotalarının çıkarılarak şehir merkezindeki bisiklet yollarının belirlenmesi,
- İlde yer alan göl alanlarında su sporlarının geliştirilmesi ve tesislerin tasarlanması,
- Kütahya Rahvan Binicilik Müsabakaları'nın etkin tanıtılması ve çeşitli eğitim alanları ile desteklenmesi,
- Yamaç paraşütü için uygun alanların belirlenmesine yönelik jeomorfolojik araştırmaların (Jeomorfolojik araştırmalar, yamaç paraşütü için gerekli güvenlik ve performans koşullarını sağlayacak bölgelerin seçilmesinde kritik bir rol oynayacaktır.) yapılması,
- Yamaç paraşütü için uygulamalı eğitim merkezinin kurulması,
- Kütahya'da yamaç paraşütüne ek olarak delta kanat, microlight, pervaneli uçaklar vb. araçların kullanılabileceği bir uçuş pistinin kurulması; Frig Vadisi, Aizanoi ve Emre Gölü gibi alanlara hava turlarının düzenlenmesi,
- Su sporları ve yamaç paraşütü kombinasyonlarını içeren haftalık etkinliklerin düzenlenmesi ve ziyaretçilere çok yönlü bir turizm deneyimi sunulması,
- Yıldız Tepede yamaç paraşütü, zipline ve bungee jumping için güvenlik önlemlerine uygun kalkış ve iniş alanlarının geliştirilmesi,
- Ziyaretçiler için göl çevresinde akustik konserler ve yıldız gözlem etkinlikleri gibi sosyal aktivitelerin düzenlenmesi,
- Mevcut termal kaynaklar ile kış turizmi potansiyelinin entegrasyonunu sağlayacak projeler geliştirilmesi ve tesis sayısının artırılması,
- Bisiklet rotalarının etkin kullanımı ve profesyonel sporcuları bölgeye çekmek için farklı zorluk derecelerine göre alternatif rotaların planlanması, hedeflenmiştir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): Projenin başlangıç aşamasında, yamaç paraşütü için uygun alanların belirlenmesi, bisiklet rotalarının planlanması hedeflenmektedir. Ayrıca, Rahvan Binicilik Müsabakaları'nın tanıtımının güçlendirilmesi bu dönemde önceliklidir.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede, yamaç paraşütü ve ekstrem sporlar için kalkış ve iniş alanlarının inşa edilmesi ve sporcu kamp alanlarının geliştirilmesi sağlanacaktır. Bölgesel festivallerin tanıtımı ve düzenlenmesi de bu dönemde planlanmaktadır.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede, Kütahya'yı uluslararası bir spor turizmi destinasyonu hâline getirecek şekilde kapsamlı altyapı ve hizmetlerin tamamlanması hedeflenmektedir. Yamaç paraşütü, delta kanat ve hava turları gibi etkinliklerin düzenlenmesi ve termal-kış turizmi entegrasyonunun sağlanması bu dönemin öncelikli hedefleridir.

Başarı Ölçütleri

- Spor turizmi etkinliklerine katılımıda yıllık %20 artış.
- Sofça Gölü çevresinde konaklama yapan ziyaretçi sayısının yıllık %25 artması.
- Bölgedeki su ve hava sporlarına yönelik turistik tesis gelirlerinde %30 büyüme.
- Yamaç paraşütü, zipline ve bungee jumping için en az 3 yeni güvenli alanın tamamlanması.
- Ekstrem spor etkinliklerine katılımıda %30 artış.
- Ziyaretçi memnuniyet oranının etkinlik sonrası %90'ın üzerinde olması.
- Kütahya'nın spor turizmi etkinliklerinde uluslararası medyada yer alma oranının artması.
- Spor kulüplerinin düzenli olarak Kütahya'da kamp yapması ve yıllık 10 kulübün katılım göstermesi.
- Ekolojik kamp alanları ve bisiklet rotalarının ekonomik katkısının yıllık %15 artması.

11.10. Tebessümden Güvene: HizmetKütahya

“Tebessümden Güvene: HizmetKütahya” projesi, Kütahya’da turizm sektöründe hizmet kalitesini yükseltmeyi ve ziyaretçilerin memnuniyetini artırmayı hedeflemektedir.

Kütahya’nın zengin termal kaynaklarına dönük sağlık turizm sektörünün hizmet kalitesinin artırılması, nitelikli personel yetiştirilmesi ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, Kütahya’da termal ve hamam işletmelerine yönelik nitelikli personel yetiştirecek kursların planlanması büyük bir önem taşımaktadır. Bu kurslarla, sektörde çalışacak personelin bilgi ve becerileri artırılarak hizmet kalitesinin yükseltilmesi hedeflenmektedir. Kütahya’da termal ve hamam işletmelerine yönelik nitelikli personel yetiştirecek kursların, meslek edindirme kursları aracılığıyla verilmesi hem eğitimin yaygınlaşmasını sağlayacak hem de erişilebilirliği artıracaktır.

Uzman tur rehberleri yetiştirmek, şehrin turizm potansiyelini artırmak ve ziyaretçilere zengin bir deneyim sunmak adına oldukça önemli bir adımdır. Bu kapsamda, Kütahya’nın tarihî, kültürel ve doğal zenginliklerini tanıyan, bu değerleri etkili bir şekilde aktarabilen profesyonel rehberlerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca etkili iletişim becerileri, müşteri ilişkileri yönetimi ve grup dinamikleri gibi konularda da eğitimler verilmesi, rehberlerin profesyonellik düzeyini artıracaktır. Özellikle yabancı turistlerin daha iyi bir deneyim yaşamasına olanak tanıyacaktır. İngilizce başta olmak üzere Almanca, Fransızca, İspanyolca ve diğer dillerde de eğitimlerin verilmesi, Kütahya’nın uluslararası alanda daha fazla tanınmasına ve çekici hâle gelmesine yardımcı olacaktır.

Kütahya’da nitelikli turizm personeli yetiştirmek ve sürdürülebilir hizmet anlayışını benimsemek, bölgenin turizm potansiyelini artırmak için kritik öneme sahiptir. Bu amaç doğrultusunda, yerel yönetimler, turizm işletmeleri ve eğitim kurumları iş birliği içerisinde çeşitli eğitim programları ve sertifika kursları düzenleyecektir. Bu eğitimler hem teorik hem de pratik bilgileri içerecek şekilde yapılandırılarak personelin Kütahya’nın zengin kültürel mirası ve doğal kaynakları hakkında derinlemesine bilgi sahibi olması sağlanacaktır. Böylece, nitelikli personel ve sürdürülebilir hizmet anlayışı, Kütahya’nın turizm kalitesini artıracak ve bölgenin uzun vadeli başarı hedeflerine ulaşmasına olanak tanıyacaktır.

Gelişmiş yol üstü tesisleri, seyahat edenlerin ihtiyaçlarına yönelik hizmetler sunmaktadır. Kütahya’nın transit güzergâh üzerinde yer alması, bu tesislerin stratejik önemini artırmaktadır. Mola noktaları, modernize edilerek temiz ve konforlu dinlenme alanları, restoranlar, hediyelik eşya dükkânları ve yerel lezzetlerin sunulduğu kafe veya restoranlar gibi olanaklarla zenginleştirilmelidir. Bu durum hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini çekerek Kütahya’nın tanınırlığını artıracaktır. Ayrıca mola noktalarında Kütahya’nın tarihi ve kültürel zenginliklerine dair bilgilendirici panolar veya broşürlerin bulunması, ziyaretçilerin Kütahya’yı daha iyi tanınmasına yardımcı olacaktır.

Kütahya’nın otoyol ve hızlı tren ağlarına dâhil edilmesi ile ulaşılabilirliği artarken çevre illerden gelecek ziyaretçiler için de daha cazip hâle gelecektir. Ayrıca Kütahya’nın turistik cazibelerini daha erişilebilir kılmak amacıyla şehrin doğal ve tarihi değerlerinin izlenebileceği bir teleferik hattı kurulması önerilmektedir. Bu eylemler, Kütahya’nın turizmdeki rekabet gücünü artırarak şehri cazip bir destinasyon hâline getirecektir.

Evliya Çelebi, 17. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu’nun farklı bölgelerini dolaşarak gözlemlerini kaleme alan, önemli bir gezgin, yazar ve tarihçidir. Eserleri, Türk kültürü ve edebiyatı açısından büyük bir değer taşıırken aynı zamanda coğrafya, tarih ve sosyal yapıyı anlamak için de önemli bir kaynaktır. Evliya Çelebi’nin eserleri, Kütahya’nın tarihini, kültürünü ve sosyal yapısını anlamak için önemli bir kaynaktır. Eğitim

kurumları, bu değeri etkin bir şekilde kullanarak öğrencilerin yerel kültüre olan bağlılıklarını artırabilir ve tarih bilincini geliştirebilir. Eğitim kurumları, Evliya Çelebi'yi anma etkinlikleri, seminerler veya paneller düzenleyebilir. Bu etkinliklerde, uzman konuklar davet edilerek Evliya Çelebi'nin eserleri hakkında bilgi verilebilir.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- İlgili kurumlarda termal ve hamam işletmelerine dönük çeşitli kursların açılması,
- Eğitim kurumlarında sertifikalı turizm eğitimlerinin verilmesi, staj imkânlarının sağlanması,
- Termal ve hamam işletmelerinde nitelikli personelin istihdam edilmesinin sağlanması
- Kütahya'nın tarihi ve kültürel mirasını içeren tur rehberliği eğitim programının geliştirilmesi, yetiştirilen rehberlerin dil becerilerine yönelik destekleyici kursların açılması,
- Rehberlere dijital tur rehberliği eğitimleri, mobil uygulamalar ve artırılmış gerçeklik (AR) teknolojilerini kullanarak Kütahya'yı tanıtmaya yönelik eğitimlerin verilmesi,
- İlgili kurumlar veya özel sektör iş birlikleriyle uygulamalı turizm eğitim programlarının geliştirilmesi,
- Hediyelik eşya üretimi ve satışına yönelik iş geliştirme programlarının oluşturulması ve nitelikli personel yetiştirilmesi,
- Turizm alanında uygulamalı eğitim veren kurumlarda yılın belli dönemlerinde çeşitli alanlarda (masaj teknikleri, çini motifleri vb. gibi) sertifikalı kursların düzenlenmesi,
- Kütahya'daki eğitim kurumlarında Evliya Çelebi'yi anma etkinlikleri, seminerler veya paneller düzenlenmesi,
- Çocuklara ve gençlere yönelik Evliya Çelebi'nin Seyahat Günlüğü Atölyesi düzenlenmesi ve Evliya Çelebi'nin seyahatlerinden ilham alarak kendi seyahat günlüğünü tasarlama etkinliğinin oluşturulması,
- Mola noktalarının belirlenmesi, belirlenen mola noktalarına yöresel gastronomik ürünlerin entegre edilmesi,
- Dinlenme noktalarının termal alanlarla ilişkilendirilmesi ve ziyaretçilere çekicilik oluşturulması,
- Mola noktalarında Kütahya'ya özgü hediyelik eşyaların, tanıtım levhalarının ve hatıra fotoğraf çekim noktalarının bulunması,
- Otoyol ve hızlı tren ağlarına Kütahya destinasyonunun ve özellikle Dumlupınar durağının dâhil edilmesi,
- Kütahya Hava Er Eğitim Tugay Komutanlığı'nda vatani görevlerini yapmak ya da eğitim almak için gelen kişilerin ailelerine yönelik temel ihtiyaçlarını görebilecekleri ve Kütahya'nın yöresel ürünleri satın alabilecekleri altyapı ve üstyapılar hizmete alınacaktır. Yöresel ürünlerin hem ilgili bahsi geçen nokta hem de diğer turistik noktalarda satışının yapılması adına mobil bir satış noktası (otobüs, tır dorsesi vb.) ilk etapta hayata geçirilmesi,
- UNESCO geçici miras listesine geçtiğimiz yıllarda girmiş olan (Aizanoi ve Dağlık Frigya) iki bölgenin kalıcı listeye dahil edilmesi için UNESCO Milli Komitesi ile görüşülerek bir yol haritası çıkarılması,
- Kütahya turistik cazibelerini ulaşılabilir kılmak için şehrin doğal ve tarihi değerlerinin izlenebileceği bir teleferik hattı, hedeflenmektedir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): Projenin başlangıç aşamasında termal ve hamam işletmelerine yönelik nitelikli personel yetiştirmek için kursların açılması ve tur rehberliği eğitim programlarının başlatılması hedeflenmektedir.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede mola noktalarının belirlenmesi ve bu alanlarda temel düzenlemelerin

yapılarak yöresel gastronomik ürünlerin satışlarının yapılması ve bu noktaların termal alanlarla ilişkilendirilerek kapsamlı bir deneyim sunması hedeflenmektedir. Ayrıca Kütahya'nın kültürel mirasını tanıttacak etkinliklerin düzenlenmesi sağlanacaktır. Rehberlerin dil becerilerinin artırılması ve dijital tur rehberliği eğitimlerinin tamamlanması bu dönemde gerçekleştirilecektir. Hava Er Eğitim Tugay Komutanlığı'ndaki bireylerin ihtiyaçları karşılanacaktır.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede, Kütahya'nın turistik cazibesini artırmak için turistik bir teleferik hattının tamamlanması ve mola noktalarının termal alanlarla ilişkilendirilerek kapsamlı bir deneyim sunması hedeflenmektedir. Ayrıca, Kütahya'nın ulusal ve uluslararası düzeyde turizmde marka değeri kazanması için kapsamlı hizmet altyapısı oluşturulacaktır. UNESCO kalıcı listeye dahil olmak için çalışmalar yapılacaktır.

Başarı Ölçütleri

- Turist memnuniyet oranının yıllık %10 artması.
- Termal ve hamam işletmelerindeki hizmet kalitesi anketlerinden %90 memnuniyet oranı alınması.
- Termal ve turizm sektöründe eğitim alan nitelikli personel sayısının yıllık %20 artması.
- Rehberlerin dil eğitimi sertifikası alanlarının sayısında yıllık %15 artış.
- Mola noktalarındaki yerel gastronomik ürün satışlarının %20 artması.
- Teleferik hattı tamamlandıktan sonra yıllık kullanıcı sayısının 100.000 kişiyi geçmesi.
- Evliya Çelebi'yi anma etkinliklerine katılımın yılda 10.000 kişiyi bulması.
- Çocuklar ve gençlere yönelik atölye çalışmalarına her yıl 5.000 katılım sağlanması.

11.11. Dijital Rehber: AkıllıKütahya

“Dijital Rehber: AkıllıKütahya” projesi, Kütahya'yı akıllı bir destinasyon hâline getirmeyi, dijital altyapılarla desteklenen, kullanıcı dostu bir şehir deneyimi sunmayı amaçlamaktadır.

Geliştirilecek şehir tanıtım portalı hem yerel halkın hem de turistlerin Kütahya hakkındaki bilgilere kolayca erişimlerini sağlayarak dijital erişilebilirliği artıracaktır. Kullanıcı dostu bir arayüz, ziyaretçilerin şehirle ilgili bilgi edinmesini kolaylaştıracaktır. Kütahya'nın tanıtım portalının altyapısının geliştirilmesi, akıllı destinasyon hedeflerine ulaşmada önemli bir adım olacaktır.

Dijital iletişim ve erişilebilirlik faaliyetleri hem yerel halkın hem de ziyaretçilerin deneyimlerini zenginleştirerek Kütahya'nın turizm alanındaki cazibesini artıracaktır. Bu uygulamalar, Kütahya'yı sadece bir turistik destinasyon değil, aynı zamanda dijitalleşen ve sürdürülebilir bir şehir olarak öne çıkaracaktır.

Avrupa Akıllı Turizm Başkenti yarışması, Avrupa şehirlerinin turizm alanında yenilikçi çözümler geliştirmesini, çevrelerini iyileştirmesini ve çekiciliklerini artırmasını hedefleyen, önemli bir girişimdir. Kütahya, doğal güzellikleri, kültürel mirası ve tarihî yapılarıyla turizm açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Avrupa Akıllı Turizm Başkenti yarışmasına katılarak bu potansiyeli daha iyi değerlendirmek ve geliştirmek mümkündür. Kütahya'nın kültürel zenginlikleri, çini sanatı ve Aizanoi Antik Kenti gibi değerleri, şehrin yarışmada güçlü bir aday olmasını sağlayacak özellikleridir.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- Kütahya'nın tarihî ve kültürel zenginliklerini vurgulayan, interaktif bir mobil uygulama geliştirilmesi ve tanıtım filminin yapılması,
- İlgili kurumların turistlere yönelik hediyelik eşya üretiminde ve hediyelik eşya satış noktalarının işletilmesinde rolünün geliştirilmesi,

- Yurt dışında yaşayan Kütahyalıların şehirlerine yönelik turizm farkındalığının artırılmasının sağlanması,
- Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı ve turistik alanlarda ATM noktalarının oluşturulması,
- Mevcut e-ticaret sitesinde Belediye markaları altında üretimi yapılan ürünlerin satışının yapılması,
- Kentin turizm cazibelerinin ve ulaşım mesafelerinin harita üzerinden belirlenmesi, bu haritaların, mobil uygulamalar veya internet siteleri üzerinden erişilebilir hâle getirilmesi,
- Şehirde akıllı turizm uygulamalarının artırılması,
- Başvuruyu güçlendirmek için şehirde sürdürülebilirlik ilkelerinin uygulanması; yeşil alanların artırılması,
- Dezavantajlı gruplara yönelik teknolojik çözümlerin (örneğin, işitme güçlüğü çekenler için indüksiyon döngü sistemi) üretilmesi, hedeflenmektedir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): Projenin başlangıç aşamasında, Kütahya'nın tarihî ve kültürel zenginliklerini dijital ortamda tanıtacak interaktif bir mobil uygulamanın geliştirilmesi, tanıtım kampanyalarının başlatılması ve şehir tanıtım portalının altyapısının hazırlanması hedeflenmektedir. Ayrıca, sosyal medya kampanyaları ve influencer iş birlikleriyle farkındalık yaratılması bu dönemde önceliklidir.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede, akıllı turizm uygulamalarının yaygınlaştırılması, turistik alanlarda erişilebilirlik çözümlerinin geliştirilmesi ve Kütahya'nın turizm cazibelerinin interaktif haritalar aracılığıyla sunulması sağlanacaktır. Aynı zamanda, sürdürülebilirlik ilkelerine uygun projelerin uygulanması ve ilgili kurumların hediyelik eşya üretimi ve satışında aktif rol alması bu dönemde planlanmaktadır.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede, Kütahya'nın Avrupa Akıllı Turizm Başkenti yarışmasına katılımı için güçlü bir başvuru hazırlanması ve şehirde sürdürülebilirlik ve dijitalleşme odaklı tüm altyapının tamamlanması hedeflenmektedir. Dezavantajlı gruplara yönelik teknolojik çözümler ve Kütahya'nın akıllı destinasyon olarak markalaşması bu sürecin ana odak noktaları olacaktır.

Başarı Ölçütleri

- Dijital platformlar üzerinden şehir tanıtım portalına aylık kullanıcı erişiminin 20.000'e ulaşması.
- Mobil uygulamanın yılda en az 10.000 indirme alması.
- Hediyelik eşya satış noktalarındaki ürün satışlarında yıllık %15 artış.
- Şehrin e-ticaret platformunda yıllık satış hacminin %20 büyümesi.
- Akıllı turizm uygulamalarının şehir genelinde en az 5 noktada hayata geçirilmesi.
- İnteraktif haritaların kullanıcı memnuniyeti oranının %85'in üzerinde olması.
- Dezavantajlı gruplara yönelik en az iki teknolojik çözümün uygulanması.
- Avrupa Akıllı Turizm Başkenti yarışmasına yapılan başvurunun yüksek puan alarak şehir markasının uluslararası düzeyde tanıtılması.
- Sosyal medya kampanyalarının yıllık toplam erişiminin 1 milyon kullanıcıya ulaşması.

11.12. Sofraya Davet: LezzetKütahya

"Sofraya Davet: LezzetKütahya" projesi, Kütahya'nın zengin gastronomik değerlerini ön plana çıkararak şehrin turizm potansiyelini artırmayı ve gastronomi turizminde markalaşmasını sağlamayı hedeflemektedir.

Kütahya'nın gastronomik envanterini ortaya koymak, yerel kültürü ve tarımsal potansiyeli daha görünür hâle getirmeyi amaçlamaktadır. Bu politikalar çerçevesinde yapılacak çalışmalar, Kütahya'nın tarihsel ve

kültürel mirasını destekleyecek, yerel üreticileri güçlendirecek ve gastronomik turizmini artıracaktır.

Kütahya'daki restoranlarda yerel yemeklerin menülerde yer alması, Kütahya'nın gastronomik kimliğini güçlendirerek markalaşmasına olanak sağlayacaktır. Örneğin, Kütahya mutfağının öne çıkan lezzetlerinden olan Kızılıçık Tarhanası, Tavşanlı Güveci, Kaz Tiridi gibi özel yemekler, restoranların menülerinde yer alarak şehrin kültürel mirasını yansıtabilir. Bu yaklaşım hem yerel malzemelerin kullanılmasını teşvik ederek ekonomik kalkınmaya katkı sağlarken hem de ziyaretçilere Kütahya'nın yerel tatlarını deneyimleme fırsatı sunacaktır. Böylece hem yerel halkın hem de turistlerin damak tadına hitap eden menüler oluşturmak, Kütahya'nın gastronomi turizmini canlandırabilir.

Kütahya'nın gastronomi potansiyelini artırmak amacıyla yöresel ürünlerin sergilenmesi için bir panayır alanı oluşturulması önerilmektedir. Bu panayır hem yerel halkın hem de ziyaretçilerin Kütahya'nın zengin mutfak kültürünü ve yöresel ürünlerini tanıma fırsatı bulacağı bir platform sunacaktır. Bu politika, yerel üreticilerin ürünlerini daha geniş kitlelere ulaştırmasına, ekonomik olarak güçlenmesine ve Kütahya'nın gastronomik kimliğini desteklemesine yardımcı olacaktır.

Ayrıca, Kütahya'da gastronominin bir destinasyon teması olarak daha güçlü biçimde önceliklendirilmesi amacıyla, şehrin simge yapılarından biri olan Kütahya Kalesi veya Döner Gazino alanında, yöresel lezzetlerin deneyimlenebileceği özel bir mutfak ve tanıtım alanı oluşturulması önerilmektedir. Bu mekân; hem ziyaretçilere Kütahya'ya özgü coğrafi işaretli ürünlerin ve geleneksel tariflerin tadımını sunacak bir restoran işlevi görecek hem de canlı yemek pişirme gösterileri, yerel şeflerle düzenlenecek atölyeler, yemek hikâyeleri anlatımı gibi deneyimsel etkinliklerle desteklenecektir. Aynı zamanda, bölgedeki ürünlerin satışının yapılabileceği küçük bir yöresel ürün pazarı veya mağaza ile bu alan zenginleştirilecektir. Şehri yukarıdan gören bu özgün konum, gastronomi turizmine entegre edilerek hem turistik çekiciliği artıracak hem de yerel üreticilerin ekonomik olarak desteklenmesine katkı sağlayacaktır. Söz konusu uygulama, Kütahya'nın gastronomi temalı tanıtım ve destinasyon yönetimi politikalarında örnek bir uygulama niteliği taşıyacaktır.

Kütahya'nın gastronomi ve yerel ürünler temalı marka etkinlikler ile zenginleştirilmesi, yerel kültürü yaşatmak ve turizmi canlandırmak açısından önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu bağlamda, yaratıcı turistik ürünler ve etkinlikler geliştirmek, Kütahya'nın özgün lezzetlerini ve kültürel zenginliklerini öne çıkarmak için kritik bir rol oynamaktadır. Mevcut festivallerin etkin bir şekilde tanıtılması, ulusal ve uluslararası düzeyde görünür kılınması şehrin turizm potansiyelini artıracaktır. Örneğin, Tarhana Festivali gibi köklü etkinliklerin sosyal medya, dijital platformlar ve yerel medya aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırılması hem katılımı artıracak hem de festivalin bilinirliğini güçlendirecektir.

Bu kapsamda eylem hedefleri aşağıda verilmiştir:

- Bitki envanterinin araştırılması, il flora ve faunasının belirlenmesi, (Flora ve fauna üzerine yapılacak araştırmalar, hangi bitkilerin ve hayvanların gastronomik açıdan önemli olduğunu belirleyecektir. Bu çalışma, bölgenin ekosisteminin korunması ve sürdürülebilir tarım uygulamalarının teşvik edilmesi için de kritik bir öneme sahiptir.)
- Coğrafi işaretli ürünlerin tanıtımı için gastronomi turlarının oluşturulması ve bu turlar kapsamında üretim alanlarının ziyaret edilmesi, tadım noktalarının oluşturulması
- Ünlü şeflerin katılımıyla coğrafi işaretli ürünlerle özel yemek atölyeleri düzenlenmesi,
- Turistik tesislerde Kütahya'nın coğrafi işaretli ürünlerinin hediye olarak sunulması için özel satış alanlarının oluşturulması,
- Coğrafi işaretli ürünlerin hikâyelerini anlatan kısa videoların sosyal medyada paylaşılması ve dijital tanıtım faaliyetlerinin artırılması,

- Gastro Kütahya'ya nitelikli personellerin istihdam ettirilmesi ve yöresel tariflerin (Yerel şefler ve gıda uzmanları hem geleneksel tariflerin korunmasına hem de modern gastronomi trendlerinin entegrasyonuna katkıda bulunacaklardır.) bulunduğu bir kitabın hazırlanması,
- En çok tercih edilen yöresel yemeklerin belirlenmesi ve menülere eklenmesi,
- Kütahya'ya özgü lezzetlerden oluşan tadım menülerinin tasarlanması,
- Kütahya'nın yöresel ürünlerinden oluşan paketli tanıtım ürünlerinin geliştirilmesi ve pazarlanması,
- Gastro Kütahya'nın yanına, 65 metrekarelik alana yöresel ürünlerin deneyimleneceği merkezde bir restoran (Bu restoran, Kütahya'nın yöresel lezzetlerini sunarak ziyaretçilere yerel mutfak kültürünü tanıttak ve aynı zamanda yerel üreticilerin ürünlerini sergilemesine olanak tanıyacaktır.) kurulması,
- Kütahya Kalesi veya Döner Gazino alanında, Kütahya'ya özgü yöresel yemeklerin sunulacağı ve geleneksel tariflerin deneyimlenebileceği bir mutfak/restoran alanının kurulması,
- Bu alanda yerel şefler eşliğinde canlı yemek pişirme gösterileri, atölye çalışmaları ve gastronomi hikâye anlatımı gibi etkinliklerin düzenlenmesi,
- Kurulacak alanda coğrafi işaretli ürünlerin tanıtımına yönelik satış ve tadım noktalarının oluşturulması, küçük ölçekli bir "yerel ürünler pazarı" konseptinin geliştirilmesi,
- Yöresel ürünlerin sürdürülebilir bir şekilde tanıtımı ve korunması için uzmanlar eşliğinde yöresel ürün reçetelerinin kadim bilgilerle oluşturulması,
- Yöresel ürünlerin tanıtımı için Kütahya'ya Özgü Yöresel Ürünler kitabının oluşturulması,
- Tavşanlı'da leblebi ve kömür festivallerine ilişkin tanıtımların yapılması, yaratıcı ürünlerin tasarlanması ve markalaştırılması,
- Kiraz ve vişne festivalleri düzenlenerek bu ürünlerin tanıtımının yapılması,
- Kiraz ve vişne reçelleri, lokumları ve şerbetleri gibi yerel ürünlerin turistik satış noktalarında sunulması,
- Tavşanlı Güvenci, Gediz Tarhanası, Emet Pidesi gibi ilçelere özgü lezzetlerin tanıtımı için "Kütahya Lezzet Günleri"nin her ilçede düzenlenmesi,
- Kütahya ve ilçelerine özgü lezzetlerin yer aldığı turistik paketlerin hazırlanarak otellerde ve hediyelik eşya dükkanlarında satışa sunulması,
- Coğrafi işaret alabilecek potansiyele sahip, ilçelere özgü lezzetler için tescil çalışmaları başlatılması ve bu ürünlerin tanıtımına odaklanılması,
- Kütahya'daki restoranlarda her hafta bir ilçenin yerel lezzetlerinin öne çıkarılacağı "İlçe Lezzet Günleri"nin düzenlenmesi,
- Geleneksel Tarhana Festivali'nin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve markalaşmasının sağlanması, hedeflenmektedir.

Tamamlanma Süreleri

Kısa Vadeli (6 ay-1 yıl): Projenin başlangıç aşamasında dijital içeriklerin hazırlanması, yöresel yemeklerin restoran menülerine eklenmesi ve "Kütahya Lezzet Günleri" gibi hızlı uygulanabilir etkinliklerin başlatılması hedeflenmektedir.

Orta Vadeli (1-3 yıl): Orta vadede, coğrafi işaretli ürünlerin tescili, yöresel ürünlerin tanıtımı için kapsamlı çalışmalar, festivallerin ulusal ve uluslararası tanıtımı ve yerel gastronomi kimliğinin güçlendirilmesi sağlanacaktır. Ayrıca, Kütahya gastronomisi üzerine bir kitabın hazırlanması ve yerel reçetelerin kayıt altına alınması hedeflenmektedir. Geleneksel Tarhana Festivali'nin tanıtımı da bu dönemde önceliklidir.

Uzun Vadeli (3-5 yıl): Uzun vadede, Kütahya gastronomi turizmi açısından bir marka hâline getirilerek ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması sağlanacaktır. Gastro Kütahya'ya entegre ve Kütahya Kalesi / Döner Gazino alanında birer kurulması, yöresel ürünlerin tanıtımına yönelik panayır alanlarının oluşturulması ve coğrafi işaretli ürünlerin uluslararası pazarlarda tanıtımı bu sürecin odak noktalarıdır.

Başarı Ölçütleri

- Gastronomi temalı etkinliklere yıllık katılımda %15 artış.
- “Kütahya Lezzet Günleri” ve festivallere katılım oranının artması.
- Yerel üreticilerin gelirinde yıllık %20 artış.
- Yöresel ürünlerin dijital tanıtım içeriklerine erişimin yılda 20.000 kişiyle buluşması.
- Coğrafi işaretli ürünlerin gastronomi turlarında yılda en az 5.000 ziyaretçiye ulaşması.
- Tüm yöresel ürünlerde sürdürülebilir tarım uygulamalarının teşvik edilmesi ve denetlenmesi.
- Coğrafi işaretli ürün sayısının en az %10 artması.
- “LezzetKütahya” adı altında ulusal gastronomi yarışmalarına katılım sağlanması.

Haymeana Türbesi

KAYNAKÇA

- Avcı, F. (2012). Kütahya İlinin Turizm Coğrafyası. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Ayaz, M. E., Özer M., & Yeldemez Z. (2010). Kütahya. Kütahya: Ekspres Matbaası.
- Bozkurt, Y. (2015). Türkiye’de Nüfus Hareketliliği ve Kütahya Örneği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (30), 291-300.
- Büyük, Ö., & Akkuş, G. (2022). Türkiye’de Termal Turizm: Dijital ve Sosyal Medya Üzerinden Bir Değerlendirme. Journal of Travel and Tourism Research, (21), 27-60. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ttr/issue/74098/118296>
- ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü. (2023). Kütahya İli 2022 Yılı Çevre Durum Raporu. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/kutahya-ilcdr-2022-20231027092503.pdf>
- Doğanay, H. (2000). Coğrafyaya Giriş (6. bs.). Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Future Market Insights. (2024). Bleisure Tourism Market Outlook from 2024 to 2034. <https://www.futuremarketinsights.com/reports/bleisure-tourism-market>
- Future Market Insights. (2024). Event Tourism Market Outlook from 2024 to 2034. <https://www.futuremarketinsights.com/reports/event-tourism-sector-outlook>
- Global Business Travel Association. (2023). 2023 Business Travel Index Outlook Annual Global Report & Forecast. https://www.gbta.org/wp-content/uploads/GBTA-2023-BTI-Full-Report_FINAL.pdf
- Haider, A. (2024). Capturing Gen Z spend this holiday season: your go-to guidebook. <https://www.wearepi.on.com/blog-posts/capturing-gen-z-spend-this-holiday-season-your-go-to-guidebook>
- Kılıç, R., & Bahçe, E. (2022). Kütahya Çiniciliğinin Ekonomik ve Sosyokültürel Bakımdan Değerlendirilmesi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 71. 107-127. 10.51290/dpusbe.989799
- KUTSO. (2013). İlimizin Sosyo Ekonomik Yapısı. <https://www.kutso.org.tr/wp-content/uploads/2020/11/KUTAHYANIN-SOSYO-EKONOMIK-YAPISI.pdf>
- Kütahya Belediyesi. (2022). Katı Atık Birliğimize Yeni Lot ve Yeni Araç <https://www.kutahya.bel.tr/haber.asp?id=6162>
- Kütahya Belediyesi. (2024). Şehir İçi Ulaşım. <https://www.kutahya.bel.tr/ulasim.asp>
- Kütahya İl Çevre ve Orman Müdürlüğü. (2023). Kütahya İl Çevre Durum Raporu. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/kutahya-ilcdr-2022-20231027092503.pdf>
- McKinsey & Company. (2024). The trends shaping tourism in 2024. <https://www.mckinsey.com/industries/travel-logistics-and-infrastructure/our-insights/now-boarding-faces-places-and-trends-shaping-tourism-in-2024>
- MTA. (2010). Kütahya İli Maden ve Enerji Kaynakları. https://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgi-merkezi/maden_potansiyel_2010/kutahya_madenler.pdf
- Orman Genel Müdürlüğü Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü. (2023). <https://www.ogm.gov.tr/kutahyaobm/haberler/k%C3%BCtahya-81-il-aras%C4%B1nda-en-fazla-ormanl%C4%B1k-alana-sahip-5-ci-il>
- Parlaktuna, İ., & Dinçer, E. (2019). Termal Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi: Eskişehir Uygulaması. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 16. 259-273. 10.24010/soid.524744.

- Precedence Research. (2023). Ecotourism Market Size, Share, and Trends 2024 to 2034. <https://www.precedenceresearch.com/ecotourism-market>
- Saari, S. (2023). In Search For New Urban Tourism Niche. Could European Cities Be Destinations For Urban Wellness Providing Food for Body, Mind and Spirit? *Tourism and Hospitality Research*, 23(2), 226-238. <https://doi.org/10.1177/14673584221086888>
- Saygılı, R. (2015). http://cografyaharita.com/turkiye_mulki_idare_haritalari.html
- SEGE. (2017). Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları. <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege>
- T. C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2014). Kütahya Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Kütahya İli Temiz Hava Eylem Planı Thep (2014-2019). https://webdosya.csb.gov.tr/db/kutahya/menu/tem-zhava-20180226071739_20210223102332.pdf
- Tunçoğlu, İ. (2008). Dünya'da İlkler ve Sırlar Kenti: Kütahya. Kütahya: Aktüel Tanıtım ve Ofset Hizmet
- TÜİK. (2024). Motorlu Kara Taşıtları. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Motorlu-Kara-Tasitlari-Ekim-2024-53461>
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı. (2024). Ulaştırma ve Haberleşme Yatırımları 2002-2023. https://www.uab.gov.tr/uploads/cities/43_K%C3%BCtahya_A5.pdf
- UN Tourism. (2024). EU Guidebook on Sustainable Tourism for Development. <https://www.UN Tourism.org/EU-guidebook-on-sustainable-tourism-for-development>
- United Nations. (2021). Our Common Agenda-Report of the Secretary-General. New York: United Nations. <https://www.un.org/en/content/common-agenda-report/>
- YÖK. (2024). Uyuşma Göre Öğrenci Sayıları Raporu. <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Zafer Airport. (2024). <http://zafer.aero/TR/page/hakkimizda-14>
- Zafer Kalkınma Ajansı (2024). Kütahya İli Genel Sosyo-Ekonomik Görünümü. <https://dokuman.zafer.gov.tr/uiassets/filemanagement/>

EKLER

EK-1

METODOLOJİ

Plan Vizyonu

2023-2028 yıllarını kapsayan Kütahya Turizm Master Planı; güçlü turizm arz kaynaklarına sahip olan ve hâlihazırda Ege Bölgesi'nin en önemli turizm destinasyonlarından biri durumundaki Kütahya'nın sahip olduğu kaynakları etkin ve sürdürülebilir biçimde değerlendirerek Kütahya turizmini geleceğe taşıyacak, kapsamlı bir yol haritasıdır. Kütahya Turizm Master Planı hazırlanırken küresel ve bölgesel turizm değişimleri ile eğilimler dikkate alınmış ve Plan'ın T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Covid-19 salgını sonrası 2021 yılında güncellenen Türkiye Turizm Ana Planı ile uyumlu biçimde olmasına azami düzeyde hassasiyet gösterilmiştir. Kütahya Turizm Master Planı, Türkiye Turizm Ana Planı'na uygun olarak sürdürülebilirlik, gelir, rekabet, teknoloji ve risk yönetimi vizyonu ile hazırlanmıştır.

Veri Toplama:

Kütahya Turizm Master Planı hazırlık sürecinde, alanında uzman ve geniş bir araştırmacı kadrosu tarafından kapsamlı literatür ve veri taraması yapılmış, konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Bu kapsamda; TR33 Bölgesi 2024-2028 Bölge Planı, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kalite Yönetimi, Standardizasyon, Verimlilik Eğitimi ve Danışmanlığı Raporu, Dumlupınar Sürdürülebilir Turizm (İstiklal Savaşı Kültür Rotaları) Stratejik Eylem Planı Danışmanlığı Proje Raporu, Simav İlçesinde 5 Yıldızlı Termal Otel Yatırımı/Ön Fizibilite Raporu, Emet Termal Turizmi Sürdürülebilir Alternatif (Emet Termal Kültür Rotası) Turizm Gelişim Çerçeve Plan Strateji Danışmanlığı Proje Raporu, Biyolojik Zenginliğin Yaşatılması ve Bu Zenginliğin Yerel/Ulusal Kalkınmaya Yansıtılması Fizibilite Projesi, Kütahya Belediyesi Kuruluş-Kuruluş Panorama Müzesi Fizibilitesi, Kütahya Çinisinin Markalaşma ve Pazarlanması Fizibilite Etüdü, Gelecekte Geleceğe Kütahya Doğrudan Faaliyet Destek Programı Fizibilite Projesi ve Raporu, Kütahya, Afyonkarahisar, Uşak İlleri Proje Geliştirme Eylem Planı, Kütahya İlinde Sağlık Turizmi ve Termal Turizminin Geliştirilmesine Yönelik Eylem Planı, Kütahya Alternatif Turizm Vizyon Belgesi ve Ziyaretçi Yönetimi Eylem Planı Hazırlanması Eğitim ve Danışmanlığı, Ziyaretçi Yönetimi Eylem Planı, Kütahya Alternatif Turizm Vizyon Belgesi, Kütahya Zanaat ve Halk Sanatları Deneyimleme Konağı Projesi, Kütahya'da Dijitalleşme ve Yaratıcılık Ekosisteminin Geliştirilmesi Projesi, Kütahya'nın Yaratıcı Kültürel Endüstriler Merkezi Sır Köy Projesi ve farklı rapor ve araştırma sonuçlarından faydalanılmıştır. Bu süreçte Kütahya Belediyesi ve Zafer Kalkınma Ajansı yönetici ve çalışanları ile sürekli iletişim içinde olunmuş, ayrıca farklı başlıklar kapsamında Kütahya il turizmin önemli paydaşları ile birebir görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Birincil veri kaynağına ilde düzenlenen geniş katılımlı arama konferansının çıktıları temel oluşturmuştur. Arama konferansı 27 Haziran 2024 tarihinde 54 katılımcı ile Zafer Kalkınma Ajansı ev sahipliğinde ve Kapatokya Üniversitesi iş birliği ile şehrin turizm paydaşı olan katılımcıların (EK-3) tam gün iştiraki ile Kütahya turizminin geneli ele alınarak gerçekleştirilmiştir.

Yapılan Analizler:

Plan kapsamında Kütahya turizminin GZFT analizi, sürdürülebilirlik, rekabet, markalaşma ve risk yönetimi başlıklarında da müstakil analizler yapılmıştır.

EK-2

Politikalar Tablosu

No	Politikalar
P1	Turizm Yatırımlarına Planlı Destek Sağlamak
P2	Kütahya'ya Özgü Hikâyeleri Turizmde Etkin Kullanmak
P3	Frig Vadisi Rotalarını Etkinlikler ve Festivallerle Canlandırmak
P4	Germiyan Sokağı'nı Bir Kültür Deneyim Merkezi Olarak Tasarlamak
P5	Domaniç Göç Yolu'nu Eko-Rota Hâline Getirmek
P6	Aizanoi Antik Kenti'nin Bölgede Cazibe Merkezi Olmasını Sağlamak
P7	Murat Dağı'ndaki Termal ve Kayak Potansiyelini Değerlendirmek
P8	Emet Krater Gölü'nü Eko-Deneyim Merkezi Hâline Getirmek
P9	İl Çapında Başta Osmanlı Eserleri Olmak Üzere Tarihî Yapıları Restore Etmek
P10	Spor Turizmi İçin Alternatif Destinasyon Olmak
P11	Komşu ve Çevre Destinasyonlarla Etkili İş Birliği Kurmak
P12	Unesco Yaratıcı Şehirler Ağı Kapsamında "Zanaat ve Halk Sanatları" Etiketini Korumak
P13	Osmanlı Temalı Miras Eserlerini Etkin Tanıtmak
P14	Termal ve Sağlık Turizmi Potansiyelini Desteklemek
P15	Geleneksel Tarihî Konut Dokusunu Aslına Uygun Şekilde Restore Etmek ve Fonksiyonlaştırmak
P16	Kentsel Tasarıma Yönelik Fonksiyonel Sağıklaştırma Yapmak
P17	Şehrin Tanıtım Portalının Altyapısını Geliştirmek
P18	Ortak Karar Alma Kültürü Geliştirmek
P19	Turistik Cazibe Merkezlerinde Çok İşlevli Otopark ve Genel İhtiyaç Üniteleri Yapmak
P20	"Kuruluş'tan Kurtuluş'a" Temalı Milli Bayramları da Kapsayacak Marka Etkinlikler/Festivaller Düzenlemek
P21	Çini Tasarımında Deneyim Atölyeleri Oluşturmak
P22	Kütahya'ya Özgü Kent Kimliği ve İmajı Oluşturmak
P23	Kütahya Cazibelerini Yönlendirici Levhalar ile Transit Geçenlere Tanıtmak
P24	Termal ve Hamam İşletmelerine Yönelik Nitelikli Personel Yetiştirecek Kurslar Planlamak
P25	Kossuth Müzesi'ni (Macar Evi) Bir Stratejik Turizm Unsuru Olarak Değerlendirmek
P26	Uluslararası Boyutta Çini Bienali Düzenlemek
P27	Çini Temalı Turistik Tesisler İnşa Etmek
P28	Mevlevi Ritüellerini Tekrar Başlatarak Mevlevilik Odaklı Bir Turizm Hareketi Başlatmak
P29	Sürdürülebilirlik Felsefesine Uygun Kamp-Karavan Noktalarını Tespit Etmek
P30	Yamaç Paraşütü Noktaları Geliştirmek
P31	Sıcak Hava Balon Destinasyonu Yaratmak
P32	Komşu ve Çevre İller ve Kütahya İlçeleri Arasındaki Ulaşım Ağını Geliştirmek
P33	Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'nın Giriş-Çıkış ve Uçuş Saatlerini Düzenlemek
P34	Termal ve Sağlık Turizmini Bir Arada Pazarlamak
P35	Kaplıcalarda Geleneksel ve Modern Masaj Hizmetlerini Geliştirmek
P36	Tüm Kaplıca Merkezlerinde Çevre ve Peyzaj Düzenlemeleri Yapmak
P37	Enne Barajı Tabiat Parkı'nda Rekreatif Alanları Çoğaltmak

- P38 Kütahya Destinasyonunda Uzmanlaşmış Tur Rehberleri Yetiştirmek
- P39 Bisiklet Rotalarını Ortaya Koymak
- P40 Gastronomi ve Yerel Ürünler Temalı Marka Etkinlikler/Festivaller Yaratmak
- P41 Dijital İletişim ve Erişilebilirlik Faaliyetleri Başlatmak
- P42 Yol Üstü Tesisçiliğini ve Mola Noktalarını Geliştirmek
- P43 Tüm Festival ve Etkinliklerde Kütahya Çinisi Değerini Etkin Kullanmak
- P44 Nitelikli Turizm Personeli Yetiştirmek ve Sürdürülebilir Hizmet Anlayışı Benimsemek
- P45 Kuruluş ve Kurtuluş Temalı Sanat Eserleri Ortaya Çıkarmak
- P46 Yöresel Ürünlerin Sergilenmesi İçin Panayır Alanı Oluşturmak
- P47 Dumlupınar Üniversitesindeki Çini Sanatı ile İlgili Olan Programları Geliştirmek
- P48 Döner Gazinosu'nu Turistik Amaçlı Kullanmak
- P49 Yeni Kütahya Müzesi'nde Çini Ağırlıklı Sergileme Yapmak
- P50 Avrupa Akıllı Turizm Başkenti Yarışmasına Başvuru Yapmak
- P51 Arkeolojik Kazı Etkinliklerini Artırmak
- P52 Kütahya'nın Gastronomik Envanterini Ortaya Çıkartmak
- P53 Evliya Çelebi Değerini Eğitim Kurumlarında Etkin Kullanmak
- P54 Restoran Menülerinde Yerel Yemeklere Yer Vermek

EK-3

27.06.2024 Tarihli Kütahya Turizm Master Planı Arama Konferansı Katılımcı Listesi

AD SOYAD	ÜNVAN/KURUM
Adil ÖZKAN	Genel Sekreter/Kütahya Kültür ve Tanıtım Vakfı
Ahmet BOZDAĞ	Muhafaza Memuru/Kütahya Gümrük Müdürlüğü
Ahmet Mete GÜNDÜZ	Şube Müdür/Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Barış BAŞOĞLU	İl Müdür Yardımcısı/İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Bekir UMUT	Uzman/Zafer Kalkınma Ajansı
Cafer KÜÇÜK	Başkan/Kütahya Termal ve Sağlık Turizm Derneği
Dr. Nalan BOSTAN AKMEŞE	Öğretim Elemanı/Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Dr. Erhan DAĞ	Öğretim Elemanı/Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Dr. Harika ÖZKAN	Öğretim Üyesi/Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Uğur SAYLAN	Öğretim Üyesi/Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Elif KÖSEOĞLU	Destinasyon Müdür Yardımcısı/TGA
Ercan ŞİRİN	Gençlik Hizmetleri Müdürü/Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
Erhan IŞIK	Fen Memuru/Dumlupınar Belediyesi
Fatih BİLGİ	Oda Başkanı/Kütahya Lokantacılar Esnaf Odası
Fatma GÖNÜLLÜ	Araştırma Görevlisi/Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Gürya ÇELİK	Şube Müdürü/Kütahya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Hakkı BOYACI	Konaklama ve Tesis Müdürü/Simav Belediyesi
Hasan KARALI	Destinasyon Koordinatörü/TGA
Hasan OKÇU	İmtiyaz Sahibi/Kütahya Gündem Gazetesi
İbrahim ERDOĞU	İşletme Müdür Vekili/Emet Belediyesi
İbrahim GERGÜZ	Şirket Sahibi/Aizanoi-ETS Tur
İbrahim TOPUZ	Öğretim Elemanı/Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Mehmet GÖVEN	Mimar/Aslanapa Belediyesi
Melih ASLAN	Yönetim Kurulu Üyesi/Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
Mevlüt EFE	Şube Başkanı/Kütahya TÜRES
Muammer ÖZER	Şube Müdürü/İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Murat ŞENER	Uzman/Zafer Kalkınma Ajansı
Nazmi BOZKIR	Genel Müdür/Hilton Garden INN Kütahya
Nurdan Behice DOĞRU	Alan Öğretmeni/Yoncalı Meslek ve Teknik Anadolu Lisesi
Nuri KARABACAK	Genel Sekreter Yardımcısı/Kütahya İl Özel İdaresi
Nurullah ÖZYURT	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı/Simav Ticaret ve Sanayi
Onur SEMERCİOĞLU	Proje Danışmanı/Tavşanlı Belediyesi
Hamza ÖĞÜT	İnşaat Teknikeri/Hisarcık Belediyesi
Sadık ERİLBAYLI	Oda Başkanı/Kütahya Çiniciler Odası
Sefa ELMAS	Youtuber/Gezdikçe Bilelim
Sevgi GÜRDAL	Müdür/Kütahya Müzesi
Sönmez VURAN	Ticaret Sicili Müdürü/Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası

AD SOYAD	ÜNVAN/KURUM
Tamer YİĞİT	Yazı İşleri/Domaniç Belediyesi
Talha ZAİM	Kokartlı Turist Rehberi
Tolgahan KOCAGÖZ	Harita Mühendisi/Altıntaş Belediyesi
Ümit EFE	Otel Müdürü/Gülümser Hatun Termal Otel
Yalçın ÖZMEKÇİ	Genel Müdür/Dübecik A.Ş.
Yasemin YOL	Genel Sekreter/Kütahya Ticaret Borsası
Yıldırım AKGÜL	Kütahya ve Sosyal İşler Müdürü/Kütahya Belediyesi
Yılmaz ÖZTÜRK	Genel Sekreter/Gediz Ticaret ve Sanayi Odası
Bayram YILDIZ	Başkan/KÜSAD
Prof. Dr. Erkan FİDAN	Kazı Başkanı/Tavşanlı Höyük
Mehmet ÇAĞLAR	Ruhsat ve Denetim Müdürü/İl Özel İdare
Çetin GÜRE	Misafir
Fikret AKSOY	Kazı Başkan Vekili/Kazı Başkanlığı
Halil İbrahim SAĞDIÇ	Kazı Ekibi ?/Aizanoi Kazı Başkanlığı
Umur ŞAKRUCA	Operasyon Müdürü/Zafer Havalimanı
Öğr. Gör. Sinan Baran BAYAR	Proje Asistanı/Kapadokya Üniversitesi
Prof. Dr. Volkan ALTINTAŞ	Proje Lideri/İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Fikret AKSOY	Kazı Başkan Vekili/Kazı Başkanlığı

EK-4

Turizm İşletmeleri Memnuniyet Anketi Formu

Sayın Kütahya Turizm İşletmesi Sahibi/Yöneticisi,

Zafer Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu tarafından alınan karar gereğince Ajans koordinasyonunda Kütahya ili için turizm master planı hazırlanacak olup çalışma Kapadokya Üniversitesi tarafından yürütülmektedir. Kapadokya Üniversitesi olarak kişisel verilerinizin güvenliğini sağlanmasına önem veriyoruz. Kişisel verileriniz Kapadokya Üniversitesi tarafından, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda (KVKK) yer alan temel ilkelere ve kişisel veri işleme şartlarına uygun olarak işlenmekte, muhafaza edilmekte ve korunmaktadır. Bu amaçla, verilerin korunması için her türlü önlemi alan ve azami hassasiyet gösteren bir şirket olarak kişisel verilerinizin işlenmesi hususunda sizleri bilgilendirmek isteriz.

Kütahya'nın turizm potansiyeline ve mevcut duruma yönelik görüşlerinizi öğrenmek için bu anketi doldurmanızı rica ediyoruz. Anket sonuçları, Kütahya turizminin gelişmesi ve sektörün tüm paydaşları için daha iyi bir ortam yaratılması için kullanılacaktır.

Yaş	İlçe
18-24 ()	Kütahya (İl merkezi) ()
25-34 ()	Altıntaş ()
35-44 ()	Aslanapa ()
45-54 ()	Çavdarhisar ()
55-64 ()	Domaniç ()
65+ ()	Dumlupınar ()
İşletme Faaliyet Süresi (Yıl)	Emet ()
1-5 ()	Gediz ()
5-10 ()	Hisarcık ()
10-15 ()	Pazarlar ()
15-20 ()	Simav ()
20 yıl ve üzeri ()	Şaphane ()
İşletmenizin Hizmet Verdiği Sektör	Tavşanlı ()
Yiyecek İçecek ()	
Konaklama ()	
Ulaşım ()	
Eğlence ()	
Diğer ()	

Lütfen aşağıdaki soruları 1'den 5'e kadar değerlendiriniz. Not: 1 en düşük, 5 en yüksek değeri temsil eder.

Kütahya'daki turizm imkânlarını nasıl buluyorsunuz?	1	2	3	4	5
Yeterli buluyorum.	1	2	3	4	5
Daha da geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
Turizm imkânlarının yeteri kadar değerlendirilemediğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
Yatırım desteklerini yeterli bulmuyorum.	1	2	3	4	5

Kütahya'da turizmin gelişmesi için neler yapılmalıdır?					
Yerel halkta turizm bilinci oluşturulmalıdır.	1	2	3	4	5
Daha etkili reklam ve pazarlama yapılmalıdır.	1	2	3	4	5
Restorasyon ve yenilemeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.	1	2	3	4	5
Turizme yönelik fiyatlarda indirimler yapılmalıdır.	1	2	3	4	5
Turizm altyapısı geliştirilmelidir.	1	2	3	4	5
İldeki turizm hareketliliğinin işletme üzerinde olumlu katkıları var mıdır?					
Evet ()					
Hayır ()					
Turizmi algılama şekliniz nedir?					
İnsanların kaynaşmasına katkı sağlayan bir faaliyet	1	2	3	4	5
Ekonomiyi geliştiren bir faaliyet	1	2	3	4	5
Doğayı, tarihî-kültürel değerleri koruyup geliştiren bir faaliyet	1	2	3	4	5
Toplum açısından turizm olumsuz bir faaliyet	1	2	3	4	5
Kütahya'nın turizm yönünden özelliklerini değerlendiriniz.					
Sakin ve güvenli bir şehir yapısı bulunmaktadır.	1	2	3	4	5
Yolların kesiştiği noktada yer almaktadır.	1	2	3	4	5
Turizme uygun tarihî doğal güzellikleri bulunmaktadır.	1	2	3	4	5
Termal turizm yönünden zengin kaynaklara sahiptir.	1	2	3	4	5

Ekonomik Faktör Maddeleri

Yerel halkın geliri turizm sayesinde artacaktır.	1	2	3	4	5
Turizm il ekonomisine büyük katkı sağlayacaktır.	1	2	3	4	5
Turizm diğer sektörlerdeki yatırımları da tetikleyecektir.	1	2	3	4	5
Turizm sayesinde kentteki işsizlik oranı azalacaktır.	1	2	3	4	5
Turizm mal, hizmet ve emlak fiyatlarının artmasına neden olacaktır.	1	2	3	4	5

Çevresel Faktör Maddeleri

Turizm sayesinde doğal çevre ve tarihî yapılar (örneğin, Frig Vadisi, termal kaynaklar, Aizanoi Antik Kenti vb.) korunacaktır.	1	2	3	4	5
Kentin alt yapı ve üst yapı sorunları turizmle giderilecektir.	1	2	3	4	5
Turizm ildeki ulaşımı kolaylaştıracaktır.	1	2	3	4	5
Kütahya'nın gelişiminde en önemli sektör turizm olacaktır.	1	2	3	4	5

Sosyokültürel Maddeler

Turizm sayesinde yerel halk farklı kültürlerle kaynaşacaktır.	1	2	3	4	5
Turizm kent kültürünün tanınmasına katkı sağlayacaktır.	1	2	3	4	5
Turizm yerel halkın kişisel gelişimine katkı sağlayacaktır.	1	2	3	4	5
Turizm Kütahya için olumlu sonuçlar doğuracaktır.	1	2	3	4	5
Turizm ile damak tadında değişime gidilecektir.	1	2	3	4	5

Aşağıdaki açık uçlu sorulara verdiğiniz yanıtlar, Kütahya'yı daha iyi bir destinasyon hâline getirmek için belirlenecek politika önerilerinde kullanılacaktır.

Kütahya'nın turizm potansiyelini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu potansiyelin yeterince kullanıldığını düşünüyor musunuz?

- Kütahya'nın sahip olduğu turizm potansiyelini değerlendirmek için bölgenin doğal, tarihî ve kültürel zenginliklerine dair değerlendirmeleriniz nelerdir? Bu potansiyelin sürdürülebilir turizm politikaları ve stratejileriyle yeterince kullanılabildiğini düşünüyor musunuz? Eksiklikler nelerdir?

.....
.....
.....
.....
.....

Kütahya'da turizm işletmecisi olarak en çok karşılaştığınız zorluklar nelerdir? Bu zorlukların üstesinden gelmek için neler yapılabileceğini düşünüyorsunuz?

- Kütahya'da faaliyet gösteren turizm işletmecilerinin karşılaştığı temel sorunlar nelerdir? Bu sorunların çözümü için uygulanabilir stratejiler ve politikalar neler olabilir?

.....
.....
.....
.....
.....

Kütahya'da turizmin gelişmesi için ne gibi adımlar atılması gerektiğini düşünüyorsunuz? Kamu ya da sivil toplum kuruluşları tarafından yapılabilecek çalışmalar var mı?

- Kütahya'da turizmin sürdürülebilir bir şekilde gelişmesi için hangi adımlar atılmalıdır? Kamu ve sivil toplum kuruluşlarının bu sürece katkıları nasıl olabilir?

.....
.....
.....
.....
.....

Kütahya'ya gelen turistlere yönelik ürün ve hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesi hakkında düşünceleriniz nelerdir? Bu konularda herhangi bir eksiklik veya aksaklık gözlemlediniz mi?

- Kütahya'da turistlere sunulan ürün ve hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Bu alandaki eksiklikler ve iyileştirilmesi gereken alanlar nelerdir?

.....
.....
.....
.....
.....

Kütahya'da turizm işletmeciliği yapan diğer işletmelerle olan ilişkileriniz nasıldır? Sektör içi iş birliği ve dayanışmanın geliştirilmesi için neler yapılabileceğini düşünüyorsunuz?

- Kütahya'da turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmeler arasındaki iş birliği ve dayanışma düzeyini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu iş birliğinin artırılması için hangi stratejik adımlar atılabilir? Komşu destinasyonlardaki işletmeler ile iş birliği yapmak ister miydiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

Kütahya'nın turizm altyapısı (konaklama, yeme-içme, ulaşım vb.) hakkında düşünceleriniz nelerdir? Bu altyapının geliştirilmesi için ne gibi yatırımlara ihtiyaç olduğunu düşünüyorsunuz?

- Kütahya'nın mevcut turizm altyapısını (konaklama, yeme-içme, ulaşım vb.) nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu altyapının iyileştirilmesi için hangi spesifik yatırımların yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz? Başarılı turizm destinasyonlarından alınabilecek örnekler nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

Kütahya'nın tanıtımı ve pazarlanması konusunda neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz? Bu alanda hangi kanalların daha etkili kullanılabileceğini düşünüyorsunuz?

- Kütahya'nın turizm destinasyonu olarak tanıtılması ve pazarlanması için hangi stratejik adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz? Dijital ve geleneksel pazarlama kanallarının etkin kullanımı konusunda hangi yöntemlerin daha etkili olacağını düşünüyorsunuz?

.....

.....

.....

.....

.....

Kütahya turizm paydaşı olarak bölgeyi ziyaret eden turistleri yaş, gelir düzeyi ve geldiği bölge olarak bir değerlendirme yaptığınızda nasıl bir profil ortaya çıkmaktadır?

.....

.....

.....

.....

.....

EK-5

Yerli ve Yabancı Ziyaretçi Memnuniyet Anketi Formu

Sayın Kütahya İli Ziyaretçileri,

Zafer Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu tarafından alınan karar gereğince Ajans koordinasyonunda Kütahya ili için turizm master planı hazırlanacak olup çalışma Kapadokya Üniversitesi tarafından yürütülmektedir. Kapadokya Üniversitesi olarak kişisel verilerinizin güvenliğini sağlanmasına önem veriyoruz. Kişisel verileriniz Kapadokya Üniversitesi tarafından, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda (KVKK) yer alan temel ilkelere ve kişisel veri işleme şartlarına uygun olarak işlenmekte, muhafaza edilmekte ve korunmaktadır. Bu amaçla, verilerin korunması için her türlü önlemi alan ve azami hassasiyet gösteren bir şirket olarak, kişisel verilerinizin işlenmesi hususunda sizleri bilgilendirmek isteriz.

Kütahya'ya yaptığınız ziyarete dair deneyimleriniz ile ilgili görüşlerinizi öğrenmek için bu anketi doldurmanızı rica ediyoruz. Anket sonuçları, Kütahya turizminin gelişmesi ve sektörün tüm paydaşları için daha iyi bir ortam yaratılması için kullanılacaktır.

Demografik İfadeler				
1. Cinsiyetiniz?	☐ Kadın	☐ Erkek		
2. Medeni Durum?	☐ Evli	☐ Bekar		
3. Yaşınız?	☐ 18-24 Yaş Arası	☐ 25-31 Yaş Arası	☐ 32-38 Yaş Arası	☐ 39-45 Yaş Arası
	☐ 46-52 Yaş Arası	☐ 53+		
4. Eğitim Düzeyiniz?	☐ İlköğretim	☐ Lise	☐ Önlisans	☐ Lisans
	☐ Lisansüstü			
5. Geline Ülke/Geline Şehir	☐			
6. Kütahya'da kaç gün konaklamayı planlıyorsunuz?	☐			
7. Temel geliş amacınız nedir?	☐			
8. Hangi ulaşım aracı ile geldiniz?	☐			
9. Hangi konaklama çeşidini tercih ettiniz?	☐			
10. Kütahya'ya kaçınıcı gelişiniz?	☐			
11. Kütahya'ya kiminle geldiniz?	☐			

Aşağıda yer alan ankette Kütahya'daki turistik mekânlar, konaklama imkânları, yeme-içme seçenekleri, ulaşım ve genel atmosfer gibi konulardaki memnuniyetinizi “Kesinlikle Yetersiz”, “Yetersiz”, “Az Yeterli”, “Yeterli” ve “Kesinlikle Yeterli” ifadelerinden birini seçerek yanıtlayınız.

	Kesinlikle Yetersiz	Yetersiz	Az Yeterli	Yeterli	Kesinlikle Yeterli
Oturulabilecek ve dinlenebilecek yerler					
Tuvaletlerin yeterliliği					
Tuvaletlerin hijyeni					
Satılan yiyecek-içeceklerin çeşitliliği					
Satılan yiyecek-içeceklerin kalitesi					
Satılan yiyecek-içeceklerin fiyatı					
İl mutfağına özel gastronomik ürünlerin yiyecek-içecek işletmelerinde sunulması					
Yiyecek-içecek işletmelerinin hizmet kalitesi					
Turistik ve kültürel alanların bakımlı olması					
Turistik ve kültürel alanlarda bulunan yön tabelaları					
Turistik ve kültürel alanlarda bulunan bilgilendirme panoları					
Turistik ve kültürel alanlarda otoparkların yeterliliği					
Çevre temizliği					
Çöp toplama hizmeti					
Rehberin bilgi düzeyi (Kütahya'dan bir rehber hizmeti kullandıysanız)					
Yol kalitesi ve yol tesisleri					
Şehrin güvenliği					
Ulaşımın kolay olması					
Ulaşım araçlarının rahatlığı					
Konaklama tesislerinin sayısı					
Konaklama tesislerinin hizmet kalitesi					
Hediyelik eşyalara erişim					
Hediyelik eşyaların çeşitliliği					
Hediyelik eşyaların kalitesi					
Hediyelik eşyaların fiyatı					

Aşağıda yer alan ankette Kütahya seyahatinize yönelik memnuniyetinizi “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” ifadelerinden birini seçerek yanıtlayınız.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Kütahya’dayken günlük rutin işlerden kendimi uzak tutabildim.					
Kütahya’da özgürlük duygusundan keyif aldım.					
Kütahya’da rahatlatıcı bir deneyim yaşadım.					
Seyahatimden sonra kendimi çok daha iyi hissettim.					
Kütahya’da yeni bir deneyim yaşamak beni heyecanlandırdı.					
Kütahya’da katıldığım aktivitelerden keyif aldım.					
Tatilim boyunca gerçekten eğlendim.					
Kütahya’da gerçekten görmek istediğim yerleri ziyaret ettim.					
Kütahya’da gerçekten yapmak istediğim aktivitelere katıldım.					
Seyahatim boyunca var olan temel etkinliklere katıldım.					
Kütahya’da yerel kültür ile ilgili olumlu izlenimler elde ettim.					
Kütahya’da yerel kültürü yakından tanıma şansına sahip oldum.					
Kütahya’da insanlar bana karşı oldukça dostça davrandı.					
Kütahya’da yaşadığım deneyimi ömrüm boyunca ilk kez yaşadım.					
Kütahya’da eşsiz bir deneyim yaşadım.					
Kütahya’da yaşadığım deneyim daha önceki tatil deneyimlerimden farklıydı.					
Kütahya’da birçok bilgi edindim.					
Kütahya’da yeni yetenekler edindim.					
Kütahya’da yeni bir kültür deneyimi yaşadım.					
Kütahya’da kendimi oldukça mutlu hissettim.					
Genel olarak Kütahya hakkında olumlu duygular hissediyorum.					
Gelecekte Kütahya’ya tekrar geleceğim.					
Kütahya hakkında olumlu şeyler söyleyeceğim.					
Kütahya’yı arkadaşlarıma ve yakın çevreme önereceğim.					

Aşağıdaki açık uçlu sorulara verdiğiniz yanıtlar, Kütahya'yı daha iyi bir destinasyon hâline getirmek için kullanılacaktır.

Ziyaret Deneyimleri ve Beklentiler

Kütahya'da ziyaret ettiğiniz tarihî ve kültürel mekânlar hakkında neler düşünüyorsunuz? Bu mekânlar (Örneğin Frig Vadisi, Aizanoi Antik Kenti, Tahtalı Göleti, Dumlupınar Şehitliği, Germiyan Sokağı vb.) beklentilerinizi karşıladı mı?

.....

.....

.....

.....

Kütahya'daki doğal güzellikler ve parklar hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu alanlar size huzur sağladı mı? (Ziyaret ettiğiniz doğal güzellikler ve parkları dikkate alarak yanıt veriniz.)

.....

.....

.....

.....

Kütahya'da katıldığınız kültürel ve sanatsal etkinlikler hakkında görüşleriniz nelerdir? Bu etkinlikler beklentilerinizi karşıladı mı?

.....

.....

.....

.....

Kütahya'da geçirdiğiniz zamanda aklınızda en çok ne (mekân, tesis vb. olarak) kaldı? Dönerken Kütahya'dan ne aldınız/almayı planlıyorsunuz?

.....

.....

.....

.....

Kütahya'yı 3 kelime ile özetlerseniz ne yazarsınız?

.....

.....

Konaklama, Yeme-İçme ve Ulaşım

Kütahya'da konaklama imkânları hakkında ne düşünüyorsunuz? Konakladığınız yerler beklentilerinizi karşıladı mı?

.....

.....

.....

.....

Kütahya'da yeme-içme imkânları ve yerel mutfak hakkında ne düşünüyorsunuz? Yeme-içme konusunda beklentilerinizi karşılayan veya aşan deneyimleriniz oldu mu?

.....

.....

.....

.....

Kütahya'daki ulaşım imkânları hakkında ne düşünüyorsunuz? Ulaşım konusunda yaşadığınız herhangi bir sorun veya aksaklık oldu mu?

.....

.....

.....

.....

Geliştirme Önerileri

Kütahya'nın turistik potansiyelini değerlendirmek için neler yapılabilir? Ziyaretçiler için önerilebilecek ek tesisler veya aktiviteler var mı?

.....

.....

.....

.....

Kütahya'daki turistik hizmetlerin kalitesini artırmak için neler yapılabilir? Özellikle hangi alanlarda iyileştirmeler yapılmasını önerirsiniz?

.....

.....

.....

.....

Kütahya'daki tarihî ve kültürel mekânların korunması ve tanıtılması için neler yapılabilir? Bu konuda yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının rolü ne olmalıdır?

.....

.....

.....

.....

Kütahya'da yerel halk ile turistler arasındaki etkileşimi artırmak için ne gibi etkinlikler ve projeler düzenlenebilir? Bu tür etkileşimlerin turistlerin deneyimine katkısı ne olabilir?

.....

.....

.....

.....

EK-6

Plan Süresince Önceliklendirilen Eylemler ve Uygulayıcı / Destekleyici Kurumlar Tablosu

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
“Kütahya Hikâyeleri” adlı bir kitap oluşturulması ve bu hikâyelere dayalı tematik canlandırmaların yapılması,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Kısa Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Germiyan Sokağı'nın etkin tanıtımının yapılarak turizm kazandırılması,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Kısa Vade	Kütahya Belediyesi	Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı
Kossuth Müzesi'nde Macar kültürüne yönelik sergiler, konserler, tarihi sunumlar ve Macar mutfağından tatların sunulacağı gastronomi etkinliklerinin yapılması,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Kısa Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Belediyesi
Macar Evi temalı turistik yaratıcı ürünlerin tasarlanması,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Kısa Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Döner Gazino çevresinde özçekim/selfie alanlarının tasarlanması,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İl Özel İdaresi
Döner Gazino'ya şehir manzarasının izlenmesini sağlayacak dürbünlerin yerleştirilmesi,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İl Özel İdaresi
Kossuth Müzesi'nde Macar kültürünü (Macaristan tarihi, kültürü, sanatı ve dili üzerine eğitim ve atölye çalışmaları düzenlemek, kültürel farkındalığı artıracaktır.) tanıtan eğitim ve atölye programlarının düzenlenmesi,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Orta Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Kütahya'da Mevlevi sema törenlerinin yapılabilmesi için gerekli ekipmanların, mekânların, Mevlevi müziği eserlerinin planlanması,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Orta Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Müftülüğü
Kütahya'daki Mevlevilik ile ilişkili mimari yapıların tespit edilmesi,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Orta Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya Müftülüğü

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Kütahya'nın kuruluş ve kurtuluş sürecine tanıklık eden tarihi mekânlarında (Zafertepe gibi önemli tarihi alanlarda, döneme ait figürler, heykeller, savaş sahnelerini betimleyen tablolar ve diğer görsel sanat eserleri sergilenerek hem turistik bir çekim merkezi yaratılacak hem de tarihi alanların önemi vurgulanacaktır.) açık hava sanat sergilerinin düzenlenmesi,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Orta Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Mevlevilik öğretilerini tanıtan etkinliklerin yapılması,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Orta Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Müftülüğü
Osmanlıdan Cumhuriyet'e yürüyüş turlarının oluşturulması ve tarihi figürlerin canlandırılması,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Orta Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya İli Kaymakamlıkları Kütahya İli Belediyeleri
Rehberli turlara Döner Gazino'nun mola yeri olarak dâhil edilmesi,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Orta Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
Dumlupınar Alan Başkanlığı'nın kurulabilmesi adına ilde ortak hareket edilerek girişimlerde bulunulacaktır.	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Uzun Vade	Kütahya Valiliği	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Dumlupınar Şehitliği'nin zafer turizmi kapsamında geliştirilmesi ve yöredeki hikâyelere dayalı bir sinema filminin yapılması,	Köklere Dönüş: Miras-Kütahya	1	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya İl Kültür ve Turizm Özel İdaresi

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Farklı il bileşenlerinin bütüncül yönlendirilmesinde liderlik yapılması,	Birlikten Güce: KentimKütahya	2	Kısa Vade	Kütahya Valiliği	Frigya Kültürel Mirasını Koruma ve Kalkınma Birliği
Tur operatörlerinin farklı dönemlerde il hakkında bilgilendirmeleri sağlanacak ve hem çevrimiçi toplantılar hem de FAM - TRIP faaliyetleri ile ilin tanınırlığı artırılabacaktır.	Birlikten Güce: KentimKütahya	2	Kısa Vade	Zafer Kalkınma Ajansı	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı'na yapılan uçuşların giriş-çıkış saatlerini optimize etmek amacıyla Türk Hava Yolları (THY), Pegasus ve AJet gibi hava yolu şirketleri ile görüşmeler yapılması,	Birlikten Güce: KentimKütahya	2	Kısa Vade	Zafer Kalkınma Ajansı	Zafer Havalimanı Yönetimi
Şehir merkezinde kat yüksekliğinin sınırlandırılması, silüete uygun olmayan bina yapısının önüne geçilmesi için yasal çalışmalar yürütülecektir.	Birlikten Güce: KentimKütahya	2	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Samanpazarı'nda tek tabaka uygulamasına (Kütahya'nın marka imajını güçlendirmek için uygulanacak tek tabaka uygulaması, standartlaşmayı sağlarken, estetik açıdan da bir bütünlük oluşturacaktır. Bu uygulama ile şehirdeki ticari işletmelerin görsel uyumu artırılabilecek, böylece Kütahya'nın genel estetik görünümü iyileştirilecektir.) geçilmesi,	Birlikten Güce: KentimKütahya	2	Orta Vade	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Kütahya Valiliği Kütahya Belediyesi
Çevre illerle görüşmeler yapılarak çeşitli iş birliklerinin planlanması,	Birlikten Güce: KentimKütahya	2	Orta Vade	Zafer Kalkınma Ajansı	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Çevre illerle ortak etkinlik ve festivallerin düzenlenmesi,	Birlikten Güce: KentimKütahya	2	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Kare kodlu dijital levhaların oluşturulması,	Birlikten Güce: Kentim Kütahya	2	Orta Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya İli Belediyeleri Kütahya İl Özel İdaresi
Kütahya'nın değerlerinden oluşan estetik ve silüet ile ilgili çalışmaların yapılması,	Birlikten Güce: Kentim Kütahya	2	Orta Vade	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Kütahya Valiliği Kütahya Belediyesi
Yerel hava trafiğinin artırılmasına ve yurt içi seferlerin çeşitlendirilmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesi,	Birlikten Güce: Kentim Kütahya	2	Orta Vade	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası	Zafer Havalimanı Yönetimi
Eskişehir'e gelen turistlerin Kütahya'yı da ziyaret etmesine yönelik ortak hareket etmek için iş birliklerinin yapılması	Birlikten Güce: Kentim Kütahya	2	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Kütahya Belediyesi
Kütahya'ya özgü hikâyelerden oluşan sanal turların oluşturulması,	Birlikten Güce: Kentim Kütahya	2	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Teknokent Kütahya Belediyesi

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Çini geleneğinin tanıtılması için çocuklara yönelik “Çini Temalı Yaratıcı Çizim” yarışmalarının düzenlenmesi,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Kısa Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Çini sanat atölyelerinin kurulması, temel çini teknikleri ve motiflerinin öğretilmesi,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Kısa Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Çini sanatında yaratıcılığın geliştirilmesi için Çini Motif Tasarımı Yarışması'nın yapılması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Kısa Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
UNESCO'nun Kütahya'daki kültürel miras alanlarıyla ilgili bilgilendirme panolarının, yönlendirme tabelalarının ve çok dilli rehberlik hizmetlerinin artırılması	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Kısa Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Yaratıcı çini tasarımları oluşturmak için Çini Motiflerinde Özgün Tasarımlar adlı yarışmaların düzenlenmesi,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Kısa Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Atölyelere ünlü sanatçıların davet edilmesi ve sanatçı buluşmalarının gerçekleştirilmesi,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Bienalde, çocuklar ve gençlere yönelik hem çevrim içi hem de yüz yüze ücretsiz çini workshoplarının oluşturulması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Bienalin ulusal ve uluslararası platformlarda çok dilli olarak tanıtılması, rehber kitapçıklar oluşturulması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Çini ile süslenmiş sanat yürüyüş yolları veya şehirdeki belirli noktalarda çini eserlerinin sergilenmesi için açık hava galerilerinin kurulması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
Çini Sanatı ve Tasarımı Programı'nın geliştirilmesi ve uluslararası tanıtımının yapılması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya Belediyesi Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
Çiniciler Çarşısı çevre düzenlemelerinin hızla tamamlanarak turistlere yönelik tuvalet, yiyecek - içecek hizmetlerine yönelik mekanlar / alt yapılar inşa edilecektir.	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İl Özel İdaresi Kütahya Valı Kışla Bölge Müdürlüğü Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Dünyadaki çini ustalarının Kütahya'da bir araya getirilmesi ve uluslararası çini atölyelerinin yapılması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
En değerli çinilerin sergilenmesi ve çini ustalarının katılımıyla sergi ve konferans programlarının yapılması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Farklı yaş gruplarına yönelik çini yapım workshoplarının oluşturulması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya Belediye	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Festivallerde kullanmak amacıyla Kütahya çinisini anlatan kısa film veya tanıtım filmlerinin yapılması	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Belediyesi
Uluslararası Çini Fuarı'nın (BIENAL) yapılması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Orta Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Belediyesi Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Lüks konaklama ve spa merkezlerinin çini teması ile tasarlanması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Uzun Vade	Kütahya İli Belediyeleri	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
Restoranlarda veya diğer turistik tesislerde yiyecek ve içeceklerin geleneksel çini motiflerinin kullanıldığı tabak ve kaselerde sunulması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Uzun Vade	Kütahya İli Belediyeleri	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Kütahya Lokantacılar Esnaf Odası
Şehir merkezinde Çinili Kafe vb. gibi turistik dinlenme ve yeme-içme mekânlarının tasarlanması,	Topraktan Sanata: ÇiniKütahya	3	Uzun Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Mevcut tesislere erişimin kolaylaştırılması için toplu taşıma imkânlarının artırılması,	Kaynaklı Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Kısa Vade	Kütahya İli Belediyeleri	Kütahya İli Kaymakamlıkları

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Sağlık turizmini etkin bir şekilde pazarlamak için kaplıca ve termallerin sağlığa faydasını vurgulayan reklam ve tanıtımların yapılması,	Kaynak Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Kısa Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Termal ve Sağlık Turizmi Derneği Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi ve Kütahya Şehir Hastanesini merkeze alacak şekilde bir sağlık turizmi yol haritasının hazırlanması	Kaynak Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Orta Vade	Zafer Kalkınma Ajansı	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kütahya Şehir Hastanesi
Termal ve sağlık turizminin sürdürülebilir gelişimi için uluslararası sağlık turizmi standartlarına uygun olarak nitelikli personel eğitimi programlarının başlatılması, özellikle tıbbi turizm, termal tedavi yöntemleri, müşteri ilişkileri ve dil becerileri gibi alanların geliştirilmesi,	Kaynak Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Orta Vade	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi	Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Farklı ilçelerde bulunan termal kaynaklardan alınan örnekler üzerinde çalışmalar yapılarak içerikleri tespit edilecektir.	Kaynak Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Orta Vade	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi	Kütahya Termal ve Sağlık Turizmi Derneği
Geleneksel ve modern masajları bir araya getiren, özel paketlerin oluşturulması ve turistik tanıtımının yapılması,	Kaynak Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Orta Vade	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi	Kütahya Termal ve Sağlık Turizmi Derneği

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Termal yol projesinin (Abide-Simav-Sındırgı-Balıkesir'den Çanakkale'ye kadar bölgeleri birleştirmesi planlanan Kütahya'nın Simav ilçesi ile Abide arasındaki 15 kilometrelik duble termal yol) tamamlanması,	Kaynaklı Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Orta Vade	Karayolları Genel Müdürlüğü	Karayolları Bölge Müdürlüğü
Göbel'de sağlık turizmine yönelik klimaterapi vb. gibi yatırımların yapılması,	Kaynaklı Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Uzun Vade	Kütahya İl Sağlık Müdürlüğü	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Bakanlıklar, üniversiteler ve diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilen çeşitli organizasyonların Yoncalı'da yapılmasının teşvik edilmesi,	Kaynaklı Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Uzun Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
5 yıldızlı otel, kongre ve fuar merkezinin yapılması için arazi ve yatırım desteğinin sağlanması,	Kaynaklı Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Uzun Vade	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası	Zafer Kalkınma Ajansı Kütahya Belediyesi
Mevcut termal kaynaklar ile kış turizmi potansiyelinin entegrasyonunu sağlayacak projeler geliştirilmesi ve tesis sayısının artırılması,	Kaynaklı Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Uzun Vade	Zafer Kalkınma Ajansı	Kütahya İl Belediyesi
Yoncalı'da Ortaca Doğa Turizm Merkezi ile bütünlük bir turizm alanı çalışması yapılmalıdır. Bu turizm alanında geriatri merkezi, kür merkezi gibi sağlık tesisleri ile termal sağlık turizmine uygun konaklama tesisleri, spor alanları, yürüyüş yolları vb. altyapı ve üstyapılar için fizibilite çalışmaları yürütülerek yatırım programına alınmalıdır.	Kaynaklı Şifaya: Kütahya'da Dinlen	4	Uzun Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Termal ve Sağlık Turizmi Derneği
Çöp konteynurlarının yer altına (Çevre temizliği artacak ve sokakların görünümünü iyileştirecektir.) indirilmesi,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Kısa Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Germiyan Sokağı'nda aydınlatma sisteminin yer altına indirilmesi,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Kısa Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Germiyan Sokağı'nın Ulu Camii'ye kadar restore edilerek ve çeşitli turistik çekiciliklerle donatılarak geliştirilmesi, kentsel estetiğinin geliştirilmesi, yönlendirme tabelalarının düzenlenmesi,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Kısa Vade	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Kütahya Valiliği
Halkın kullanımına açık lavabo, bebek bakım alanı vb. gibi genel ihtiyaç ünitelerinin yapılması ve işletmesinin Belediyeye devredilmesi,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Kısa Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Kütahya Kalesi ve Başmelek Kilisesi'nin restorasyonunun (Osmanlı Dönemi'ndeki savunma mimarisini, o dönemdeki kültürel yapıyı ve dini çeşitliliği yansıttıracaktır.) yapılması,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Kısa Vade	Kütahya Valiliği	Kütahya Belediyesi
Domaniç ilçesine bağlı Belçin köyündeki Haberleşme Kulesi'nin (Osmanlı Dönemi'nin mühendislik başarısını ve toplumsal iletişim alışkanlıklarını yansıtan bir yapıdır.) restore edilmesi,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Orta Vade	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü	Kütahya İl Özel İdaresi Orman Genel Müdürlüğü
Başmelek Kilisesi'nin ve çevresinin geliştirilmesi,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
					Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Kütahya Kalesi çevresindeki evlerin restorasyonu ve renklendirilmesi,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Uzun Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü
Gezek kültürünün marka gece eğlencesi olmasının sağlanması,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Belediyesi Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Kültür ve Tanıtım Vakfı (KÜ-TAV)
Hayme Ana Türbesi, Ulu Camii ve diğer Osmanlı eserlerinin turistik rotalar ile birbirine entegre edilmesi yapıların tanıtılması ve korunması,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
Kütahya Zeybeği'nin görünür bir turizm ürünü hâline getirilmesi,	Yeniden Doğuş: Tarih-Kütahya	5	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Eko-rotada elektrikli araçlar veya bisiklet gibi çevre dostu ulaşım seçeneklerinin sunulması,	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Kısa Vade	Kütahya İl Özel İdaresi	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü
Rota boyunca bilgilendirme tabelalarının (Böylece hem tarihî bilgiler hem de doğayı koruma ve sürdürülebilirlik konuları vurgulanabilir.) yerleştirilmesi,	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Kısa Vade	Kütahya İl Özel İdaresi	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Tahtalı Gölü'nde "Durgunsu Kano ve Kayak (Kano Sprint)" aktivitelerinin planlanması ve uygulanması,	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Kısa Vade	Emet Belediyesi	Emet Köylere Hizmet Götürme Birliği Devlet Su İşleri
Yenice köyündeki Tahtalı Gölü ile entegre bir çalışma yapılması, (NOT: Emet Krater Gölü ile entegre bir çalışma kastedilmektedir.)	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Kısa Vade	Emet Belediyesi	Kütahya İl Özel İdaresi Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü Devlet Su İşleri
Bisiklet rotaları ile termal bölgelerin entegre edilmesi,	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Orta Vade	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	Türkiye Bisiklet Federasyonu
Aslanapa'da bulunan Kureşler Barajı, Tavşanlı ilçesinde bulunan Kayaboğazı Barajı, Çavdarhisar'da bulunan Çavdarhisar Barajı'na yönelik ağaçlandırma faaliyetleri ve oturma bankları, lavabolar ile çeşmeler yapılacaktır. Ayrıca ilçe merkezleri ve anayollardan ilgili barajlara giden yollar düzelterek ulaşılabilirlik artırılabilmektedir.	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Orta Vade	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü	Devlet Su İşleri
Belirlenecek yayla ve ekoturizm alanlarında glamping gibi lüks turizm hizmet eden konaklama ünitelerinin üretilmesi,	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Orta Vade	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü	Kütahya İli Ticaret ve Sanayi Odaları Kütahya İli Belediyeleri

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Çevresel etkiyi en aza indirecek şekilde atık yönetimi ve enerji kullanımı planlanarak sürdürülebilir kamp ve karavan alanlarının yaratılması,	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Orta Vade	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü	Kütahya İli Belediyeleri Kütahya İl Özel İdaresi
Enne Barajı Tabiat Parkı çevresindeki 5 parsellik alana futbol sahaları, golf sahaları, bungalov evler ve su sporlarının yapılmasını sağlayacak tesislerin planlanması ve yabancı yatırımcılar ile görüşülmesi,	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İl Özel İdaresi Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü
Simav Gölçük Yaylası ve çevresini önceliklendirecek şekilde bisiklet sporlarının yapılacağı bir alan hizmete açılacaktır.	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Orta Vade	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü	Simav Belediyesi Simav Kaymaklığı
Zafertepe Çalköy Göleti, Sofça, Kocayayla, Topuk Yaylası, Çamlık ve Sudöşge Yaylaları, Yoncalı gibi alanlarda mevcut kamp ve karavan alanlarının geliştirilmesi, yeni noktaların tespit edilmesi ve birbirine entegre edilmesi ile bu alanların ekolojik yapılarına uygun tesisler kurulması,	Şehrin Nefesi: EcoKütahya	6	Uzun Vade	Kütahya İl Özel İdaresi	Doğa Koruma ve Milli Parklar Kütahya Şube Müdürlüğü Devlet Su İşleri 3. Bölge Müdürlüğü

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Aizanoi Antik Kenti'nin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını güçlendirmek amacıyla etkinlikler için etkili bir tanıtım ve iletişim stratejisinin geliştirilmesi,	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Kısa Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Çavdarhisar Belediyesi Çavdarhisar Kaymakamlığı Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya Ticaret Borsası Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Festival süresince, antik kentin tarihî ve kültürel önemini vurgulayan broşürler, bilgilendirici panolar ve dijital içeriklerin hazırlanması,	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Kısa Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Çavdarhisar Belediyesi Çavdarhisar Kaymakamlığı
Bisiklet rotalarının etkin kullanımı ve profesyonel sporcuları bölgeye çekmek için farklı zorluk derecelerine göre alternatif rotaların planlanması	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Orta Vade	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü Türkiye Bisiklet Federasyonu

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Bisiklet rotaları ile antik kentin entegre edilmesi,	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Orta Vade	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	Çavdarhisar Belediyesi Çavdarhisar Kaymakamlığı Türkiye Bisiklet Federasyonu
Seyitömer, Tavşanlı Höyük gibi arkeolojik alanlara ve Synaus ve Ankyra Sidera antik kentlerde (Simav ilçesi) yürütülecek yüzey araştırmaları ve kazı çalışmaları için bütçenin artırılması ile ilgili olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile görüşmeler yapılacaktır.	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Orta Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Aizanoi Antik Kenti'nde yer alan "dünyanın ilk borsasının" ulusal ve uluslararası tanıtımlarının yapılması ve uluslararası düzenlenecek bir festivalle her yıl Çavdarhisar'da kutlanması,	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Uzun Vade	Kütahya Valiliği	Çavdarhisar Belediyesi Çavdarhisar Kaymakamlığı
Mevcut iki kazıya destek verilmesi, (Tavşanlı Höyük ve Seyitömer)	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sergi, tiyatro, opera, bale gibi performans sanatlarının antik kent atmosferinde düzenlenmesi için uygun alanların belirlenmesi ve sahne düzenlemelerinin yapılması,	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Uzun Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Aizanoi Antik Kenti çevresindeki yapıların kamulaştırılması, (Bu yapıların kamulaştırılması, antik kentin korunması, restorasyonu ve çevresel düzenlemeler için önemlidir.)	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Uzun Vade	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Kütahya'nın (Aizanoi'ye Özel) özgün gastronomi kültürünü tanıttak gastronomi etkinlikleri ve tadım günlerinin düzenlenmesi,	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Kütahya Lojistik Esnaf Odası

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Sanatçılar ve uzmanlar ile söyleşi, panel ve konferanslar düzenlenerek kültürel miras bilincinin artırılması,	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Uzun Vade	Zafer Kalkınma Ajansı	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Aizanoi eserlerinin ve tarihî eserlerin müzede sergilenmesi, bölgenin turistik çekiciliğinin artırılması ve kültürel mirasın korunması,	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Festival kapsamında kalıcı bir kültürel rota oluşturma amacına hizmet eden, gelecekte tekrarlanabilir etkinliklerin planlanmasının yapılması,	Zeus'un Mirası: Aizanoi	7	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Valiliği Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Frig Vadisi ve Sofça Barajı'nı bağlayan bir ekoturizm ve kültür rotasının oluşturulması,	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Valiliği	Devlet Su İşleri Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü
Sofça Barajı'nda kano, kürek, yamaç paraşütü ve su bisikleti gibi durgun su sporları yapılabilecek tesislerin kurularak göl çevresinde izleyiciler için seyir terasları ve sosyal alanların kurulması, su sporları ve yamaç paraşütü etkinliklerinin rahatça izlenebilmesi için altyapı sağlanması,	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Valiliği	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Kütahya İl Özel İdaresi Devlet Su İşleri

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
“Hazine Avı” gibi interaktif oyun ve yarışmaların Frig Vadisi ve Sofça Barajı çevresinde organize edilmesi,	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Vahiligi	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
Frig Vadisi ve Sofça Barajı'nda açık hava sinema, tiyatro ve sanat festivallerinin düzenlenmesi,	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Vahiligi	Kütahya Belediyesi
Sofça Barajı çevresinde ekolojik konaklama alanları ve doğa etkinlikleri için uygun alanların belirlenmesi,	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Vahiligi	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü
Sofça Barajı çevresinde yoga, meditasyon ve doğa yürüyüşü gibi wellness aktivitelerinin yapılabileceği alanların belirlenmesi ve bu tür etkinliklerin ziyaretçilere sunulması,	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Vahiligi	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Sofça Barajı kıyısında, yerel müzik grupları ve sanatçılar ile akustik konserler ve açık hava müzik etkinliklerinin düzenlenmesi,	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Vahiligi	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü
					Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
					Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
					Kütahya Belediyesi

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Sofça Barajı'nda gölde yüzme alanları ve güvenli platformlar oluşturularak yaz aylarında ziyaretçilerin serinlemesi için yüzme olanaklarının sunulması,	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Vahiligi	Devlet Su İşleri Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü
Yamaç paraşütü ve su sporlarının bir arada deneyimlenebileceği kombinasyon etkinliklerinin düzenlenmesi, (Not: Sofça Barajı kastedilmektedir.)	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Vahiligi	Türkiye Hava Sporları Federasyonu
Baraj çevresinde, doğa ve manzara fotoğrafçılığına uygun rotalar oluşturularak fotoğrafçılık turları ve atölyelerinin düzenlenmesi, (Not: Sofça Barajı kastedilmektedir.)	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Vahiligi	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Kütahya İl Özel İdaresi Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Sofça Barajı ve Frig Vadisi çevresinde sıcak hava balonu uçuşları için güvenli alanların tespit edilmesi ve gerekli yatırımların sağlanması,	Frigya'nın Kalbinde: Sofça Macerası	8	Uzun Vade	Kütahya Vahiligi	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Kütahya Belediyesi
Kütahya Rahvan Binicilik Müsabakaları'nın etkin tanıtılması ve çeşitli eğitim alanları ile desteklenmesi,	Köklenden Zirveye: GöküzüKütahya	9	Kısa Vade	Türkiye Geneleneksel Atlı Spor Dalları Federasyonu	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Kütahya'da yol, dağ ve e-bike bisiklet rotalarının çıkarılarak şehir merkezindeki bisiklet yollarının belirlenmesi,	Köklerden Zirveye: GökyüzüKütahya	9	Kısa Vade	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü Türkiye Bisiklet Federasyonu
Yamaç paraşütü için uygun alanların belirlenmesine yönelik jeomorfolojik araştırmaların (jeomorfolojik araştırmalar, yamaç paraşütü için gerekli güvenlik ve performans koşullarını sağlayacak bölgelerin seçilmesinde kritik bir rol oynayacaktır.) yapılması,	Köklerden Zirveye: GökyüzüKütahya	9	Kısa Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Türkiye Hava Sporları Federasyonu
Yıldız Tepede yamaç paraşütü, zipline ve bungee jumping için güvenlik önlemlerine uygun kalkış ve iniş alanlarının geliştirilmesi,	Köklerden Zirveye: GökyüzüKütahya	9	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Türkiye Hava Sporları Federasyonu Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
Kütahya'da yamaç paraşütüne ek olarak delta kanat, microlight, pervaneli uçaklar vb. araçların kullanılabilmesi için bir uçuş pistinin kurulması; Aizanoi , Frig Vadisi ve Emre Gölü gibi alanlara hava turlarının düzenlenmesi,	Köklerden Zirveye: GökyüzüKütahya	9	Uzun Vade	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	Kütahya İl Özel İdaresi Kütahya Orman Bölge Müdürlüğü Devlet Su İşleri Türkiye Hava Sporları Federasyonu
Yamaç paraşütü için uygulamalı eğitim merkezinin kurulması,	Köklerden Zirveye: GökyüzüKütahya	9	Uzun Vade	Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	Türkiye Hava Sporları Federasyonu

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Termal ve hamam işletmelerinde nitelikli personelin istihdam edilmesinin sağlanması	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	10	Kısa Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kütahya Halk Eğitim Merkezi
İlgili kurumlarda termal ve hamam işletmelerine dönük çeşitli kursların açılması,	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	10	Kısa Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kütahya İl Sağlık Müdürlüğü Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Kütahya'nın tarihi ve kültürel mirasını içeren tur rehberliği eğitim programının geliştirilmesi, yetiştirilen rehberlerin dil becerilerine yönelik destekleyici kursların açılması,	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	10	Kısa Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Turist Rehberleri Odaları Birliği
UNESCO geçici miras listesine geçtiğimiz yıllarda girmiş olan (Aizanoi ve Dağlık Frigya) iki bölgenin kalıcı listeye dahil edilmesi için UNESCO Milli Komitesi ile görüşülerek bir yol haritası çıkarılacaktır.	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	10	Kısa Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Aizanoi Kazı Başkanlığı

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Mola noktalarının belirlenmesi, bu noktalarda Kütahya'ya özgü hediyelik eşyaların, tanıtım levhalarının ve hatıra fotoğraf çekim noktalarının bulunması, termal alanlarla ilişkilendirilmesi, belirlenen mola noktalarına yöresel gastronomik ürünlerin entegre edilmesi,	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	10	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İli Belediyeleri
Çocuklara ve gençlere yönelik Evliya Çelebi'nin Seyahat Günlüğü Atölyesi düzenlenmesi ve Evliya Çelebi'nin seyahatlerinden ilham alarak kendi seyahat günlüğünü tasarlama etkinliğinin oluşturulması,	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	10	Orta Vade	Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Kütahya Hava Er Eğitim Tugay Komutanlığı'nda vatani görevlerini yapmak ya da eğitim almak için gelen kişilerin ailelerine yönelik temel ihtiyaçlarını görebilecekleri ve Kütahya'nın yöresel ürünleri satın alabilecekleri altyapı ve yapılar hizmete alınacaktır. Yöresel ürünlerin hem ilgili bahsi geçen nokta hem de diğer turistik noktalarda satışının yapılması adına mobil bir satış noktası (otobüs, tır dorsesi vb.) ilk etapta hayata geçirilmelidir.	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	10	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Hava Er Eğitim Tugay Komutanlığı
Kütahya'daki eğitim kurumlarında Evliya Çelebi'yi anma etkinlikleri, seminerler veya paneller düzenlenmesi,	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	10	Orta Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Kütahya turistik cazibelerini ulaşılabilir kılmak için şehrin doğal ve tarihi değerlerinin izlenebileceği bir teleferik hattı yapılması	Tebessümden Güvene: HizmetKütahya	10	Uzun Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İl Özel İdaresi Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Kütahya'nın tarihi ve kültürel zenginliklerini vurgulayan, interaktif bir mobil uygulama geliştirilmesi ve tanıtım filminin yapılması,	Dijital Rehber: Akıllı-Kütahya	11	Kısa Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Teknokent
İlgili kurumların turistlere yönelik hediyeelik eşya üretiminde ve hediyeelik eşya satış noktalarının işletilmesinde rolünün geliştirilmesi,	Dijital Rehber: Akıllı-Kütahya	11	Orta Vade	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası	Kütahya Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği
Kentin turizm cazibelerinin ve ulaşım mesafelerinin harita üzerinden belirlenmesi, bu haritaların, mobil uygulamalar veya internet siteleri üzerinden erişilebilir hâle getirilmesi,	Dijital Rehber: Akıllı-Kütahya	11	Orta Vade	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Teknokent	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
(Kütahya'nın Avrupa Akıllı Turizm Başkenti yarışmasına katılımı için güçlü bir başvuru hazırlanması ve şehirde sürdürülebilirlik ve dijitalleşme odaklı tüm altyapının tamamlanması kapsamında) Dezavantajlı gruplara yönelik teknolojik çözümlerin (örneğin, işitme güçlüğü çekenler için indüksiyon döngü sistemi) üretilmesi, hedeflenmektedir.	Dijital Rehber: Akıllı-Kütahya	11	Uzun Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
(Kütahya'nın Avrupa Akıllı Turizm Başkenti yarışmasına katılımı için güçlü bir başvuru hazırlanması) Başvuruyu güçlendirmek için şehirde sürdürülebilirlik ilkelerinin uygulanması; yeşil alanların artırılması,	Dijital Rehber: Akıllı-Kütahya	11	Uzun Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Şehirde akıllı turizm uygulamalarının artırılması,	Dijital Rehber: Akıllı-Kütahya	11	Uzun Vade	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Teknokent
					Kütahya Belediyesi

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Uluslararası Zafer Bölgesel Havalimanı ve turistik alanlarda ATM noktalarının oluşturulması,	Dijital Rehber: Akıllı-Kütahya	11	Uzun Vade	Zafer Havalimanı Yönetimi	Kütahya İli Banka Şubeleri
Coğrafi işaretli ürünlerin hikâyelerini anlatan kısa videoların sosyal medyada paylaşılması ve dijital tanıtım faaliyetlerinin artırılması,	Sofraya Davet: Lezzet-Kütahya	12	Kısa Vade	Kütahya Ticaret Borsası	Zafer Kalkınma Ajansı
En çok tercih edilen yöresel yemeklerin belirlenmesi ve menülere eklenmesi,	Sofraya Davet: Lezzet-Kütahya	12	Kısa Vade	Kütahya Lokantacılar Esnaf Odası	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
Geleneksel Tarhana Festivali'nin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve markalaşmasının sağlanması	Sofraya Davet: Lezzet-Kütahya	12	Orta Vade	Gediz Belediyesi	Gediz Kaymaklığı
Coğrafi işaret alabilecek potansiyele sahip, ilçelere özgü lezzetler için tescil çalışmalarını başlatılması ve bu ürünlerin tanıtımına odaklanılması,	Sofraya Davet: Lezzet-Kütahya	12	Orta Vade	Kütahya Ticaret Borsası	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kütahya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Coğrafi işaretli ürünlerin tanıtımı için gastronomi turlarının oluşturulması ve bu turlar kapsamında üretim alanlarının ziyaret edilmesi,	Sofraya Davet: Lezzet-Kütahya	12	Orta Vade	Kütahya Ticaret Borsası	Kütahya Belediyesi Kütahya Lokantacılar Esnaf Odası
Gastro Kütahya'ya nitelikli personellerin istihdam ettirilmesi ve yöresel tariflerin (Yerel şefler ve gıda uzmanları hem geleneksel tariflerin korunmasına hem de modern gastronomi trendlerinin entegrasyonuna katkıda bulunacaklardır.) (Kütahya Özgü Yöresel Ürünler isimli) bulunduğu bir kitabın hazırlanması,	Sofraya Davet: Lezzet-Kütahya	12	Orta Vade	Kütahya Belediyesi	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kütahya Ticaret Borsası Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Faaliyet Önerisi	Proje Adı	Proje No	Tamamlanma Süresi	Uygulayıcı Kurum	Destekleyici Kurum
Kiraz ve vişne festivalleri düzenlenerek bu ürünlerin tanıtımının yapılması,	Sofraya Davet: Lezzet-Kütahya	12	Orta Vade	Şaphane ve Pazarlar Belediye	Pazarlar Belediyesi Pazarlar Kaymakamlığı Şaphane Kaymakamlığı
Gastro Kütahya'nın yanına, 65 metre karelik alana yöresel ürünlerin deneyimleneceği merkezde birer restoran ve Kütahya Kalesi / Döner Gazino alanında (Bu restoran, Kütahya'nın yöresel lezzetlerini sunarak ziyaretçilere yerel mutfak kültürünü tanıttak ve aynı zamanda yerel üreticilerin ürünlerini sergilemesine olanak tanıyacaktır.) kurulması,	Sofraya Davet: Lezzet-Kütahya	12	Uzun Vade	Kütahya Belediyesi	Özel Mütешеbbis

